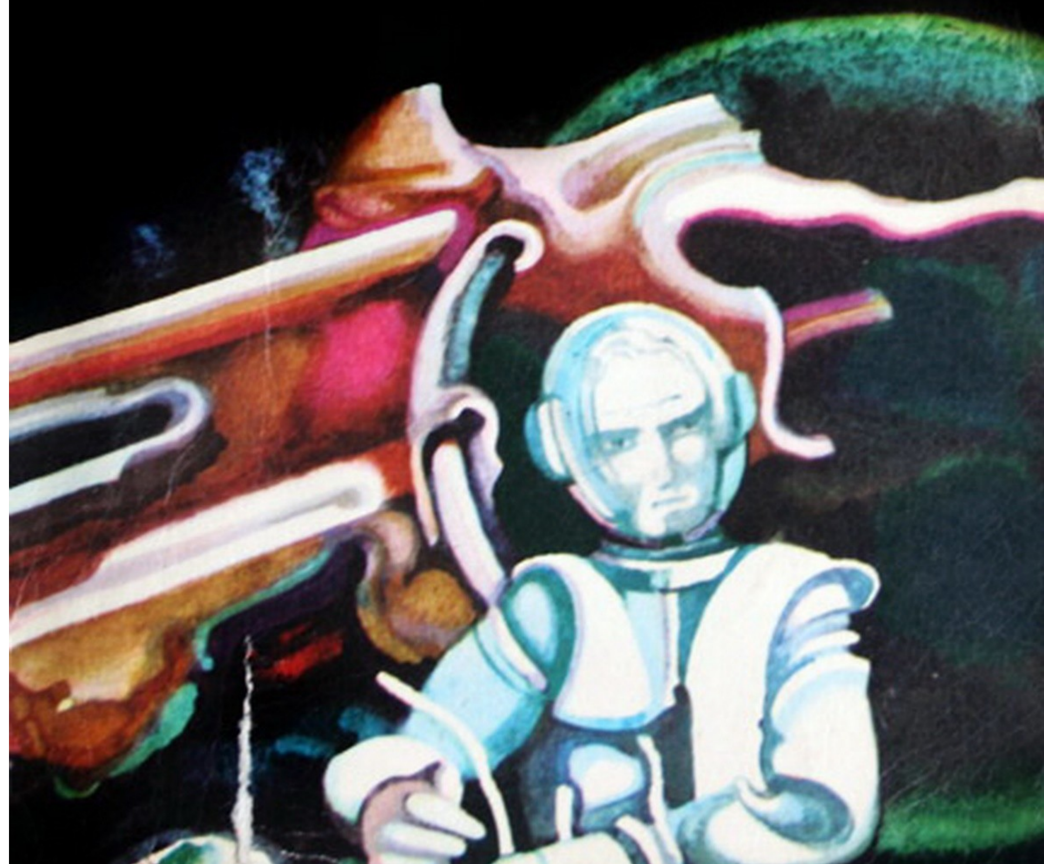
Ivan Efremov
NEBULOASA DIN ANDROMEDA

Ivan Efremov
NEBULOASA DIN ANDROMEDA

Coperta de G. Troşkov

Ivan Efremov

NEBULOASA DIN ANDROMEDA

În românește de
ADRIAN ROGOZ și TATIANA BERINDEI

EDITURA RADUGA,
MOSCOVA

1987

EDITURA ALBATROS
BUCUREȘTI

Lector: Hancu Lucian
Tipărit in U.R.S.S.

Titlul ediţiei in original:
И. ЕфреМОВ. Собр. соч., Т. 2
<<Молодая гвардия>>
Москва
1975

CUVÂNTUL AUTORULUI

„Nebuloasa din Andromeda” încă nu apăruse complet în paginile unei reviste, când sputnicii au și pornit să gonească în jurul planetei noastre.

În fața acestui eveniment incontestabil, ideile esențiale ale romanului se dovedesc – spre bucuria autorului – ca fiind realizabile.

Avântul fanteziei creatoare în domeniul progresului tehnic, credința în necontenita perfecționare și în viitorul luminos al unei societăți umane rațional orânduite își găsesc o confirmare concretă, palpabilă în semnalele emise de micile luni făurite de om. Înfăptuirea miraculos de rapidă a uneia dintre anticipațiile mele m-a pus înaintea următoarei probleme: cât de just am prezentat în „Nebuloasa din Andromeda” perspectiva istorică a viitorului? Încă pe când am lucrat la această carte, m-am decis să modific datele, apropiind de zilele noastre desfășurarea în timp a acțiunii. La început, mi se păruse că acele uriașe transformări din viața pământului și a omenirii n-ar putea fi realizate mai înainte de trei mii de ani. În aceste calcule, porneam de la istoria generală a omenirii, fără însă să țin seama de ritmul accelerat al progresului tehnic și, mai ales, de imensele posibilități, de puterea practic aproape nelimitată pe care o va da omului societatea comunistă.

Desăvârșindu-mi cartea, am redus termenul inițial, mai întâi cu un mileniu. Lansarea sateliților artificiali însă mă face să cred că evenimentele imaginate de mine ar putea avea loc chiar mai curând. De aceea toate datele pe care apucasem să le precizez le-am înlocuit cu altele de natură să lase cititorului grija de a stabili o cronologie după propria lui intuiție și capacitate de previziune a viitorului.

O particularitate a romanului – care poate că nu va fi sesizată imediat – o constituie abundența de informații și noțiuni științifice. Pricina acestui fapt n-a fost vreo scăpare din vedere și nici lipsa dorinței de a tălmăci unele formulări mai complicate. Mi s-a părut însă că acesta e singurul mijloc de a-i evoca pe îndepărtații noștri urmași, de a lumina în culoarea viitorului actele și cuvintele reprezentanților unei epoci în care știința va fi pătruns în mod necesar în toate noțiunile, în gândire și în limbaj.

• Capitolul I •
STEAUA DE FIER

La lumina opalescentă răsfrântă de plafon, cadranele aparatelor păreau o galerie de portrete: cele rotunde aveau un aer malițios, cele ovale, culcate pe lat, zâmbeau parcă, sfidătoare și satisfăcute de ele însele; cele pătrate încremeniseră în siguranța lor obtuză. Luminițele viorii, albastre, portocalii și verzi care licăreau în interior accentuau această impresie.

În centrul mesei curbe de comandă se desprindea un cadran mare, roșu. În fața acestuia, o fată stătea aplecată, într-o poziție nu prea comodă. Uitase de fotoliul aflat alături și își apropiase capul de geamul cadranului. Reflexele roșii făceau chipu-i tânăr să pară mai matur și mai sever, desenând umbre aspre în jurul buzelor plinuțe și subțiindu-i puțin năsucul ușor ridicat. Sprâncenele groase, încruntate, îi erau foarte negre, dând ochilor o expresie sumbră și dezolată.

Țârâitul contoarelor fu întrerupt de un ușor zăngănit metalic. Tânăra fată tresări și-și îndreptă spatele trudit, cu mâinile prelungi împreunate după ceafă.

Îndărătul ei se auzi o ușă. O mare umbră apăru și se prefăcu într-un bărbat cu mișcări bruște și precise. O lumină aurie izbucni, aprinzând reflexe vii în părul roșcat și des al fetei. I se luminară și ochii, ațintiți cu neliniște și dragoste asupra noului venit.

— Cum, n-ai adormit? O sută de ore fără somn!...

— Crezi că-i un exemplu prost? întrebă vesel bărbatul, deși fără să zâmbească. Glasul său avea inflexiuni metalice, înalte, care parcă-i nituiau cuvintele.

— Toți ceilalți dorm, rosti sfios fata, și nu bănuiesc nimic, adăugă ea, coborând glasul.

— Poți vorbi fără teamă! Tovarășii noștri dorm. În clipa de față, în Cosmos nu veghem decât noi doi, iar până la Pământ

sunt încă cincizeci de bilioane de kilometri, adică un parsec[1] și jumătate!

— Dar nu mai avem anamezon[2] decât pentru o singură accelerare!

În glasul ei vibra spaimă, dar și o undă de exaltare.

Erg Noor, șeful celei de a 37-a expediții astrale, ajunse din doi pași lângă cadranul cel roșu.

— Suntem la al cincilea tur!

— Da, am intrat în el. Și… nimic. Tânăra fată aruncă o privire grăitoare spre difuzorul aparatului de recepție automat.

— După cum vezi, continuă Erg Noor, nu-i chip de dormit. Trebuie să mă gândesc la toate variantele, la toate posibilitățile. Soluția trebuie găsită până la sfârșitul celui de al cincilea tur.

— Dar asta înseamnă încă o sută zece ore…

— Bine, atunci voi trage un pui de somn aici în fotoliu, când se va termina acțiunea sporaminei[3]; am luat o doză acum douăzeci și patru de ore.

Fata rămase un timp cufundată în reflecții. În sfârșit, se hotărî:

— Ce-ar fi să reducem raza cercului? Poate că li s-a defectat emițătorul.

— Cu neputință! Dacă am reduce raza fără să micșorăm viteza, am distruge nava cât ai clipi. Să încetinim… să parcurgem apoi distanța de un parsec și jumătate fără anamezon, cu viteza celor mai primitive rachete selenare? Ar însemna să ne apropiem de sistemul nostru solar peste o sută de mii de ani…

— Înțeleg… Dar nu s-ar putea ca ei…

— Nu e cu putință. Timpurile când oamenii puteau să comită neglijențe sau să se înșele pe ei și pe alții au trecut de mult. Acum un asemenea lucru nu se mai poate întâmpla.

— N-am vrut să spun asta. În răspunsul repezit al fetei se simțea că fusese nițeluș jignită. Voiam să spun că poate „Algrab” s-a abătut din drumul său și ne caută și el.

---

[1] Parsec – unitate de măsură pentru distanțe astronomice egală cu 3,26 ani-lumină sau aproximativ 32xl0[12] km (n.a.).

[2] Anamezon – substanță cu legăturile mezonice intranucleare distruse, având o viteză de eflux apropiată de cea a luminii; e folosit de astronavă drept combustibil (noțiune fantastică – n.a.).

[3] Sporamină – medicament care înlătură somnul (noțiune fantastică – n.a.).

— Nu se putea abate atât de mult. Fără nicio îndoială că a decolat la timpul fixat și calculat cu cea mai mare precizie. Dacă, prin imposibil, ambele lui emițătoare ar fi fost scoase din funcțiune, „Algrab” ar fi pornit să taie cercul pe diametru și atunci l-am fi detectat pe recepția planetară. O eroare nu este posibilă. Iată planeta convențională!

Și Erg Noor făcu un gest spre ecranele de cristal, instalate în firide adânci pe cele patru laturi ale postului de comandă. În bezna nețărmurită ardeau luminițele unei puzderii de stele. Pe cel dintâi ecran din stânga trecu rapid în zbor un mic disc cenușiu, abia luminat de astrul său, foarte depărtat de sistemul B-7336-C+87-A, unde se aflau ei în acel moment.

— Farurile-bombă[4] funcționează perfect, deși le-am lansat cu patru ani independenți[5] în urmă. Erg Noor arătă o dâră de lumină care se vedea clar pe peretele din stânga, de-a lungul unei benzi lungi de sticlă. „Algrab” ar fi trebuit să ajungă aici acum trei luni… Aceasta înseamnă că – Noor șovăi, de parcă nu s-ar fi încumetat să rostească sentința – a pierit!

— Poate că n-a pierit chiar, dar a fost avariat de vreun meteorit și nu mai poate atinge viteza cerută… replică fata cu părul roșu.

— Nu poate atinge viteza cerută! repetă Erg Noor. Nu este oare același lucru? Ce se întâmplă dacă între astronavă și destinația ei se aștern milenii de parcurs! Este și mai rău: moartea nu vine dintr-o dată, ci după ani și ani de deznădejde. Poate că vor chema… atunci o să aflăm și noi… peste vreo șase ani… pe Pământ.

Cu o mișcare impetuoasă, șeful expediției trase un fotoliu pliant de sub pupitrul mașinii electronice de calculat de model mic MNU-II. Până acum, din cauza marii ei greutăți, a dimensiunilor și a fragilității sale, nu era cu putință să se instaleze pe astronave o mașină-creier electronică model I.T.U., care să îndeplinească operații multiple și căreia să i se poată încredința în întregime conducerea navei. Se impunea prezența navigatorului de serviciu în cabina de comandă, cu atât mai mult cu cât menținerea navei pe traseul stabilit nu se putea asigura în condiții de maximă precizie pe distanțe atât de mari.

---

[4] Faruri-bombă – stații automate-robot pentru lansarea unor semnale puternice care străbat atmosfera planetei. Sunt lansate de pe astronave (noțiune fantastică – n.a.).

[5] An independent – an după calculul terestru, independent de viteza astronavei (n.a.).

Mâinile lui Erg Noor se mișcau acum pe manetele și butoanele mașinii de calculat cu o viteză uimitoare, de pianist. Fața lui palidă cu trăsături aspre, parcă împietrite, fruntea înaltă, plecată îndârjit asupra mesei de comandă, părea să arunce o provocare puterilor vrăjmașe ale naturii care amenințau colțișorul de lume vie furișat în adâncurile interzise ale spațiilor siderale.

Niza Krit, tânăra astronavigatoare, care pentru prima oară lua parte la o expediție cosmică, urmărea, ținându-și răsuflarea, mișcările lui Noor, care era cufundat în sine. Cât de calm, cât de energic și de inteligent era bărbatul acesta pe care-l îndrăgise! Îl iubea de mult, de cinci ani, de când lucra alături de el. Nu mai avea niciun rost să-și ascundă dragostea; de altfel, Erg Noor știa, probabil, acest lucru. Niza o simțea… Acum, că se întâmplase această nenorocire, avea bucuria de a face de gardă în aceeași tură cu el. Trei luni petrecute în doi, în timp ce restul echipajului dormea cufundat în dulcele somn hipnotic! Mai aveau de vegheat împreună 13 zile. Apoi le venea și lor rândul să doarmă, pe o perioadă de șase luni, în care timp urma să se schimbe două echipe de serviciu, navigatori, astronomi și mecanici. Ceilalți – biologii, geologii – care n-aveau de lucru decât la locul destinației, puteau dormi și mai mult, în timp ce astronomii… Lor le revenea partea de muncă cea mai grea, cea mai încordată.

Erg Noor se ridică și firul gândurilor Nizei se rupse.

— Mă duc în cabina hărților siderale… Rândul dumitale la odihnă vine… (se uită la cadrul unui ceas dependent[6]) peste nouă ore. Am tot timpul să dorm înainte de a te schimba.

— Nu sunt obosită, rămân aici cât trebuie, important este să te odihnești dumneata!

Erg Noor se încruntă și voi să obiecteze ceva; dezarmat însă de duioșia din glasul și din ochii ei căprui, care-l priveau cu atâta încredere, zâmbi și ieși fără o vorbă.

Niza se așeză în fotoliu, își plimbă privirea peste aparatele atât de familiare pentru ea, și se lăsă furată de gânduri.

---

[6] Ceas dependent – ceas care arată timpul de pe astronavă, în funcție de viteza acesteia (noțiune fantastică). Conform teoriei relativității, la viteze mari, inferioare celei a luminii, timpul unui obiect în mișcare se scurge mai lent în comparație cu timpul unui observator imobil față de astronavă (n.r.).

Deasupra ei se căscau, negre, ecranele reflectoare care transmiteau la postul central de comandă imaginea abisurilor ce înconjurau astronava. Luminițele multicolore ale stelelor păreau niște ace de lumină care străpungeau ochii omului.

Astronava întrecea tocmai o planetă, și forța de gravitație a acesteia o făcea să oscileze de-a lungul fâșiilor de intensitate variabilă a câmpului gravitațional[7]. Din cauza aceasta, stelele, mărețe și ostile, de pe ecranele reflectoare efectuau neașteptate salturi. Desenul constelațiilor se schimba cu o viteză nemaipomenită.

Planeta K2-2N-88, depărtată de astrul său, rece și lipsită de viață, era cunoscută ca un loc comod de întâlnire pentru astronave… dar întâlnirea n-a mai avut loc. Al cincilea tur… Niza își închipui nava zburând cu viteza redusă într-un cerc fantastic cu o rază de un miliard de kilometri și întrecând neîncetat planeta care se târa ca un melc. Al cincilea tur va fi parcurs peste o sută zece ore… și apoi? Mintea ageră a lui Erg Noor își încordase adineauri toate forțele în căutarea soluției celei mai bune. Șeful expediției și comandantul navei nu se putea înșela – astfel astronava de prima clasă „Tantra”, cu echipajul ei compus din cei mai eminenți savanți, nu se va mai întoarce niciodată din abisurile Cosmosului! Dar Erg Noor nu se va înșela…

Deodată Niza Krit simți o stare oribilă, apropiată de leșin, ceea ce însemna că astronava se abătuse de la traseul ei cu o fracțiune infimă de grad[8], admisibilă numai în condițiile vitezei micșorate, deoarece altminteri fragila ei încărcătură vie n-ar mai fi putut rămâne în viață. De îndată ce negura cenușie care împăienjenise ochii fetei se mai risipi, starea de leșin dispăru: nava se reintegrase în traseul ei. Suprasensibilele radiolocatoare dibuiseră în bezna din față un meteorit – cea mai mare primejdie pentru vehiculele astrale. Într-o milionime de secundă, mașinile electronice care conduceau nava (căci numai ele puteau executa toate manevrele cu rapiditatea necesară, nervii omenești necorespunzând vitezelor cosmice) asiguraseră o deviere a

[7] Adică: de-a lungul liniilor de forță ale câmpului de atracție creat de un corp ceresc (n.r.).

[8] Un grad abatere în Cosmos, la viteza „Tantrei”, ar însemna milioane de kilometri (n.r.).

„Tantrei”, iar după trecerea primejdiei, o făcuseră cu aceeași iuțeală să-și reia vechiul traseu.

«De ce, oare, aceleași mașini să nu fi fost în stare să-l salveze și pe „Algrab”?» își zicea Niza, care, între timp, își venise în fire. Era aproape sigur că această navă căzuse victimă întâlnirii cu un meteorit. Erg Noor spunea că până acum fiecare a zecea astronavă pierea ciocnindu-se de meteoriți, în ciuda inventării unor locatoare atât de sensibile ca aparatul lui Voll Hod și ca dispozitivele energetice de protecție, care respingeau particulele mici. Pieirea lui „Algrab” îi punea și pe ei în primejdie, tocmai atunci, când totul părea atât de bine studiat și pus la punct. Niza începu să-și amintească de toate cele petrecute din clipa decolării.

A 37-a expediție siderală avea drept țintă să ajungă în sistemul planetar al unei stele apropiate din constelația Ofiucus, a cărei unică planetă populată, Zirda, intrase de multă vreme în legătură cu Pământul și cu alte lumi prin Marele Cerc. Deodată însă amuțise și, timp de 70 de ani, nu s-a mai primit de acolo niciun fel de comunicare. Pământul, care, în sistemul Marelui Cerc, era planeta cea mai apropiată de Zirda, avea deci datoria să lămurească ce se întâmplase. Tocmai de aceea „Tantra” luase pe bord numeroase aparate și câțiva savanți eminenți, al căror sistem nervos se dovedise, după multiple încercări, capabil să îndure lungi ani de recluziune într-o astronavă. În ceea ce privește rezervele de carburant pentru motoare – anamezonul, o substanță cu legăturile mezonice intranucleare[9] distruse și cu viteza de jet egală cu aceea a luminii – acesta fusese luat într-o cantitate strict limitată, și asta nu din cauza greutății anamezonului, ci din pricina volumului uriaș al rezervoarelor. Plănuiseră să se alimenteze cu anamezon o dată ajunși pe Zirda. Iar în cazul în care cu această planetă se va fi petrecut ceva grav, urma ca „Tantra” să se întâlnească cu astronava de clasa a doua „Algrab” lângă orbita planetei K2-2N-88.

Urechea exersată a Nizei prinse ușoara modificare a frecvenței sunetului pe care era acordat câmpul de gravitație

---

[9] În fizica nucleară modernă se presupune că în nucleul atomic neutronii și protonii se țin legați unii cu alții prin intermediul unor particule numite mezoni (legături mezonice) (n.r.).

artificială[10]. Discurile celor trei aparate așezate în dreapta începură să clipească inegal. La tribord se conectă automat o sondă electronică. Pe ecranul deodată luminat apăru o formă strălucitoare și colțuroasă. Înainta ca un proiectil drept spre „Tantra”; cu alte cuvinte, se afla departe. Era un fragment uriaș de substanță din cele care se întâlnesc extrem de rar în spațiul cosmic. De aceea, Niza se grăbi să-i determine volumul, greutatea, viteza și direcția. Nu-și reluă firul amintirilor decât în clipa când se auzi țăcănitul ușor al bobinei automate a jurnalului de bord.

... Cea mai impresionantă dintre toate era viziunea unui soare lugubru, roșu-sângeriu, care crescuse în câmpul vizual al ecranelor, în ultimele luni ale celui de-al patrulea an de călătorie. Al patrulea pentru pasagerii astronavei, care zbura cu o viteză de 5/6 din unitatea absolută: viteza luminii. Pe Pământ se scurseseră aproape șapte ani independenți.

Apărând ochiul omenesc, filtrele ecranelor modificau culoarea și intensitatea razelor oricărui astru, în așa fel, încât acesta să apară ca văzut prin stratul gros al atmosferei terestre, cu păturile-i proteguitoare formate din ozon și vapori de apă. Lumina violetă fantastică, de nedescris, a stelelor cu temperaturi înalte părea azurie ori albă, aștri mohorâți de un roz-cenușiu deveneau veseli, galben-aurii, aidoma Soarelui nostru. Aici însă, dimpotrivă, astrul care strălucea victorios cu razele lui de un roșu-aprins căpăta tonalitatea sumbră, sângerie, cu care un observator de pe Pământ este obișnuit să vadă stele din clasa spectrală[11] M5. Planeta se afla față de soarele ei mult mai aproape decât Pământul nostru față de al său. Pe măsura apropierii de Zirda, astrul acesta devenea un uriaș disc stacojiu, care emitea mase de radiații calorice[12].

Încă cu două luni înainte de a se apropia de Zirda, „Tantra” încercase să comunice cu stațiunea exterioară a planetei aflată

---

[10] Orice astronavă trebuie să aibă un câmp gravitațional propriu, pentru ca, de pildă, oamenii să se poată menține în poziție verticală (n.r.).

[11] Clasă spectrală – clasele spectrale ale stelelor sunt indicate prin litere în ordinea următoare: O, B, A, F, G, K, M, plecând de la stelele albastre foarte fierbinți, la suprafața cărora temperatura este de 100 000° și până la cele roșii, cu temperatura de 3 000°. Fiecare clasă are zece subdiviziuni notate cu o cifră, de exemplu: A7. Există și clase stelare speciale: N, P, R, S, care au în spectrele lor un ridicat conținut de carbon, cian, titan, zirconiu (n.a.).

[12] Radiațiile sau undele calorice sunt radiații de căldură, de exemplu razele roșii, infraroșii etc. (n.r.).

pe un mic satelit natural, lipsit de atmosferă și care era mai aproape de Zirda decât Luna de Pământ.

Astronava continua să lanseze apeluri chiar și atunci când până la planetă mai rămăseseră 30 000 000 de kilometri, iar viteza nemaipomenită a „Tantrei” scăzuse la 3 000 de kilometri pe secundă. De serviciu era Niza. Veghea însă și restul echipajului, strâns în așteptare, în fața ecranelor, la postul central.

Niza lansa apeluri, mărind puterea emisiunii și aruncând înainte semnale luminoase în formă de evantai.

În cele din urmă, zăriră un punct minuscul și strălucitor: era satelitul pe care se afla stațiunea exterioară. Astronava începu să evolueze în jurul planetei, apropiindu-se treptat de ea în spirală și potrivindu-și viteza după cea a satelitului. Curând „Tantra” și satelitul erau ca legați cu un cablu nevăzut; astronava plana deasupra micii planete, care se mișca repede pe orbita ei. Stereotelescoapele electronice ale navei sondau acum suprafața satelitului. Și, deodată, în fața echipajului „Tantrei” apăru o priveliște de neuitat.

O clădire uriașă, plată, de sticlă, strălucea în reflexele sângerii ale soarelui. Chiar sub acoperiș se afla un fel de sală de conferințe sau un amfiteatru. Acolo se aflau, parcă încremenite, o mulțime de ființe, ce arătau altfel decât pământenii, dar, fără nicio îndoială, erau oameni și ele. Emoționat, astronomul Pur Hiss – un novice în materie de zboruri cosmice și care, chiar în ajunul pornirii expediției, luase locul unui savant cu multă experiență, puse mai bine la punct focalizarea lunetei. Rândurile de oameni, care se zăreau neclar sub acoperișul de sticlă, își păstrau aceeași neclintire. Pur Hiss mări și mai mult imaginea. Văzură acum un fel de podium, înconjurat de aparate; în fața auditoriului, la o masă lungă, un om stătea cu picioarele încrucișate și cu ochii înspăimântători, pironiți în zare…

— Sunt morți, congelați! exclamă Erg Noor.

Astronava continua să planeze deasupra satelitului Zirdei, și 14 perechi de ochi urmăreau neclintit mormântul acesta de sticlă, căci, într-adevăr, era un mormânt. De câți ani oare ședeau astfel aici aceste cadavre? Planeta amuțise în urmă cu 70 de ani – dacă li se adaugă cei șase ani ai drumului parcurs de raze, făceau trei sferturi de veac…

Toate privirile se îndreptară spre șeful expediției. Palid la față, Erg Noor scruta negura gălbuie a atmosferei; prin ea abia dacă se ghiceau contururile neclare ale munților, slabele reflexe ale mărilor; nimic însă nu le putea da răspunsul pentru care veniseră aici.

— Stațiunea a fost distrusă, continuă șeful expediției, și n-a fost refăcută în acești șaptezeci și cinci de ani! Aceasta dovedește că pe planetă s-a petrecut o catastrofă. Trebuie să coborâm, să străbatem atmosfera, poate să și descindem. Fiindcă ne-am adunat aici cu toții, vă cer părerea…

Singurul care a avut ceva de obiectat fu astronomul Pur Hiss. Niza examina, plină de indignare, nasul său mare de pasăre de pradă și urechile-i urâte, plantate prea jos.

— Dacă pe planetă s-a petrecut o catastrofă, n-avem nicio șansă să găsim aici anamezon. Înconjurul planetei la mică altitudine, cu atât mai mult o descindere, ne-ar face să cheltuim aproape întreaga rezervă de carburant planetar[13] de care mai dispunem. Afară de asta, nu se știe încă ce s-a întâmplat. S-ar putea să existe radiații puternice, care să ne fie fatale.

Ceilalți membri ai expediției își susținură însă șeful.

— Niciun fel de radiații planetare nu amenință o navă prevăzută cu o cuirasă cosmică, se pronunță Erg Noor. Am fost trimiși aici tocmai ca să lămurim ce s-a întâmplat. Ce va răspunde Marelui Cerc Pământul? Să stabilim faptele este cu totul insuficient, trebuie să le și explicăm. Vă rog să-mi scuzați aceste truisme, mai spuse Erg Noor, și în glasu-i metalic străbătură note ironice. Nu cred că ne putem sustrage datoriei noastre directe…

— Temperatura straturilor superioare ale atmosferei este normală! strigă bucuroasă Niza.

Erg Noor zâmbi și începu să coboare, prudent, volută după volută, încetinind treptat avansarea în spirală a astronavei, care se apropia de suprafața planetei. Zirda avea dimensiuni ceva mai reduse decât Pământul, și un zbor la înălțime mică în jurul ei nu necesita viteze considerabile. Astronomii și geologul confruntau pe hartă caracteristicile planetei cu observațiile aparatelor optice de pe bordul „Tantrei”. Continentele își

[13] Carburant planetar – carburant folosit la motoarele navelor planetare (planetonavelor), precum și la „aterizarea” și „decolarea” astronavelor (noțiune fantastică – n.a.).

păstrau întocmai vechile lor contururi, mările scânteiau liniștit în lumina roșie a Soarelui. Nu-și schimbaseră forma nici crestele muntoase, pe care le cunoșteau din fotografiile mai vechi. Numai că planeta tăcea.

Timp de 35 de ore, membrii echipajului nu-și părăsiră posturile de observație.

Compoziția atmosferei, iradierea astrului roșu – totul coincidea cu vechile date ce le aveau despre Zirda. Erg Noor deschise un volum de tabele privitoare la această planetă și găsi coloana cu datele referitoare la stratosfera ei. Ionizarea se dovedi a fi mai ridicată decât cea normală. În mintea lui Noor începuse a miji o bănuială alarmantă.

La cea de a șasea volută a spiralei de coborâre, începură să se distingă contururile orașelor mari. Dar nici acum receptoarele astronavei nu înregistrară vreun semnal.

Niza Krit ieși din schimb ca să mănânce și ațipi. I se păru că n-a dormit decât câteva clipe. Astronava zbura pe deasupra părții umbrite a Zirdei cu o viteză care nu depășea pe aceea a unei obișnuite spironave[14] terestre. Aici, dedesubtul lor, trebuia să se întindă orașe, uzine, porturi. Dar oricât de mult ar fi scrutat întunericul puternicele stereotelescoape, în bezna adâncă nu se zări nici măcar o licărire. Bubuitul de tunet al atmosferei spintecate de astronavă ar fi trebuit să se audă la distanțe de zeci de kilometri.

Trecu un ceas, dar nicăieri nu se aprinse vreo lumină. Așteptarea chinuitoare era acum de neîndurat. Noor conectă sirenele navei. Un urlet înspăimântător zbură deasupra abisului negru; oamenii Pământului sperau că, însoțit de bubuitul zborului, vuietul acela va fi auzit de locuitorii Zirdei, care nu dădeau niciun semn de viață.

O pală de lumină vie mătură tenebrele, și „Tantra” ieși pe partea luminată a planetei. Dar sub ea se așternea și acum un văl negru, catifelat. Fotografiile mărite rapid arătară un covor des de flori ce semănau cu macii negri de pe Pământ. Desișuri de maci negri se întindeau pe distanțe de mii de kilometri, înlocuind orice altă vegetație: pădurile, tufișurile, papura și ierburile. În mijlocul acestui covor negru, se zăreau străzile orașelor, asemenea coastelor unor schelete uriașe; construcțiile de fier ruginite arătau ca niște răni sângerânde. Nicăieri vreo

[14] Spironavă – aeronavă care execută un zbor în spirală (noțiune fantastică – n.r.).

suflare de viață, nici măcar un copăcel. Numai și numai maci negri și nimic altceva!

„Tantra” lansă o stație-bombă de observație, apoi se cufundă din nou în noapte. Peste șase ore, această stație robot prezentă un raport privind compoziția aerului, temperatura, presiunea și alte condiții de la suprafața solului. Totul era normal pentru această planetă, în afară de o radioactivitate sporită.

— Ce înspăimântătoare tragedie! murmură încet biologul Eon Tal, înregistrând ultimele date transmise de stație. S-au distrus pe ei și au distrus întreaga planetă!

— Adevărat? întrebă Niza, stăpânindu-și cu greu lacrimile. Ar fi groaznic! Dar gradul de ionizare nu este chiar atât de mare.

— Au trecut ani destui, răspunse posomorât tânărul biolog. Fața lui virilă, cu nas coroiat de caucazian, se întunecă. O asemenea dezagregare radioactivă, continuă el, este cu atât mai primejdioasă, cu cât se acumulează pe neobservate. În decurs de veacuri, radiațiile puteau spori cor cu cor[15], după cum numim noi biodozele[16], apoi deodată s-a petrecut un salt calitativ! O ereditate pe cale de destrămare, încetarea reproducției, la care se adaugă și epidemiile provocate de radiații... Nu este prima oară că se întâmplă așa ceva; Cercul cunoaște asemenea catastrofe...

— De pildă, așa-numita „Planetă a soarelui violet”, se auzi din spatele lor glasul lui Erg Noor.

— Cel mai tragic lucru, adăugă sumbru Pur Hiss, îl constituie faptul că bizarul ei soare – din clasa spectrală A-zero și de șaptezeci și opt de ori mai luminos decât al nostru – putea asigura populației o energetică foarte ridicată.

— Și unde se află această planetă? se interesă Eon Tal. N-o fi chiar aceea pe care Consiliul și-a propus s-o colonizeze?

— Ba da. În amintirea ei a și fost botezată „Algrab”, nava care a pierit.

— Steaua Algrab, numită și Delta Corbul! exclamă biologul. Dar până la ea este foarte departe!

— Patruzeci și șase de parseci. Dar pe Pământ se construiesc acum astronave pentru curse din ce în ce mai depărtate...

Biologul dădu din cap, mormăind printre dinți că n-ar fi trebuit să i se dea astronavei numele unei planete dispărute.

---

[15] Cor – unitate de iradiere la care e supus un organism (noțiune fantastică – n.a.).

[16] Biodoze – doze de iradiere dăunătoare unui organism viu (n.a.).

— Dar planeta însăşi n-a pierit. În mai puţin de un veac o vom acoperi cu plante şi-o vom repopula, afirmă convins Erg Noor.

Se hotărâse să recurgă la o manevră grea: să schimbe traseul orbital al astronavei de pe cercul de latitudine, pe cel de longitudine, adică să o situeze în planul axei de rotaţie a Zirdei. Se puteau depărta de planetă fără a fi lămurit definitiv dacă toţi locuitorii ei au pierit sau nu? Poate că supravieţuitorii nu erau în stare să cheme în ajutor astronava, din cauză că centralele energetice şi aparatajul lor erau distruse.

Nu era prima oară când Niza îl vedea pe şeful ei la masa de comandă în timpul unei manevre pline de răspundere. Cu faţa lui impenetrabilă şi mişcările-i bruşte, dar totdeauna precise, Erg Noor îi părea un erou legendar.

„Tantra” parcurgea din nou un drum decepţionant în jurul Zirdei, de rândul acesta de la un pol la altul. Ici-colo, mai cu seamă pe la paralelele mijlocii, apărură zone întinse de sol dezgolit. Acolo, în aer, plutea o ceaţă galbenă, prin care se ghiceau, ca nişte valuri, crestele uriaşe ale unor nisipuri roşii bătute de vânturi.

Mai departe se aşterneau covoare din catifeaua cernită a macilor negri – singurele plante care reuşiseră să reziste radioactivităţii sau să dea naştere sub influenţa ei unei mutaţii[17] viabile.

Totul era acum limpede. Ar fi fost nu numai inutil, ci şi riscant să mai caute undeva, printre ruinele acestea neînsufleţite, rezervele de anamezon pregătite pentru oaspeţii din alte lumi, conform recomandării Marelui Cerc (Zirda nu poseda încă astronave, ci numai aparate de zbor interplanetare). „Tantra” începu deci să-şi lărgească încetul cu încetul spirala zborului în sens opus, depărtându-se de planetă. Accelerând cu ajutorul motoarelor trigger-ionice[18], folosite la zborurile interplanetare, nava ieşi din câmpul de gravitaţie al planetei moarte şi porni spre sistemul nelocuit, desemnat numai printr-un cifru convenţional, unde fuseseră aruncate câteva faruri-bombă şi unde ar fi trebuit să-i aştepte „Algrab”. Conectară motoarele cu anamezon. Cu ajutorul lor, în 52 de ore astronava atinse viteza

---

[17] Mutaţie – fenomen de naştere doar aparent spontană a unei specii dintr-o altă specie; aici: sub influenţa radiaţiilor (n.r.).

[18] Motoare trigger-ionice – motoare în care jetul reactiv se realizează pe calea reacţiei „trigger” (în cascadă) a substanţei ionizate (n.a.). Jetul ionic e un flux gazos de atomi ionizaţi, folosit ca propulsor la astronave. Noţiuni fantastice (n.r.).

ei normală de 900 de milioane de kilometri pe oră. Mai aveau până la locul întâlnirii cincisprezece luni de drum, egale cu unsprezece luni calculate în timpul dependent al navei. Așadar, în afară de cei care rămâneau de gardă, întregul echipaj putea acum să se cufunde în somn. Dar discuțiile, calculele și pregătirea raportului ce trebuia să fie prezentat Consiliului mai luară încă o lună. Ghidurile privitoare la Zirda menționau experiențele riscante care fuseseră făcute acolo cu carburanți atomici cu dezintegrare parțială. Găsiră articole ale unor savanți de seamă care semnalaseră simptomele unor influențe dăunătoare vieții și stăruiseră să se sisteze experiențele. Cu 118 ani în urmă, fusese trimisă prin Marele Cerc o scurtă avertizare, suficientă pentru niște oameni inteligenți, dar, precum se vede, neluată în seamă de guvernul Zirdei.

Nu mai există niciun dubiu: planeta pierise din cauza unor radiații dăunătoare, acumulate în cursul a numeroase experiențe imprudente și încercări nesăbuite de a aplica în practică unele genuri primejdioase de energie nucleară, în loc de a se căuta altele mai puțin dăunătoare.

Enigma fusese dezlegată de mult. Echipajul astronavei trecuse până acum de două ori de la un somn de trei luni la o viață activă de aceeași durată. Și iată că trecuseră câteva zile de când „Tantra” descria cerc după cerc în jurul planetei cenușii, iar speranța de a se întâlni cu „Algrab” se micșora cu fiece oră. Presimțirea că se petrecuse o catastrofă deveni tot mai apăsătoare…

Erg Noor se opri în prag și se uită la Niza, gânditoare, a cărei coamă semăna cu o pufoasă floare aurie… Un profil de ștrengar, niște ochi puțin pieziși și adesea mijiți de un râs abia stăpânit, iar acum larg deschiși, scrutând necunoscutul cu îngrijorare și curaj! Fetița aceasta nici nu-și dădea seama ce mare sprijin sufletesc găsea el în dragostea-i neprecupețită. Deși trecut prin ani și ani de încercări care-i oțeliseră voința, Erg Noor se simțea uneori obosit de rolul de șef care trebuie să fie gata în orice clipă să ia asupră-și întreaga răspundere pentru viața oamenilor, pentru astronavă și succesul expediției. Acolo, pe Pământ, de mult nu mai exista o răspundere atât de individuală, căci hotărârile erau totdeauna luate de un grup de oameni chemat să realizeze o anumită muncă. Iar dacă se întâmpla ceva neprevăzut, erai sigur că vei primi îndată sfatul cel mai

competent, consultația cea mai amănunțită. Aici însă n-aveai de unde primi sfaturi, iar comandanții astronavelor se bucurau de drepturi speciale. Ar fi fost mai ușor ca o asemenea răspundere să dureze doar doi-trei ani, și nu zece-cincisprezece, cât reprezenta durata medie a unei expediții cosmice!

Erg Noor intră în cabina de comandă.

Niza se ridică repede și-i ieși în întâmpinare.

— Am adunat toate materialele și hărțile de care am nevoie, spuse el. Să dăm de lucru mașinii!

Șeful expediției se lungi într-un fotoliu și acum răsfoia încet filele metalice, indicând cifrele coordonatelor, intensitatea câmpurilor magnetice, ale celor electrice și de gravitate, intensitatea curenților de particule cosmice, viteza și densitatea șuvoaielor de meteori. Plină de încordare, Niza apăsa butoanele și întorcea întrerupătoarele mașinii de calculat. Erg Noor căpătă o seamă de răspunsuri, se încruntă și rămase pe gânduri.

— În calea noastră se află un câmp de gravitație puternic – regiunea acumulării de substanță obscură din Scorpion, alături de Steaua 6555-ZR+11-PKU, începu el. Spre a evita consumarea carburantului, trebuie să ne abatem încoace, spre Șarpe[19]. Pe vremuri, în asemenea cazuri, se naviga fără motor, folosind câmpurile de gravitație în chip de accelerator și navigând în marginea lor…

— Nu s-ar putea să folosim și noi această metodă? întrebă Niza.

— Nu, căci astronavele noastre sunt mult mai rapide. O viteză de cinci șesimi din unitatea absolută sau, mai precis, două sute cincizeci de mii de kilometri pe secundă ar mări, în zona terestră de gravitație, greutatea noastră de douăsprezece mii de ori[20], așadar ar preface în praf și pulbere întreaga expediție. Nu putem zbura astfel decât în spațiul cosmic, departe de marile acumulări de materie. De îndată ce astronava pătrunde într-un câmp de gravitație, trebuie să micșorăm viteza cu atât mai mult, cu cât acest câmp este mai puternic.

— Cu alte cuvinte, avem aici o contradicție, și, cu un gest copilăros, Niza își sprijini capul în palmă. Cu cât câmpul de

[19] Șarpe – numele unei constelații (n.r.).

[20] Sub efectul accelerației, la viteze foarte mari, masele corpurilor cresc enorm de mult (n.r.).

gravitație este mai puternic, cu atât mai încet trebuie să zburăm!

— Asta-i valabil numai pentru viteze uriașe, apropiate de aceea a luminii, când astronava, aidoma unei raze de lumină, nu se poate mișca decât în linie dreaptă sau pe așa-numita curbă a intensităților egale[21].

— Dacă am înțeles bine, vrei să îndrepți „raza” noastră – „Tantra” – de-a dreptul spre sistemul solar.

— Tocmai aici e greutatea. Să îndrepți nava exact spre o stea ori alta e practic cu neputință, deși noi ținem seama de toate corecțiunile făcute calculelor. Suntem nevoiți să socotim necontenit eroarea care sporește mereu, să modificăm direcția, ceea ce nu ne permite să folosim la maximum conducerea automată. În momentul de față, suntem într-o situație dificilă. După ce am luat viteză, o oprire sau chiar și o simțitoare încetinire a zborului ar fi pentru noi egală cu moartea, întrucât n-am mai avea cu ce să ne mărim din nou viteza. Dar uite care-i primejdia principală: zona 344+2U este cu desăvârșire neexplorată. Nu cunoaștem aici nici stele, nici planete locuite, ci doar un câmp de gravitație, a cărui margine iat-o! Pentru a ne fixa definitiv, să așteptăm părerea astronomilor. După cel de-al cincilea tur, îi vom deștepta pe toți, deocamdată însă… Șeful expediției se frecă la tâmplă și căscă.

— Acțiunea sporaminei e pe terminate, spuse Niza. Te poți odihni!

— Bine. Mă instalez aici, în fotoliu… Cine știe, poate că se întâmplă vreo minune. Măcar un sunet.

O inflexiune fugară din glasul lui Erg Noor trezi în sufletul Nizei un sentiment de mare duioșie. Cum ar mai fi vrut să strângă la pieptul ei capul acesta îndărătnic, să mângâie păru-i negru cu fire cărunte ivite prea timpuriu!

Niza se sculă, așeză cu grijă filele cu însemnări și stinse lampa, lăsând numai o slabă lumină verzuie de-a lungul panourilor cu aparate și ceasuri. Astronava zbura liniștit în vidul absolut, descriind uriașul ei cerc. Astronavigatoarea cu părul roșcat își ocupă fără zgomot locul alături de „creierul” imensei nave. Aparatele cântau încetișor obișnuitul lor cântec, acordat pe o anumită melodie; orice tulburare, cât de mică, provoca îndată o notă falsă. Totul era în ordine, melodia lină se depăna

[21] Curba intensităților egale sau drumul de propagare a razelor de lumină (n.r.).

în tonalitatea voită, acompaniată când și când de lovituri surde, ca de gong: ele marcau momentele de conectare a motorului planetar auxiliar, care îndrepta traiectoria „Tantrei” după o curbă anumită. Motoarele cu anamezon tăceau. Pacea nocturnă domnea pe cosmonava adormită, ca și cum primejdia ce plana deasupra expediției nici n-ar fi existat. Părea că încă puțin și din pâlnia aparatului de recepție se va auzi multașteptatul indicativ de apel, iar cele două astronave, încetinindu-și impetuoasa cursă, se vor apropia pe căi paralele și, în sfârșit, își vor egaliza vitezele, spre a-și urma drumul una lângă alta. O vastă galerie tubulară va uni cele două lumi întâlnite, iar „Tantra” își va recăpăta gigantica-i putere.

În adâncul inimii, Niza era liniștită: avea încredere în șeful ei. Cei cinci ani ai călătoriei nu i se păruseră nici lungi, nici chinuitori, mai cu seamă de când începuse a iubi… Dar chiar și înainte, observațiile pasionante, înregistrările electronice de cărți, de muzică și filme îi permiteau să-și îmbogățească neîncetat cunoștințele și să nu regrete frumosul Pământ, care se pierduse ca un firicel de nisip în abisurile nemărginitului întuneric. Tovarășii de drum, oameni de mare cultură, o interesau prin convorbirile lor, iar atunci când nervii oboseau de multitudinea impresiilor sau din pricina unei activități prea încordate, putea recurge la un somn prelungit, întreținut de oscilații hipnotice[22]. Astfel, frânturi mari de timp se prăbușeau în neființă, treceau într-o clipă. Alături de omul iubit, Niza era desigur fericită. N-o frământa decât gândul că ceilalți, mai cu seamă el, Erg Noor, o duc mai greu. De i-ar fi stat măcar în putință… Dar ce putea face ea, biată începătoare, alături de asemenea oameni! Poate că, totuși, aducea vreun folos prin duioșia-i nedezmințită, prin dorința-i fierbinte de a le ușura tovarășilor ei, clipă de clipă, această muncă istovitoare.

Șeful expediției se trezi și ridică fruntea îngreunată de somn. Melodia uniformă suna ca și până acum, întreruptă când și când de loviturile motorului planetar. Niza Krit se afla ca și mai înainte în fața aparatelor, ușor adusă de spate, cu umbre de oboseală pe fața-i tânără. O privire spre ceasul dependent, și Erg Noor, cu o mișcare energică, se ridică din fotoliul adânc.

---

[22] E vorba de procedeul de hipnotizare pe calea unor oscilații electromagnetice sau chiar ultrasonore ce acționează asupra creierului (n.r.).

— Am dormit paisprezece ore în șir! Și dumneata nu m-ai deșteptat, Niza! Este incalificabil… Se opri văzându-i zâmbetul radios. Imediat la culcare!

— Dacă-mi dai voie, aș dormi aici… ca și dumneata, se rugă fata. Apoi aduse repede de mâncare, se spălă și se instală în fotoliu.

Ochii ei căprui și strălucitori, parcă și mai mari din cauza cearcănelor adânci, se uitau pe furiș la Erg Noor, care, răcorit după un duș de unde, îi luă locul în fața aparatelor. După ce controlă datele indicatoarelor pe P.L.E. – protecția legăturilor electronice –, se ridică și începu să măsoare cu pași iuți cabina de comandă.

— De ce nu dormi? o întrebă el sever pe astronavigatoare.

Niza își scutură buclele roșcate ce-ar mai fi trebuit să fie tunse nițel, deoarece, în expedițiile dinafara Pământului femeile nu purtau de obicei păr lung.

— Mă gândesc… începu ea șovăitor, iar acum, în pragul primejdiei, îmi vine să mă înclin în fața măreției și atotputerniciei omului, care a ajuns atât de departe în nemărginitele adâncuri ale spațiului! Pentru dumneata, multe lucruri sunt familiare aici, pe când eu mă aflu pentru prima oară în Cosmos! Ce minunat îmi pare totul: să iau parte la o călătorie atât de grandioasă, să mă îndrept printre stele, spre niște lumi noi!

Cu un zâmbet palid, Erg Noor își frecă fruntea:

— Sunt nevoit să te dezamăgesc sau, mai bine zis, să-ți arăt adevăratele proporții ale atotputerniciei noastre. Iată! Deschise proiectorul, și, pe peretele din spate al cabinei, apăru spirala luminoasă a Galaxiei[23]. Arătă o volută mărginașă, compusă din stele rare, abia perceptibilă în întunericul înconjurător, asemenea unei pulberi spălăcite. Iată regiunea pustie a Galaxiei, unde se află sistemul nostru solar și unde suntem și noi în clipa de față; ea nu-i decât o periferie cu prea puțină lumină și viață. Dar până și acest braț[24] al Galaxiei se întinde de la Lebădă la Carenă și, pe lângă faptul că e departe de zonele centrale, mai conține și un nor obscur, uite-l aici… Pentru a parcurge drumul de-a lungul acestei ramificații, „Tantra” noastră are nevoie de aproximativ patruzeci de mii de ani independenți. Iar hăul

[23] Galaxie – colțul cosmic din care face parte și sistemul nostru solar (n.r.).
[24] Galaxia este o spirală uriașă cu două brațe (n.r.).

întunecat ce desparte ramificația noastră de cea vecină l-am putea străbate în patru mii de ani. După cum vezi, zborurile noastre în infinit nu reprezintă deocamdată decât o învârtire pe un peticel cu diametrul de cincizeci de ani-lumină[25]. Cât de puțin am ști noi despre Univers dacă n-ar exista marea putere a Cercului! Comunicările, imaginile, ideile trimise din spații inaccesibile omului în scurta lui viață ne parvin totuși mai devreme sau mai târziu, dându-ne de știre despre lumi din ce în ce mai depărtate. Cunoștințele noastre sporesc necontenit!

Niza tăcea.

— Închipuieşte-ţi cele dintâi zboruri astrale… continuă Erg Noor visător. Mici nave încete și vulnerabile… De altfel, strămoșii noștri trăiau de două ori mai puțin decât noi… Iată când măreția omului era într-adevăr de admirat!

Niza înălță capul cu o mișcare îndărătnică, așa cum obișnuia s-o facă întotdeauna când voia să protesteze.

— Dar poate că mai târziu, când oamenii vor învăța să învingă altfel spațiile, nu înfruntându-le direct, ei vor spune, dându-te drept exemplu: Ce eroi! Au cucerit Cosmosul cu mijloace atât de primitive!

Șeful expediției întinse tinerei fete mâna:

— Și despre dumneata, Niza, vor putea spune asta!

Niza se aprinse la față:

— Sunt mândră că sunt aici, împreună cu dumneata! Și aș fi gata să dau orice ca să mă întorc din nou în Cosmos.

— Da, știu acest lucru, rosti gânditor Erg Noor, dar nu toată lumea gândește la fel…

Instinctul feminin îi ajută tinerei fete să înțeleagă gândul șefului. Avea în cabina lui două magnifice stereoportrete colorate în violet și auriu. Ambele înfățișau pe frumoasa Veda Kong, specialistă în istoria antică. Într-unul îi vedeai ochii limpezi și albaștri ca și cerul pământesc, privind de sub sprâncenele-i lungi, arcuite… Bronzată de soare, cu zâmbetul ei minunat, cu mâinile ridicate spre părul ca fuiorul de in. Și iat-o altădată, surâzând voios, cocoțată pe un tun de corabie, monument al unei antichități imemoriale.

Erg Noor își pierdu vioiciunea. Se așeză încet în fața astronavigatoarei.

[25] Un an-lumină: distanța parcursă de o rază luminoasă timp de un an, cu viteza de 300 000 de kilometri pe secundă (n.r.).

— De-ai știi, Niza, cât de brutal mi-a distrus soarta visul, acolo pe Zirda! spuse el deodată cu glas surd, atingând ușor maneta care punea în mișcare motoarele cu anamezon, de parcă ar fi vrut să accelereze și mai mult cursa amețitoare a astronavei. Dacă Zirda n-ar fi pierit și noi am fi putut să ne aprovizionăm cu carburant, continuă el, răspunzând întrebării mute a Nizei, aș fi condus expediția mai departe. Așa a și fost, de altfel convenit cu Consiliul. Zirda ar fi trimis Pământului mesajele primite de ea, iar „Tantra” ar fi plecat mai departe cu cei care ar fi dorit-o… Ceilalți s-ar fi îmbarcat pe „Algrab”, care, după îndeplinirea sarcinii sale aici, ar fi fost chemat de Zirda.

— Dar cine ar fi primit să rămână pe Zirda? exclamă indignată tânăra fată. Poate Pur Hiss? Este totuși un savant eminent. Oare dorința de a-și îmbogăți cunoștințele nu l-ar fi mânat și pe el mai departe?

— Dar dumneata, Niza, ai fi plecat mai departe?

— Eu? Desigur!

— Dar… unde? întrebă deodată Erg Noor, ferm, privind-o țintă pe Niza.

— Oriunde, fie și acolo… și cu o privire tot atât de fermă și cu buzele ușor întredeschise, fata arătă spre abisul negru dintre cele două brațe ale înstelatei spirale galactice.

— O, n-am fi mers chiar atât de departe! Știi, drăguța mea astronavigatoare, că, aproximativ cu optzeci și cinci de ani în urmă, a fost organizată cea de a treizeci și patra expediție cosmică, denumită „în releu”. Trei astronave, care se aprovizionau reciproc cu carburanți, se depărtau din ce în ce mai mult de Pământ, în direcția constelației Lira. Cele două care n-aveau pe ele un echipaj de exploratori, după ce și-au dat anamezonul celei de-a treia, s-au întors pe Pământ. Astfel își executau alpiniștii ascensiunile pe piscurile cele mai înalte. În sfârșit, cea de-a treia navă, numită „Vela”…

— Cea care nu s-a mai întors!… șopti Niza înfiorată.

— Da, „Vela” nu s-a mai întors! Și-a atins însă destinația și a pierit pe drumul înapoierii, după ce a apucat să trimită o comunicare. Ținta finală era marele sistem planetar al stelei albastre Vega sau cum i se mai spune – Alfa Lira. Câte perechi de ochi omenești, de nenumărate generații, au admirat această stea albastră și strălucitoare a cerului nordic! Vega se află la opt parseci sau treizeci și unu de ani independenți de Soarele

nostru, distanță pe care până atunci oamenii n-o mai străbătuseră niciodată… În orice caz, „Vela” ajunsese la destinație… Motivul pieirii sale este necunoscut: un meteorit sau poate o avarie gravă… Totuși, n-ar fi exclus ca și acum nava să mai plutească în spațiu, iar eroii, pe care noi îi credem morți, să mai fie încă în viață…

— Ce îngrozitor!

— E destinul care pândește orice astronavă ce nu poate înainta cu o viteză apropiată de aceea a luminii. Între ea și planeta-i natală se interpun îndată milenii de parcurs.

— Și ce anume a comunicat „Vela”? întrebă repede tânăra fată.

— Foarte puțin. Comunicarea se întrerupea mereu, apoi a amuțit cu totul… Mi-o amintesc și acum: „Vorbește „Vela”, vorbește „Vela”! Vin dinspre Vega… De douăzeci și șase de ani… ajunge… voi aștepta… Vega are patru planete… Nu există nimic mai frumos. Ce fericire…”

— Dar au chemat în ajutor, voiau să aștepte undeva?

— Firește că aveau nevoie de ajutor. Altminteri astronava n-ar fi cheltuit o energie uriașă pentru trimiterea comunicării. Dar ce era de făcut? Nu s-a mai primit de la „Vela” niciun cuvânt.

— Douăzeci și șase de ani independenți parcurși pe drumul întoarcerii. Până la Soare mai rămăseseră aproape cinci ani. Înseamnă că nava se afla undeva în zona noastră sau, poate, și mai aproape de Pământ.

— Nu prea cred… poate doar în cazul când a depășit viteza normală, navigând în apropiere de limita cuantică[26]. Dar aceasta este cât se poate de primejdios!

Erg Noor explică pe scurt principiul saltului distructiv ce amenință materia[27] când viteza ei de deplasare se apropie de aceea a luminii; băgă însă de seamă că fata îl asculta doar pe jumătate.

— Te-am înțeles! exclamă ea de îndată ce șeful expediției își încheie lămuririle. Și aș fi înțeles chiar de la început dacă pieirea astronavei nu m-ar fi tulburat într-atât. Este un lucru îngrozitor, cu care nu mă pot împăca!

---

[26] Limita cuantică – limită a vitezei apropiate de aceea a luminii, la care niciun corp nu poate exista ca volum, întrucât masa devine infinită, iar timpul egal cu zero (n.a.).

[27] E vorba de saltul de la *materia* sub formă de masă inertă, adică cu masa de repaos deosebită de zero, la forma de *energie* a cărei masă de repaos e zero (n.r.).

— Acum ai priceput sensul principal al comunicării, spuse posomorât Erg Noor. Descoperiseră lumi de nemaivăzută frumusețe. Eu visez de mult să refac calea parcursă de „Vela”; cu perfecționările moderne, lucrul acesta a devenit cu putință chiar și cu o singură navă. Încă din tinerețe visez la Vega, acest soare albastru cu splendide planete!

— Ce minunat… rosti Niza, și glasul i se frânse. Dar ca să te întorci, ai nevoie de șaizeci de ani tereștri sau patruzeci de ani dependenți… Aceasta înseamnă… o jumătate din viață.

— Da, realizările mari cer și jertfe mari. Dar pentru mine, aceasta n-ar reprezenta nici măcar un sacrificiu. Viața mea pe Pământ n-a fost decât scurte escale între călătorii cosmice. Eu sunt născut pe o astronavă!

— Cum așa? se minună tânăra fată.

— Cea de a treizeci și cincea expediție siderală era compusă din patru nave. Mama era astronom pe una dintre ele. Eu m-am născut pe drumul înspre steaua dublă MN 19026+7AL, comițând astfel o dublă încălcare a legilor. Dublă, întrucât am crescut și am învățat alături de părinții mei, pe astronavă, în loc să fiu educat la școală. Ce era de făcut! Când expediția s-a întors pe Pământ, împlinisem optsprezece ani. Ca una dintre isprăvile lui Hercule a fost considerat faptul că am învățat să conduc astronava și că am devenit navigator cosmic.

— Nu înțeleg totuși… obiectă Niza.

— Cum de a avut maică-mea curajul? Ai să înțelegi când ai să fii mai în vârstă! Pe vremea aceea serul AT (Anti-Tia) nu se putea conserva un timp mai îndelungat, medicii nu știau acest lucru… Când eram mic, mă aduceau într-o cabină de comandă la fel cu aceasta și-mi holbam ochii de copil, urmărind pe ecrane astrele jucăușe. Zburam spre Theta[28] Lupul, unde se descoperise o stea dublă, aproape de Soare. Două pitice – una albastră și alta portocalie – camuflate de un nor obscur. Prima impresie conștientă pe care am avut-o a fost aceea a cerului unei planete pustii, lipsită de orice urmă de viață, un cer pe care-l vedeam de sub cupola de sticlă a stației provizorii. Planetele stelelor duble sunt de obicei lipsite de viață din pricina neregularității orbitei lor. Expediția a coborât pe planetă și a făcut timp de șapte luni prospectări de minereuri. Pe cât îmi amintesc, acolo s-au descoperit imense zăcăminte de platină,

---

[28] Literă grecească (n.r.).

osmiu și iridiu. Cuburile de iridiu, extrem de grele, mi-au fost jucării. Și cerul acela, primul meu cer, era negru ca păcura, cu luminițele curate ale stelelor care nu clipeau și cu doi sori de o frumusețe uimitoare: unul – de un portocaliu viu, altul – albastru închis. Îmi amintesc că uneori razele lor se întretăiau și atunci peste planeta noastră se revărsa o lumină verde[29], atât de vie și de veselă, încât țipam și cântam de bucurie!... Erg Noor încheie: Dar ajunge! M-am lăsat furat de amintiri, iar dumneata trebuia să te fi dus de mult la odihnă.

— Te rog să continui, n-am auzit niciodată nimic mai interesant, îl rugă Niza, dar șeful rămase neînduplecat.

Aduse un mic pulsator hipnotic, și, fie din pricina căutăturii sale poruncitoare, fie din cauza aparatului somnifer, tânăra adormi atât de bine, încât nu se trezi decât în clipa când trebuiau să intre în cel de-al șaselea tur. O privire spre fața rece a șefului, și Niza pricepu îndată că „Algrab” tot nu fusese găsit.

— Te-ai trezit tocmai la timp! anunță Erg Noor când Niza se întoarse în cabina de comandă, după ce s-a răcorit cu o baie electrică și de unde și s-a mai aranjat puțin. Conectează muzica și lumina de deșteptare. Pentru toți!

Niza apăsă repede pe câteva butoane, și în toate cabinele astronavei, în care dormeau membrii expediției, începură să se aprindă și să se stingă lumini și răsună o muzică specială, din acorduri joase și vibratoare, care se intensificau tot mai mult. Începu o trezire treptată și prudentă a sistemului nervos înfrânt, întoarcerea lui spre activitatea normală. După cinci ore, la postul central de comandă se adunaseră toți membrii expediției, treziți de-a binelea, înviorați cu ajutorul hranei și al stimulenților nervoși.

Reacțiile fiecăruia dintre ei la știrea pieirii astronavei auxiliare au fost diferite. După cum se și așteptase Erg Noor, expediția se arătă la înălțimea situației. Niciun cuvânt de deznădejde, nicio privire speriată. Până și Pur Hiss, care nu se arătase prea curajos pe Zirda, nici nu tresări măcar auzind comunicarea. Tânăra Luma Laswy, medicul expediției, păli ușor și-și trecu pe furiș vârful limbii peste buzele uscate.

---

[29] Din cauza efectului de complementaritate a două culori, în cazul de față, portocaliul cu albastrul dă verde (n.r.).

— Să cinstim prin reculegere memoria tovarășilor care au pierit! spuse șeful, conectând ecranul de proiecție, pe care apăru „Algrab”, fotografiat înainte de pornirea „Tantrei”.

Se ridicară cu toții în picioare. Pe ecran trecură încet, una după alta, fotografiile celor șapte membri ai echipajului de pe „Algrab”, unii serioși, alții zâmbitori. Erg Noor îi numea pe rând, iar călătorii îi omagiau pentru cea din urmă oară. Era o tradiție a astronauților. Astronavele care plecau împreună aveau totdeauna seria completă de fotografii a tuturor membrilor expediției. Navele dispărute puteau rătăci mult timp în spațiul cosmic, echipajele lor puteau rămâne încă multă vreme în viață. Dar aceasta nu mai avea importanță, căci nava nu se mai întorcea niciodată. Să pornești în căutarea ei, să-i vii în ajutor era cu neputință. Mașinile de pe nave erau într-atâta de perfecționate, încât avarii mici aproape n-aveau loc, în orice caz puteau fi reparate cu ușurință. Niciodată însă până acum n-a putut fi remediată în Cosmos o defecțiune mai serioasă a mașinilor. Uneori navele mai apucau să trimită o ultimă comunicare, așa cum făcuse și „Vela”. De cele mai multe ori, însă, aceste comunicări nu-și atingeau ținta, din cauza dificultății de a le da o precisă orientare. În decursul mileniilor, fuseseră reperate direcțiile exacte necesare emisiunilor Marelui Cerc, care în plus puteau să fie și variate, făcându-se astfel transmisiuni de pe o planetă pe alta. De obicei însă, astronavele se aflau în regiuni necercetate, în care direcția emisiunilor nu putea fi nimerită decât din întâmplare.

Printre astronauți era răspândită părerea că în Univers ar fi existând un fel de câmpuri neutre sau zone-zero, care absorbeau radiațiile sau mesajele. Dimpotrivă, astrofizicienii considerau aceste câmpuri zero ca fiind himere născute în imaginația prea înfierbântată a unor exploratori ai Cosmosului.

După terminarea tristei ceremonii și a unei scurte consfătuiri, șeful expediției conectă motoarele cu anamezon. După 48 de ore, aceste motoare amuțiră, iar astronava începu să se apropie de planeta natală, cu 21 de miliarde de kilometri în 24 ore. Până la Soare mai aveau aproximativ cale de șase ani tereștri. La postul central de comandă și în biblioteca-laborator se desfășura o muncă intensă: efectuau calcule și determinau direcția noului traseu.

Astronava urma să zboare timp de șase ani consumând anamezonul numai pentru a corecta direcția navei. Cu alte cuvinte, trebuiau să conducă astronava economisind la maximum accelerația. Erau cu toții îngrijorați la gândul regiunii necercetate 344+2U, aflată între Soare și „Tantra” și pe care n-o puteau ocoli în niciun chip: în această regiune până la Soare se întâlneau zone de meteoriți liberi, și apoi, la fiecare cotitură, nava pierdea din accelerație…

Peste două luni, curba izotendoare[30] a zborului era gata. „Tantra” începu să descrie o cicloidă cu înclinare mică, de intensitate egală.

Minunata navă era în cea mai perfectă stare de funcționare. Viteza zborului se menținea în limitele calculate. Acum numai timpul – aproape patru ani dependenți – îi mai despărțea de planeta natală.

Erg Noor și Niza, care-și terminaseră schimbul și erau obosiți, se cufundară într-un somn îndelungat. Împreună cu ei, se refugiară în vremelnica neființă doi astronomi, un geolog, un biolog, medicul și patru ingineri.

De gardă era acum un alt schimb: astronavigatorul experimentat Pel Lyn, care era la a doua lui expediție, astronoma Ingrid Ditra și inginerul electronist Key Beer – care li se alăturase de bună voie. Cu autorizația lui Pel Lyn, Ingrid se retrăgea adesea în biblioteca de lângă postul de comandă. Împreună cu vechiul său prieten Key Beer, ea scria o mare simfonie „Pieirea planetei”, inspirată de tragedia Zirdei. Obosit de cântecul aparatelor și de priveliștea negrelor abisuri cosmice, Pel Lyn, după ce o lăsă pe Ingrid la masa de comandă, se cufundă cu pasiune în descifrarea ciudatelor inscripții pe care le primiseră de pe o planetă – din sistemul celor mai apropiate stele ale Centaurului[31] – părăsită în chip misterios de populația ei. El credea în succesul temerarei lui încercări.

După încă două schimburi, astronava se apropiase de Pământ la o distanță de aproape zece trilioane de kilometri. Nu conectau motoarele cu anamezon decât pentru câteva ore.

---

[30] Curba de câmpuri egale care acționează asupra astronavei, adică viitorul drum cosmic al „Tantrei” (n.r.).

[31] O constelație a cărei primă stea se află la 4,3 ani-lumină de Pământ (n.r.).

Era către sfârșitul turei grupului lui Pel Lyn, care venise la rând pentru a patra oară de când „Tantra” părăsise locul în care ar fi trebuit să se întâlnească cu „Algrab”.

Terminându-și calculele, astronomul Ingrid Ditra se întoarse spre Pel Lyn, care urmărea cu o privire melancolică freamătul necontenit al acelor roșii de pe cadranele albăstrii ale tensiometrelor ce măsurau câmpurile gravitaționale. În cea de a doua jumătate a schimbului, se făcea simțită obișnuita încetinire a reacțiilor psihice, de care nu scăpau nici oamenii cei mai rezistenți. Luni și ani de-a rândul astronava înaintase pilotată automat pe traseul stabilit dinainte. Dacă ar fi intervenit un eveniment extraordinar, care să depășească facultățile automatului-pilot, catastrofa ar fi fost aproape inevitabilă, intervenția oamenilor fiind inutilă, deoarece mintea omenească, oricât de bine ar fi fost antrenată, n-ar fi putut reacționa cu suficientă rapiditate.

— După părerea mea, spuse astronavigatorul Ingrid, am pătruns de mult în regiunea necercetată 344+2U. Șeful voia să preia singur serviciul pe acest traseu.

Pel Lyn aruncă o privire pe contorul cronologic:

— Mai avem două zile și, oricum, vom fi înlocuiți. Deocamdată nu prevăd nimic care să merite atenția... Ce zici, ne ducem schimbul până la sfârșit?

Ingrid dădu aprobator din cap. Venind din încăperile de la pupă, Key Beer ocupă obișnuitul său fotoliu de lângă panoul mecanismelor de echilibru. Pel Lyn se sculă căscând:

— Mă duc să dorm câteva ceasuri, spuse el adresându-se Ingridei.

Aceasta trecu ascultătoare la pupitrul de comandă.

„Tantra” înainta în vidul „absolut”, fără să oscileze. Aparatele suprasensibile ale lui Voll Hod nu semnalau prezența nici unui meteorit, fie chiar îndepărtat. Acum, traseul astronavei se îndepărta puțin de direcția Soarelui: diferența echivala aproximativ un an și jumătate de zbor. Ecranele de vizibilitate de la proră oglindeau uimitoare hăuri negre; părea că astronava se îndreaptă spre însăși inima beznei. Numai prin telescoapele laterale o puzderie de stele străpungeau ecranele cu acele lor luminoase.

Nervii Ingridei fură deodată străbătuți de o bizară senzație de neliniște. Întorcându-se la mașinile și telescoapele ei, le controlă

din nou indicațiile și întocmi harta regiunii necunoscute. Totul era pe deplin calm, și totuși Ingrid nu-și putea lua ochii de la întunericul amenințător din fața navei. Key Beer remarcase neliniștea astronomului, și, la rândul său, scrută îndelung aparatele, ascultându-le bătaia.

— Nu găsesc nimic, spuse în cele din urmă. Ce te-a neliniștit?

— Nu știu nici eu. Mă alarmează bezna asta dinaintea noastră. Am impresia că nava se îndreaptă spre o nebuloasă obscură.

— E drept că aici trebuie să existe un nor obscur, confirmă Key Beer, dar noi nu-l vom atinge decât în treacăt. Cel puțin așa rezultă din calcule. Tensiunea câmpului de gravitație crește în mod egal, dar nu cu mult. Traversând această regiune, ne vom apropia neîndoios de un centru de gravitație. Ce ne pasă, de va fi unul întunecat ori luminos?

— Desigur, ai dreptate – spuse Ingrid, ceva mai liniștită.

— Atunci de ce să fi îngrijorată? Ne urmăm traseul chiar mai repede decât a fost stabilit. Dacă nu intervine nimic, vom ajunge la Triton în ciuda insuficientelor noastre provizii de carburant.

Chiar numai gândul la Triton, satelit al lui Neptun, o umplu pe Ingrid de bucurie. Acolo, fusese construită o stație de astronautică limitrofă a sistemului solar. Să ajungă la Triton, însemna să ajungă acasă…

— Am crezut că vom putea lucra puțin la simfonia noastră, dar Lyn s-a dus la culcare. Are să doarmă vreo șase-șapte ore. Între timp, mă voi gândi singur la orchestrarea finalului din partea a doua, știi tu, pasajul în care nu izbutim deloc să redăm apariția aproape nesimțită a primejdiei. În partea asta… și Key cântă câteva note.

— Di-i, di-i, da-ra-ra, parcă-i răspunseră deodată pereții postului de comandă.

Ingrid tresări, se uită în jurul ei și, după o clipă, pricepu. Intensitatea câmpului de atracție crescuse, iar aparatele de gravitație artificială răspundeau printr-o schimbare a melodiei lor.

— Ce coincidență nostimă! zise râzând Ingrid, cu un sentiment ușor de vinovăție.

— Gravitația a sporit, cum și era de așteptat în prezența unui nor obscur. Acum poți fi cu desăvârșire liniștită. Așa că lasă-l pe Lyn să doarmă!

Spunând acestea, Key Beer trecu în biblioteca puternic luminată și se așeză la un mic pian-vioară electronic și se cufundă în lucru. Se scurseră astfel vreo câteva ceasuri. Deodată, ușa ermetică a bibliotecii se deschise larg și în prag apăru Ingrid.

— Key dragă, trezește-l pe Lyn!

— Ce s-a întâmplat?

— Intensitatea câmpului de gravitație crește mai mult decât a fost prevăzut în calculele noastre.

— Și ce se vede în față?

— Întuneric, ca și mai înainte. Și Ingrid dispăru.

Key Beer îl trezi pe astronavigator. Acesta sări în picioare și se precipită la postul de comandă, la aparate.

— Nu văd nimic amenințător. Un singur lucru: de unde provine oare un asemenea câmp de gravitație? Pentru un nor obscur este cu mult prea puternic, iar în apropiere nu e nicio stea…

Lyn se gândi o clipă, apoi apăsă pe butonul de deșteptare de la cabina lui Erg Noor, se mai gândi un pic și conectă și cabina Nizei Krit.

— Dacă nu se întâmplă nimic, vor veni pur și simplu să ne schimbe, explică el, văzând-o pe Ingrid alarmându-se.

— Și dacă se întâmplă? Erg Noor nu-și poate reveni la normal decât după cinci ore. Ce-i de făcut?

— Trebuie să așteptăm, răspunse calm navigatorul. Ce s-ar putea întâmplă în decurs de cinci ore aici, atât de departe de orice sistem stelar?…

Tonalitatea aparatelor era din ce în ce mai joasă, anunțând o modificare a condițiilor în care se desfășura zborul. Clipele treceau încet în această atmosferă de încordată așteptare. Două ore li se părură lungi cât un schimb întreg. Pel Lyn păstra o aparență de calm, dar nervozitatea Ingridei i se comunicase și lui Key Beer. Acesta, deși știa că deșteptarea din somnul prelungit era lentă, se întorcea mereu spre ușă, nerăbdător să-l vadă pe Erg Noor, apărând cu obișnuita-i impetuozitate.

O sonerie sună prelung, făcându-i pe toți să tresară. Ingrid se cramponă de Key Beer.

— „Tantra” e în pericol! Intensitatea câmpului de gravitație depășește de două ori prevederile!

Astronavigatorul păli. Iată un factor neașteptat, care cerea o neîntârziată hotărâre! Soarta navei era în mâinile lui. Atracția crescândă reclama o încetinire a mersului, nu numai din cauza greutății sporite a navei, ci și pentru că devenise evident că în calea lor se afla o mare aglomerare de materie densă. Dar, după această încetinire, nu mai aveau cu ce să asigure o nouă accelerare. Pel Lyn strânse din fălci și întoarse maneta de conectare a motoarelor ionice planetare, ce serveau pentru frânare. În melodia aparatelor se amestecară bubuituri care acoperiră sunetul de alarmă al aparatului ce calcula corelația dintre gravitație și viteză. Soneria se opri, și acele confirmară succesul: viteza și gravitația erau acum egale. Dar de îndată ce Pel Lyn deconectă dispozitivul de frânare, soneria răsună din nou. Această teribilă forță de atracție silea nava să frâneze. Era acum evident că ea se precipita spre un puternic centru de gravitație.

Astronavigatorul nu se hotăra să schimbe traseul care fusese stabilit în urma unei munci mari și de cea mai înaltă precizie. Folosindu-se de motoarele planetare, frâna astronava, deși acum era vădită eroarea pe care o săvârșiseră, îndreptându-se mult prea aproape de masa unei materii necunoscute.

— Câmpul de atracție este vast, remarca Ingrid cu jumătate de glas, poate că…

— Ar mai trebui să încetinim mersul, spre a putea întoarce! exclamă navigatorul. Dar cum să accelerăm apoi zborul?… În glasul său se simțea o șovăială funestă.

— Am și străbătut zona turbulentă exterioară[32], răspunse Ingrid. Gravitația crește acum neîntrerupt și rapid.

Se auziră dese bubuituri: motoarele planetare intraseră automat în funcțiune, după ce mașina electronică care pilota astronava simțise în fața ei o acumulare uriașă de materie. „Tantra” începuse să se clatine. În ciuda încetinirii zborului oamenii de la postul de comandă începură să-și piardă cunoștința. Ingrid căzu în genunchi, iar Pel Lyn, așezat în fotoliul său, încerca să-și ridice capul, greu ca de plumb, Key Beer, cuprins de o absurdă frică animalică, se simțea neputincios ca un copil.

---

[32] Zonă turbulentă exterioară – zonă de contact dintre câmpurile gravitaționale a două sisteme stelare, în care au loc tulburări și vârtejuri (n.a.).

Din ce în ce mai frecvente, loviturile motoarelor se contopiră într-un tunet neîntrerupt. „Creierul” electronic al navei lupta acum în locul stăpânilor săi pe jumătate leșinați, puternic în felul său, dar limitat, întrucât nu era în stare să prevadă consecințele complexe, nici să găsească o soluție în cazuri excepționale.

Legănarea „Tantrei” se domoli. Coloanele care indicau rezervele de încărcătură planetară ionică coborâră rapid. Trezindu-se, Pel Lyn înțelese că această creștere bizară a gravitației progresa atât de iute, încât se impunea luarea unor măsuri urgente pentru frânarea navei, iar apoi pentru o bruscă schimbare de direcție.

Pel Lyn mișcă maneta motoarelor cu anamezon. Vizibil, printr-o crăpătură specială a panoului, se aprinseră înăuntru patru cilindri înalți din nitrură de bor. Încă o clipă, și în ei începu a se zbate fulgerul nebun al unei văpăi de un verde viu, șiroind și învârtejindu-se în patru spirale strânse. În partea din față a navei, un puternic câmp magnetic îmbrăcase duzele motoarelor, salvându-le de la o distrugere imediată.

Navigatorul mută maneta mai departe. Prin peretele verde, învolburat, se vedea acum raza directoare – un torent cenușiu de particule K[33]. Încă o mișcare, și de-a lungul razei cenușii trecu un fulger violet orbitor, semnalând începutul vertiginoasei scurgeri a anamezonului. Tot trupul astronavei răspunse printr-o vibrație de înaltă frecvență, greu de suportat, dar neauzibilă.

Erg Noor absorbise rația necesară de hrană, dar mai stătea culcat într-o stare de toropeală, sub acțiunea cât se poate de plăcută a masajului electric, care-i refăcea sistemul nervos. Negura neființei, care-i mai învăluia creierul și trupul, se destrăma treptat. Melodia de deșteptare avea tonalități din ce în ce mai majore, ritmul tot mai frecvent.

Deodată, o impresie neplăcută năvăli din lumea exterioară, curmându-i bucuria revenirii la viață după un somn de nouăzeci de zile. Avu deodată conștiința faptului că el este șeful expediției și începu să lupte desperat, căutând să se întoarcă la starea normală. În cele din urmă, își dădu seama că astronava își pierde viteza și că fuseseră conectate motoarele cu anamezon, dovadă că s-a întâmplat ceva. Încercă să se scoale din pat. Dar trupul nu-l ascultă încă, picioarele i se tăiară și căzu

[33] Particule K – particule ale nucleului atomic care ar proveni din fragmente ale norului mezonic inelar (noțiune fantastică – n.a.).

pe podeaua cabinei, inert, ca un sac. După un timp, izbuti să se târască până la uşă şi s-o deschidă. Conştiinţa mijea în el prin negura somnului. Pe culoar, se ridică în patru labe şi astfel trecu pragul postului central de comandă.

Oamenii, cu ochii pe ecrane şi cadrane, se întoarseră speriaţi şi se repeziră spre şef. Acesta, nereuşind încă să se ridice în picioare, rosti cu greu:

— Reflectoarele cele din faţă… treceţi pe infraroşu… opriţi… motoarele!

Cilindrii de borazon se stinseră, totodată încetară şi vibraţiile navei. Pe primul ecran din dreapta se aprinse o stea uriaşă răspândind o palidă lumină roşie-cafenie. Timp de o clipă rămaseră cu toţii nemişcaţi, fără să-şi ia ochii de la discul enorm, răsărit din întuneric drept în faţa navei.

— Prostul de mine! strigă cu amărăciune Pel Lyn. Eram convins că ne aflăm în apropierea unui nor obscur! Când colo, este…

— O stea de fier! strigă înspăimântată Ingrid Ditra.

Ţinându-se de speteaza unui fotoliu, Erg Noor se ridică de jos. Faţa lui, de obicei palidă, avea acum o nuanţă albăstruie, dar ochii îi ardeau, ca întotdeauna, cu nestinsa văpaie.

— Da, este o stea de fier, spuse el încet, groaza astronauţilor!

Nimeni nu ar fi bănuit-o în zona aceasta şi ochii tuturora se îndreptară spre el cu teamă, dar şi cu speranţă.

— Nu m-am gândit decât la nor, rosti Pel Lyn încet şi vinovat.

— Un nor obscur cu o asemenea forţă de gravitaţie ar fi trebuit să conţină particule solide relativ voluminoase, astfel încât până acum „Tantra” ar fi fost distrusă. Este cu neputinţă să eviţi o ciocnire într-un asemenea roi… rosti Erg Noor încet, cu glasul însă ferm.

— Dar bruştele variaţii ale intensităţii câmpului, vârtejurile acelea nu semnalau prezenţa unui nor?

— Sau că steaua are o planetă, ba poate chiar mai multe…

Şeful făcu din cap un semn de îmbărbătare şi apăsă el însuşi pe butoanele de trezire.

— Daţi-mi mai repede rezultatul observaţiilor! Să calculăm izogravele[34]!

[34] Izograve – linii care conturează câmpurile gravitaţionale de aceeaşi intensitate (noţiune fantastică – n.r.).

Astronava se legănă din nou. Pe ecran trecu cu rapiditate colosală ceva extraordinar de mare, care dispăru într-o clipă.

— Iată și răspunsul… am depășit o planetă. Mai repede la lucru, grăbiți-vă! Privirea șefului se opri la indicatoarele de consum al carburanților. Își încleștă mâna mai tare pe speteaza fotoliului, voi să spună ceva, dar tăcu.

• Capitolul II •
EPSILON *-TUCAN

Se auzi un clinchet ușor, ca de sticlă, și pe tablou se aprinseră luminițe portocalii și albastre. Pe peretele transparent începură a juca reflexe multicolore. Dar Veter, directorul stațiunilor exterioare ale Marelui Cerc, urmări mai departe lumina Căii Spirale. Arcul ei uriaș se boltea în înălțime, desenând în geana mării o dungă gălbuie mată. Fără să-și ia ochii de la ea, Dar Veter întinse mâna și mută maneta pe punctul R: raționamentul nu era încă terminat. Astăzi, în viața acestui om se producea o mare schimbare. Dimineața, din zona locuită a emisferei australe sosise succesorul său, Mwen Mas, ales de Consiliul Astronautic. Împreună cu Mas, avea să facă ultima-i transmisiune pe Cerc, iar apoi... tocmai acest „apoi” nu fusese încă lămurit. Timp de șase ani executase munca lui, care cerea o nemaipomenită încordare și pentru care se alegeau oameni excepțional de înzestrați, posedând o memorie remarcabilă și cunoștințe vaste, enciclopedice. Când însă, cu o frecvență amenințătoare, au început să se repete accesele de indiferență totală față de viață – una dintre cele mai grele boli omenești – Evda Nal, o celebră psihiatră, l-a supus unui examen amănunțit. Vechiul remediu care dăduse până atunci rezultate atât de bune – tratamentul prin acorduri triste, în „camera visurilor albastre”, străbătută de unde calmante – nu i-a fost de niciun folos. Nu-i mai rămânea decât să schimbe felul de activitate și să se trateze prin muncă fizică, într-un loc unde mușchii să-i fie puși la contribuție, zi de zi și oră de oră. Buna lui prietenă, Veda Kong, specialistă în istorie antică, îi propusese în ajun să lucreze la săpăturile ei. La aceste șantiere de săpături arheologice mașinile nu puteau efectua în întregime munca: etapa finală cerea brațe omenești. Nu duceau lipsă de voluntari, dar Veda îi promisese o călătorie îndelungată prin regiunea stepelor antice, unde urma să trăiască nemijlocit în sânul naturii.

Veda Kong... Veda însă iubea pe Erg Noor, membru în Consiliul Astronautic, șeful celei de-a 37-a expediții astrale. Erg

Noor trebuia să fi dat un semn de viață încă de pe planeta Zirda. Dar dacă nu s-a primit nicio comunicare (iar calculele tuturor zborurilor siderale sunt excepțional de exacte), nu se cădea să se gândească la posibilitatea de a cuceri dragostea Vedei! Vectorul[35] prieteniei – iată ce-l putea lega de ea, în cazul cel mai bun. Și totuși, era hotărât să meargă să lucreze în echipa ei!

Dar Veter trase o manetă, apăsă un buton și camera fu inundată de lumină. O fereastră de cristal ce alcătuia unul dintre pereții clădirii înălțate deasupra pământului și mării, dezvăluia vastele lor întinderi. Deplasând altă manetă, Dar Veter mută peretele deasupra lui. Acum încăperea se deschidea spre cerul înstelat, iar rama de metal o despărțea de luminile drumurilor, de clădirile și farurile litoralului.

Atenția lui Dar Veter fu atrasă de cadranul ceasului sideral, împărțit prin trei cercuri concentrice. Transmiterea informațiilor în Marele Cerc se efectua după timpul cosmic la fiecare a suta mia parte de secundă galactică sau, socotind după timpul terestru, o dată la opt zile, de patruzeci și cinci de ori pe an. O rotație a Galaxiei în jurul axei reprezenta douăzeci și patru de ore de timp galactic.

Emisiunea viitoare, cea din urmă pentru Dar Veter, trebuia să aibă loc la ora nouă dimineața, după ora Observatorului din Tibet, așadar la două noaptea aici, la Observatorul mediteranean al Consiliului. Mai avea deci ceva mai mult de două ore.

Aparatul de pe masă începu din nou să sune și să clipească. Prin peretele despărțitor al încăperii se văzu un om în haine deschise, cu luciu mătăsos. Era adjunctul lui Dar Veter.

— Gata pentru emisie și recepție! spuse el scurt, fără vreo manifestare exterioară a respectului, deși în priviri îi puteai citi o mare admirație față de șeful său.

Dar Veter tăcu un timp. Tăcu și adjunctul, păstrându-și atitudinea degajată și plină de demnitate.

— În sala cubică? întrebă în cele din urmă Dar Veter. Primind un răspuns afirmativ, se informă unde se află Mwen Mas.

— Lângă aparatul împrospătării de dimineață. Se reface după oboseala drumului. De altfel, mi se pare cam emoționat…

---

[35] Vector (noțiune geometrică) – linia dreaptă dirijată care leagă două puncte. În cazul de față, termenul e luat în mod figurat, în înțelesul de „mijloc de comunicare” între doi oameni (n.r.).

— În locul lui aș fi și eu emoționat! spuse gânditor Dar Veter. Așa eram și eu acum șase ani…

Deși se căznea să rămână nepăsător, adjunctul se îmbujoră la față. Tânăr și înflăcărat, era plin de simpatie pentru șeful său, poate și pentru că își dădea seama că, odată și odată, va trăi și el bucuriile și durerile unei munci importante și ale unei răspunderi mari. Directorul stațiunilor exterioare nu-și trăda prin nimic emoțiile: la vârsta lui, un asemenea lucru era socotit indecent.

— Când o veni Mwen Mas, să-l aduci îndată la mine.

Adjunctul plecă. Dar Veter se apropie de colțul încăperii în care peretele translucid era înnegrit de sus până jos, și deschise cu un gest larg două canaturi placate cu lemn de culoare. Undeva, în fundul unui ecran ce semăna cu o oglindă, se aprinse o lumină.

Cu ajutorul unei borne speciale, directorul stațiunilor exterioare conectă „vectorul prieteniei” ce stabilea nemijlocit contactul între oamenii legați printr-o adâncă afecțiune, permițându-le să comunice în orice clipă. Vectorul prieteniei lega între ele câteva dintre punctele unde se afla în permanență omul – locuința lui, locul de muncă, colțul preferat de odihnă.

Ecranul se lumină și, în fundul său, se distinseră contururile cunoscute ale tablourilor înalte cu nenumăratele coloane de numiri ale filmelor electronice, scrise într-un cod special, care înlocuiau arhaicele fotocopii ale cărților. De când întreaga omenire adoptase un alfabet unic – denumit linear din pricina faptului că nu cuprindea niciun semn grafic complex – filmarea cărților, chiar și a celor vechi, devenise o operație și mai simplă, și mai accesibilă automatelor. Dungi albastre, verzi și roșii închipuiau semnele filmotecilor centrale, unde se păstrau rezultatele cercetărilor științifice care de multă vreme nu se mai editau decât în zece exemplare. Era suficient să formezi o serie de cifre convenționale, pentru ca filmoteca să transmită automat textul complet al cărții filmate. Ceea ce se vedea acum pe ecran era biblioteca personală a Vedei. Un țăcănit ușor, și imaginea se stinse, aprinzându-se din nou într-o altă odaie pustie și aceasta. Un al doilea țăcănit mută imaginea într-o sală cu pupitre slab luminate. Femeia așezată în fața celui mai apropiat înălță capul, și Dar Veter recunoscu chipul drag, prelung, cu ochii mari, cenușii. Gura ei, cu contururi îndrăzneț

desenate, zâmbea, descoperind un șir de dinți albi; obrajii rotunjiți de zâmbet, năsucul ușor ridicat, cu vârful cârnuț, ca la copii, îi făceau întreaga față mai dulce, mai prietenoasă în lumina acestui zâmbet.

— Veda, nu mai sunt decât două ore și mai trebuie să ne schimbăm hainele; dar aș dori să vii ceva mai devreme la observator.

Femeia de pe ecran înălța mâinile spre părul ei des, de un blond platinat.

— Mă supun, dragă Veter, râse ea ușor. Plec acasă.

Tonul ei vesel nu-l amăgi pe Dar Veter.

— Curajoasa mea Veda, liniștește-te! Orice om care a vorbit prin Marele Cerc a trebuit odată și odată să-și facă debutul…

— Nu te mai strădui să mă liniștești, răspunse Veda Kong, ridicându-și cu îndărătnicie fruntea. Vin curând.

Ecranul se stinse. Veter închise la loc cele două canaturi și se întoarse ca să-l întâmpine pe succesorul său. Mwen Mas intră în încăpere, călcând larg. Trăsăturile feței și culoarea cafeniu-închisă a pielii lui netede și lucioase îi dezvăluiau originea: se trăgea din strămoși negri. O pelerină albă cădea în falduri grele de pe umerii săi de atlet. Mwen Mas strânse mâinile lui Dar Veter în ale sale, subțiri, dar puternice. Cei doi directori ai stațiunilor exterioare, fostul și viitorul, erau foarte înalți. Veter, care se trăgea din ruși, părea mai larg însă în umeri, mai masiv decât africanul zvelt.

— Am impresia că astăzi trebuie să se petreacă ceva important, începu Mwen Mas cu acea sinceritate caracteristică pentru oamenii Erei Marelui Cerc.

Dar Veter ridică din umeri.

— O să se petreacă ceva important pentru toți trei. Eu îmi voi preda serviciul, dumneata îl vei prelua, iar Veda Kong va vorbi pentru prima oară cu Universul.

— E într-adevăr foarte frumoasă? spuse Mwen Mas, pe un ton în același timp întrebător și afirmativ.

— Ai să vezi singur. De altfel, transmisiunea de astăzi n-are nimic deosebit. Veda ține o conferință despre istoria noastră pentru planeta KRZ 664456+BS 3252.

Mwen Mas făcu în minte un calcul uimitor de rapid:

— Constelația Monoceros, steaua Ross 614 – sistem planetar cunoscut din cele mai îndepărtate timpuri; nu s-au manifestat

însă în niciun fel. Îmi plac denumirile și cuvintele antice, adăugă el, și în glasul său se simți o umbră de scuză.

Dar Veter își zise că Consiliul știe să-și aleagă oamenii. Spuse cu glas tare:

— În cazul acesta, o să te înțelegi bine cu Iuniu Ant, care are în grija lui mașinile mnemotehnice. Se intitulează director al lămpilor de memorizat. Expresia aceasta nu vine de la biata lampă din antichitate, ci de la primele aparate electronice, greoaie sub clopotele cu vid, asemănătoare becurilor electrice din acele timpuri.

Mwen Mas râse, atât de sincer și prietenos, încât Dar Veter simți crescând în el sentimentul de simpatie față de acest om.

— Lămpile de memorizat! Rețelele noastre de memorizat, coridoare de lungimi kilometrice alcătuite din miliarde de celule! Dar m-am lăsat prins de discuție, adăugă el, și încă n-am lămurit un lucru important. Când a vorbit pentru prima oară Ross 614?

— Acum cincizeci și doi de ani. De atunci au învățat limba Marelui Cerc. De noi nu-i despart decât patru parseci. Conferința Vedei o vor recepționa peste treisprezece ani.

— Ce urmează?

— După conferință, trecem pe recepție. Vom primi informații prin Cerc, de la vechii noștri prieteni.

— Prin 61 Lebăda?

— Da, sigur. Sau poate și prin 107 Ofiucus, ca să folosesc terminologia din vechime care-ți place atât de mult…

În încăpere intră un om îmbrăcat cu aceleași veșminte argintii ale membrilor Consiliului Astronautic, ca și adjunctul lui Dar Veter. Mic de statură, vioi, cu nasul coroiat, atrăgea simpatiile prin agerimea privirii ochilor săi negri ca murele. Noul venit își mângâie capul rotund și pleșuv.

— Numele meu este Iuniu Ani, spuse cu un glas înalt și strident, adresându-se, probabil, lui Mwen Mas.

Africanul îl salută cu respect. Directorii mașinilor mnemotehnice întreceau pe oricine în erudiție. Ei erau cei ce hotărau care anume informație primită merită să fie imortalizată prin înregistrarea la mașinile de memorizat și care să fie dirijată pe linia informației generale sau spre palatele de creație.

— Încă unul dintre brevani, mormăi Iuniu Ani strângând mâna lui Mwen Mas.

— Cum ați zis? întrebă acesta.

— E o născocire de a mea, în limba latină. Am botezat astfel pe toți cei care lucrează la stațiunile exterioare, pe piloții flotei siderale, pe tehnicienii uzinelor de motoare astronautice, oameni care n-au o viață prea lungă. Și noi tot din categoria lor facem parte. Nu vom trăi decât cel mult jumătate din durata normală a vieții. Ce să-i faci. În schimb, este atât de interesant! Dar unde-i Veda?

— Spunea că vine mai devreme... începu Dar Veter, dar cuvintele lui fură acoperite de acorduri muzicale de alertă, care răsunară îndată după țăcănitul sonor al ceasului sideral.

— Apel de avertizare, transmis pentru întreg Pământul! Către toate centrele energetice, către toate uzinele, transporturile în rețea și stațiile de radio. Peste o jumătate de oră trebuie să se sisteze distribuirea energiei și să fie acumulată în condensatoare de mare capacitate, pentru a străpunge atmosfera printr-un canal de radiație dirijată. Emisiunea va absorbi 43 la sută din energia terestră. Recepția, numai pentru menținerea canalului, opt la sută, lămuri Dar Veter.

— Chiar așa mi-am și închipuit acest lucru, spuse Mwen Mas dând din cap.

Deodată, în ochii săi se citi o vie admirație. Dar Veter se întoarse. Neobservată până acum, lângă o coloană luminiscentă și străvezie, stătea în picioare Veda Kong. Îmbrăcase pentru conferință toaleta care împodobea cel mai bine o femeie, veșmânt creat în urmă cu mii de ani, în epoca culturii cretane.

Greul coc al părului ei platinat, strâns deasupra cefei, lăsa degajat gâtul robust și zvelt. Umerii netezi erau descoperiți, iar pieptul susținut de un corsaj foarte răscroit dintr-o țesătură azurie. Fusta largă și scurtă, brodată cu flori albastre, pe un fond argintiu, lăsa să se vadă picioarele goale și bronzate, încălțate cu pantofiori vișinii. Pe gâtul gingaș, nestemate mari, de aceeași culoare – faanți de pe Venus – montate cu voită simplitate pe un lanț de aur, străluceau viu, asortându-se de minune cu obrajii și urechile ei împurpurate de emoție.

Mwen Mas, care vedea pentru prima oară pe celebra istoriciană, o examină cu admirație fățișă.

Veda își înălță privirea îngrijorată spre Dar Veter.

— Ești bine, răspunse el la întrebarea mută a frumoasei sale prietene.

— Am vorbit de multe ori în public, dar nu în felul acesta, spuse Veda Kong.

— Consiliul, o încurajă Dar Veter, urmează tradiția. Difuzarea informațiilor interplanetare este întotdeauna încredințată unor femei frumoase. Ele dau astfel o imagine despre simțul estetic al pământenilor și în general procedeul e cât se poate de sugestiv.

— Consiliul nu s-a înșelat în alegerea lui! exclamă Mwen Mas.

Veda aruncă africanului o privire pătrunzătoare:

— Ești necăsătorit? întrebă ea încet și, primind răspunsul afirmativ al lui Mwen Mas, râse.

— Voiai să stăm de vorbă, se întoarse ea către Dar Veter.

Ieșiră pe o largă terasă circulară, și Veda își întinse cu plăcere obrazul vântului răcoritor dinspre mare.

Directorul stațiunilor exterioare îi împărtăși intenția pe care o avea să participe la săpături, spunând totodată că șovăie în alegerea dintre a 38-a expediție astrală, exploatările submarine din Antarctica și arheologie.

— Nu, doar la expediția astrală să nu te gândești! exclamă Veda, și Dar Veter simți că făcuse o gafă. Prins de propriile sale frământări, atinsese fără să vrea un punct sensibil din sufletul Vedei.

Melodia acordurilor avertizoare îi veni în ajutor:

— N-a mai rămas decât o jumătate de oră până la conectarea cu Cercul! Să mergem.

O luă pe Veda Kong de mână. Însoțiți de ceilalți, coborâră pe scara mobilă într-o subterană adâncă – o încăpere cubică, săpată în stâncă.

Pretutindeni se vedeau aparate. Panourile mate ale zidurilor negre, brăzdate de fâșii de cristal, păreau de catifea. Luminițe aurii, verzi, albastre și portocalii luminau slab scalele, semnele și cifrele. Vârfurile ca de smarald ale acelor tremurau pe semicercurile întunecate, de parcă înșiși pereții aceștia largi fremătau într-o încordată așteptare.

Câteva fotolii, o masă mare de abanos, iar deasupra acesteia un uriaș ecran emisferic, cu reflexe irizate, într-o ramă de aur masiv.

Dar Veter făcu un semn, invitându-l pe Mwen Mas să vină lângă el, iar celorlalți le arătă înaltele fotolii negre. Africanul se apropie ținându-și respirația și călcând ușor, așa cum umblau

odinioară strămoșii lui prin savanele pârjolite de soare, furișându-se spre fiarele feroce. De aici, din această inexpugnabilă grotă de piatră se va deschide îndată o fereastră spre întinderile nemărginite ale Cosmosului, și oamenii vor arunca o punte care să le îngăduie să schimbe cu frații lor din alte lumi gânduri și cunoștințe. În clipa de față, omenirea era reprezentată în fața Universului de micul lor grup format din cinci inși. De mâine, cel căruia se vor încredința pârghiile acestei legături, va fi el, Mwen Mas. Africanul simți că-l trec fiorii. Poate că abia în clipa aceasta înțelese ce uriașă răspundere luase asupră-și atunci când își dăduse Consiliului consimțământul. Și când îl văzu pe fostul director cum mânuia fără grabă comenzile, privirea lui exprimă un entuziasm asemănător aceluia care strălucea în ochii tânărului adjunct al lui Dar Veter.

Se auzi un dangăt puternic și amenințător, produs parcă de un bloc de aramă. Dar Veter se întoarse repede și mută din loc o manetă lungă. Dangătul amuți, și Veda Kong văzu un panou îngust de pe peretele din dreapta luminându-se pe toată înălțimea încăperii. Peretele parcă ar fi dispărut în infinit, cedându-și locul contururilor fantomatice ale unui vârf de munte piramidal, încununat de un uriaș cerc de piatră. Mai jos de căciula aceasta colosală de lavă solidificată se vedeau pe alocuri pete orbitoare de zăpadă.

Mwen Mas recunoscu muntele Kenya, al doilea ca înălțime din Africa.

Din nou un bubuit cu timbru de aramă zgudui încăperea subterană, făcându-i pe oamenii aflați acolo să-și încordeze atenția.

Dar Veter luă mâna lui Mwen și o așeză pe o manetă rotundă, care strălucea ca un ochi de granat. Mwen Mas se supuse împingând-o până la refuz. Acum toată puterea Pământului, întreaga energie primită de la 1 760 de puternice electrocentrale fu proiectată spre ecuator, spre muntele acesta înalt de 5 000 de metri. Vârful său fu încins de o aureolă multicoloră care se concentră și se avântă brusc în văzduh, ca o suliță în zbor vertical, străpungând adâncurile tăriei. Această aureolă avea deasupra ei o coloană subțire aidoma unei trombe și pe care un fel de negură albăstruie, de o intensă luminozitate, urca în spirală.

Radiația dirijată străpungea atmosfera pământului, formând pentru recepția și emisia stațiunilor exterioare un canal permanent ce ținea loc de fir. Acolo, la o înălțime de 36 000 de kilometri deasupra Pământului, era suspendat un satelit diurn[36], o mare stațiune ce se rotea în jurul planetei în decurs de o zi, în planul ecuatorial și astfel rămânea ca fixată deasupra muntelui Kenya din Africa Orientală, punctul ales pentru comunicarea permanentă cu stațiunile exterioare. Un alt satelit se rotea la o înălțime de 57 000 de kilometri, străbătând polii pe meridian și comunicând cu Observatorul de emisie-recepție din Tibet. Acolo existau mult mai bune condiții de formare a canalului de transmisiune; în schimb, lipsea posibilitatea unei legături permanente. Cei doi mari sateliți mai erau legați și de câteva stațiuni automate situate în jurul Pământului.

Panoul îngust din dreapta se stinse: canalul energetic ajunsese până la stația de recepție a satelitului. Ecranul irizat, încadrat în aur, se lumină și el. În centrul său, apăru o siluetă mărită în mod bizar. Deveni mai clară și zâmbi cu o gură enormă. Pe ecran crescu ca un uriaș din povești Gur Gan, unul dintre observatorii de pe satelitul diurn. Cu un semn voios din cap, întinse o mână lungă de trei metri și conectă toată rețeaua stațiunilor exterioare ale planetei noastre. Unite cu ajutorul energiei trimise de Pământ, ele formau acum un singur circuit. Ochii sensibili ai aparatelor de recepție se îndreptau spre toate colțurile Universului. Steaua roșie și puțin luminoasă din constelația Monoceros, de pe ale cărei planete se auzise de curând un apel, putea fi mai bine fixată de pe satelitul „57”; de aceea, Gur Gan stabilise legătura cu acest satelit. Contactul invizibil dintre Pământ și un alt corp ceresc putea fi menținut doar trei sferturi de oră. Nu trebuia pierdută nicio clipă din acest timp atât de prețios.

La un semn al lui Dar Veter, Veda Kong păși pe un disc metalic din fața ecranului, care răspândea o lucire albastră. O cascadă puternică de raze nevăzute, căzând de sus, accentua și mai mult nuanțele tenului ei bronzat. Mașinile electronice care traduceau conferința Vedei în limba Marelui Cerc se puseră fără zgomot în funcțiune. Peste treisprezece ani aparatele de recepție de pe planeta stelei purpurii vor înregistra vibrațiile

[36] Mișcarea diurnă a unui corp ceresc (satelit, în cazul nostru) e mișcarea pe care o execută acest corp în 24 de ore, în jurul planetei sale (n.r.).

emise cu ajutorul unor simboluri cunoscute tuturora, iar mașinile electronice de tradus vor transforma acele simboluri în sunetele graiului viu, dacă un astfel de grai există acolo.

„Păcat numai – se gândi Dar Veter – că ființele acestea depărtate nu vor putea auzi glasul sonor și dulce al acestei pământene, nu vor putea prinde modulațiile lui adânci. Cine știe cum or fi construite urechile lor! Multe feluri de auz sunt posibile! Numai văzul – slujit pretutindeni de acea parte a vibrațiilor electromagnetice ce străbat atmosfera – e aproape identic în întregul Univers, și de aceea dânșii o vor putea vedea pe Veda, atât de fermecătoare în emoția ei.”

Fără să-și ia ochii de la urechea micuță a Vedei, pe jumătate acoperită de o șuviță de păr, Dar Veter începu să-i asculte conferința.

În termeni laconici, limpezi și preciși, Veda Kong evocă principalele etape ale istoriei umane. Trecu foarte rapid peste vechile epoci în care omenirea fusese sfâșiată de antagonismele economice și ideologice și care erau grupate sub numele general de E.L.D.: Era Lumii Dezunite. Pe oamenii din epoca Marelui Cerc însă nu-i preocupa acum enumerarea războaielor distrugătoare, a suferințelor cumplite și a unor așa-ziși mari dregători, de care erau pline străvechile manuale de istorie rămase din Antichitate, din Secolele de Întuneric sau din Era Capitalismului. Cu mult mai importantă era istoria plină de contradicții a dezvoltării forțelor de producție, odată cu formarea ideilor, artelor, cunoștințelor și cu lupta spirituală pentru crearea Omului și a Umanității, urmărirea apariției noilor concepții despre lume și relații sociale, despre datoria, drepturile și fericirea omului, căci toate acestea au făcut să răsară și să înflorească peste întreaga planetă puternicul copac al societății comuniste.

În ultimul veac al E.L.D., veac numit al Sciziunii, oamenii și-au dat în sfârșit seama că toate nenorocirile li se trag din lipsa de organizare socială, dintr-o orânduire haotică, vestigiu al epocilor de sălbăticie; au înțeles că toată puterea omenirii, întreg viitorul ei este în muncă, în sforțările unite ale milioanelor de oameni izbăviți de asuprire, în știință și în reorganizarea științifică a vieții. Lumea pricepuse acum legile fundamentale ale dezvoltării societății, cursul dialectic contradictoriu al istoriei, ca și

necesitatea unei discipline sociale mai severe, cu atât mai necesară cu cât populația planetei sporea necontenit.

Lupta dintre ideile cele vechi și cele noi s-a ascuțit mai cu seamă în secolul Sciziunii, când lumea întreagă s-a împărțit în două tabere: de o parte, statele cele vechi, capitaliste, de partea cealaltă, statele cele noi, socialiste, cu orânduiri economice deosebite. Tocmai atunci au fost descoperite și cele dintâi forme ale energiei atomice și îndărătnicia apărătorilor lumii celei vechi a fost cât pe aci să împingă omenirea întreagă pe calea celei mai cumplite catastrofe.

Dar orânduirea socială cea nouă nu putea să nu iasă victorioasă, deși această victorie a fost cu mult întârziată din cauza marii înapoieri în domeniul formării conștiinței sociale. Transformarea societății umane pe baza concepțiilor comuniste nu se putea înfăptui fără o modificare radicală a economiei, cu dispariția mizeriei, a foamei și a muncii grele, istovitoare. Dar această modificare a economiei cerea o conducere foarte complexă a producției și a repartiției bunurilor și era cu neputință fără o educare temeinică a conștiinței sociale a fiecărui om.

Comunismul nu s-a extins de îndată la toate popoarele și în toate țările. Smulgerea din rădăcină a vrajbei și, mai cu seamă, a minciunii acumulate prin propaganda dușmănoasă în cursul luptei ideologice, purtate în secolul Sciziunii, a necesitat sforțări uriașe. Pe calea dezvoltării noilor relații dintre oameni s-au săvârșit și destule greșeli. Ici-colo, aveau loc dezordini stârnite de adepții înapoiați ai vechiului, care, în ignoranța lor, încercau să găsească în trecut soluții ușoare pentru a rezolva marile dificultăți din calea omenirii.

Dar organizarea cea nouă a vieții s-a extins necontenit și inevitabil peste întregul pământ, și astfel popoarele și rasele cele mai diferite au format până la urmă o singură familie strâns unită și înțeleaptă.

Astfel a început E.U.M. – Era Unirii Mondiale, care cuprinde secolele Uniunii Țărilor, Graiurilor Diferite, Luptei pentru Energie și Graiului Comun.

Dezvoltarea socială se accelera acum tot mai mult. Orice epocă nouă se scurgea mai rapid față de cea precedentă. Puterea omului asupra naturii creștea cu pași gigantici.

Străvechii utopiști, visând la viitorul fericit al omenirii, năzuiau spre o treptată eliberare a ei de necesitatea muncii. Scriitorii precizau că printr-un efort zilnic de două-trei ore, consacrat binelui obștesc, vor fi asigurate toate cele necesare vieții omului, care va putea astfel să-și petreacă restul timpului într-o dulce lenevie.

Aceste ficțiuni proveneau din dezgustul pentru truda penibilă și bazată pe constrângere, de odinioară.

Curând însă, oamenii au înțeles că munca le aduce fericirea, pe care o pot găsi și în neîncetata luptă cu natura, și în înfrângerea greutăților, și în rezolvarea problemelor ivite pe măsura dezvoltării științei și a economiei. O activitate după puterea deplină a fiecăruia, dar o activitate de creație, corespunzătoare capacităților și gusturilor înnăscute, o muncă multiformă care să se schimbe din timp în timp – iată de ce avea nevoie omul. Dezvoltarea ciberneticii – a tehnicii dirijării automate –, o vastă cultură și instrucțiune, o desăvârșită educație fizică a oricărui individ le-au permis oamenilor să-și schimbe profesiunile, să se perfecționeze în scurtă vreme în orice specialitate nouă și să-și varieze la infinit activitatea, găsind în ea satisfacții din ce în ce mai mari. Știința în plină dezvoltare a îmbrățișat întreaga viață umană și bucuria de a descoperi tainele naturii a devenit accesibilă unor imense mulțimi de oameni. Artei i-a revenit un rol extrem de important în opera de educare socială și de orânduire a vieții, și astfel a început E.M.G. – Era Muncii Generale, cea mai frumoasă din istoria omenirii cu secolele Simplificării Lucrurilor, Reorganizării, Primului Belșug și Cosmosului.

Descoperirea procedeului de condensare a energiei electrice, care a dus la realizarea unor acumulatori de capacitate imensă și a unor motoare mici dar foarte puternice, a constituit cea mai însemnată revoluție în domeniul tehnicii din timpurile noi. Și mai înainte oamenii ajunseseră să lege, cu ajutorul unor semiconductori, cele mai complexe rețele de curenți slabi și să construiască mașini cibernetice, auto-dirijate. Tehnica a devenit o înaltă măiestrie, o artă rafinată de giuvaergiu, și, în același timp, și-a subordonat forțe de proporții cosmice.

Dar necesitatea de a se da fiecăruia totul a impus o simțitoare simplificare a vieții de toate zilele. Omul a încetat să mai fie sclavul lucrurilor, iar elaborarea unor standarde amănunțite a

permis crearea oricăror obiecte și mecanisme pornind de la un număr minim de elemente, după cum numeroasele specii de organisme vii sunt constituite din celule destul de puțin variate; celula din proteine etc. În urma măsurilor luate pentru încetarea fantasticei risipe de alimente din timpurile de demult, miliarde de oameni și-au văzut hrana asigurată.

Toate energiile pe care societatea le irosise în antichitate pentru făurirea unor mașini de război, pentru întreținerea unor armate imense fără nicio muncă utilă de îndeplinit, pentru propaganda politică și strălucirea de paradă, au fost acum îndreptate spre organizarea vieții și dezvoltarea cunoștințelor științifice.

La un semn al Vedei Kong, Dar Veter apăsă pe un buton, și, alături de frumoasa specialistă în istorie, apăru un mare glob terestru.

— Am început, urmă Veda, prin a modifica în mod complet repartiția zonelor locuibile și a celor industriale ale planetei…

Dungile cafenii de pe glob, de-a lungul latitudinii 30° din emisferele boreală și australă, reprezintă un șir neîntrerupt de așezări urbane, concentrate pe litoralul mărilor calde, în zona climei dulci care nu cunoaște iarna. Omenirea nu mai cheltuiește cantități colosale de energie pentru încălzirea locuințelor în lunile de iarnă, pentru fabricarea hainelor călduroase și groase. Populația cea mai compactă s-a concentrat în jurul Mării Mediterane, leagănul culturii omenești. Zona subtropicală s-a lărgit de trei ori, după topirea pe cale artificială a ghețurilor polare.

Spre nord de zona aceasta locuită se întinde o zonă uriașă de câmpii și stepe, în care pasc nesfârșite turme de animale domestice.

Spre sud (în emisfera boreală) și spre nord (în emisfera australă), unde în vechime se aflau zonele deșerturilor uscate, dogoritoare, au înflorit adevărate grădini. Aici au fost construite odinioară uriașe termocentrale, acționate de energia Soarelui.

Producția alimentelor vegetale și a lemnului a fost concentrată în zona tropicelor, unde ea este de mii de ori mai avantajoasă decât în regiunile reci. De multă vreme, în urma descoperirii posibilității de a obține pe cale artificială hidrați de carbon, zaharuri, din lumina Soarelui și oxid de carbon, am încetat să mai cultivăm plantele zaharifere. Deocamdată n-am

reușit să obținem o producție industrială ieftină a albuminelor nutritive complete; de aceea cultivăm pe uscat plante și ciuperci bogate în albumine, iar în oceane alge pe suprafețe imense. Datorită informațiilor primite prin Marele Cerc am aflat un mijloc simplu de a produce pe cale artificială grăsimi alimentare, iar vitaminele și hormonii de orice fel le scoatem în cantitate dorită din huilă. Agricultura lumii noi a scăpat de necesitatea de a furniza toate produsele alimentare, cum era în vechime. Pentru noi, de fapt, nu mai există o limită în producția zaharurilor, a grăsimilor și a vitaminelor. Numai pentru producția albuminelor ne stau la dispoziție uriașe întinderi de uscat și de mare. Omenirea s-a eliberat pentru totdeauna de teama foametei care bântuise în lume timp de zeci de milenii.

Una dintre principalele bucurii ale omului o constituie dorul de ducă, dorința de a se deplasa dintr-un loc în altul, moștenită de la strămoșii noștri vânători, care rătăceau în căutarea sărăcăcioasei lor hrane. Acum, în jurul întregii planete s-a încolăcit marele Drum Spiral, care unește continentele cu uriașe punți aruncate peste toate strâmtorile – aici Veda își plimbă degetul de-a lungul unui fir argintiu și roti globul. Pe Drumul Spiral circulă neîntrerupt trenuri electrice, iar sute de mii de oameni pot ușor și rapid să se transporte din zona locuită în zona de stepă, de câmpie ori de munte, unde nu există orașe permanente, ci numai tabere vremelnice ale maeștrilor zootehniei și ai recoltelor, ai industriei forestiere și miniere. Automatizarea deplină a tuturor uzinelor și centralelor energetice a înlăturat necesitatea de a se construi în apropierea lor orașe sau colonii mari, acolo nemaiaflându-se decât casele personalului de serviciu, puțin numeros, compus din observatori, mecanici și montatori.

Organizarea planificată a vieții a pus în sfârșit capăt ucigătoarei curse a vitezei, construcției mijloacelor de transport din ce în ce mai rapide. Pe Drumul Spiral trenurile circulă cu două sute de kilometri pe oră. Numai în caz de accident sunt folosite nave exprese, care străbat mii de kilometri pe oră.

Cu câteva sute de ani în urmă, am îmbunătățit considerabil aspectul planetei noastre. Încă în secolul Sciziunii fusese descoperită energia intraatomică, iar oamenii au învățat să elibereze din ea o infimă părticică, spre a o transforma într-o explozie termică; ucigătoarele proprietăți ale acestei explozii au

fost imediat folosite pentru fabricarea armelor militare. Fuseseră făcute mari stocuri de bombe îngrozitoare; mai târziu, odată cu instaurarea comunismului, s-a încercat să se folosească în mod pașnic energia lor. Marea primejdie pe care radiațiile le-ar putea avea asupra vieții a făcut să se renunțe la vechea energetică nucleară. Studiind fizica unor aștri îndepărtați, astronomii au descoperit două căi noi de obținere a energiei intraatomice – Q și F, cu mult mai eficace, mai puțin primejdioase, deoarece nu lăsau în urmă produse de dezintegrare.

Cele două mijloace sunt folosite și astăzi, dar pentru motoarele astronavelor este utilizată o altă formă a energiei nucleare – anamezonul – pe care l-am cunoscut cercetând prin intermediul Marelui Cerc stelele uriașe ale Galaxiei.

Toate vechile stocuri de materiale termonucleare – izotopi radioactivi ai uraniului, toriului, hidrogenului, cobaltului, litiului au fost distruse de îndată ce a fost găsit mijlocul de a expulza în afara atmosferei terestre produsele dezintegrării lor. În anii aceia, denumiți secolul Reorganizării, au fost creați sori artificiali, „suspendați” deasupra zonelor polare. Reducând mult câmpurile de gheață care s-au format la poli în epoca glaciațiunii cvaternare am transformat clima întregii planete. Nivelul oceanelor s-a ridicat cu șapte metri, iar în circulația atmosferei s-au redus brusc fronturile polare și cercurile alizeelor, care aduceau secetă în pustiurile de la marginea tropicelor. Și uraganele s-au domolit aproape cu desăvârșire, ca de altfel toate celelalte tulburări violente ale vremii.

Stepele calde din sud și-au întins limitele până la paralela 60, iar câmpiile verzi și pădurile din zona temperată au trecut de 70° latitudine.

Continentul antarctic, degajat pe trei sferturi de veșmântul său de gheață, s-a dovedit a fi un adevărat tezaur minier al omenirii. Acolo s-au păstrat neatinse rezerve uriașe de bogății minerale care fuseseră sleite pe toate celelalte continente, în urma nesăbuitei risipe de metale în distrugătoarele războaie din trecut. De asemenea Drumul Spiral și-a putut desăvârși circuitul trecând peste Antarctida.

Chiar mai înainte de această radicală schimbare a climei fuseseră săpate canale uriașe și străpunse masive muntoase, pentru a echilibra circulația maselor de aer și de apă. Pompele

dielectrice cu acțiune permanentă au permis să se alimenteze cu apă până și deșerturile alpine din Asia.

Posibilitățile de obținere a produselor alimentare au crescut de mai multe ori, pământurile noi au devenit proprii să fie populate. Mările calde interioare au început să fie folosite pentru cultivarea algelor bogate în albumine.

Vechile, primejdioasele și șubredele nave planetare au dat totuși posibilitatea de a atinge cele mai apropiate planete din sistemul nostru. Un brâu de sateliți artificiali a încins Pământul, și de pe ei oamenii au reușit să cunoască îndeaproape Cosmosul. Și iată că, acum patru sute opt ani, s-a petrecut un eveniment atât de important, încât a deschis în viața omenirii o eră nouă – E.M.C., Era Marelui Cerc.

Mintea omenească se frământase mult în căutarea unui mijloc de a transmite la mari distanțe imagini, sunete, energie. Sute de mii de savanți dintre cei mai talentați au activat într-o organizație specială, care și astăzi se mai numește Academia Radiațiilor Dirijate. Ei au ajuns până la urmă să găsească posibilitatea transmiterii dirijate a energiei la distanțe mari fără intermediul vreunui conductor. Aceasta a devenit cu putință când s-a aflat că poate fi ocolită legea conform căreia fluxul de energie este proporțional cu sinusul unghiului de dispersiune a razelor. Folosirea fascicolelor de radiații paralele a permis o continuă comunicație cu sateliții artificiali, așadar și cu întregul Cosmos. Ecranul atmosferei ionizate, deși forma un strat de protecție pentru viață, reprezenta un necontenit obstacol în calea emisiunilor și a recepțiilor din spațiu. Pe la sfârșitul Erei Lumii Dezunite, savanții noștri stabiliseră că din Cosmos se revarsă pe Pământ torente puternice de radiații radioactive. Odată cu radiația generală a constelațiilor și a galaxiilor mai ajungeau până la noi, denaturate, pe jumătate absorbite de atmosferă, apeluri și transmisiuni ale Marelui Cerc. Nu le puteam pricepe, cu toate că foarte de demult învățasem să captăm aceste misterioase semnale, luându-le drept radiații ale unei materii moarte.

Savantul Kam Amat, indian de origine, a avut ideea să efectueze pe sateliții artificiali experiențe cu niște receptoare de imagini și, în decurs de zeci de ani, cu o nesfârșită răbdare, a studiat toate combinațiile noi cu putință ale gamelor de unde recepționate.

Kam Amat a recepționat o emisiune de pe sistemul planetar al unei stele duble, numită din vremuri îndepărtate 61 Lebăda. Pe ecran a apărut un om care nu ne semăna, dar care, incontestabil, era și el om, și a arătat o inscripție făcută cu ajutorul simbolurilor Marelui Cerc. Această inscripție n-a putut fi descifrată decât peste nouăzeci de ani. Ea împodobește astăzi, transcrisă în limba noastră pământească, monumentul lui Kam Amat: „Vă salutăm, frați care ați venit în familia noastră! Despărțiți prin spațiu și timp, iată-ne uniți prin rațiune în cercul unei mari puteri”.

Limbajul Marelui Cerc, compus din simboluri, planuri și hărți, s-a dovedit a fi accesibil pentru nivelul de dezvoltare al omenirii. Peste două sute de ani, am putut să comunicăm prin intermediul mașinilor de tradus cu sistemele planetare ale celor mai apropiate stele, să recepționăm și să transmitem aspecte complete din viața atât de variată a diferitelor lumi. De curând, am primit răspuns de pe paisprezece planete ale lui Deneb, important centru de viață din Lebăda, o stea de dimensiuni colosale, cu o luminozitate de patru mii opt sute de sori, care se află la o distanță de o sută douăzeci și doi de parseci. Dezvoltarea gândirii celor de acolo a urmat o altă cale decât a noastră, dar și ea a atins un nivel ridicat.

Cât despre lumile străvechi – îngrămădirile globulare ale Galaxiei și vastul cuprins populat din jurul centrului ei – acestea ne trimit semne și priveliști stranii, care, deocamdată, n-au fost descifrate. Înregistrate de mașinile mnemotehnice, ele sunt transmise la Academia Limitelor Cunoașterii, cum se numește organizația ce lucrează la rezolvarea problemelor abia ridicate în fața științei noastre. Ne străduim să înțelegem o gândire care ne-a depășit cu milioane de ani și este, probabil, extrem de diferită de a noastră, datorită faptului că viața a urmat acolo cu totul alte căi de dezvoltare istorică, de la formele organice inferioare până la ființele superioare, înzestrate cu rațiune.

Veda Kong își mută privirea de pe ecranul spre care privea ca hipnotizată și se uită întrebător la Dar Veter. Acesta zâmbi și-i făcu din cap un semn aprobator. Veda își înălță cu mândrie fruntea, întinse mâinile înainte și se adresă ființelor nevăzute și necunoscute, care aveau să recepționeze peste treisprezece ani cuvintele și imaginea ei:

— Acesta este istoricul nostru, drumul greu, complicat și lung pe care l-am parcurs spre culmile științei. Vă chemăm să vă contopiți cu noi în cuprinsul Marelui Cerc, pentru a duce în Universul infinit puterea rațiunii, care înfrânge materia inertă, moartă!

Glasul Vedei vibră triumfător, de parcă ar fi absorbit forța tuturor generațiilor de pământeni, care se ridicaseră atât de mult, încât până și Galaxia[37] devenise pentru ei neîncăpătoare și se adresau acum altor insule siderale ale Cosmosului.

Un sunet metalic prelung: Dar Veter a mutat maneta, deconectând curentul emițător. Ecranul se stinse. Pe panoul transparent din dreapta rămase coloana luminoasă a canalului purtător.

Obosită și tăcută, Veda se ghemui în fundul unui mare fotoliu, Dar Veter îl instală la masa de comandă pe Mwen Mas și rămase în picioare în spatele lui. În liniștea adâncă nu se mai auzea decât, din când în când, țăcănitul scurt produs de fixatoarele manetelor. Deodată ecranul înrămat în aur dispăru, și în locul său se căscă o genune fără fund. Veda Kong, care vedea minunea aceasta pentru prima oară, oftă adânc. Într-adevăr, chiar și pentru cei care cunoșteau bine secretul complexei interferențe a undelor luminoase, cu ajutorul căreia se putea realiza o asemenea adâncime și lărgime a câmpului vizual, priveliștea părea totdeauna uimitoare.

Crescând clipă de clipă, din depărtări se apropia suprafața întunecată a unei planete străine. Era un sistem extrem de rar, al unei stele duble, în care doi sori se echilibrau în așa fel încât orbita planetei lor era regulată, ceea ce îngăduia apariția vieții. Cei doi aștri – unul portocaliu și altul roșu – mai mici decât soarele nostru, luminau undele înghețate ale unei mări purpurii. În marginea unor munți negri cu vârfurile retezate, pe care jucau misterioase reflexe violete, se înălța o clădire uriașă dar joasă, pe al cărei acoperiș se afla o platformă spațioasă. Raza vizuală se lăsa pe ea, străpungând-o parcă – și toată lumea văzu un om cu pielea cenușie și ochi rotunzi ca de cucuvaie, încercuiți cu puf argintiu. Era înalt, dar foarte subțire, cu lungi membre asemenea unor tentacule. Omul își mișcă grotesc capul, ca și

[37] Galaxia noastră are un diametru de 26 000 parseci, adică de aproximativ 85 000 ani-lumină; Soarele nostru e situat la o distanță de circa 6 000 parseci de periferia Galaxiei (n.r.).

când ar fi vrut să împungă. Era, probabil, un salut grăbit. Apoi, îndreptându-și spre ecran ochii impasibili, ca un obiectiv de aparat fotografic deschise o gură fără buze, acoperită cu o clapă de piele moale, care aducea cu un nas. Îndată răsună glasul melodic și dulce al mașinii de tradus.

— Vorbește Zaf Ftet, șeful serviciului de informație externă de pe 61 Lebăda. Transmitem un program pentru steaua galbenă STL 3388+04JF... Transmitem pentru...

Dar Veter și Iuniu Ani schimbară între ei o privire: Mwen Mas îl strânse pe Dar Veter de mână. Era indicativul de apel galactic al Pământului, mai bine zis al sistemului nostru planetar, considerat odinioară de observatorii celorlalte lumi ca fiind un singur mare satelit care face înconjurul Soarelui în decurs de 59 de ani tereștri. În această perioadă are loc o singură dată opoziția lui Iupiter cu Saturn, care deplasează Soarele într-un chip vizibil pentru astronomii stelelor învecinate. Aceeași greșeală o comiteau și astronomii noștri în privința multor sisteme planetare, a căror existență în jurul anumitor aștri fusese descoperită încă din antichitate.

Cu o grabă mai mare decât la începutul emisiunii, Iuniu Ani verifică acordarea mașinii de memorizat și datele aparatelor OES care vegheau cu vigilență la buna funcționare a instalațiilor.

Vocea indiferentă a translatorului electronic urmă:

— Am recepționat o emisiune foarte bună din partea stelei... – din nou se auzi un rând de cifre și de sunete sacadate – am recepționat-o întâmplător în afara programului de emisiuni al Marelui Cerc. Cei de acolo n-au descifrat limbajul Cercului și-și cheltuiesc inutil energia emițând în orele de tăcere. Noi le-am răspuns în timpul propriilor lor emisiuni: rezultatele vor fi cunoscute aproximativ peste trei zecimi de secundă...

Vocea amuți. Aparatele semnalizatoare rămaseră mai departe aprinse, în afară de o singură luminiță verde care se stinse.

— Încă nu cunoaștem cauza acestor întreruperi în transmisie, îi explică Vedei Iuniu Ani. Ele se datoresc poate trecerii prin faimosul câmp neutru al astronauților, care ne desparte.

— Trei zecimi de secundă galactică... asta face cam șase sute de ani de așteptare, mormăi Dar Veter. Ce rost au pentru noi toate astea?

— După câte am înțeles, spuse Mwen Mas, steaua cu care au stabilit legătura este Epsilon-Tucan, o constelație a cerului

austral. Această stea se află la o depărtare de nouăzeci de parseci, ceea ce ne apropie de limita legăturilor noastre permanente. N-am reușit încă să le împingem mai departe de Deneb.

— Nu recepționăm însă și emisiuni din centrul Galaxiei și de pe îngrămădirile globulare? întrebă Veda Kong.

— Dar în mod neregulat, pe recepție întâmplătoare sau prin intermediul mașinilor mnemotehnice ale celorlalți membri ai Cercului, care se înlănțuie de-a lungul Galaxiei, răspunse Mwen Mas.

— Comunicatele trimise cu mii și poate cu zeci de mii de ani în urmă, adăugă Iuniu Ani, nu se pierd în spațiu și, în cele din urmă, ajung până la noi.

— Dar asta înseamnă că despre viața și cunoștințele oamenilor din lumile foarte depărtate judecăm cu o întârziere de douăzeci de mii de ani, cum ar fi, de pildă, pentru zona din centrul Galaxiei?

— Da, indiferent dacă informațiile sunt transmise de mașinile mnemotehnice ale lumilor mai apropiate sau sunt recepționate de stațiunile noastre, lumile îndepărtate ne apar așa cum au fost ele în timpuri foarte vechi. Vedem oameni care de mult au murit și au fost uitați pe planeta lor.

— Cum se poate ca noi, care am dobândit o putere atât de mare asupra naturii, să rămânem neputincioși în această privință? spuse Veda cu o copilărească revoltă. Nu putem oare atinge lumile îndepărtate altfel decât prin intermediul unui fascicol de unde sau de fotoni[38].

— Ce bine te înțeleg, Veda! exclamă Mwen Mas.

— Cei de la Academia Limitelor Cunoașterii se ocupă actualmente de studiul învingerii spațiului, a timpului, a forței de gravitație cercetând adâncimile temeliilor siderale, se amestecă în convorbire Dar Veter. N-au ajuns încă, ce-i drept, la stadiul experiențelor și n-au putut…

Deodată se aprinse lumina cea verde, și Veda simți din nou că amețește văzând ecranul care se adâncea în abisul spațiului.

---

[38] Fascicol de unde sau de fotoni – rază de lumină care posedă în același timp proprietățile unei unde și ale unui flux de particule (fotoni). În tehnica viitorului, cele două proprietăți ale razei se separă și par să se concentreze (noțiune fantastică – n.a.).

Marginile imaginii, precis conturate, arătau că au de-a face cu o înregistrare a mașinii de memorizat, și nu cu o emisiune recepționată direct.

Pe ecran apăru suprafața unei planete, așa cum a fost desigur văzută de pe stația-satelit exterioară. Un soare imens, de un violet deschis, fantomatic din cauza incandescenței fantastice, scălda în razele lui pătrunzătoare învelișul ultramarin, neguros al atmosferei sale.

— Da! Avem în fața noastră astrul planetei Epsilon-Tucan, o stea cu o temperatură înaltă din clasa C9, și cu o luminozitate de șaptezeci și opt de sori ai noștri, spuse în șoaptă Mwen Mas.

Dar Veter și Iuniu Ani dădură afirmativ din cap.

Imaginea se schimbă, devenind parcă mai îngustă și coborând aproape de solul lumii aceleia necunoscute.

În față se înălțau cupolele rotunjite ale unor munți ce păreau turnați din aramă. Un minereu necunoscut ori un metal cu structură grunjoasă se învăpăia în razele luminii extraordinar de albe și strălucitoare, răspândite de un soare albastru. Chiar și așa, redată imperfect prin intermediul aparatelor de recepție, priveliștea era de o splendoare solemnă, triumfătoare.

Reflexele razelor înconjurau munții arămii cu o cunună de un trandafiriu argintat, care se oglindea ca o dâră largă în undele line ale unei mări violete. Apa de culoarea ametistului închis părea grea și luminată dinăuntru de licăriri roșii, aidoma unor roiuri de ochi mărunți și vii. Undele spălau piedestalul masiv al unei statui uriașe, așezate departe de mal, într-o semeață singurătate. Femeia sculptată în piatră sângerie avea capul lăsat pe spate și brațele întinse înainte, ca în extaz, spre adâncul învăpăiat al cerului. Putea să fie o fiică a Pământului; asemănarea-i cu oamenii noștri nu era mai puțin zguduitoare decât frumusețea statuii. În trupul și chipul dăltuit, asemenea unui vis întruchipat al sculptorilor pământeni, fiecare linie îngemăna puterea și spiritualitatea. Piatra lustruită părea să reverse din ea flacăra unei vieți necunoscute și tocmai de aceea misterioasă și fascinantă.

Cei cinci pământeni priveau tăcuți uimitoarea lume nouă. Din pieptul larg al lui Mwen Mas izbucni un lung suspin; chiar de la prima vedere aruncată asupra statuii, nervii săi se încordară într-o așteptare plină de bucurie.

Pe țărm, turnuri de argint dantelate marcau începutul unei scări largi și late, care se boltea liber pe deasupra unui desiș de copaci zvelți, cu frunziș de peruzea.

— Parcă le-aud cum răsună! îi șopti Vedei la ureche Dar Veter, arătându-i turnurile. Ea încuviință, plecându-și fruntea.

Aparatul de emisiune al noii planete continua să desfășoare fără zgomot mereu alte și alte priveliști.

O clipă, prin fața lor trecură ziduri albe cu ieșituri largi, în care se deschidea un portal din piatră albastră, apoi ecranul se deschise într-o încăpere înaltă, scăldată într-o lumină puternică. Culoarea mată, sidefie, a pereților, brăzdați de șănțulețe mărunte dădeau o preciziune neobișnuită tuturor celor ce se aflau în această sală. Atenția pământenilor fu atrasă de un grup de ființe aflate în picioare în dreptul unui panou lustruit, care părea o fațetă a unui uriaș smarald.

Pielea lor roșu-învăpăiată avea nuanța statuii din largul mării, ceea ce pentru pământeni nu însemna un lucru neobișnuit; cromofotografiile păstrate din antichitate arătau că unele triburi de indieni din America Centrală avuseseră o carnație asemănătoare, poate ceva mai puțin intensă.

În sală erau două femei și doi bărbați, două perechi îmbrăcate diferit. Cei aflați mai aproape de panoul verde purtau o îmbrăcăminte scurtă și aurie, asemănătoare unor combinezoane elegante cu mai multe cheutori. Ceilalți doi erau înfășurați cu pelerine identice, de aceeași nuanță sidefie ca și pereții.

Cei dintâi se mișcau lin și ciupeau un șir de strune întinse pieziș, la marginea din stânga a panoului. Peretele din smarald șlefuit sau din sticlă devenea tot mai transparent. În ritmul mișcărilor descrise de ei treceau ca plutind prin cristal, una după alta, imagini clare. Apăreau și dispăreau atât de repede, încât până și niște observatori atât de bine antrenați ca Iuniu Ani și Dar Veter reușeau cu greu să le prindă în întregime sensul.

În această alternanță de munți arămii, de ocean violet și de păduri ca peruzeaua, se ghicea istoricul planetei. Aidoma unor fantome ale trecutului, prin fața ochilor se perindau nenumărate animale și plante, uneori neînțeles de monstruoase, alteori minunat de frumoase. Multe dintre ele păreau foarte asemănătoare cu acele ale căror rămășițe au rămas păstrate în „cronica” formată de stratele scoarței terestre. Scara ascendentă a formelor de viață, a materiei vii în continuă

desăvârșire se desfășură astfel mult timp. Calea infinit de lungă a dezvoltării le părea pământenilor și mai îndelungată, și mai chinuitoare, și mai grea decât propria lor genealogie.

În lumina de vis a aparatului, răsăreau tablouri noi: văpăile unor ruguri uriașe, blocuri mari de piatră grămădită pe câmpii, încăierări cu fiare sălbatice, ritualuri de înmormântare și ceremonii religioase. Mare cât întreg panoul, se ivi silueta unui bărbat, înveșmântat într-o piele tărcată de animal. Sprijinindu-se cu o mână într-o suliță, iar pe cealaltă ridicând-o spre cer, cu un gest larg, strivea sub picior gâtul unui monstru răpus, cu o coamă aspră pe șira spinării și colți lungi rânjiți. În fund, un șir de femei și bărbați se țineau de mână doi câte doi și păreau să cânte ceva.

Viziunile dispărură și în locul lor apăru suprafața întunecată a unei pietre lustruite.

Cele două făpturi în straie aurii se retraseră acum spre dreapta, și cealaltă pereche veni înainte. Cu o mișcare rapidă își lepădară pelerinele, și, pe fondul irizat al pereților, se desprinseră trupurile lor arămii. Bărbatul întinse mâinile spre femeie și aceasta îi răspunse printr-un zâmbet plin de o bucurie atât de mândră și de strălucitoare, încât, fără să vrea, și pământenii zâmbiră. Acolo, în sala sidefie a unei lumi depărtate, cei doi începură un dans lent. Probabil că nici nu era propriu-zis un dans, ci mai curând un fel de atitudini ritmice, menite să înfățișeze perfecțiunea, frumusețea liniilor și mlădierea acelor trupuri. În alternanța ritmică a mișcărilor se ghicea însă o muzică, în același timp grandioasă și tristă, ca o amintire a imensei scări de jertfe anonime și fără de număr, plătite în cursul dezvoltării vieții, spre a ajunge la această minunată ființă gânditoare: omul.

Lui Mwen Mas i se păru că percepe o melodie, un mănunchi de note înalte și pure, susținute de ritmul sonor și sacadat al unor sunete grave. Veda Kong strânse mâna lui Dar Veter, care nici nu observă acest lucru. Iuniu Ani privea nemișcat, ținându-și răsuflarea, în timp ce pe fruntea lui înaltă se iviră broboane de sudoare.

Oamenii de pe Tucan semănau atât de mult cu pământenii, încât încetul cu încetul pierdeai impresia că te afli în fața unei alte lumi. Ei dovedeau însă o deplină perfecțiune a trupului, care deocamdată trăia doar în visurile și în operele artiștilor de pe

Pământ și nu-și găsise întruchiparea decât într-un număr foarte redus de inși, minunat de frumoși.

„Cu cât mai penibilă și mai lungă este calea oarbei evoluții animale până la ființa gânditoare, cu atât mai raționale, mai perfecte, așadar mai frumoase sunt și formele superioare ale vieții – reflecta Dar Veter. Pământenii au înțeles de mult că frumusețea este expresia unei instinctive structuri logice, a adaptării la un scop bine definit. Cu cât mai variată este destinația, cu atât mai frumoasă este și forma. Probabil că oamenii aceștia roșii sunt mai multilaterali și mai iscusiți decât noi. Poate că civilizația lor este mai curând rezultatul dezvoltării omului însuși, a puterii sale spirituale și fizice, mai puțin a tehnicii. La noi cultura și-a păstrat multă vreme un caracter cu precădere tehnic, și abia o dată cu instaurarea societății comuniste ea a pornit hotărât pe calea perfecționării omului însuși, nu numai a mașinilor, a caselor, a mâncării și a distracțiilor lui."

Dansul se sfârși. Tânăra femeie cu piele roșie trecu în mijlocul sălii și raza vizuală a aparatului se concentră numai și numai asupra ei. Ea își înălță spre plafonul sălii fața și brațele aruncate în lături.

Involuntar pământenii îi urmăriră privirea. Sala nu avea tavan, sau poate, datorită unei iluzii optice, creată cu multă măiestrie, în locul său se vedea un simulacru de cer spuzit de stele mari și luminoase. Constelațiile observate erau dezordonate și străine, neevocând nicio asociație familiară. Fata își scutură mâna stângă, și o bilă albastră apăru în vârful arătătorului ei. Din bilă izbucni o rază argintie, care părea să țină locul unei baghete. Micul rotocol de lumină de la extremitatea ei se oprea când pe o stea, când pe alta. Și îndată pe panoul de smarald se ivea o imagine imobilă de mari dimensiuni. Raza indicatoare se deplasa încet, și tot atât de încet apăreau pe panou priveliști de pe planete pustii sau populate, cu o viață necunoscută. Apăsătoare, sterpe, străluceau întinderi pietroase ori nisipoase, scăldate în lumina unor sori roșii, albaștri, violeți și galbeni. Uneori, razele vreunui astru ciudat, plumburiu, trezeau la viață pe planetele lor cupole plate și spirale încărcate cu electricitate, înotând ca niște meduze într-o atmosferă densă sau într-un ocean portocaliu. În lumea unui soare roșu, creșteau copaci de o înălțime neînchipuită, cu scoarță neagră și alunecoasă, care

întindeau spre cer, ca într-o desperare fără margini, miliarde de ramuri strâmbe. Alte planete erau în întregime acoperite cu ape întunecate. Pretutindeni pluteau uriașe insule vii, cu animale ori plante, legănând peste oglinda lină nenumărate tentacule păroase.

— În apropierea lor nu există planete cu forme biologice, superioare, spuse deodată Iuniu Ani, care nu-și lua ochii de pe harta acelui necunoscut firmament.

— Ba da, replică Dar Veter. Într-o parte au un sistem stelar plan, una dintre formațiile mai recente ale Galaxiei. Or noi știm că sistemele plane și cele sferice, cele noi și cele vechi, alternează uneori. Într-adevăr, iată înspre Eridan un sistem populat de făpturi gânditoare și care face parte din Marele Cerc...

— VVR4955+MO3529... și așa mai departe, se amestecă în vorbă Mwen Mas. Dar cum se poate ca ei să nu aibă cunoștință de existența acestui sistem?

— Sistemul acesta a intrat în Marele Cerc cu două sute șaptezeci și cinci de ani în urmă, după ce a avut loc această emisiune, răspunse Dar Veter.

Cu o mișcare a degetului, fata cu pielea roșie din lumea aceea îndepărtată făcu să cadă bila cea albastră și se întoarse spre spectatori, cu brațele larg aruncate în lături, de parcă ar fi vrut să îmbrățișeze pe cineva invizibil, din fața ei. Cu capul ușor lăsat pe spate și umerii trași înapoi, părea o femeie de pe Pământ, într-un avânt pătimaș. Buzele ei întredeschise se mișcau repetând cuvinte neauzite. Rămase astfel neclintită, într-o atitudine de invocație, trimițând prin bezna înghețată a spațiilor siderale chemarea-i fierbinte, către frații ei, oamenii unor alte lumi.

Din nou frumusețea-i strălucitoare îi înmărmuri pe observatorii de pe Pământ. Nu vedeau în ea nimic din trăsăturile severe și accentuate pe care le avuseseră pieile-roșii. Fața ei rotundă, nasul delicat, imenșii ochi albaștri, ca și gura-i mică aminteau mai curând de popoarele nordice terestre. Părul negru îi cădea în unde moi și bogate. Fiecare linie a feței, fiecare mlădiere a trupului mărturisea încrederea firească și voioasă, sentimentul adânc al unei mari forțe.

— Este oare cu putință ca ei să nu știe nimic despre Marele Cerc? gemu aproape Veda Kong, cucerită de farmecul risipit de minunata ei soră din Cosmos.

— Acum probabil că știu, răspunse Dar Veter, căci ceea ce vedem în clipa de față s-a petrecut cu trei sute de ani în urmă.

— Optzeci și opt de parseci, spuse Mwen Mas cu vocea lui profundă, de bariton. Optzeci și opt… Toți cei pe care i-am văzut acum au murit de mult.

Și, parcă spre a-i confirma spusele, viziunea prodigioase-i lumi păli și se stinse; se stinse, de asemenea, și indicatorul verde de legătură. Emisiunea Marelui Cerc luase sfârșit.

O clipă rămaseră cu toții nemișcați. Cel dintâi se dezmetici Dar Veter. Mușcându-și înciudat buza, mută în grabă maneta de granat. Deconectarea coloanei de energie dirijată stârni un vuiet sonor, ca de aramă, care-i preveni pe inginerii centralelor energetice de necesitatea de a îndrepta din nou puternicul torent pe canalele obișnuite. Numai după ce termină cu toate operațiile necesare, directorul stațiunilor exterioare se întoarse spre tovarășii săi.

Iuniu Ani, cu sprâncenele ridicate, răsfoia filele pline de însemnări.

— O parte a mnemogramei[39] cu harta stelelor de pe plafon trebuie să fie imediat expediată Institutului Cerului Austral! spuse el, adresându-se tânărului adjunct al lui Dar Veter. Acesta îi aruncă o privire mirată, de parcă s-ar fi trezit abia acum dintr-un vis extraordinar.

Savantul cel sever își stăpâni un zâmbet. Într-adevăr, viziunea de adineauri fusese un vis al unei lumi încântătoare, lansat în spațiu cu trei veacuri în urmă… Un vis pe care-l vor vedea acum cu ochii lor miliarde de oameni pe Pământ, din orașele Lunii, ale lui Marte și ale lui Venus.

— Ai avut dreptate, Mwen Mas, rosti zâmbind Dar Veter, când preziceai că se va petrece un eveniment neobișnuit. Pentru prima oară în cei opt sute de ani de când există pentru noi Marele Cerc am văzut ivindu-se din străfundurile Universului o planetă locuită de oameni care ne sunt frați nu numai prin spirit, ci și prin trup. Sunt încă plin de bucuria acestei descoperiri. Ce început frumos pentru activitatea dumitale! Anticii ar fi socotit aceasta un fericit augur sau, cum ar spune psihologii noștri, un

---

[39] Mnemogramă – înregistrarea memorială (noțiune fantastică – n.r.).

concurs favorabil de împrejurări pentru siguranța și elanul muncii viitoare.

Își dădu deodată seama că reacția nervoasă îl făcuse să devină prea vorbăreț. În epoca Marelui Cerc, excesele în vorbire erau considerate ca unul dintre defectele umane cele mai rușinoase și mai respingătoare. De aceea, directorul stațiunilor exterioare se opri la jumătatea frazei.

— Da, da! răspunse distrat Mwen Mas.

Iuniu Ani prinse în glasul său un accent straniu și deveni atent. Veda Kong atinse ușor cu degetul mâna lui Dar Veter și făcu semn cu capul în direcția africanului.

„Poate că e prea impresionabil”, îi trecu prin gând lui Dar Veter. Se uită țintă la succesorul său.

Acesta, simțind nedumerirea celorlalți, își îndreptă spatele și redeveni specialistul atent și ager de mai înainte. Scara mobilă îi transportă sus, spre ferestrele cele largi, și cerul înstelat apăru din nou, la fel de îndepărtat ca în cele treizeci de milenii ale existenței omului, mai bine zis ale speciei lui numită Homo sapiens: Omul înțelept.

Mwen Mas și Dar Veter trebuiau să rămână la observator.

Veda Kong îi spuse în șoaptă lui Dar Veter că nu va uita niciodată această noapte.

— Mi-am dat seama cât de slab m-am prezentat! conchise ea zâmbind, în ciuda mâhnirii din cuvintele rostite.

Dar Veter pricepu la ce se gândește Veda și dădu negativ din cap:

— Sunt convins că dacă femeia cea roșie te-ar fi văzut pe dumneata, Veda, ar fi fost mândră de sora ei. Pe cuvânt, Pământul nostru nu-i mai prejos de lumea lor! adăugă el, cu fața luminată de iubire.

— Aceasta-i părerea dumitale, scumpe prietene, zâmbi Veda. Întreabă-l mai bine pe Mwen Mas…

Își umbri glumeață ochii cu palma și dispăru după o cotitură a zidului.

Începuse să se crape de ziuă când, în sfârșit, Mwen Mas, fu lăsat singur. În văzduhul răcoros și neclintit plutea o lumină cenușie, iar marea și cerul aveau acum aceeași străvezime de cristal: argintie spre ape, trandafirie spre văzduh.

Africanul rămase mult timp în picioare pe balconul observatorului, scrutând cu privirea contururile pe jumătate cunoscute ale clădirilor.

Pe un platou nu prea înalt, la o oarecare depărtare, se înălța un arc gigantic de aluminiu, brăzdat de nouă fâșii paralele, despărțite prin geamuri opal-gălbui și alb-argintii din sticlă incasabilă: era sediul Consiliului Astronautic. În fața lui era monumentul ridicat celor dintâi oameni care se avântaseră în spațiile cosmice. O coastă abruptă, toată numai nori și vârtejuri, era încununată de o astronavă de tip antic – o rachetă în formă de pește, cu botul ascuțit îndreptat spre înălțimile odinioară inaccesibile. Sprijinindu-se unii pe alții, depunând sforțări uriașe, un șir de oameni se cățărau sus, înlănțuind ca o spirală soclul monumentului. Erau aici piloți de rachete, fizicieni, astronomi, biologi, scriitori cu înaripată fantezie… Zorile învăluiau în lumina lor roșietică străvechea astronavă și contururile ușoare, dantelate ale clădirilor. Mwen Mas tot se mai plimba cu pași mari pe balcon. Până acum nu trecuse niciodată prin emoțiile pe care le trăise astăzi. Crescut după regulile generale ale Erei Marelui Cerc, își oțelise trupul prin aspre încercări și îndeplinise cu succes toate Isprăvile lui Hercule. Astfel se numeau, în amintirea frumoaselor mituri ale vechii Elade, grelele probe pe care orice tânăr era dator să le săvârșească la sfârșitul perioadei de educare. Acela care trecea cu succes aceste încercări era socotit demn să urce treapta superioară a instrucțiunii.

Mwen Mas organizase alimentarea cu apă a unei mine din Tibetul apusean, replantase o pădure de araucari[40] pe platoul Nahebt în America de Sud, participase la nimicirea rechinilor care apăruseră din nou lângă coastele Australiei. Experiența lui de viață și marile-i capacități îi îngăduiseră să se pregătească pentru o activitate grea și plină de răspundere. Astăzi, chiar de la prima oră a îndeplinirii noilor sale atribuții, avusese loc întâlnirea cu o lume apropiată Pământului și în sufletul lui Mwen Mas se trezi ceva nou. Simți neliniștit cum se căsca în el o prăpastie, pe marginea căreia umblase în toți anii vieții sale, fără a-i bănui existența. Dorința unei noi întâlniri cu planeta stelei Epsilon-Tucan, parcă răsărită din cele mai frumoase basme ale omenirii pământene, trăia în el cu o intensitate excepțională. Niciodată nu va putea s-o mai uite pe fata cu

[40] Pini de Chile (n.r.).

pielea roșie, nici brațele ei întinse într-o aprigă chemare, nici gingașele ei buze întredeschise!

Faptul că de această lume minunată îl despărțea colosala distanță de două sute nouăzeci de ani-lumină, inaccesibilă pentru posibilitățile tehnicii terestre, nu-l potolea deloc, ba, dimpotrivă, îi ațâța dorul fierbinte.

În sufletul lui Mwen Mas luase naștere ceva care trăia acum prin sine, fără a se supune controlului voinței și al rațiunii reci. Africanul nu iubise până acum niciodată: cufundat în studiul său aproape ca un anahoret, nu simțise până atunci nimic care să fi semănat cu dorul și nemaipomenita bucurie aprinsă în sufletul său de această întâlnire pe deasupra uriașelor depărtări ale spațiului și ale timpului.

• Capitolul III •
PRIZONIERI AI ÎNTUNERICULUI

Pe coloanele portocalii ale indicatoarelor de carburant anamezonic, marile ace negre se opriseră la zero. Nava nu izbutise să-și abată cursul de la steaua de fier și, cu o viteză ce nu scăzuse încă, se apropia inevitabil de astrul înspăimântător, nevăzut pentru ochiul omenesc.

Tremurând de încordare și de slăbiciune, Erg Noor se instală, cu ajutorul astronavigatorului, lângă mașina de calculat. Deconectate de pilotul robot, motoarele planetare amuțiră.

— Ingrid, ce este o stea de fier? întrebă Key Beer, care stătuse tot timpul nemișcat în spatele astronomului.

— O stea invizibilă din clasa spectrală T, stinsă, dar nu răcită definitiv sau care n-a fost încă din nou încălzită. Împrăștie în jurul ei numai lumina de undă lungă a părții termice a spectrului, adică radiații infraroșii, care ne apar negre. Această stea devine vizibilă doar prin invertorul electronic[41]. Bufnița, care percepe vizual razele termice infraroșii, ar putea s-o vadă.

— Dar de ce este de fier?

— Fiindcă în spectrul ei, ca și în spectrul tuturor aștrilor studiați din aceeași clasă, există mult fier, ceea ce înseamnă că probabil acest metal abundă și în compoziția stelei. De aceea, când astrul este mare, masa și câmpul său de gravitație sunt enorme. Mă tem că ne-am întâlnit tocmai cu un asemenea corp ceresc…

— Și atunci?

— Nu știu nici eu. Carburantul ne e pe sfârșite, iar noi ne îndreptăm mereu spre astru. Ar trebui să reducem viteza „Tantrei” până la a mia parte din unitatea absolută, spre a putea obține un unghi de deviere suficient de mare. Dacă nu ne ajunge nici carburantul planetar, nava noastră va continua să se apropie necontenit de steaua de fier, până se va prăbuși.

---

[41] Invertor electronic – aparat care mărește imaginile de mii de ori, transformându-le în imagini electronice și apoi amplificându-le (n.a.).

Ingrid tresări nervos. Beer îi netezi cu o mișcare duioasă brațul gol.

Șeful expediției trecu la masa de comandă, concentrându-se asupra aparatelor. Tăceau cu toții, ținându-și respirația; tăcea și Niza Krit, care se trezise între timp și pricepuse instinctiv gravitatea situației în care se aflau. Nu mai aveau carburant decât cel mult pentru încetinire, dar, pierzând viteza, astronava putea tot mai greu să se smulgă, fără ajutorul motoarelor, din câmpul de atracție al stelei de fier. Desigur, dacă „Tantra” nu s-ar fi apropiat chiar atât de mult și dacă Lyn și-ar fi dat seama la timp... Dar ce mângâiere se mai putea găsi acum în acești zadarnici „dacă”?

După vreo trei ore, Erg Noor se hotărî. Ritmul viguros al motoarelor trigger zgudui nava. „Tantra” își încetini mersul. Trecu o oră, apoi două, trei, patru... Șeful expediției făcu o mișcare imperceptibilă. Simțiră cu toții o senzație groaznică, un fel de leșin. Înspăimântătorul astru cafeniu dispăru de pe ecranul din față, mutându-se pe cel de-al doilea. Lanțurile invizibile ale atracției continuau să încătușeze nava și se manifestau în aparate. Erg Noor smuci manetele spre el și motoarele se opriră.

— Am scăpat! șopti ușurat Pel Lyn.

Dar șeful expediției își întoarse încet spre el privirea.

— Nu! Mai avem doar rezerva intangibilă de carburanți, păstrată pentru rotirea orbitală și coborâre.

— Ce-i de făcut atunci?

— Să așteptăm. Am reușit să deviez puțin astronava. Totuși trecem mult prea aproape de stea. În clipa de față se desfășoară o luptă crâncenă între forța ei de atracție și viteza în descreștere a „Tantrei”. Aceasta înaintează acum cu viteza unei rachete selenare, și dacă va reuși să se depărteze, ne vom îndrepta spre Soare. Ce-i drept, durata călătoriei noastre se va mări simțitor. Peste vreo treizeci de ani vom lansa apelul nostru și după încă opt, ne va sosi ajutorul...

— Treizeci și opt de ani! șopti Beer, abia auzit, la urechea Ingridei. Aceasta îl trase de mânecă și-i întoarse spatele.

Erg Noor se lăsă pe rezemătoarea fotoliului, cu mâinile pe genunchi. Oamenii tăceau, aparatele cântau încet. În acordurile normale ale aparatelor de bord, se amesteca de astă dată o melodie stranie, discordantă și care, tocmai de aceea, părea

amenințătoare. Era chemarea stelei de fier, resimțită aproape fizic, puterea reală a masei sale negre, ce urmărea nava extenuată.

Obrajii Nizei Krit ardeau, inima îi bătea repede în piept. Așteptarea aceasta inactivă devenea insuportabilă pentru tânără fată.

… Timpul abia se târa. La postul central de comandă, astronauții treziți din somn apăreau unul după altul; curând se adunară toți cei paisprezece membri ai expediției.

„Tantra” își încetinea zborul într-o progresie mult prea rapidă față de viteza de depărtare[42], pentru a putea scăpa de steaua de fier. Uitând de mâncare și de somn, rămaseră cu toții de veghe. Orele treceau într-o tăcere apăsătoare. Drumul „Tantrei” devenea din ce în ce mai curb. Când ea se angajă pe elipsa orbitei fatale, soarta astronavei deveni limpede tuturora.

Un urlet neașteptat îi făcu să tresară. Astronomul Pur Hiss sări de la locul său și începu să dea din mâini. Fața lui schimonosită era de nerecunoscut; nu mai semăna cu un om din Era Marelui Cerc. Spaima, mila față de sine însuși și setea de răzbunare alungaseră de pe chipul savantului orice urmă de intelectualitate.

— El e de vină, el! zbieră Pur Hiss, arătându-l cu degetul pe Pel Lyn. Imbecilul, viermele ăsta fără creier!… Astronomul se opri, încercând să-și amintească înjurăturile străbunilor, de mult ieșite din uz.

Niza, care stătea lângă el, se trase cu scârbă la o parte. Erg Noor se ridică în picioare.

— Condamnarea unui tovarăș nu ne poate fi de niciun folos. Timpurile când greșelile puteau fi premeditate au trecut de mult. În cazul de față (Noor răsuci cu un gest neglijent manetele mașinii electronice de calculat), după cum vedeți, probabilitatea unei erori reprezintă treizeci la sută. Ținând seama și de depresiunea inevitabilă care survine spre sfârșitul orelor de gardă, ca și de zguduirea produsă în organism din pricina legănării navei, nu mă îndoiesc că și dumneata, Pur Hiss, ai fi comis aceeași greșeală!

— Dar dumneata? strigă astronomul ceva mai puțin furios.

[42] Viteza de depărtare – viteza care permite înfrângerea forței de gravitație a unui corp ceresc și desprinderea în spațiul cosmic (n.a.).

— Eu n-aș fi comis-o. Mi s-a mai întâmplat să văd destul de aproape un monstru asemănător în timpul celei de a 36-a expediții astrale… Cea mai mare vină o port eu: crezând că voi conduce personal astronava în regiunea nestudiată, n-am prevăzut chiar totul, limitându-mă la simple instrucțiuni.

— Dar cum puteai ști că, fără dumneata, vor nimeri tocmai în regiunea aceasta? interveni Niza.

— Trebuia să știu acest lucru, răspunse ferm Erg Noor, respingând ajutorul prietenesc al Nizei. Dar despre aceasta ar avea sens să vorbim numai pe Pământ…

— Pe Pământ! țipă Pur Hiss și până și Pel Lyn se încruntă îngrijorat. Să vorbești astfel când totul este pierdut și nu te așteaptă decât pieirea!?

— Nu, nu pieirea, ci o luptă dârză, răspunse calm Erg Noor, așezându-se în fotoliul din fața mesei. Luați loc. Avem tot timpul până ce „Tantra” va descrie o revoluție și jumătate…

Cei de față se supuseră în tăcere. Niza schimbă cu biologul un zâmbet triumfător, în ciuda situației lor desperate.

— Steaua aceasta are incontestabil o planetă, poate chiar și două, dacă ar fi să judecăm după curbele izogravelor, urmă Erg Noor, făcând rapid o schemă remarcabilă prin precizia ei. Planetele astea trebuie să fie de dimensiuni mari și, în consecință, să aibă și atmosferă. N-avem însă deocamdată nevoie să coborâm, deoarece avem provizii mari de oxigen atomic[43] în stare solidă.

Erg Noor tăcu o clipă, adunându-și gândurile, apoi reluă:

— Ne vom roti în jurul planetei, în felul unui satelit. Dacă atmosfera planetei se va dovedi respirabilă și ne vom fi cheltuit tot aerul, restul de carburant planetar ne va permite să descindem și să trimitem un apel. Peste o jumătate de an vom fi calculat direcția. Atunci vom transmite rezultatele privitoare la Zirda, vom chema o astronavă de salvare și iată-ne scoși din încurcătură.

— Dacă vom reuși… se strâmbă Pur Hiss, căutând să-și stăpânească bucuria.

— Da, dacă vom reuși! repetă Erg Noor. Dar țelul este clar, deci trebuie să ne concentrăm toate forțele ca să-l realizăm.

[43] Oxigen atomic solidificat – oxigen sub formă de atomi izolați, nu în stare moleculară (O_2). Oxigenul atomic dă reacții chimice mai intense și permite o comprimare mai mare decât în stare moleculară (n.a.).

Dumneata, Pur Hiss, împreună cu Ingrid veți avea sarcina să observați și să calculați dimensiunile planetelor; Beer și Niza vor calcula, în funcție de masa planetelor, viteza de depărtare, iar cu ajutorul ei – viteza orbitală și radiantul optim[44].

Cercetătorii începură să se pregătească și pentru o eventuală descindere. Biologul, geologul și medicul puneau la punct pentru lansare o stație-robot automată. Mecanicii reglau radiolocatoarele și proiectoarele de coborâre, montau racheta-satelit pentru transmiterea comunicărilor pe Pământ.

După spaima și desperarea prin care trecuseră, lucrau acum cu un spor deosebit, întrerupându-se numai în timpul când astronava începea să se legene intrând în vârtejurile gravitației. Dar acum viteza „Tantrei” era simțitor micșorată, și oscilațiile ei nu mai erau atât de primejdioase pentru organismul uman.

Pur Hiss și Ingrid stabiliră prezența a două planete. Au fost nevoiți să renunțe la încercarea de a se apropia de cea exterioară: uriașă și rece, învăluită într-o atmosferă groasă, probabil otrăvitoare, îi amenința cu pieirea. Și dacă era vorba să aleagă felul de moarte, parcă era preferabil să se prefacă în scrum lângă suprafața unei stele de fier decât să piară în bezna unei atmosfere amoniacale, înfundându-și nava în ghețuri groase de mii de kilometri. Sistemul solar are și el planete uriașe atât de înfricoșătoare: Iupiter, Saturn, Uranus, Neptun.

„Tantra” se apropia inevitabil de steaua de fier. După nouăsprezece zile dependente, astronauții reușiră să precizeze dimensiunile planetei interioare: era mai mare decât Pământul. Aflată la o distanță foarte mică de astrul ei de fier, ea se învârtea în jurul lui cu o viteză nebună: anul era pentru ea cel mult de două sau trei luni terestre. Steaua invizibilă T o încălzea probabil suficient cu razele-i negre: în cazul în care avea o atmosferă, viața era posibilă pe suprafața ei, ceea ce ar fi făcut ca descinderea să fie deosebit de primejdioasă…

O viață străină, dezvoltată în condițiile altor planete, pe alte căi de evoluție, deși păstrând forma generală a corpurilor albuminoide, era extrem de dăunătoare pentru locuitorii Pământului. Imunitatea organismelor pe care pământenii o elaboraseră în decurs de milioane de veacuri, luptând împotriva

---

[44] Radiantul optim e cea mai favorabilă rază a orbitei descrisă de o astronavă în jurul unei planete, în afara atmosferei acesteia. Depinde de dimensiunile și de masa planetei (noțiune fantastică – n.a.).

reziduurilor nocive și a bacteriilor patogene, era ineficace în alte părți. Și, în aceeași măsură, viața de pe acele planete era primejduită în condițiile terestre.

Activitatea elementară a vieții animale – de a ucide și a devora – se manifestă cu o înfiorătoare cruzime în cazul când ființe din lumi diferite vin în contact. Cele dintâi cercetări întreprinse pe planete locuite, dar fără oameni, fuseseră însoțite de izbucniri de boli nemaipomenite, de epidemii fulgerătoare, de agenți vătămători care se înmulțeau cu o iuțeală monstruoasă, de distrugeri îngrozitoare. Însă și lumile locuite de ființe omenești gânditoare întreprindeau nenumărate experiențe și pregătiri prealabile înainte de a stabili o legătură interastrală directă. Pe pământul nostru, depărtat de zonele centrale ale Galaxiei[45], unde abundă viața, n-au ajuns încă oaspeți de pe planetele altor stele, reprezentanți ai altor civilizații. Abia de curând, Consiliul Astronautic încheiase pregătirile pentru primirea prietenilor ce trebuiau să ne sosească de pe stelele mai apropiate făcând parte din constelațiile Ofiucus, Lebăda, Ursa Mare și Phoenix.

Îngrijorat de eventualitatea unei întâlniri cu organisme vii, necunoscute, Erg Noor dispuse să se scoată din depozite mijloacele de protecție biologică.

În cele din urmă, „Tantra” își echilibră viteza orbitală cu aceea a planetei interioare a stelei de fier și începu să se rotească în jurul ei. Suprafața tulbure, brună a globului, sau mai degrabă atmosfera lui luminată de reflexele sângerii ale uriașei stele nu era vizibilă decât prin intermediul invertorului electronic. Toți membrii expediției, fără excepție, erau ocupați lângă aparate.

— Temperatura suprafeței straturilor pe partea luminată: trei sute douăzeci de grade Kelvin![46]

— Rotația în jurul axei – aproximativ 20 de zile.

— Radiolocatoarele atestă prezența apei și a uscatului.

— Grosimea atmosferei – 1700 de kilometri.

— Masa e de 43,2 ori mai mare decât aceea a Pământului.

Comunicările se succedau neîntrerupt, caracteristicile planetei devenind din ce în ce mai precise.

---

[45] Sistemul solar din care face parte Pământul se află spre marginea vestică a Galaxiei, adică a Universului nostru (n.r.).

[46] Temperatura K – temperatură dudă gradația absolută Kelvin: 0° = – 273,15°C (n.a.).

Erg Noor aduna cifrele obținute și datele necesare pentru calcularea regimului orbital. 43,2 mase terestre… planeta era deci mare. Forța de gravitație era capabilă să strivească nava de sol. Oamenii se vor transforma în niște biete insecte încleiate…

Șeful expediției își aduse aminte de relatările înspăimântătoare, jumătate de domeniul legendei, jumătate reale, cu privire la astronauții care au nimerit pe planete gigante. Navele interastrale de odinioară își găseau adesea pieirea din pricina vitezei lor reduse și a carburantului lor prea slab. Își închipui urletul motoarelor și tremurul convulsiv al navei, care nemaiputându-se smulge, se lipea de suprafața planetei. Nava rămânea întreagă, frângându-se doar oasele oamenilor, care încercau să se târască în interiorul ei. Groaza de nedescris a acestor catastrofe răzbea în strigătele întretăiate ale ultimelor mesaje, în transmisiunile de adio…

O asemenea primejdie nu amenința echipajul „Tantrei” cât timp aceasta urma să se rotească în jurul planetei. Dacă însă vor fi nevoiți să coboare pe suprafața ei, numai oamenii cei mai puternici vor izbuti să ducă povara propriului lor trup în viitorul lor adăpost, în care aveau să stea zeci de ani… Vor reuși oare să supraviețuiască în asemenea condiții, sub o greutate copleșitoare, în noaptea veșnică a soarelui infraroșu în acea atmosferă compactă? Oricum ar fi, mai exista totuși speranța unei salvări. N-aveau altă alegere.

„Tantra” evolua aproape de marginea atmosferei. Astronauții nu puteau scăpa ocazia de a cerceta o planetă până atunci necunoscută, aflată la o depărtare relativ mică de Pământ. Latura luminată sau, mai bine zis, încălzită a planetei se deosebea de cea umbrită nu numai printr-o temperatură mult mai înaltă, dar și prin enorme acumulări de electricitate, care tulburau chiar și funcționarea puternicelor radiolocatoare, denaturându-le aproape complet indicațiile. Erg Noor hotărî să întreprindă studierea planetei cu ajutorul stațiilor-bombă. Lansară o stație fizică[47], și automatul îi informă în curând despre existența uimitoare a oxigenului liber în straturile atmosferei neonoazotice[48], ca și despre prezența vaporilor de apă la o

[47] Stație fizică – robot care determină condițiile fizice de pe suprafața unei planete (noțiune fantastică – n.a.).

[48] Atmosfera formată din azot și neon în amestec (n.r.).

temperatură de douăsprezece grade deasupra lui zero. Condițiile acestea erau, în linii mari, asemănătoare cu acelea pământești. Numai presiunea atmosferică era superioară cu 1,4 și atracția întrecea de peste 2,5 ori pe aceea a globului nostru.

— Aici se poate totuși trăi! spuse cu un zâmbet palid biologul, transmițând șefului comunicările stației.

— Dacă putem trăi noi pe această planetă sumbră, cu siguranță că vor fi existând acolo și alte ființe vii, probabil mărunte și dăunătoare.

Pentru cea de a 15-a tură a astronavei pregătiră o stație-bombă cu un puternic teleemițător. Dar cea de-a doua stație fizică, lansată în umbră după ce planeta se rotise cu 120°, dispăru mai înainte de a fi transmis vreun semnal.

— O fi nimerit într-un ocean, presupuse geologul Bina Led, mușcându-și de necaz buzele.

— Vom fi nevoiți să facem sondaje cu ajutorul radiolocatorului principal, mai înainte de a lansa televizorul robot. N-avem decât două.

Trimițând un fascicul de radiații dirijate, „Tantra” evolua în jurul planetei, sondând contururile continentelor și ale mărilor, neclare din cauza deformării. După un timp, se precizară marginile unei câmpii uriașe, care înainta în mijlocul unui ocean sau despărțea două mări, aproape la ecuatorul planetei. Proiectorul navei mătură în zigzag cu lumina lui o zonă lată de două sute de kilometri. Deodată, pe ecranul radiolocatorului se aprinse un punct luminos. Un șuierat le biciui nervii încordați, confirmând că n-au în fața lor o halucinație.

— Metal! exclamă geologul. Zăcăminte deschise.

Erg Noor clătină din cap:

— Deși n-a durat decât o clipă, am putut distinge contururi precise. Este fie o bucată mare de metal – un meteorit, fie…

— O navă! rostiră în același timp Niza și biologul.

— Închipuiri! mormăi Pur Hiss.

— Sau, poate, realitate, răspunse Erg Noor.

— În orice caz, discuția n-are niciun rost, nu voi să dezarmeze Pur Hiss. Tot n-avem nicio posibilitate să controlăm. Doar n-o să coborâm…

— Vom verifica acest lucru peste trei ore, când vom ajunge din nou deasupra acestei câmpii. Vă atrag atenția că obiectul metalic se află pe un „teren” pe care și eu l-aș fi ales pentru

descindere. Vom lansa postul nostru de televiziune tocmai acolo… Reglați fasciculul radiolocatorului la un avans de șase secunde!

Planul trasat de șeful expediției izbuti, și „Tantra” porni pentru a doua oară să înconjoare timp de trei ore planeta întunecată. Acum, apropiindu-se de câmpia continentală, nava fu întâmpinată de o comunicare a telerobotului. Oamenii își ațintiră privirile avide asupra ecranului luminat. Raza vizuală se conectă cu un țăcănit ușor și începu să se deplaseze asemenea unui ochi omenesc, dibuind contururile obiectelor aflate în fundul abisului întunecat. Key Beer își închipui limpede cum se răsucește capul mobil al stației, asemenea unui far, ieșit de sub carapacea tare. În zona luminată de raza automatului se perindau râpe puțin adânci, dealuri, văi șerpuitoare și negre. Deodată, în timp ce raza smulgea din umbră marginile unui platou, pe ecran trecu viziunea unui contur scânteietor în formă de pește, apoi întunericul se așternu din nou.

— O astronavă! izbucni din mai multe piepturi.

Niza îi aruncă lui Pur Hiss o privire triumfătoare. Ecranul se stinse, deoarece „Tantra” se depărtase iar de postul televizor. Dar biologul Eon Tal apucase să fixeze pelicula clișeului electronic. Cu degetele tremurând de nerăbdare, introduse filmul în proiectorul ecranului emisferic[49], ai cărui pereți interiori oglindiră o imagine mărită.

Iată botul fuzelat, cu profilul atât de familiar, partea dinapoi mai umflată, creasta înaltă a dispozitivului de echilibrare… Oricât de neverosimilă era această priveliște, oricât de neînchipuit ar fi părut o asemenea întâlnire pe o planetă cufundată în întuneric, era totuși, într-adevăr, o astronavă terestră! Stătea în poziție orizontală, ca la un aterizaj normal, sprijinită pe suporturi puternice, nevătămată, de parcă abia acum ar fi coborât pe planeta stelei de fier.

Descriindu-și cercurile, foarte rapide din cauza apropierii mari de planetă, „Tantra” trimitea semnale care rămâneau fără răspuns. Trecură câteva ore. La postul de comandă se adunaseră din nou toți cei paisprezece membri ai expediției. Erg Noor, care stătuse până acum pe gânduri, se ridică în picioare.

— Cred că va trebui să descindem. Poate că frații noștri au nevoie de ajutor, poate că nava lor a fost deteriorată și nu mai

[49] Ecran pentru obținerea de imagini stereoscopice (noțiune fantastică – n.a.).

poate să se întoarcă pe Pământ. În cazul acesta preluăm anamezonul lor, și iată-ne pe toți salvați. Să lansăm o rachetă de salvare n-are rost. Ea n-o să ne poată furniza carburant și va consuma atâta energie, încât n-o să mai avem cu ce trimite pe Pământ semnalul.

— Dar dacă și nava lor a ajuns aici tot din lipsă de anamezon? întrebă prudent Pel Lyn.

— Atunci trebuie să le fi rămas încărcăturile ionice planetare; nu puteau să fi consumat chiar totul. Uitați-vă: nava are o poziție normală, așadar au coborât cu ajutorul motoarelor planetare. Vom lua carburantul ionic, apoi vom decola din nou, și, trecând în poziție orbitală, vom chema și vom aștepta ajutor din partea Pământului. În caz de reușită, nu vor trece decât opt ani. Iar dacă vom reuși să ne procurăm anamezon, am câștigat bătălia.

— Dacă însă carburantul lor planetar nu este ionic, ci fotonic? își exprimă îndoiala unul dintre ingineri.

— Îl vom putea folosi la motoarele principale, cu condiția de a adapta la ele cupele reflectoare ale motoarelor auxiliare.

— După câte văd, ai cântărit totul! se dădu bătut inginerul.

— Mai rămâne totuși riscul coborârii pe solul unei planete grele, precum și acela de a rămâne acolo, bombăni Pur Hiss. Această lume a beznei te îngrozește chiar numai închipuindu-ți-o.

— Riscul rămâne, de bună seamă. Dar în situația noastră, oricum, el există, și nu prea cred că l-am mări cu ceva. De fapt, planeta pe care s-a așezat astronava nu este chiar atât de rea! Numai de ne-am putea-o salva pe „Tantra”!

Erg Noor se uită pe cadranul egalizatorului de viteze și se apropie repede de tabloul de comandă. O clipă, șeful expediției rămase în fața manetelor și a vernierelor de conducere. Degetele mâinilor lui mari se mișcau, căutând parcă acorduri pe un instrument muzical: spatele i se încovoie tot mai mult, iar fața îi împietri.

Niza Krit se apropie de șeful ei, îi luă cu îndrăzneală mâna dreaptă și-și lipi obrazul neted, fierbinte de emoție, de palma acestei mâini prietene. Erg Noor o privi cu recunoștință, mângâie părul bogat al fetei și se îndreptă din mijloc.

— Pornim spre straturile inferioare ale atmosferei! spuse el tare, conectând semnalul.

Chemarea răsună în toată nava; membrii echipajului se îndreptară în grabă la locurile lor și se legară de scaune, prevăzute cu puternice amortizoare hidraulice.

Erg Noor se lăsă în brațele moi ale fotoliului de coborâre, ieșit dintr-o trapă din fața mesei de comandă. Se auzi bubuitul motoarelor planetare, și astronava, vuind puternic, porni în picaj în întâmpinarea stâncilor și a oceanelor planetei necunoscute.

Radiolocatoarele și reflectoarele infraroșii sondau întunericul de sub ei. Pe altimetru, lângă cifra fixată (cincisprezece mii de metri), ardeau lumini roșii. Munți mai înalți de zece kilometri nu erau de așteptat pe o planetă unde atât apa, cât și căldura emanată de soarele negru lucrau la nivelarea suprafeței, întocmai ca și pe Pământ.

Chiar de la primul zbor de cercetare reușiră să descopere, pe cea mai mare parte a planetei, în loc de munți, doar înălțimi de mică importanță, abia ceva mai mari decât pe Marte. Părea că orogeneza[50] încetase de tot, ori se întrerupsese.

Erg Noor mută limitatorul de altitudine la două mii de metri și conectă puternice proiectoare. Sub astronavă se întindea un uriaș ocean, o adevărată mare a groazei. Talazuri negre ca păcura se înălțau deasupra unor adâncuri misterioase.

Ștergându-și fruntea asudată de eforturile făcute, biologul căută să prindă reflexul luminos al apei cu ajutorul unui aparat foarte sensibil care determina albedoul[51] pentru a cunoaște salinitatea sau mineralizarea acestui ocean al tenebrelor.

Luciul negru al apelor făcu loc unei întunecimi mate: începea uscatul. Razele încrucișate ale reflectoarelor croiau un drum îngust printre pereții de beznă. Pe acest drum apăreau pe neașteptate culori, petele gălbui ale nisipului ori suprafața unor grinduri stâncoase de un verde-cenușiu.

Ascultând de mâna experimentată a șefului expediției, „Tantra” zbura deasupra continentului.

În cele din urmă, Erg Noor descoperi câmpia cu pricina. Din cauza micii sale altitudini, nu putea fi numită un platou. Era totuși evident că eventualele fluxuri și furtuni ale oceanului întunecat nu puteau ajunge la nivelul acestei câmpii, înălțată

[50] Orogeneză (geologie) – totalitatea fenomenelor care duc la formarea munților (n.r.).
[51] Albedo – raportul dintre cantitatea de lumină difuzată și cantitatea de lumină absorbită de o suprafață luminată (n.r.).

deasupra zonelor mai joase ale uscatului aproximativ cu o sută de metri.

Radiolocatorul din față de la babord scoase un șuierat. „Tantra” își îndreptă razele proiectoarelor spre direcția indicată. Acum se vedea deslușit că era vorba de o astronavă de prima clasă. Blindajul care-i acoperea partea din față, executat din iridiu anizotrop[52] strălucea la lumină ca nou. În apropiere nu se zărea niciun fel de construcție provizorie, nu ardea nicio lumină; astronava stătea nemișcată, întunecoasă, nereacționând în niciun fel la apropierea „Tantrei”. Razele proiectoarelor alergară mai departe și scăpărară brusc, reflectate de un imens disc albastru cu muluri în spirală, și împlântat pieziș pe o muchie în solul negru. Timp de o clipă, observatorilor li se păru că dincolo de disc se zăresc niște stânci, iar mai departe un întuneric și mai adânc. Probabil că acolo era o râpă sau o coborâre ducând undeva, în vale…

Un urlet asurzitor zgudui întregul corp al „Tantrei”. Erg Noor voia să coboare cât mai aproape de astronava descoperită, și prevenea echipajul ei, care s-ar fi putut afla în zona primejdioasă, pe o rază de aproximativ o mie de metri de la locul descinderii. Bubuitul cumplit al motoarelor planetare răzbătea până în interiorul navei; pe ecrane apăru un nor format din particule incandescente ale solului. Podeaua începu să se ridice, luând o poziție verticală. Articulațiile hidraulice întoarseră însă lin și fără zgomot fotoliile, spre a le menține paralel la orizont.

Din pântecele navei se desprinseră uriași suporți articulați, care trebuiau să amortizeze șocul produs de contactul cu solul lumii străine. O izbitură, o zguduitură, încă una! „Tantra” își legănă botul, apoi, în clipa în care i se opriră motoarele, rămase și ea nemișcată. Erg Noor ridică mâna spre tabloul de comandă, aflat acum deasupra capului său, și trase de maneta care deconectă suporții. Astronava începu să-și lase botul în jos, încet, prin smucituri scurte și, în cele din urmă, își reluă poziția orizontală. Descinderea fusese terminată. Ca totdeauna în asemenea împrejurări, organismul omenesc fusese supus unei zguduiri atât de puternice, încât toți membrii echipajului, pe

[52] O substanță este anizotropă atunci când cristalele ei au proprietăți diferite pe direcții diferite (n.r.).

jumătate culcați în fotoliile lor, au avut nevoie de oarecare timp ca să-și vină în fire.

Se simțeau striviți de o greutate enormă. Abia dacă puteau să se ridice, ca după o boală grea. Cu toate acestea, neastâmpăratul biolog apucase să ia o probă a aerului.

— E respirabil! îi înștiință el pe ceilalți. Voi face îndată analiza microscopică.

— Inutil! răspunse Erg Noor, desfăcând ambalajul fotoliului de coborâre. Nu putem în niciun caz părăsi nava fără scafandri. S-ar putea să existe aici bacterii și virusuri extrem de primejdioase.

În cabina de ecluzare, lângă ieșire, fuseseră pregătiți din vreme scafandrii biologici și „scheletele săltătoare" – carcase de oțel, îmbrăcate în piele și înzestrate cu un motor electric, cu arcuri și amortizoare, servind la deplasări individuale, în condițiile unei forțe de gravitație sporită; „scheletele săltătoare" trebuiau trase peste scafandri.

După ce rătăciseră timp de șase ani prin genunile interastrale, ocupanții navei erau cu toții nerăbdători să simtă odată sub picioare solul, fie el și unul străin. Key Beer, Pur Hiss, Ingrid, doctorul Luma și doi ingineri mecanici trebuiau să rămână în interiorul navei, de gardă la radio, la proiectoare și aparate.

Niza se ținea deoparte, cu casca în mână.

— Ai rămas pe gânduri, Niza? o întrebă șeful expediției, care verifica stația de radio din casca lui. Să vizităm astronava!

— Cred… tânăra fată șovăi. Am impresia că este moartă, că se află aici de multă vreme. Încă o catastrofă, încă o jertfă a neînduratului Cosmos. Înțeleg, e ceva inevitabil, dar nu e totuși mai puțin dureros… mai cu seamă după cele întâmplate pe Zirda, după „Algrab"…

— Poate că pieirea acestei astronave ne va salva viața, remarcă Pur Hiss, îndreptând o lunetă cu focarul scurt spre nava cufundată în întuneric.

Cei opt exploratori pătrunseră în camera de trecere și se opriră în așteptare.

— Introduceți aer! comandă Erg Noor celor rămași în interiorul navei, despărțiți acum de un perete de nepătruns.

Numai după ce presiunea din cameră ajunse la 10 atmosfere, fiind astfel superioară celeia din exterior, vinciurile hidraulice deschiseră ușa etanșă. Presiunea aerului îi aruncă pe oameni

afară, fără să permită vreunui element dăunător din lumea cea străină să pătrundă în interiorul acestui fragment al Pământului. Ușa se închise la loc cu o viteză vertiginoasă. Raza proiectorului așternu un drum puternic luminat, pe care exploratorii porniră șontâcăind pe picioarele lor cu arcuri, abia târându-și trupurile grele. La capătul căii luminoase se înălța o navă enormă. Un kilometru și jumătate de drum li s-a părut o distanță extraordinar de lungă, atât din cauza nerăbdării lor, cât și din pricina zdruncinăturilor puternice produse de salturile greoaie pe solul inegal, presărat cu pietre mărunte și puternic încălzite de soarele cel negru.

Prin atmosfera densă, saturată de umiditate, stelele se zăreau ca niște pete palide cu contururi nelămurite. În locul strălucitoarei splendori a Cosmosului, cerul de aici nu oferea decât schițări de constelații, ale căror slabe, roșiatice luciri nu puteau înfrunta bezna de la suprafața planetei.

Pe tenebrele înconjurătoare, astronava se desprindea puternic reliefată. Stratul gros de borazon-zirconiu cu care îi era acoperit blindajul se uzase pe alocuri: probabil că ea călătorise mult timp prin Cosmos.

Eon Tal scoase o exclamație care răsună în receptoarele tuturor radiourilor din căști. Arătă cu mâna ușa larg deschisă, căscată ca o pată neagră, și un lift mic lăsat în jos. Pe solul de lângă acest lift și dedesubtul navei creșteau, fără doar și poate, niște plante. Lujerii lor groși susțineau cam la un metru înălțime corole negre, frunze sau flori de formă parabolică și zimțate pe margini. Îngrămădirea aceea de roți dințate negre și nemișcate avea un aspect sinistru. Dar și mai mult te punea pe gânduri ușa larg deschisă și mută. Plantele neatinse și o ușă deschisă – aceasta însemna că oamenii n-au mai folosit de mult această cale, că nu mai apărau mica lor lume terestră de asaltul lumii străine.

Erg Noor, Eon și Niza pătrunseră în ascensor. Șeful expediției răsuci maneta de pornire. Mecanismul se puse în funcțiune cu un scrâșnet ușor și-i sui, docil, pe cei trei cercetători în camera de trecere, cu ușa larg deschisă. După ei se urcară și ceilalți. Erg Noor transmise „Tantrei” rugămintea să stingă proiectorul. Într-o clipă, cei câțiva oameni se pierdură în abisul de beznă. Lumea soarelui de fier îi împresura acum de aproape, ca și cum ar fi

vrut să soarbă sâmburele acesta plăpând de viață pământească lipit de solul uriașei și noptatecii planete.

Aprinseră felinarele portative fixate pe căști. Ușa interioară era închisă, dar nu încuiată, și cedă lesne. Exploratorii pătrunseră în culoarul din mijloc, orientându-se ușor în întuneric. Construcția astronavei se deosebea de a „Tantrei” doar prin detalii de puțină importanță.

— A fost construită cu câteva zeci de ani în urmă – spuse Erg Noor, apropiindu-se de Niza. Ea se întoarse. Prin silicolul[53] căștii, fața pe jumătate luminată a șefului părea enigmatică: Nu-mi vine a crede, urmă el, dar dacă este…

— „Vela”! exclamă Niza, uitând de microfon, și văzu că toată lumea se întoarse spre ea.

Grupul de recunoaștere pătrunse în încăperea principală a navei, în biblioteca-laborator, apoi în cabina centrală de comandă. Mișcându-se greoi în scheletul său săltător, clătinându-se și lovindu-se de pereți, șeful expediției ajunse în fața tabloului principal de distribuție. Rețeaua de iluminat era conectată, dar n-avea curent. În întuneric străluceau doar indicatoarele și semnele fosforescente. Erg Noor găsi maneta iluminatului de siguranță și deodată, spre uimirea tuturor, se răspândi o lumină slabă, care lor însă li se păru orbitoare. Probabil că se aprinse și în apropierea ascensorului, deoarece în radiourile din căști se auzi glasul lui Pur Hiss, care se interesă de mersul cercetărilor. Răspunsul i l-a dat Bina Led, geologul. Șeful rămase nemișcat în pragul cabinei de comandă. Niza îl urmări cu privirea și văzu sus, între ecranele din față, o inscripție dublă – în limba terestră și în codul Marelui Cerc: „Vela”. Ceva mai jos, sub o linie, urmau indicativele galactice ale Pământului și coordonatele sistemului solar.

Astronava dispărută cu optzeci de ani în urmă era descoperită astfel pe o planetă din sistemul unei stele negre, necunoscut mai înainte și socotit mult timp doar un nor obscur…

Cercetarea încăperilor n-a putut lămuri unde dispăruseră oamenii. Rezervoarele de oxigen nu fuseseră epuizate, rezervele de apă și de alimente le-ar fi putut ajunge pentru câțiva ani. Și totuși nicăieri nu se vedea nicio urmă, nicio rămășiță a echipajului „Velei”.

---

[53] Silicol – material străveziu din compuși organici ai siliciului (noțiune fantastică – n.a.).

Pe alocuri, pe culoare, în cabina de comandă și în bibliotecă se vedeau pe pereți ciudate pete negre. Pe podeaua bibliotecii era de asemenea o pată, pe care se formase o coajă groasă, ca și cum s-ar fi uscat aici un lichid vărsat. În sala mașinilor, în fața ușii deschise, ce ducea în ultimul compartiment, atârnau fire rupte, iar suporții masivi ai dispozitivelor de răcire, făcuți din bronz fosforos, erau mult îndoiți. Întrucât în restul navei totul era în perfectă stare, aceste deteriorări, care necesitaseră o lovitură foarte puternică, rămâneau de neînțeles. Exploratorii căutară îndelung, dar nu reușiră să găsească nimic care să le poată explica dispariția și incontestabila pieire a echipajului „Velei”.

Între timp făcură o descoperire extrem de importantă: rezervele de anamezon și de încărcături ionice planetare, găsite pe navă, asigurau „Tantrei” decolarea de pe planeta cea grea și drumul până la Pământ.

Comunicarea, transmisă imediat „Tantrei”, împrăștie spaima ce cuprinsese echipajul de când astronava devenise prizoniera stelei de fier. Necesitatea unor lucrări îndelungate în vederea transmiterii unui mesaj pe Pământ era înlăturată. În schimb îi mai aștepta o muncă intensă, legată de transportul rezervoarelor de anamezon. Sarcina aceasta, complicată în orice condiții, se transforma aici – pe o planetă cu o greutate aproape triplă față de aceea a Pământului – într-o problemă care cerea o mare inventivitate tehnică, un mare efort de gândire. Dar oamenii din epoca Marelui Cerc erau bucuroși să rezolve asemenea probleme.

Dintr-un magnetofon aflat la postul de comandă, biologul scoase banda neterminată a jurnalului de bord. Erg Noor și Eon Tal reușiră să deschidă seiful ermetic închis, care conținea documentele expediției întreprinse de „Vela”. Trebuiau să transporte o povară foarte mare: o mulțime de benzi de filme fotomagnetice, jurnale, observații și calcule astronomice. Dar oamenii de pe „Tantra”, ei înșiși exploratori, nu puteau părăsi descoperirea prețioasă.

Frânți de oboseală, se întâlniră în biblioteca „Tantrei” cu tovarășii lor, care ardeau de nerăbdare să afle amănunte. Aici, în atmosfera familiară, așezați la o masă comodă, puternic luminată, bezna lugubră a lumii dinafară ca și astronava moartă păreau doar o închipuire, un coșmar. Rămăsese numai forța de

gravitație a acestei planete înspăimântătoare, o forță permanentă care-i apăsa pe toți în așa măsură, încât orice mișcare le smulgea o strâmbătură de durere. Din lipsă de obișnuință, le era cât se poate de greu să-și coordoneze mișcările cu acelea ale „scheletului” de oțel. Această nepotrivire le provoca zguduiri și șocuri violente. Deși nu făcuseră decât o scurtă incursiune, erau frânți de oboseală. Bina Led suferise, pe cât se pare, o ușoară comoție cerebrală; dar până și ea, rezemată de masă, apăsându-și tâmplele cu mâna, refuză să plece mai înainte de a fi ascultat cea din urmă bandă a jurnalului de bord. Niza se aștepta să afle lucruri cutremurătoare din înregistrarea aceasta, păstrată timp de opt decenii într-o navă moartă, pe suprafața înfiorătoarei planete. Își închipuise glasuri răgușite cerând ajutor, țipete de suferință, cuvinte tragice de adio. Tresări auzind din aparat un glas sonor și rece. Până și Erg Noor, acest mare specialist în materie de zboruri interastrale, nu cunoștea pe nimeni din echipajul „Velei”. Compus exclusiv din tineri, grupul pornise în expediția-i temerară spre Vega fără a fi trimis Consiliului Astronautic obișnuitele clișee ale membrilor săi.

Glasul necunoscut expunea evenimentele petrecute la șapte luni după transmiterea celui din urmă mesaj către Pământ. Cu un sfert de veac înainte, pe când străbăteau centura de ghețuri cosmice de la hotarul sistemului Vega, „Vela” fusese avariată. Reușiseră să repare spărtura produsă în partea dindărăt a navei și să-și urmeze drumul; accidentul deteriorase însă reglajul de înaltă precizie al câmpului de protecție magnetică a motoarelor. După douăzeci de ani de luptă fură nevoiți să le oprească. Timp de alți cinci ani „Vela” a zburat în virtutea inerției, până când fireasca imprecizie a traiectoriei i-a deviat mersul. Atunci au trimis prima lor comunicare. Se pregăteau s-o trimită pe a doua, când astronava lor a nimerit în câmpul de gravitație al stelei de fier. Pe urmă a pățit același lucru ca și „Tantra”, cu singura diferență că, nemaiputând folosi motoarele principale, după ce frână, „Vela” nu mai era în stare să-și continue zborul. Nu reuși să devină satelit al planetei, întrucât și motoarele planetare de accelerație îi fuseseră scoase din funcțiune ca și cele cu anamezon. „Vela” izbuti să coboare cu bine pe un podiș aflat în apropierea unei mări. Echipajul s-a apucat să îndeplinească cele trei sarcini care se ridicau în fața lui: să încerce să repare

motoarele, să trimită un apel Pământului și să studieze planeta necunoscută. N-au apucat însă nici să monteze turela de lansat rachete, când oamenii au început să dispară într-un chip misterios. Cei trimiși în căutarea lor nu se mai întorceau nici ei. Au sistat deci cercetările; nici pentru construirea turelei nu mai părăseau nava decât cu toții împreună, iar în pauzele dintre orele de muncă îngrozitor de obositoare, din cauza marii forțe de gravitație, se odihneau îndelung în corabia lor astrală ermetic închisă. Grăbiți să lanseze racheta, nici n-au întreprins măcar studierea unei cosmonave străine aflată în apropiere de „Vela” și – probabil – eșuată acolo de foarte mult timp…

„Discul acela!” îi trecu prin minte Nizei. Întâlni privirea lui Erg Noor, care, ghicindu-i gândul, dădu afirmativ din cap.

Din cei paisprezece membri ai echipajului de pe „Vela” mai rămăseseră în viață opt. Brusc, jurnalul de bord se întrerupse timp de trei zile, după care comunicările au fost reluate, de rândul acesta de o voce înaltă de femeie tânără:

„Astăzi, în ziua a douăsprezecea din luna a șaptea, anul trei sute douăzeci și trei din Era Marelui Cerc, noi, toți cei rămași în viață, am terminat pregătirea rachetei-emițător. Mâine, la ora aceasta…”

Key Beer aruncă instinctiv o privire pe gradația în ore de pe panglica desfășurată în fața lor – era ora cinci dimineața după timpul „Velei” – cine știe cât după cel al planetei…

„Vom lansa pe o traiectorie bine calculată… – glasul se frânse, apoi se auzi din nou, de rândul acesta mai asurzit, mai slab, ca și cum femeia care vorbea și-ar fi întors capul de la emițător. Stabilesc contactul! Încă o dată…”

Aparatul tăcu, deși panglica continua să se desfășoare. Ascultătorii schimbau între ei priviri emoționate.

— S-a întâmplat ceva! făcu Ingrid Ditra.

Din magnetofon se auziră cuvinte precipitate, rostite de un glas înăbușit: „Au scăpat doi… Laik n-a reușit să sară până… Ascensorul… N-au putut să închidă ușa, numai a doua! Mecanicul Sah Kton s-a târât spre motoare… Vom lovi cu planetarele… Ei… doar furie și groază și nimic altceva! Da, nimic…”

Banda s-a mai desfășurat un timp fără zgomot, apoi aceeași voce a urmat:

„Mi se pare că Kton n-a mai apucat… Am rămas singură, dar știu ce să fac. Înainte de a începe”… glasul ei suna acum mai puternic și mai convingător: „Fraților, dacă găsiți „Vela”, vă previn: să nu părăsiți nava niciodată!”

Femeia care vorbea a oftat adânc, apoi a mai spus, încet, parcă și-ar fi vorbit singură: „Trebuie să aflu ce este cu Kton, când mă întorc, o să explic mai bine…”

Un zgomot ușor, apoi banda a continuat să se desfășoare încă un timp de douăzeci de minute, până la terminarea bobinei. În zadar însă mai așteptară continuarea: necunoscuta nu mai explică nimic, întrucât, desigur, nu s-a mai întors…

Erg Noor opri aparatul și se adresă tovarășilor săi:

— Surorile și frații noștri care au murit în aceste locuri vin să ne salveze! Nu simțiți oare mâna omului puternic al Pământului? Am găsit pe nava lor anamezon, iar adineauri am fost avertizați de primejdia de moarte care ne paște aici. Nu știu despre ce-i vorba, dar probabil este o viață străină de noi. Dacă ar fi fost la mijloc niște forțe cosmice neînsuflețite, ele nu numai că ar fi ucis oamenii, dar ar fi deteriorat nava! Odată preveniți, acum ar fi rușinos dacă nu ne-am descurca. Datoria noastră este să ducem Pământului descoperirile făcute de „Vela” și de noi, pentru ca strădaniile celor răpuși în lunga lor luptă cu Cosmosul să nu fi fost zadarnice…

— Cum crezi că am putea să ne aprovizionăm cu carburant fără să părăsim nava? întrebă Key Beer.

— De ce fără să părăsim nava? Știi doar că asta-i cu neputință și că vom fi nevoiți să ieșim să lucrăm afară. Suntem, însă, preveniți și vom lua măsurile necesare…

— Bănuiesc – spuse biologul Eon Tal… Un baraj în jurul locului de muncă.

— Nu numai acolo, ci și pe întregul parcurs dintre cele două nave! adăugă Pur Hiss.

— Desigur! Din moment ce nu știm încă ce primejdie ne pândește, vom stabili un baraj dublu, cu radiații și curent electric. Vom întinde fire, vom crea de-a lungul întregului drum un culoar de lumină. Îndărătul „Velei” se află racheta abandonată, a cărei energie ne va ajunge pentru toată durata lucrărilor.

Capul Binei Led se lovi cu zgomot de masă. Înfrângându-și greutatea copleșitoare, medicul și astronomul secund se traseră mai aproape de tovarășa lor leșinată.

— Nu-i nimic! spuse doctorița Luma Laswy. Are numai o ușoară comoție și este surmenată. Ajutați-mă s-o transport până la un pat.

Până și operația aceasta, în aparență simplă, n-ar fi putut să fie executată destul de repede dacă mecanicul Taron n-ar fi avut ideea să se servească de un cărucior electric automat. Cu ajutorul lui fură transportați toți cei opt cercetași; era timpul să se odihnească, altminteri surmenajul organismului neadaptat la condițiile noi de viață s-ar fi transformat în boală. În aceste momente critice, fiecare membru al expediției era de neînlocuit.

Curând, două vehicule automate cuplate, folosite pentru transport și diferite lucrări rutiere, începură să niveleze calea dintre cele două corăbii astrale. De o parte și de alta a drumului fură întinse cabluri groase. Lângă cosmonave se înălțară mici turnuri de observație, înzestrate cu groase cupole din silicobor[54]; în ele stăteau observatori care din când în când trimiteau câte un fascicul de radiații dure, ucigătoare, din camerele de pulsație instalate acolo. În timpul lucrărilor, lumina puternică a reflectoarelor nu se stingea o clipă. Deschiseră trapa principală din carena „Velei”, demontară pereții despărțitori și pregătiră pentru a fi coborâte pe cărucioare electrice patru containere cu anamezon și treizeci de cilindri cu încărcături ionice. Problema încărcării lor pe „Tantra” era cu mult mai complicată. Nu puteau deschide această astronavă în același fel, lăsând să pătrundă în ea viață străină, desigur ucigătoare. De aceea au pregătit trapa și, îndepărtând pereții interiori, au adus de pe „Vela” baloanele de rezervă cu aer lichefiat. Conform planului stabilit, din clipa deschiderii trapei și până la terminarea încărcării containerelor, casa ascensorului urma să fie necontenit măturată de un puternic jet de aer comprimat. Pe lângă aceasta, nava trebuia să fie protejată de o radiație în cascadă.

Oamenii se obișnuiau treptat să muncească îmbrăcați în „scheletele” lor de oțel, după cum s-au mai învățat și cu forța de gravitație aproape triplă: durerile intolerabile pe care le simțiseră în toate mădularele la început se mai atenuau.

---

[54] Silicobor – aliaj de carbizi de bor și siliciu, material transparent și extrem de dur (noțiune fantastică – n.a.).

Trecură câteva zile terestre. Misteriosul „nimic” nu-și făcea simțită prezența. Temperatura aerului înconjurător începuse să scadă brusc. Se stârni un vânt uraganic, care se întețea cu fiecare oră. Erau urmările faptului că soarele cel negru era pe cale să apună; rotația planetei ducea pe emisfera „nocturnă” continentul pe care se aflau astronavele. Curenții de convecție[55], restituirea căldurii de către ocean și grosul înveliș atmosferic frânau răcirea temperaturii; totuși pe la mijlocul „nopții” planetare, gerul deveni intens. Lucrările continuară cu ajutorul încălzitoarelor din scafandri. Reușiseră tocmai să coboare de pe „Vela” și să aducă până la „Tantra” primul container, când, fără de veste, „în zori” se stârni un nou uragan, cu mult mai puternic decât cel dinainte! Temperatura se urcă repede peste zero, palele dense de vânt cărau imense mase de precipitații, fulgere fără de număr brăzdau cerul, suflarea monstruoasă a vântului zguduia astronava. Oamenii își intensificară eforturile, căutând să fixeze containerul sub carena „Tantrei”. Urletele înfiorătoare ale uraganului sporeau mereu, pe podiș se învolburau vârtejuri primejdioase în formă de coloană, asemenea unor tornade[56] terestre. În fâșia de lumină crescu deodată o trombă uriașă de zăpadă și pulbere, cu creștetul în formă de pâlnie, izbindu-se de cerul greu, sumbru, mâncat de pecingine. Sub asaltul acelei trombe, firele de înaltă tensiune se rupseseră, iar la capetele lor răsucite scăpărau fulgerele albastre ale scurtcircuitelor; raza gălbuie a proiectorului de lângă „Vela” se stinse ca suflată de vânt.

Erg Noor dădu dispoziții ca toată lumea să sisteze lucrările și să se adăpostească în interiorul navei.

— Dar acolo a rămas observatorul! strigă geologul Bina Led, indicând luminița abia vizibilă a turnului de silicobor.

— Știu. A rămas Niza. Mă duc și eu îndată acolo – răspunse șeful expediției.

— Curentul e însă întrerupt, așa că „necunoscutul” are acum câmp liber de acțiune, obiectă grav Bina.

— Dacă uraganul ne încurcă pe noi, fără doar și poate că-l stânjenește în mișcări și pe „necunoscut”. Sunt convins că nu există nicio primejdie atât timp cât furtuna e dezlănțuită. Cât

[55] Convecție – mișcare a aerului atmosferic într-o direcție verticală (n.r.).

[56] Tornade – cicloane foarte violente care se abat asupra coastei africane de vest (n.r.).

despre mine, cu greutatea pe care o am acum, nici vântul nu mă poate lua, dacă am să mă târăsc lipit de sol. De altfel, de mult am poftă să surprind pe acel „necunoscut”.

— Îmi dai voie să te însoțesc? sări biologul.

— Bine, vino, dar numai dumneata și altcineva nimeni.

Cei doi oameni s-au târât mult timp de-a bușilea, agățându-se de proeminențele solului și de crăpăturile din stâncă, căutând să nu nimerească tocmai în calea vârtejurilor. Uraganul se căznea să-i smulgă, să-i răstoarne și să-i rostogolească. Nu reuși acest lucru decât o singură dată, dar atunci Erg Noor îl prinse pe Eon dus de-a dura, se trânti pe el și se agăță cu mâinile-i îmbrăcate în mănuși cu gheare, de marginea unui pietroi.

Niza deschise trapa turnulețului și cei doi se strecurară pe rând prin ea. Înăuntru era căldură și liniște; turnulețul fusese trainic construit și bine întărit, deoarece prevăzuseră eventualitatea furtunilor.

Tânăra astronavigatoare cu părul de aramă era în același timp și bucuroasă și supărată de venirea tovarășilor săi. Mărturisi cinstit că perspectiva de a rămânea singură o zi și o noapte față în față cu taifunul pe o planetă străină nu-i surâdea deloc.

Erg Noor transmise pe „Tantra” că au ajuns cu bine, și proiectorul navei se stinse. Acum, hăul de beznă nu mai era străpuns decât de luminița din interiorul turnulețului. Solul era zguduit din temelii de amenințătoarele trăsnete, trombe și rafale ale furtunii. Niza stătea așezată pe un scaun turnant, sprijinită cu spatele de un reostat[57]. Șeful expediției și biologul se așezară la picioarele ei, pe ieșitura circulară de la baza turnului. Voluminoși în scafandrii lor, ocupau aproape tot locul disponibil.

— Propun să dormim, se auzi în căști glasul lui Erg Noor. Până la răsăritul negru mai sunt cel puțin douăsprezece ore. Abia atunci uraganul se va potoli și are să fie mai cald.

Ceilalți doi încuviințară. Striviți de întreita lor greutate, ghemuiți în scafandrii ale căror carcase rigide le comprimau trupul, oamenii dormeau în turnulețul cel strâmt, cutremurat de furtună. Căci mare este puterea de adaptare a organismului omenesc și mari sunt forțele și rezistența pe care le ascunde!

---

[57] Reostat – rezistență electrică reglabilă (n.r.).

Din când în când, Niza se trezea, transmitea tovarășului de serviciu de pe „Tantra” informații liniștitoare și adormea din nou. Uraganul scăzuse simțitor, solul nu se mai zguduia ca mai înainte. Acum putea să apară acel „necunoscut”. Observatorii din turn luară PA – pilulele atenției, ca să-și mai remonteze puțin sistemul nervos obosit.

— Enigma astronavei străine mă preocupă mereu, mărturisi Niza. Aș vrea să știu atât de mult cine erau „ei”, de unde veneau și cum de au nimerit aici…

— Și eu sunt curios, răspunse Erg Noor. Încă de mult s-au transmis prin Marele Cerc relatări despre stele de fier și despre planetele lor, niște adevărate capcane. În cele mai populate regiuni ale Galaxiei, unde zborurile interstelare au fost săvârșite de multă vreme, există planete care sunt adevărate cimitire de cosmonave. Câte corăbii astrale, mai ales dintre acelea străvechi, n-au pierit fiind atrase de asemenea corpuri cerești, câte istorii zguduitoare n-au circulat despre soarta lor! Toate acestea țin astăzi aproape de domeniul legendei țesute despre apriga cucerire a Cosmosului. S-ar putea să existe aici astronave și mai vechi, deși în zona noastră puțin populată întâlnirea a trei nave ar constitui un eveniment cu totul excepțional. În vecinătatea Soarelui, însă, nu se cunoștea până acum existența unui asemenea astru. Acesta este cel dintâi.

— Intenționezi să întreprinzi o cercetare a astronavei-disc? întrebă Eon Tal.

— Negreșit! Un savant nu și-ar putea ierta pierderea unui asemenea prilej. Astronavele discoidale nu sunt cunoscute în regiunile populate, vecine cu noi. Așadar aceasta trebuie să fi venit de departe, trebuie să fi rătăcit poate prin Galaxie câteva mii de ani după pieirea echipajului ei sau după ce suferise o avarie ce n-a putut fi reparată. Poate că multe dintre transmisiunile Marelui Cerc vor fi mai pe înțelesul nostru după primirea materialelor pe care le vom găsi pe această corabie siderală. De fapt, nu este un simplu disc, ci o spirală discoidală, căci pe suprafața ei nervurile sunt foarte proeminente. Îndată ce vom fi terminat cu transporturile de pe „Vela”, ne vom ocupa de astronava străină. Deocamdată, însă, nu putem detașa în acest scop niciun om.

— Dar am studiat „Vela” doar în câteva ceasuri…

— Am examinat discul prin stereotelescop. Este închis și nicăieri nu se vede vreun orificiu. Nu-i lucru ușor să pătrunzi în interiorul unei nave cosmice, apărată împotriva unor forțe cu mult mai puternice decât toate stihiile Pământului. Încearcă numai să te introduci în „Tantra” închisă, să-i străpungi blindajul de metal cu structura cristalină modificată sau învelișul ei de borazon! E o sarcină mai grea decât asedierea unei cetăți. Dar această întreprindere extrem de dificilă se complică atunci când e vorba de o navă cu desăvârșire străină și construită pe principii cu totul necunoscute. Desigur însă că vom încerca să-i dezlegăm enigma.

— Dar când vom studia cele găsite pe „Vela”? întrebă Niza. Cred că trebuie să conțină informații extrem de interesante despre minunatele lumi pomenite în mesaj.

Prin telefon se auzi râsul blând al lui Erg Noor:

— Eu, care din copilărie visez Vega, sunt mai nerăbdător decât toți. Vom avea însă timp destul pe drumul întoarcerii. Mai întâi trebuie să scăpăm din aceste tenebre, din acest iad, cum se spunea pe vremuri. Astronauții „Velei” n-au mai descins în alte părți, altminteri am fi găsit în colecțiile navei o mulțime de obiecte de pe acele planete, îți amintești: deși am căutat cu grijă, n-am găsit decât măsurători, înregistrări și filme, probe de aer și baloane cu pulbere explozivă…

Erg Noor tăcu și ascultă atent. Nici microfoanele sensibile nu mai prindeau zgomotul vântului: furtuna încetase, dar de afară, prin sol, se auzea un foșnet ciudat.

Șeful expediției făcu un semn cu mâna, și Niza, înțelegându-l fără cuvinte, stinse lumina. În turnul încălzit de radiațiile infraroșii, întunericul părea să aibă densitatea unui lichid negru, ca și cum această întocmire ieșită din mâinile omului ar fi fost așezată pe fundul unui ocean. Prin cupola străvezie de silicobor, se văzură aprinzându-se luminițe cafenii. Se aprindeau, formând o clipă câte o steluță mică cu razele de un roșu închis sau verde, se stingeau, apoi apăreau din nou. Steluțele se înșirau în lanțuri, care se îndoiau, se răsuceau în inele și opturi, alunecau fără zgomot pe suprafața clopotului, netedă și dură ca diamantul. Oamenii din turn simțiră înțepături ciudate în ochi și o durere acută, care-i fulgeră de-a lungul nervilor principali ai trupului, de parcă razele scurte ale steluțelor cafenii s-ar fi înfipt ca niște ace în centrii lor nervoși.

— Niza, spuse în șoaptă Erg Noor, mută regulatorul la maximum de incandescență, apoi aprinde lumina dintr-o dată!

Turnul fu intens luminat de o fulgerare albastră. Oamenii orbiți nu văzură nimic sau, mai bine zis, aproape nimic. Niza și Eon apucară să observe – sau poate că li s-a părut numai că întunericul din partea dreaptă a turnului nu dispăruse dintr-o dată, ci mai zăbovise o clipă, ca un fel de cheag lățit, cu numeroase tentacule. Dar totul nu durase decât o clipă. Acel ceva pe care au crezut că-l văd își adună cu o iuțeală vertiginoasă tentaculele și sări înapoi, o dată cu peretele de întuneric, alungat de lumină. Erg Noor nu văzu nimic, dar n-avea motiv să nu se încreadă în reflexele rapide ale tinerilor săi prieteni.

Niza emise o presupunere:

— Să fi fost un miraj? Cheaguri de întuneric condensate în jurul unor acumulări de energie, ceva analog fulgerelor noastre sferoidale? Și nicidecum niște forme de viață? Din moment ce aici totul este negru, fulgerele s-ar putea să fie și ele la fel…

— Ipoteza dumitale este poetică, dar nu cred să fie justă, obiectă Erg Noor. În primul rând, acel „ceva” necunoscut ne-a atacat, umbla după carnea noastră vie. E foarte probabil că echipajul „Velei” a fost nimicit de această făptură ori de altele asemenea ei. Iar dacă avem de-a face cu o ființă organizată și stabilă, care poate să se miște după voie, să acumuleze și să degaje energie, atunci, desigur, nu poate fi vorba de miraj. Trebuie să fie un produs al materiei vii, care încearcă să ne devoreze!

Biologul se arătă de acord cu argumentele șefului:

— Această planetă ni se pare întunecată deoarece ochii noștri sunt insensibili la razele infraroșii din zona termică a spectrului. În schimb, cred, celelalte raze, cele galbene și albastre, au o acțiune foarte puternică asupra viețuitoarelor de aici. Într-adevăr, trebuie să reacționeze cu o iuțeală atât de vertiginoasă, încât tovarășii dispăruți de pe „Vela” n-au putut observa nimic atunci când luminau locul din care se producea atacul. Iar atunci când observau, era prea târziu, și muribunzii nu mai puteau povesti nimic…

— Vom repeta îndată experiența, oricât de neplăcută ne-ar fi apropierea acestei ființe.

Niza stinse lumina, și cei trei observatori rămaseră din nou în bezna adâncă, așteptând venirea acelei făpturi a tenebrelor.

— Cu ce-o fi înarmat? De ce apropierea lui se simte prin clopot și prin scafandru? se întreba biologul. O fi vreo formă specială de energie?

— Există foarte puține forme ale energiei, și, în orice caz, aceasta trebuie să fie una electromagnetică. Dar, desigur, există o mulțime de aspecte sub care se manifestă această energie. Ființa de aici are o armă care impresionează sistemul nostru nervos. Vă puteți închipui ce trebuie să însemne pentru un corp neapărat contactul cu un asemenea tentacul.

Erg Noor tăcu înfiorat, iar Niza Krit se cutremură toată zărind șiragurile de luminițe cafenii care se apropiau repede de ei, din trei părți.

— Ființa asta nu-i singură, spuse încet Eon, cred că n-ar trebui să le lăsăm să se atingă de cupola turelei.

— Ai dreptate. Să ne întoarcem toți cu spatele la lumină și să ne uităm numai în direcția aleasă de fiecare. Niza, aprinde!

De rândul acesta, fiecare dintre cei trei exploratori reuși să prindă câte un amănunt precis și astfel să-și formeze o imagine generală despre aceste viețuitoare care semănau cu niște gigantice meduze turtite; pluteau la o mică înălțime deasupra solului, pe care-l măturau cu niște franjuri dese și mișcătoare. Unele tentacule erau mai scurte în comparație cu dimensiunile monstrului, atingând cel mult un metru lungime. În colțurile ascuțite ale trupului romboidal șerpuiau câte două membre mult mai lungi. La rădăcina lor, biologul observă mari bășici fosforescente, care păreau că împrăștie de-a lungul întregului braț sclipiri stelare.

— Observatori, de ce aprindeți și stingeți lumina? se auzi deodată în căști glasul limpede al Ingridei. Aveți nevoie de ajutor? Furtuna s-a terminat și acum începem lucrul. Venim îndată la voi.

— În niciun caz! o întrerupse sever șeful. Ne amenință o mare primejdie. Chemați-i pe toți!

Erg Noor comunică celorlalți observațiile făcute din turn. După un scurt sfat, astronauții hotărâră să scoată pe un cărucior partea mobilă a unuia dintre motoarele planetare. Șuvoaiele de foc lungi de câte trei sute de metri porniră să măture câmpia pietroasă, înlăturând toate cele văzute și nevăzute din calea lor.

În mai puțin de o jumătate de oră, oamenii putură să întindă netulburat cablurile rupte. Sistemul de apărare era restabilit. Era evident că încărcarea anamezonului trebuia efectuată mai înainte de a se începe noaptea planetară. Reușiră să facă acest lucru cu prețul unor sforțări supraomenești. Istoviți de această muncă, închiseră ermetic toate trapele și se adăpostiră îndărătul blindajului de nestrăpuns al astronavei, ascultându-i în tihnă trepidațiile. Prin microfoane le parveneau dinafară urletele uraganului; dar tocmai din cauza aceasta, lumea lor mică, luminată puternic și inaccesibilă forțelor întunericului, părea și mai confortabilă.

Ingrid și Luma lărgiră ecranul stereoscopic. Filmul fusese bine ales. În bibliotecă, la picioarele spectatorilor adunați acolo, clipociră strălucitoarele unde azurii ale Oceanului Indian. În fața lor, se desfășurau Jocurile lui Poseidon, întreceri mondiale la toate probele sporturilor nautice. În epoca Marelui Cerc, marea le era dragă și accesibilă tuturora, nu ca pe vremuri, când nu puteau profita de ea decât unele popoare, din țările de pe litoral. Sărituri, înot, plonjoane de pe platforme cu motor și plute eoliene. Mii de trupuri tinere, frumoase, bronzate. Cântece voioase, chiote și muzica solemnă a întrecerilor finale…

Niza se aplecă spre biologul așezat alături de ea: dus pe gânduri, el se și vedea transportat în depărtări, pe scumpa lor planetă natală, cu natura ei îmblânzită de oameni.

— Ai luat vreodată parte la asemenea întreceri, Eon?

Biologul se uită la ea, de parcă n-ar fi priceput întrebarea.

— Întreceri? Nu, niciodată. Mă gândeam la ceva și nu te-am înțeles imediat.

— Te gândeai, probabil, la asta, nu-i așa? și tânăra fată arătă ecranul. Cât de încântătoare pare lumea noastră, mai ales după bezna, furtuna și meduzele electrice de-aici!

— Da! De aceea și doresc să pun mâna pe o asemenea jivină. Și tocmai îmi băteam capul să rezolv această problemă.

Niza Krit se întoarse cu spatele la biolog, care râdea mulțumit, și întâlni privirea zâmbitoare a lui Erg Noor.

— Și dumneata tot la asta te gândeai, cum să capturăm oroarea aceasta neagră? întrebă ea ironic.

— Nu, mă gândeam la posibilitatea de studiere a discului-navă.

Licăririle șirete din ochii șefului aproape că o supărară pe Niza.

— Înțeleg acum de ce în vechime bărbații se îndeletniceau cu războaiele! Credeam că e numai un fel de a se grozăvi al sexului tare, cum era el numit în societatea rău organizată…

— Nu pot spune că ai întru totul dreptate deși în parte ai priceput vechea noastră psihologie. Eu însă am părerile mele: cu cât mai admirabilă este planeta noastră natală, cu atât mai mult doresc să-mi pun viața în slujba ei. Să plantez grădini, să scot din pământ metale, să produc energie, hrană, să creez muzică, așa încât să pot lăsa în urmă-mi ceva aievea, făurit de mâinile mele, de mintea mea. Eu unul nu cunosc decât Cosmosul, arta astronavigației și doar pe calea aceasta pot servi draga-mi omenire. Dar scopul nu-l reprezintă însuși zborul, ci îmbogățirea științei, descoperirea unor lumi noi pe care odată și odată le vom preschimba în planete tot atât de minunate ca și Pământul nostru. Dar dumneata, Niza, de dragul cărui ideal muncești? De ce și pe dumneata te atrage atât de mult misterul astronavei-disc? Crezi că este o simplă curiozitate?

Printr-o sforțare a voinței, tânăra fată învinse greutatea mâinilor ei obosite și le întinse șefului. Acesta le luă în mâinile lui mari și le mângâie cu drag. Obrajii Nizei se îmbujorară, trupu-i obosit se simți plin de forțe noi. Ca și atunci, înainte de coborârea lor primejdioasă, își lipi obrazul de mâna lui Erg Noor, iertându-i și lui, și biologului aparenta lor trădare față de Pământ. Și, ca să le dovedească pe deplin amândurora că este alături de ei, le propuse să pună în aplicare o idee ce-i venise în minte: să adapteze la unul dintre rezervoarele lor de apă un capac cu închidere automată, iar înăuntru să vâre ca nadă o bucată de carne conservată în stare proaspătă care ca o delicatesă excepțională să fie un adaos la alimente concentrate ale astronauților. Când făptura cea neagră va pătrunde înăuntru și va fi închisă în rezervor, acesta să fie umplut prin robinete pregătite dinainte cu un gaz terestru inert, iar apoi marginile capacului să fie sudate.

Eon era entuziasmat de inventivitatea „fetișcanei cu părul roșu”.

Cât despre Erg Noor, acesta era absorbit de problema punerii la punct a unui robot antropoform și de pregătirea unor

puternice foarfeci electrohidraulice, pentru străpungerea spiralodiscului venit de pe cine știe ce astru îndepărtat.

Astronauții se mai obișnuiseră cu întunericul înconjurător. Furtunile se potoliseră, locul gerului îl luase căldura: venise „ziua”, care dura cât nouă zile pământești. Mai aveau de lucru pentru patru zile terestre, ca să desăvârșească transportarea pe „Tantra” a încărcăturilor ionice, a proviziilor și a instrumentelor atât de prețioase. Pe lângă aceasta, Erg Noor socoti necesar să ia și oarecare obiecte personale care aparținuseră membrilor echipajului dispărut, spre a le aduce după o riguroasă dezinfectare, familiilor celor defuncți. În Era Marelui Cerc, oamenii nu obișnuiau să se încarce cu prea multe lucruri, astfel încât transferarea lor pe „Tantra” n-a prezentat greutăți.

În cea de-a cincea zi, curentul a fost întrerupt, și biologul, împreună cu doi voluntari, Key Beer și Ingrid, s-a închis în turnul de observație de lângă „Vela”. Ființele cele negre au apărut aproape îndată. Biologul își aranjase un ecran infraroșu și putea urmări acum mișcările „meduzelor” ucigătoare. Iată că una dintre ele se apropie de rezervorul-capcană, își strânse tentaculele și, făcându-se ghem, începu să se strecoare înăuntru. Deodată, lângă orificiul deschis al rezervorului apăru încă un romb negru. Cel care venise primul și-a desfăcut tentaculele: luminițele în formă de stea începură să se aprindă și să se stingă cu o viteză uimitoare, transformându-se în vibratoare dungi de lumină purpurie, care, pe ecranul pentru raze invizibile, se arătau ca niște fulgere verzi. Primul monstru se dădu la o parte; al doilea se strânse într-o clipă și căzu pe fundul rezervorului. Biologul întinse mâna spre buton, dar Key Beer îl reținu. Acum, în rezervor se aflau două meduze înspăimântătoare. Era de mirare cum de reușiseră să-și reducă într-atât volumul lor aparent. O apăsare pe buton, și capacul se închise. Îndată cinci sau șase monștri negri se lipiră jur împrejur pe recipientul cel mare, îmbrăcat în exterior cu zirconiu. Biologul aprinse lumina și transmise „Tantrei” rugămintea să fie conectat dispozitivul de apărare. Ca de obicei, arătările cele negre se topiră într-o clipă; două dintre ele rămaseră însă prizoniere sub capacul ermetic închis al rezervorului.

Biologul se apropie de rezervor și puse mâna pe capac. Simți îndată o durere atât de sfâșietoare, încât scoase un țipăt. Brațul stâng îi atârna inert, paralizat.

Mecanicul Taron îmbrăcă un scafandru de protecție rezistent la temperaturi înalte, pentru a putea curăța rezervorul cu un curent de azot terestru pur și a suda capacul. Tot prin sudură fură închise robinetele; recipientul fu acoperit cu un blindaj și transportat în camera colecțiilor. Victoria îi costase scump: brațul biologului rămăsese paralizat cu toate sforțările medicului. Eon Tal suferea cumplit, dar nici gând să renunțe la ideea de a participa la expediția spre discul-spirală. Erg Noor, care înțelegea foarte bine curiozitatea lui științifică într-adevăr mistuitoare, nu s-a îndurat să-l lase pe „Tantra”.

Spiralodiscul – oaspe venit din lumi îndepărtate – se afla la o distanță cu mult mai mare de „Vela” decât crezuseră la început. În lumina reflectoarelor – difuză în depărtare – nu putuseră inițial să-i aprecieze bine dimensiunile. Era o construcție cu adevărat colosală, având un diametru aproximativ de 450 de metri. Ca să întindă până la el sistemul de protecție, au fost nevoiți să demonteze de pe „Vela” cablurile. Astronava misterioasă se înălța deasupra oamenilor ca un zid aproape vertical, care se pierdea departe, în apele întunecate ale cerului. Nori ca de smoală învăluiau marginea superioară a discului uriaș. Întreaga lui suprafață era acoperită cu o masă de un verde de malachit și care – după cum arătau adâncile crăpături ce-l brăzdau – atingea aproape un metru grosime. Sub stratul acesta se zărea strălucind un metal de un albastru viu. Partea discului întoarsă spre „Vela” era prevăzută cu o creastă în formă de val, răsucită în spirală, având cincisprezece metri în diametru și aproape zece metri în înălțime. Cealaltă parte, cufundată în beznă, părea să fie mai bombată, constituind o calotă sferică lipită de discul gros de douăzeci de metri. Și aici se vedea șerpuind un val înalt, de parcă la suprafața navei ar fi ieșit o parte a unei țevi în spirală.

Discul acela colosal se înfundase adânc cu o margine în sol. La poalele zidului metalic vertical, oamenii văzură stânca topită, care cursese în lături ca o smoală groasă.

Exploratorii pierdură mai multe ore căutând o trapă sau vreun orificiu oarecare. Intrarea era însă camuflată sub stratul de malachit ori de metal oxidat, sau, poate, fusese închisă cu atâta măiestrie, încât nu se putea desluși nici cel mai mic indiciu al existenței sale. Nu găsiră nici găuri de-ale aparatelor optice, nici robinete ale sistemului de purjare. Stânca de metal părea

turnată dintr-o bucată. Erg Noor, care prevăzuse acest lucru, hotărî să pătrundă înăuntrul navei cu ajutorul dispozitivului de tăiere electrohidraulic, care biruia orice blindaj al astronavelor terestre. După o scurtă consfătuire, căzură cu toții de acord să deschidă creasta spiralei. Acolo trebuia negreșit să se afle un gol oarecare, fie o conductă, fie o comunicație circulară, prin care puteau ajunge până la încăperile dinăuntru fără riscul de a da peste o serie de despărțituri.

O studiere temeinică a spiralodiscului necesita o expediție specială. Mai înainte însă ca aceasta să pornească spre o planetă atât de primejdioasă, trebuia să se demonstreze că în interiorul navei s-au păstrat neatinse aparatele și materialele, ca și obiectele de uz curent ale celor care străbătuseră depărtări atât de fantastice, încât, pe lângă ele, traiectoriile astronavelor terestre păreau doar timide excursii.

De partea cealaltă, spirala ajungea până la sol. Deplasară până acolo un proiector și traseră fire de înaltă tensiune. Lumina albăstruie reflectată de disc se răspândi ca o pâclă peste câmpie, ajungând până la niște obiecte întunecoase și foarte înalte, cu contururi nedefinite, probabil stânci, printre care se căscau porțile largi ale unui întuneric fără fund. Nici reflexele cețoaselor pete stelare, nici razele proiectorului nu permiteau să ghicești, dincolo de aceste porți negre, existența unui sol. Probabil că tocmai acolo se afla coborâșul spre câmpia cea joasă pe care o întrezăriseră în răstimpul descinderii.

Căruciorul automat se apropie cu un uruit surd și descărcă singurul robot universal de care dispunea „Tantra”. Fără să-i pese de întreita-i greutate, acesta se îndreptă în grabă spre disc și se opri în fața lui; părea o namilă cu picioarele scurte, cu trunchiul prelung, și capul enorm, înclinat amenințător înainte.

Ascultând de comenzile lui Erg Noor, robotul luă cu cele patru brațe ale sale masivul dispozitiv de tăiere și rămase în așteptare, înfipt pe picioarele-i crăcănate, gata să treacă la execuția primejdioasei acțiuni.

— Robotul va fi condus doar de Key Beer și de mine, spuse la telefon șeful expediției. Scafandrii noștri sunt mai bine protejați. Ceilalți, care au scafandrii biologici, să se îndepărteze…

Deodată, șeful se opri. Prin conștiința lui trecu fulgerător ceva ce-i stârni în inimă o teamă de neînțeles: simți că i se taie picioarele. În locul nobilei lui voințe umane, fără de veste apăru

supunerea oarbă a unui animal sleit de puteri. Scăldat în sudoare, Erg Noor înaintă fără să vrea spre poarta cea neagră. Strigătul Nizei, răsunând în telefonul său, îl dezmetici pentru o clipă. Se opri în loc, dar puterea întunecată care-i stăpânea psihicul îl mână din nou înainte.

Aflați la marginea cercului de lumină, Key Beer și Eon Tal porniră împreună cu șeful expediției, oprindu-se ca și el în drum și luptând din greu împotriva lor înșiși. Acolo, la poarta întunericului, învăluită de neguri, se stârni o mișcare, o formă de neconceput pentru mintea omenească și cu atât mai înspăimântătoare. De rândul acesta, nu mai era cunoscuta făptură cu chip de meduză; în penumbra cenușie se mișca o cruce neagră, cu brațele largi și o umflătură eliptică în centru. Pe trei extremități ale crucii se vedeau lentile care străluceau în lumina proiectorului, estompată de ceață. Baza crucii se pierdea în bezna unei văgăuni.

Erg Noor, care mergea mai repede decât ceilalți, ajunse cam la o sută de pași de obiectul acesta neînțeles, și căzu. Chiar mai înainte ca oamenii încremeniți de spaimă să-și fi putut da seama că în joc este însăși viața șefului lor, crucea neagră se înălță deasupra cablurilor electrice. Se aplecă înainte ca un lujer de plantă, cu intenția vădită să-și ajungă victima peste câmpul de protecție.

Cu un efort suprem, Niza Krit sări spre robot și întoarse manetele de comandă pe care acesta le avea la ceafă. Automatul ridică dispozitivul de tăiere încet și parcă nesigur. Văzând cu deznădejde că nu poate conduce cum trebuie acest mecanism complex, Niza se repezi înainte pentru a-l acoperi cu trupul său pe Erg Noor. Din cele trei extremități ale crucii țâșniră fulgere șerpuitoare. Tânăra fată căzu peste Erg Noor cu brațele aruncate în lături. Din fericire, robotul apucase să întoarcă dispozitivul de tăiere drept spre centrul crucii celei negre. Aceasta se îndoi convulsiv, ca și cum ar fi căzut pe spate, și dispăru în bezna de nepătruns dintre stânci. Erg Noor și cei doi tovarăși ai lui își veniră îndată în fire, ridicând-o pe Niza; se retraseră dincolo de marginea discului-spirală. Însoțitorii lor, care se dezmeticiră între timp, împingeau spre ei un tun improvizat dintr-un motor planetar. Cu o ferocitate pe care nu și-o cunoscuse până acum, Erg Noor îndreptă șuvoiul distrugător al radiațiilor spre stâncile care formau poarta întunericului și

mătură câmpia cu cea mai mare grijă, căutând să nu scape niciun metru pătrat al solului. Eon Tal, îngenuncheat în fața Nizei, îi vorbea încet, prin telefon, căutând să-i distingă fața prin silicolul căștii. Tânăra fată ținea ochii închiși și nu se mișca deloc. Nici prin telefon, nici prin scafandru, biologul nu reuși să prindă vreo urmă de respirație.

— Monstrul a omorât-o pe Niza! strigă cu durere Eon Tal zărindu-l pe Erg Noor care se apropia. Prin viziera îngustă a căștii nu putea vedea ochii șefului.

— Transportați-o imediat pe „Tantra”, în îngrijirea Lumei! porunci el, și glasul îi suna acum mai metalic decât oricând. Ajută-i și dumneata să elucideze natura afecțiunii. Rămânem aici șase inși pentru desăvârșirea cercetărilor. Geologul să meargă cu voi și să adune toate mostrele de roci întâlnite pe drum. Nu putem zăbovi mai mult pe această planetă. Pentru cercetări am avea nevoie de tancuri cu o protecție superioară; fără ele, primejduim echipajul în mod inutil. Luați al treilea cărucior și grăbiți-vă!

Erg Noor se întoarse și, fără să mai arunce vreo privire îndărăt, se îndreptă spre astronava-disc. „Tunul” fu împins înainte. Inginerul mecanic, care se postă lângă el, aruncă șuvoiul de foc din zece în zece minute, măturând tot semicercul până la marginea discului. Robotul trase dispozitivul de tăiere lângă creasta celei de a doua volute exterioare a spiralei, care îi ajungea la înălțimea pieptului.

Un vuiet puternic străbătu chiar și prin grosimea scafandrilor de înaltă protecție. Pe porțiunea pe care o aleseseră pe stratul de malachit începură să șerpuiască crăpături mărunte. Bucăți din această masă dură zburau în lături, lovindu-se cu zgomot de trupul metalic al automatului. Deplasându-se lateral, dispozitivul de tăiere desprinse din stratul protector o lespede întreagă și descoperi o suprafață grunjoasă de un albastru intens, plăcut chiar și în lumina proiectorului. După ce robotul decapă[58] un pătrat destul de larg pentru trecerea unui scafandrier, Key îl făcu să practice în metalul albastru o tăietură profundă care totuși nu străpunse întreaga lui grosime. Automatul trase o a doua linie, perpendiculară pe cea dintâi, și începu să miște tăișul înainte și înapoi, mărind tensiunea. Crestătura se adânci cu mai

[58] A decapa – a curăți, a prepara o suprafață metalică în vederea unei operații ulterioare (n.r.).

bine de un metru. Când și cea de a treia latură a pătratului fusese trasată, tăieturile începură să se caște, lărgindu-se înspre afară.

— Atenţiune! înapoi, jos! strigă prin microfon Erg Noor, deconectând robotul și trăgându-se îndărăt.

O bucată groasă de metal se răsfrânse deodată ca tinicheaua unei cutii de conserve: din orificiul deschis țâșni pe o tangentă la spirală o flacără orbitoare, irizată. Această deviere a văpăii, ca și topirea metalului albastru, care reînchise într-o clipă gura, îi salvă pe exploratori. Din puternicul robot nu mai rămăsese decât o masă informă, din care ieșeau jalnic două picioare scurte. Erg Noor și Key Beer scăpaseră numai datorită scafandrilor lor. Explozia îi aruncă departe de astronava aceea ciudată, îi împrăștie pe ceilalți, răsturnă „tunul” și rupse cablurile de înaltă tensiune.

Venindu-și în fire după șocul suferit, înțeleseră cu toții că au rămas fără apărare. Din fericire, se aflau în câmpul luminat de proiector. Nimeni nu era rănit. Erg Noor hotărî totuși că le ajunge. Părăsind instrumentele, cablurile și proiectorul devenite inutile, cercetătorii se urcară pe căruciorul care nu suferise deteriorări și se retraseră în grabă spre „Tantra”.

Fericitul concurs de împrejurări care-i scăpase în clipa deschiderii imprudente a astronavei străine nu fusese nicidecum determinat de spiritul de prevedere al șefului. O a doua încercare s-ar fi putut solda cu rezultate mult mai tragice… Iar Niza, astronavigatoarea lui dragă, ce-o fi cu ea? Erg Noor trăgea nădejdea că scafandrul ei mai atenuase puțin puterea ucigătoare a crucii negre. La urma urmei, nici biologul nu fusese omorât de atingerea monstruoasei meduze. Dar putea-vor ei, departe de perfecționatele institute medicale de pe Pământ, să combată acțiunea unei arme necunoscute?…

În camera de trecere, Key Beer se apropie de șeful expediției, arătându-i partea din spate a umărului său stâng. Erg Noor se întoarse spre oglinzile – mobilier indispensabil al cabinelor intermediare – ce serveau unui control atent la întoarcerea de pe o planetă străină. O pojghiță subțire de pe umărarul făcut din zirconiu titanic se desfăcuse; din ruptură se vedea un fragment de metal azuriu, care pătrunsese dublura izolatoare fără a fi străpuns stratul interior al scafandrului. Abia reușiră să scoată schija aceasta. Cu prețul atâtor primejdii și de fapt cu totul

întâmplător, puteau acum să aducă pe Pământ o mostră din enigmaticul metal al spiralodiscului.

În sfârșit, eliberat de scafandru, Erg Noor reuși să intre sau mai bine zis să se târască, sub apăsarea îngrozitoare a teribilei planete, înăuntrul navei lui.

Membrii expediției îl așteptau cu o mare nerăbdare. Prin stereoviziofoanele lor, urmăriseră desfășurarea catastrofei, așa încât nu mai aveau nevoie să pună întrebări.

• Capitolul IV •
FLUVIUL TIMPULUI

Veda Kong și Dar Veter stăteau pe mica platformă rotundă a elicoplanului care plutea încet deasupra nemărginitelor stepe. O dulce adiere făcea să unduiască ierburile dese, smălțuite de flori. În depărtare, spre stânga, se zărea o turmă de vite bălțate alb și negru, o specie nouă de animale, obținută prin încrucișarea vacilor cu iacii și bivolii.

Dealurile scunde și liniștitele râuri cu văi largi, totul respira pacea vastelor întinderi ale acestei regiuni terestre, care odată se chemase Depresiunea vest-siberiană.

Dar Veter contempla gânditor acest tărâm, odinioară acoperit de mlaștini mohorâte și de crânguri firave ale nordului siberian, și în minte-i răsărea tabloul unui maestru străvechi care îi lăsase din copilărie o impresie adâncă, de neșters.

... Pe un promontoriu, împrejmuit de cotul unui mare fluviu, se ridica o bisericuță de lemn, înnegrită de ani, pierdută în imensitatea ogoarelor și a pășunilor. Crucea subțire din vârful turlei se profila pe norii cei groși. În micul cimitir din spatele bisericii, un pâlc de mesteceni și sălcii își plecau în bătaia vântului coamele despletite. Ramurile lor aproape că atingeau crucile pe jumătate putrezite, prăbușite sub vremi și furtuni în iarba umedă și crudă. De partea cealaltă a fluviului goneau amenințător deasupra câmpiei nori vineți plumburii, îngrămădindu-și stâncăriile. În curgerea ei, apa arunca lumini reci, de oțel. Același luciu rece stăruia pretutindeni. Pământul era muiat de ploaia îndărătnică pe care o cunoșteau toamnele acelor vitrege ținuturi septentrionale. Și toată gama posomorâtelor tonuri albastre – cenușii – verzi ale acestui tablou evoca vastele tărâmuri sărace, unde omul viețuia în nevoi, suferind de foame și frig, copleșit de singurătatea lui, atât de caracteristică îndepărtatelor timpuri ale nechibzuinței.

Lui Dar Veter, această piesă de muzeu, renovată și luminată de raze invizibile, îndărătul unei transparente plăci de protecție, îi părea o fereastră deschisă spre vechime.

Se întoarse tăcut spre Veda. Tânăra femeie își pusese mâna pe balustrada platformei. Cu capul plecat, stătea pe gânduri, privind înaltele ierburi unduite de vânt. Negara argintie se tălăzuia molatec, în timp ce elicoplanul plutea fără grabă deasupra stepei. Când și când, mici vârtejuri fierbinți se năpusteau asupra călătorilor, răvășind părul Vedei, jucându-se cu rochia ei, suflând șăgalnic în ochii lui Dar Veter. Dar nivelatorul automat funcționa mai iute ca gândul, așa că rotunda platformă zburătoare abia dacă se legăna sau tresărea.

Dar Veter se aplecă peste indicatorul de itinerar. Harta geografică se mișca repede, reflectând propria lor deplasare; se abătuseră cam prea mult spre nord. Trecuseră demult de paralela 60, depășiseră locul de confluență al fluviilor Irtâș și Obi și se apropiau acum de un șir de înălțimi denumite Povârnișurile siberiene.

Cei doi călători care timp de patru luni lucraseră la săpături în regiunea vechilor curgane[59] scitice din stepele dogoritoare de la poalele munților Altai, erau obișnuiți cu întinderi vaste. Cercetările arheologice îi cufundaseră în vremile de demult în care prin stepele sudului nu treceau decât pâlcuri rare de călăreți înarmați.

Veda se întoarse tăcută și arătă spațiul din fața lor. Acolo, în vibrarea văzduhului încins, părea că plutește, ruptă de pământ, o insuliță întunecată. Peste câteva clipe, elicoplanul se apropie de delușor, probabil halda unei mine părăsite. Din vechile clădiri ale exploatării nu mai rămăsese nimic – doar o gâlmă pe care creșteau vișini.

Platforma zburătoare se aplecă brusc.

Dar Veter o prinse mașinal pe Veda de mijloc și se repezi spre marginea ridicată a platformei. Elicoplanul se redresă o clipă, pentru ca apoi să se prăbușească la poalele dealului. Amortizoarele intrară în funcțiune; Veda și Dar Veter fură proiectați pe coasta movilei, drept într-un tufiș. După o clipă de tăcere răsună râsul melodios al Vedei. Veter își închipui cum trebuie să-i arate propria față uimită și zgâriată. Dezmeticindu-se, izbucni la rândul său în râs, arătându-se fericit că o vede pe Veda teafără și nevătămată și că accidentul n-avusese urmări grave.

[59] Curgan sau gorgan – movilă în care se crede că ar fi un mormânt străvechi (n.r.).

— Nu degeaba li se interzice elicoplanelor să zboare la înălțime mai mare de opt metri, spuse gâfâind Veda Kong. Acum înțeleg și eu…

— La orice pană, aparatul se prăbușește și singura speranță sunt doar amortizoarele. N-avem ce-i face; e reversul faptului că aceste aparate au dimensiuni atât de mici și o greutate atât de redusă. Ba mă tem că vom mai avea de plătit pentru zborurile noastre reușite, făcu Dar Veter cu o nepăsare nițel afectată.

— Ce vrei să spui? întrebă Veda, redevenind serioasă.

— Funcționarea ireproșabilă a aparatelor de stabilitate presupune o mare complexitate a mecanismelor. Mă tem că o să-mi ia o groază de timp ca să mă descurc cu ele. Va trebui să ieșim de aici după metoda celor mai neajutorați strămoși ai noștri.

În ochii Vedei jucau lumini șăgalnice. Îi întinse o mână, și Dar Veter o ridică ușor din mijlocul tufelor. Coborâră spre elicoplanul căzut, își unseră zgârieturile cu o soluție cicatrizantă și-și lipiră hainele rupte. Dar Veter pregăti pentru Veda un culcuș la umbra unui tufiș, apoi se apucă să studieze cauzele avariei. După cum bănuia, se defectase ceva la nivelatorul automat, iar dispozitivul de blocare al acestuia deconectase motorul. De cum a deschis carterul, și-a dat seama de imposibilitatea reparației: ar fi trebuit să zăbovească prea mult asupra unor extrem de complexe probleme electronice. Cu un oftat de mâhnire își îndreptă spatele obosit și aruncă o privire spre tufișul unde Veda Kong ațipise, într-o atitudine de calmă încredere. În stepa dogorâtoare nu se vedea până hăt în zare țipenie de om. Deasupra stratului de aer care vibra de căldură planau două mari păsări de pradă.

Aparatul, până acum atât de docil, nu mai era decât un disc inert care zăcea pe pământul uscat. Dar Veter fu cuprins de o ciudată senzație de singurătate, de parcă ar fi fost rupt de restul lumii.

Și totuși nu se temea de nimic. Când se va înnopta, vizibilitatea va fi mai bună, vor zări fără îndoială lumini și se vor îndrepta înspre ele. Plecaseră fără bagaje, fără radiotelefon, fără lanterne sau mâncare.

„Pe timpuri, dacă nu luai cu tine în stepă provizii de hrană și apă, puteai muri de foame… și de sete”, gândea fostul director al stațiunilor exterioare, ferindu-și ochii de lumina orbitoare a

Soarelui. Își alese un locșor sub vișinul care o umbrea pe Veda și se întinse pe iarba ale cărei fire uscate îl înțepau prin stofa subțire a hainelor. Foșnetul vântului și căldura zilei îl toropeau; firul gândurilor era lin, prin minte i se perindau imagini din timpuri străvechi, popoare, triburi și oameni izolați treceau într-o lungă procesiune... Părea că din genunile trecutului curgea un mare fluviu de întâmplări, personaje și veșminte mereu schimbătoare.

— Veter! îl smulse din somnolență chemarea glasului iubit. Se ridică în capul oaselor.

Discul roșu al Soarelui atingea acum marginea întunecată a orizontului. În văzduh nu se simțea nici cea mai mică adiere.

— Veter, stăpânul meu, glumi Veda, înclinându-se în fața lui, așa cum făceau în vechime femeile Asiei, binevoiește a te trezi și a-ți aminti de mine.

După câteva exerciții de gimnastică, Dar Veter alungă definitiv orice urmă de somn. Veda încuviință proiectul său de a aștepta înnoptarea. Întunericul îi găsi discutând cu însuflețire despre munca lor din trecut. Deodată el își dădu seama că Veda tremură. Mâinile tinerei femei erau reci; desigur, hainele ei ușoare nu reușeau s-o apere de răcoarea nopții septentrionale.

La paralela 60, nopțile de vară sunt luminoase; reușiră să adune o grămadă mare de vreascuri.

Se auzi o descărcare electrică: Dar Veter scoase o scânteie din puternicul acumulator al elicoplanului și curând, un mare foc alungă întunericul și dărui oamenilor căldura lui binefăcătoare.

Veda părea că se deschide iar ca o floare în lumina soarelui, și amândoi se lăsară furați de visare. În cele o sută de milenii în care focul fusese refugiul și salvarea omului, se depusese în străfundul sufletului său un indestructibil sentiment de apărare și tihnă, care renăștea înaintea focului ori de câte ori frigul și întunericul se înstăpâneau...

— Spune-mi, Veda, ce te frământă? se neliniști Dar Veter, prinzând o umbră de tristețe pe fața tovarășei lui.

— Mi-am adus aminte de fata aceea... cu basma... – răspunse încet Veda, fără a-și lua ochii de la tăciunii aurii.

Dar Veter înțelese. În ajunul zborului lor tocmai terminaseră săpăturile la un mare mormânt scitic din stepa Altaiului. În interiorul unei construcții din bârne, bine păstrată, găsiseră scheletul unui bătrân șef de trib, înconjurat de oseminte de cai

și de sclavi, îngropate sub taluzul unui gorgan. Bătrânul fusese înmormântat cu paloșul, scutul și platoșa sa, iar la picioarele lui se afla ghemuit scheletul unei femei foarte tinere; o maramă de mătase, odinioară petrecută în jurul feței, se lipise de craniu. În ciuda tuturor precauțiunilor luate, nu izbutiră să conserve această basma; totuși înainte să se fi pulverizat, reușiseră să reproducă întocmai trăsăturile frumosului chip ce se întipărise pe mătase, cu milenii în urmă. Năframa dezvăluise un amănunt groaznic: ochii ieșiți din orbite ai femeii, desigur sugrumată cu această basma și aruncată-n groapa soțului spre a-l însoți pe neștiutele căi de dincolo de mormânt. Ea nu părea să fi avut mai mult de nouăsprezece ani, în vreme ce el trecuse de șaptezeci, o vârstă venerabilă pentru acea epocă.

Dar Veter își aminti de viile discuții stârnite printre tinerii colaboratori ai expediției arheologice conduse de Veda în legătură cu această descoperire. Femeia își urmase bărbatul de bună voie ori prin constrângere? Și de ce? În numele cărui ideal? Dacă era dintr-o mare iubire plină de abnegație, cum de au avut inimă s-o ucidă în loc s-o păstreze ca pe cea mai frumoasă amintire a defunctului în lumea celor vii?

Atunci a luat cuvântul Veda Kong. Își ațintea ochii arzători asupra gorganului, străduindu-se a străbate cu gândul straturile vremilor apuse:

— Încercați să-i înțelegeți pe acei oameni! Întinderile stepelor străvechi erau cu adevărat nemărginite pentru mijloacele de locomoție ale acelei epoci; cai, cămile, boi. Pe această imensitate trăiau triburi nomade de crescători de vite, care nu numai că erau dezuniți, dar se și vrăjmășeau cumplit. Ura și dorul de răzbunare creștea din generație în generație. Orice străin era socotit un dușman, orice alt trib – o pradă bogată de vite și sclavi, adică oameni care munceau, ca animalele, sub amenințarea biciului. O asemenea orânduire socială prilejuia, pe de o parte, o mare libertate, necunoscută nouă, care îngăduia individului să-și satisfacă măruntele pasiuni și dorințe, iar pe de altă parte o nemaipomenită rezervă în raporturile dintre oameni și o strictă limitare a intențiilor. În cazul când o seminție sau un trib se compunea dintr-un număr restrâns de inși în stare să-și asigure hrana prin vânătoare ori prin culesul roadelor, nomazii aceștia liberi trăiau în necontenită spaimă că vor fi atacați și luați în robie sau nimiciți de războinicii lor vecini. Dacă însă țara

era izolată și avea o populație numeroasă capabilă să alcătuiască o mare forță militară, oamenii plăteau faptul de a fi apărați împotriva năvălirilor cu prețul scump al libertății lor, căci în aceste state puternice se dezvoltau întotdeauna despotismul și tirania. Așa s-a întâmplat în Egiptul antic, în Asiria și în Babilon.

Femeile, mai cu seamă cele frumoase, reprezentau o pradă și o jucărie a celor puternici. Nu puteau trăi fără un stăpân și un apărător.

Dorurile și voința femeii însemnau atât de puțin… atât de puțin, încât în fața unei asemenea vieți… cine știe, poate că moartea le părea mai ușoară…

Un vreasc mai gros trosni cu putere, readucându-l pe Dar Veter la realitate. Răspunzând acum gândurilor lui, Veda se trase mai aproape de el, răscolind crengile aprinse, cu ochii la flăcăruile albăstrui ce jucau pe tăciuni.

— Cât curaj îți trebuia pe atunci ca să rămâi tu însuți și să te ridici în viață în loc să decazi!… murmură ea.

— Părerea mea, replică Dar Veter, este că exagerezi. Pe lângă faptul că oamenii se obișnuiseră cu această existență, dezorganizarea ei înmulțea întâmplările neprevăzute, după cum iști scântei din scăpărările cremenei.

— Și eu sunt uimită de faptul că strămoșii noștri nu înțelegeau această lege simplă care spune că destinul unei orânduiri e determinat de oamenii înșiși, că o societate corespunde dezvoltării morale și ideologice a membrilor ei, dezvoltare determinată de factorul economic.

— … Și că forma perfectă a unei științifice organizări sociale, urmă Dar Veter, nu reprezintă o simplă acumulare cantitativă a forțelor de producție, ci o nouă treaptă calitativă. E doar atât de simplu! Interdependența dialectică, datorită căreia noile relații sociale sunt tot atât de imposibile fără oameni noi, ca și aceștia fără o economie nouă, a făcut umanitatea să acorde cea mai mare atenție educației fizice și morale a omului. Când s-a ajuns în sfârșit la aceasta?

— În E.L.D., spre finele secolului Sciziunii, curând după a Doua Mare Revoluție.

— A fost la timp! Tehnica distrugătoare a războiului…

Dar Veter tăcu și se întoarse spre umbra dintre focul lor și povârnișul movilei. Un tropot greu și o răsuflare aprigă, întretăiată, îi făcură pe cei doi călători să sară în picioare.

În fața focului răsări un taur negru, enorm. Flăcările aruncau reflexe sângerii în ochii lui holbați și furioși. Sforăind sălbatic și scurmând cu copitele pământul uscat, dihania se pregătea să atace. În lumina slabă a focului părea de proporții uriașe; capul său lăsat în jos semăna cu un mare bolovan de granit, iar grumazul înalt cu mușchi puternic dezvoltați se arcuia ca un munte. Până acum nici Veda, nici Dar Veter nu mai avuseseră prilejul să înfrunte forța destructivă a unei fiare cu creierul inaccesibil oricărei influențe a rațiunii.

Tânăra femeie stătea nemișcată, cu mâinile încrucișate pe piept, ca hipnotizată de cumplita arătare țâșnită din beznă. Sub impulsul unui puternic instinct, Dar Veter se puse între taur și Veda, cum o făcuseră de mii și mii de ori strămoșii lui. Dar omul erei noi era dezarmat.

— Veda, sări în dreapta... abia avu el timpul să spună, că animalul se și năpusti asupra lor.

Trupurile bine antrenate ale celor doi călători se puteau însă întrece în viteză chiar și cu agerimea primitivă a taurului. Namila trecu valvârtej pe lângă ei și se afundă cu mare zgomot în desișul tufelor. Veda și Dar Veter rămaseră în întuneric la câțiva pași de elicoplan. Aici, mai departe de foc, noaptea nu era chiar atât de neagră și rochia de culoare deschisă a Vedei se vedea, fără îndoială, de departe. Taurul ieși dintre tufe. Dar Veter o ridică pe tovarășa lui, iar aceasta, dintr-un singur salt, ajunse pe platforma aparatului. În timp ce animalul se întorcea, scurmând pământul, Dar Veter se urcă și el alături de Veda. Schimbă cu ea o privire rapidă; ochii prietenei lui exprimau doar o sinceră încântare. Capota motorului fusese scoasă încă din timpul zilei, când Dar Veter încercase să descifreze tainele complicatului mecanism. Încordându-și toți mușchii, Dar Veter smulse acum din parapetul platformei cablul câmpului de nivelare, vârî capătul său dezvelit sub contactul principal al transformatorului și o dădu binișor pe Veda la o parte. În aceeași clipă, taurul agăță cu cornul parapetul și elicoplanul se cutremură de puternica lovitură. Dar Veter atinse cu capătul cablului botul animalului. Un fulger gălbui, o bubuitură surdă și fioroasa jivină se prăbuși grămadă.

— L-ai ucis! strigă indignată Veda.

— Nu prea cred, căci pământul e uscat, zâmbi el mulțumit de șiretenia lui.

Drept confirmare a cuvintelor sale, taurul mugi slab, se ridică și se depărtă în trap nesigur, fără să se mai uite înapoi, de parcă s-ar fi rușinat de înfrângerea suferită. Cei doi călători se întoarseră la foc. Un braț de vreascuri învioră flacăra pe cale să se stingă.

— M-am încălzit, spuse Veda. Să ne urcăm pe delușor.

Vârful movilei ascundea focul; stelele palide ale cerului nordic se pierdeau la orizont, ca niște luminițe în negură.

Spre apus nu se vedea nimic; la nord abia dacă puteau discerne niște șiraguri de licăriri; la sud, tot atât de departe, strălucea, ca o stea luminoasă, un turn de observație al crescătorilor de vite.

— Stăm cam prost. Va trebui să umblăm toată noaptea... mormăi Dar Veter.

— Ba nu, privește! și Veda arătă spre răsărit, unde se aprinseră deodată patru lumini așezate în pătrat. Până acolo erau doar câțiva kilometri.

Stabilind cu ajutorul stelelor direcția, ei coborâră. Veda Kong zăbovi câteva clipe lângă jarul care ardea mocnit; părea că încearcă să-și aducă aminte de ceva.

— Rămâi cu bine, căminul nostru, spuse ea gânditor. De bună seamă că nomazii au avut totdeauna asemenea locuri de popas vremelnice și nesigure. Astăzi am fost și eu o femeie din acele vremi.

Se întoarse spre Dar Veter și-i puse, încrezătoare, mâna pe grumaz.

— Am simțit atât de viu nevoia să fiu ocrotită! Nu din teamă, nicidecum, dar dintr-un fel de fascinantă supunere în fața destinului. Cel puțin, așa mi s-a părut.

Împreunându-și mâinile la ceafă, se întinse înaintea focului, mlădioasă ca întotdeauna. În clipa următoare, ochii ei își recăpătară strălucirea șăgalnică.

— Hai, du-mă... eroule! Și vocea ei joasă sună misterios și în același timp mângâietor.

Noaptea strălimpede, îmbălsămată de miresmele ierburilor, era însuflețită de foșnetele gângăniilor și de țipetele păsărilor. Veda și Dar Veter înaintau cu băgare de seamă, temându-se să

nu calce în vreo vizuină ascunsă sau într-o crăpătură din pământul uscat. Măturicele negarei le lunecau înșelător pe lângă glezne. Veter scruta întunericul ori de câte ori din el se iveau contururile vreunei tufe.

Veda râse încet.

— N-ar fi trebuit să luăm cu noi acumulatorul și cablul?

— Ești neserioasă, Veda, răspunse blând Dar Veter. Mai neserioasă decât m-aș fi așteptat!

Tânăra femeie deveni deodată gravă.

— Am simțit mult prea viu protecția dumitale…

Și Veda începu să vorbească sau, mai bine zis, să-și depene cu glas tare gândurile, privind activitatea viitoare a expediției sale. Prima etapă a săpăturilor din gorganele stepei se încheiase și colaboratorii ei se întorceau acum la vechile lor îndeletniciri sau își căutau altele noi. Dar Veter, însă, care încă nu-și alesese altă ocupație, era liber s-o urmeze pe aleasa inimii lui. Judecând după informațiile primite, activitatea lui Mwen Mas se desfășura în condiții bune. Dar chiar și altminteri, Consiliul nu l-ar fi readus pe Dar Veter atât de curând în vechiul său post. În epoca Marelui Cerc nu era considerat util să muncești prea multă vreme în același domeniu, spre a nu ți se ofili darul cel mai de preț al omului – inspirația creatoare – și nu-ți puteai relua vechea îndeletnicire decât după o întrerupere mai îndelungată.

— Nu ți s-a părut meschină și monotonă munca noastră, după cei șase ani de contact nemijlocit cu Cosmosul?

Privirea limpede și atentă a Vedei îi căuta ochii.

— Nicidecum, protestă Dar Veter, dar ea nu-mi oferă acea încordare a puterilor cu care am fost obișnuit. Fără aceasta risc să devin mult prea liniștit, de parcă aș urma un tratament cu vise albastre!

— Vise albastre!? repetă Veda. Și pentru Dar Veter răsuflarea ei oprită o clipă fu mai grăitoare decât roșeața-i din obraji, de altfel invizibilă în întuneric.

— Îmi voi continua cercetările spre miazăzi, urmă Veda. Dar nu înainte să fi adunat o nouă echipă de cercetători voluntari. Până atunci, voi da unor tovarăși, care m-au chemat de mult, ajutor la niște săpături submarine.

Dar Veter pricepu și inima îi bătu de bucurie. Dar se grăbi să-și stăpânească emoția și veni în ajutorul Vedei, întrebând-o calm:

— E vorba de orașul scufundat în sudul Siciliei? Am văzut în Palatul Atlantidei lucruri minunate aduse de acolo.

— Nu, acum explorăm litoralul răsăritean al Mediteranei, Marea Roșie și coastele Indiei. Am întreprins acolo cercetări în legătură cu vestigiile istorice conservate sub apă, din vremea culturii indocretane și până la începutul Veacurilor de întuneric.

— Ceea ce înainte era ascuns sau pur și simplu aruncat în mare, în clipele când micile oaze de civilizație se năruiau sub presiunea forțelor proaspete, barbare și nepăsătoare; îmi închipui acest lucru, rosti gânditor Dar Veter, scrutând mereu câmpia alburie. Înțeleg de asemenea prăbușirea culturii antice, când statele cele vechi, puternice datorită legăturii lor cu natura, n-au fost în stare să schimbe nimic în lume, să lichideze sclavagismul din ce în ce mai odios și aristocrația parazitară…

— Și atunci locul anticului sclavagism l-a luat feudalismul, urmă Veda, bezna religioasă a Evului Mediu. Dar ce anume ți se pare de neînțeles?

— Nu-mi pot închipui prea bine cultura indocretană.

— Nu cunoști cercetările cele mai recente. Dezvoltarea acestei culturi a fost urmărită pe un vast teritoriu, care se întinde din America până în India de Nord și China Vestică, înglobând și sudul Asiei Centrale și insula Creta.

— Nu bănuiam că în timpuri atât de îndepărtate au putut exista ascunzători pentru comori artistice, de felul celor descoperite la Cartagina, în Grecia sau la Roma.

— Vino cu mine și vei vedea, îi spuse Veda încet.

Dar Veter mergea tăcut alături de ea. Terenul urca lin. Ajungând pe culme, Dar Veter se opri brusc:

— Îți mulțumesc, am să vin…

Veda întoarse capul spre el, privindu-l cu o ușoară neîncredere. În umbra nopții nordice ochii tovarășului ei de drum erau întunecați și de nepătruns.

Povârnișul trecut, luminile se arătară aproape de tot. Prevăzute cu clopote polarizante, ele nu împrăștiau razele și de aceea păreau mai depărtate decât în realitate. Această iluminație era o dovadă că se lucrează noaptea. Vuietul unui curent de înaltă tensiune devenea tot mai puternic. Contururile argintii ale unor grinzi dantelate străluceau în bătaia înaltelor lămpi albastre. Un urlet de avertizare îi făcu să se oprească: robotul de baraj intrase în funcțiune.

— Atențiune, primejdie! Mergeți pe stânga! Nu vă apropiați de stâlpi! îi preveni un amplificator invizibil.

Se îndreptară ascultător spre un grup de căsuțe albe demontabile.

— Nu priviți în direcția câmpului, stărui automatul.

Ușile a două căsuțe se deschiseră simultan și două fascicule de lumină se intersectară pe drumul întunecat. O mână de oameni, bărbați și femei, făcură celor doi călători o primire prietenoasă, exprimându-și mirarea cu privire la felul de locomoție ales de ei, atât de primitiv și nepotrivit, mai ales pe timp de noapte.

O mare desfătare le oferi o cabină strâmtă, unde se încrucișau înmiresmate șuvițe de apă, saturate de gaze și de electricitate și unde pielea era ciupită plăcut de descărcări.

Împrospătați, drumeții se întâlniră la masă.

— Dragă Veter, am nimerit la tovarăși de meserie – spuse Veda, turnând în niște pahare înguste o băutură aurie și atât de rece, încât sticla se aburi îndată.

— „Zece tonusuri”, iată ce avem noi aici, și Dar Veter, încântat, își întinse mâna spre paharul său.

— Învingător al taurului, ai început să te sălbăticești în stepa asta, protestă Veda. Îți comunic noutăți interesante, iar dumneata numai la mâncare te gândești!

— Se fac și aici săpături? se îndoi Dar Veter.

— Da, însă nu arheologice, ci paleontologice. Sunt studiate fosilele din perioada permiană, de acum două sute de milioane de ani. Când mă gândesc că toată istoria noastră numără doar câteva biete milenii…

— Aceste resturi sunt studiate pe loc, fără să fie dezgropate? Cum așa?

— Da, pe loc, dar încă n-am aflat cum procedează.

În convorbirea lor se amestecă unul dintre comeseni, un ins slab, cu fața galbenă.

— Echipa noastră urmează să preia schimbul. Tocmai am terminat operațiile preliminare și vom începe radiografia…

— Cu raze dure, ghici Dar Veter.

— Dacă nu sunteți prea obosiți, v-aș sfătui să mergeți să vă uitați. Mâine vom deplasa platforma mai departe, ceea ce nu prezintă pentru dumneavoastră niciun interes.

Veda și Dar Veter primiră bucuroși invitația. Gazdele lor primitoare se ridicară de la masă și-i conduseră într-o casă învecinată. Acolo, găsiră haine de protecție, atârnate în nișe, deasupra cărora se aflau cadrane indicatoare.

— Ionizarea produsă de tuburile noastre e foarte puternică, explică, parcă scuzându-se, o femeie înaltă, ușor adusă de spate, în timp ce-o ajuta pe Veda să îmbrace o salopetă dintr-o țesătură deasă, să-și tragă pe cap o cască transparentă și să-și fixeze în spate gențile cu acumulatoare.

În lumina polarizată, cel mai mic dâmb se detașa pe terenul accidentat al stepei cu o precizie nefirească. Un vuiet surd ca un oftat răsună deasupra unui câmp pătrat, delimitat cu niște șipci subțiri. Pământul se umflă, se brăzdă de crăpături și se surpă, formând o pâlnie în centrul căreia apăru un cilindru strălucitor, cu vârful ascuțit. O creastă elicoidală se împletea în jurul suprafeței lustruite a cilindrului; la extremitatea lui se învârtea o complicată freză electrică dintr-un metal albăstrui. Cilindrul basculă peste marginea pâlniei, se întoarse descoperindu-și paletele dindărăt, vânturate de o mișcare rapidă, și prinse din nou a se înfunda la câțiva metri mai departe, cu botul înfipt în sol aproape vertical.

Dar Veter observă un cuplu de cabluri – unul izolat, celălalt lipsit de protecție – care urmau cilindrul. Trăgându-l de mânecă, Veda îi arătă însoțitorului ei un punct aflat dincolo de un gard din stinghii de magneziu. Un alt cilindru, similar celui dintâi, se ivi din sol, se răsturnă la stânga și dispăru din nou, scufundându-se în pământ ca în apă.

Omul cu fața galbenă le făcu semn să se grăbească.

— L-am recunoscut, spuse în șoaptă Veda, căutând să prindă din urmă echipa ce se depărtase puțin. Este Liao Lan, paleontologul care a descifrat enigma populării continentului asiatic în era paleozoică.

— E chinez de origină? întrebă Dar Veter, gândindu-se la ochii negri și pieziși ai savantului. Spre rușinea mea, trebuie să mărturisesc că nu-i cunosc lucrările.

— Constat că nu prea ești tare în paleontologia terestră, observă Veda. Cred că mai bine o cunoști pe cea a unor lumi astrale.

Prin mintea lui Dar Veter se perindară într-o clipă nenumăratele forme ale vieții: milioanele de schelete ciudate,

închise în raclele diferitelor planete, vestigii ale trecutului, ascunse în stratificările fiecărei lumi locuite, mărturii înregistrate chiar de natură, păstrate de ea, până la apariția unei ființe gânditoare, capabilă să rețină, ba chiar să reconstituie cele uitate.

Ajunseră pe o mică platformă, fixată în vârful unui semicerc ajurat. În centrul planșeului se afla un mare ecran mai. Cei opt oameni se așezară în tăcere pe băncuțe joase, în jurul ecranului.

— „Cârtițele” vor termina îndată, spuse Liao Lan. După cum ați și ghicit, ele străbat rocile, trăgând după ele un cablu neizolat și formând o rețea de linii paralele și perpendiculare. Scheletele fosile se află îngropate în gresia afinată, la o adâncime de paisprezece metri. Mai jos, la șaptesprezece metri, terenul este căptușit cu o rețea metalică, conectată la puternici inductori. Se creează astfel un câmp reflector, care proiectează razele X pe ecranul unde apare imaginea oaselor pietrificate.

Două mari globuri de metal se rotiră pe soclurile lor masive. Se aprinseră proiectoarele, urletele unei sirene vestiră primejdia. Curentul continuu de un milion de volți degajă o proaspătă adiere ozonată și imprimă bornelor izolatorilor și suspensiunilor o fosforescență albăstrie.

Liao Lan mânuia butoanele pupitrului de comandă cu ușurință. Ecranul cel mare se lumina din ce în ce mai puternic. În adâncul lui pluteau siluete vagi, răspândite ici-colo în câmpul vizual. Dar iată că mișcarea se opri și contururile nebuloase ale unei pete mari umplură aproape tot ecranul, devenind din ce în ce mai precise.

Câteva manipulări încă, și în fața observatorilor se ivi, într-o aureolă cețoasă, scheletul unei făpturi necunoscute. Labele mari, cu gheare, se zgârceau sub trupul fiarei, o coadă lungă forma un cerc. Izbitor era mai ales volumul oaselor, cu extremitățile late și răsucite, cu apofize pentru inserția mușchilor uriași. Craniul cu fălcile încleștate își rânjea incisivii puternici. Văzut de sus, monstrul părea un bolovan de oase cu suprafața măcinată. Liao Lan modifică distanța focală și mări imaginea: acum tot ecranul era ocupat de capul reptilei care se târâse cu două sute de milioane de ani în urmă, pe malurile unui străvechi curs de apă.

Pereții cutiei craniene erau groși de cel puțin douăzeci de centimetri. Excrescențe osoase se arcuiau peste orbite, peste

cavitățile temporale și peste protuberanțele parietalelor. La occiput, în dreptul unui con se căsca gaura unui ochi imens. Lui Liao Lan îi scăpă un oftat admirativ.

Dar Veter nu-și mai lua ochii de la scheletul greoi al acelei ființe de demult. Mărirea forței musculare provocase îngroșarea oaselor supuse la o povară mai mare, iar greutatea crescândă a scheletului cerea o nouă întărire a mușchilor. Această dependență directă, proprie organismelor primitive, conducea adesea dezvoltarea animalelor la impasuri fără ieșire, până când vreo perfecționare fiziologică importantă le îngăduia să înlăture contradicțiile existente și să se ridice pe o nouă treaptă de evoluție. Părea de necrezut că asemenea făpturi au putut figura printre strămoșii omului, cu trupul său minunat, uluitor de ager și de precis în mișcări.

Dar Veter contempla arcadele groase de deasupra sprâncenelor, ce exprimau ferocitatea stupidă a reptilei permiene, și le compara cu mlădioasa Veda, ai cărei ochi limpezi îi luminau chipul sensibil și inteligent... Ce monstruoasă prăpastie în organizarea materiei vii! Trase involuntar cu coada ochiului, cătând să-i distingă Vedei trăsăturile, sub casca de protecție. Când își întoarse din nou privirile spre ecran, viziunea se schimbase. Observă acum un craniu parabolic și plat al unui batracian, al vreunei salamandre, sortită să zacă o viață întreagă în apa caldă și întunecată a mlaștinii permiene, pândind apropierea prăzii. Un salt, botul enorm hăpăia... și din nou acea zăcere pătrunsă de o răbdare infinită, golită de orice gând. Aceste imagini care sugerau nesfârșit de lunga și de cruda evoluție a vieții îl deprimau pe Dar Veter, îl iritau. Își îndreptă spinarea și Liao Lan, ghicindu-i starea de spirit, îi propuse să se întoarcă spre a se odihni în casă. Veda, cu nedomolita-i curiozitate, plecă de acolo cu părere de rău, deoarece văzu că savanții conectaseră mașinile electronice pentru fotografiere și înregistrare sonoră, ca să nu cheltuiască degeaba curentul de mare putere.

În curând, Veda se întinse pe un larg divan din camera de oaspeți a căsuței destinate femeilor. Dar Veter se mai plimbă un timp pe terasă, evocând impresiile zilei.

Dimineața nordică spălase cu roua ei ierburile prăfuite. Terminându-și schimbul, imperturbabilul Liao Lan le propuse vizitatorilor să-i trimită la aerodrom cu un „elf” – un mic

automobil cu acumulatoare. Terenul de aterizaj al avioanelor „săltătoare” cu reacție se afla la o sută de kilometri spre sud-est, pe cursul inferior al râului Trom-Iugan. Veda dori să cheme prin radio echipa ei, dar la săpături nu exista un post de emisiune suficient de puternic. De când strămoșii noștri pricepuseră cât de dăunătoare sunt emanațiile radioactive și instituiseră un regim strict, emisiunile dirijate necesitau instalații cu mult mai complexe, cu deosebire pentru convorbiri la distanțe mari. Pe lângă aceasta, se redusese simțitor și numărul stațiunilor. Liao Lan hotărî, așadar, să se stabilească o legătură cu cel mai apropiat turn de observație al crescătorilor de vite. Aceste turnuri comunicau între ele cu ajutorul emisiunilor dirijate și puteau transmite orice la postul central din raionul lor. Tânăra practicantă care trebuia să readucă „elful” la tabăra paleontologilor îi sfătui pe călători să se oprească în drum la un asemenea turn, de unde puteau vorbi ei înșiși prin televiziofon[60]. Veda și Dar Veter primiră bucuroși această propunere. Vântul puternic ridica în trâmbe praful ușor și răvășea părul tuns scurt al fetei de la volan. Stăteau înghesuiți pe scaunul mașinii, căci trupul masiv al fostului director al stațiunilor exterioare le cam înghesuise pe cele două tovarășe de drum ale lui. Pe cerul albastru și senin abia se zărea silueta zveltă a turnului de observație. Curând „elful” se opri la picioarele lui. Contraforturi metalice mult depărtate sprijineau un acoperiș din material plastic, sub care staționa un alt „elf”. Din centrul acoperișului pornea casa unui ascensor. O cabină minusculă îi transportă pe toți, unul câte unul, deasupra etajului cu locuințe, în vârful turnului, unde fură salutați de un tânăr ars de soare și aproape gol. Tulburarea care o cuprinse deodată pe însoțitoarea lor o făcu pe Veda să-și dea seama că istețimea fetei cu părul tuns scurt avea rădăcini mai adânci...

Mica încăpere rotundă cu pereții de cristal oscila sensibil, turnul ușor răsuna ca o coardă întinsă. Plafonul și planșeul erau zugrăvite într-o culoare închisă. De-a lungul ferestrelor se înșiruiau mese înguste încărcate cu binocluri, cu mașini de calculat și caiete de însemnări. De la această înălțime de nouăzeci de metri, privirea îmbrățișa o mare suprafață a stepei, până la limitele de vizibilitate ale celorlalte turnuri. Ele

[60] T.V.F. – stereoteleviziofon, dispozitiv pentru convorbiri și pentru transmiterea simultană de imagini stereoscopice (noțiune fantastică – n.a.).

îngăduiau o continuă supraveghere a turmelor și ținerea în evidență a rezervelor de furaje. Labirinturile de strungi, prin care de două ori pe zi erau trecute turmele vitelor mulgătoare, își desenau în stepă cercurile verzi concentrice. Laptele care, ca și cel al antilopelor africane, nu se acrea niciodată, era colectat și congelat pe loc, în frigorifere subterane, putând fi conservat foarte multă vreme. Turmele erau mânate cu ajutorul „elfurilor" de care dispunea fiecare turn. Observatorii aveau posibilitatea să studieze în timpul serviciului lor; de aceea cei mai mulți dintre ei urmau cursurile școlilor. Tânărul îi conduse pe Veda și pe Dar Veter la etajul cu locuințe, suspendat câțiva metri mai jos, între grinzi încrucișate. Încăperile de aici aveau pereți izolanți, care opreau orice sunet, astfel încât drumeții noștri se pomeniră cufundați într-o tăcere perfectă. Numai legănarea neîncetată mai amintea că odaia se afla la o înălțime primejdioasă.

Un alt tânăr lucra la postul de emisie. Coafura complicată și rochia de culori vii a interlocutoarei lui de pe ecran arătau că stabilise legătura cu stațiunea centrală, căci oamenii stepei purtau combinezoane scurte și ușoare. Fata de pe ecran intră în comunicație cu stațiunea de centură și curând, în televiziofonul turnului apăru figura tristă și silueta mărunțică a principalei ajutoare a Vedei Kong – Miiko Eigoro. Ochii ei negri și oblici, ca ai lui Liao Lan, exprimară o bucuroasă surpriză, gurița ei se întredeschise de uimire. O clipă mai târziu, însă, pe chipu-i devenit impasibil nu mai puteau citi decât o atenție profesională. Urcând în vârful turnului, Dar Veter o găsi pe tânăra paleontologă într-o discuție animată cu primul băiat și ieși pe platforma circulară care încingea camera de cristal. Locul umedei prospețimi matinale îl luase de mult arșița amiezii, care estompase coloritul viu și asperitățile terenului. Stepa se întindea vastă, până-n zori, sub un cer senin și dogoritor. Din nou îl cuprinse pe Dar Veter un dor nelămurit de pământul nordic al strămoșilor săi. Rezemat de balustrada platformei mișcătoare, fostul director al stațiunilor exterioare avu, mai tare decât oricând, sentimentul că visurile celor din vechime s-au înfăptuit. Clima cea vitregă a fost împinsă de mâna omului departe spre nord, iar căldura dătătoare de viață a sudului s-a revărsat pe aceste plaiuri, odinioară înfrigurate sub lințoliul norilor reci.

Veda Kong intră în odaia de cristal și anunță că radiooperatorul s-a obligat să-i conducă mai departe. Fata cu părul scurt îi mulțumi cu o lungă privire. Prin peretele străveziu se vedeau umerii lați ai lui Dar Veter, încremenit în contemplație.

— Visezi… auzi el din spate. La ce visezi? Te pomenești că la mine!?

— Nu, Veda, mă gândeam la acest principiu al vechii filosofii indiene: lumea n-a fost creată pentru om, și omul devine cu adevărat mare doar când pricepe valoarea și frumusețea altei vieți, a vieții naturii…

— Dar nu înțeleg: e incomplet…

— Incomplet? Poate… Aș adăuga că numai omului îi este dat să înțeleagă atât frumusețea, cât și defectele vieții. Și numai el poate să dorească și să creeze o viață mai bună!

— De data asta sunt de acord – spuse încet Veda, iar după o tăcere mai îndelungată continuă: Te-ai schimbat, Veter…

— Desigur. După ce-am muncit patru luni de zile cu o simplă cazma, urnind pietroaiele și bârnele putrede ale gorganelor voastre, am început, vrând-nevrând, să privesc viața mai simplu și să îndrăgesc bucuriile-i obișnuite…

— Nu glumi, Veter, se încruntă Veda, vorbesc serios. Când te-am cunoscut pe dumneata, stăpâneai întreaga putere a Pământului, vorbeai cu lumile cele îndepărtate… Acolo, la observatoarele voastre, păreai o ființă supranaturală, un zeu! cum spuneau cei din antichitate. În vreme ce aici, la munca noastră, modestă, colectivă, dumneata… Ea tăcu.

— Ce s-a întâmplat cu mine? se interesă el curios. Mi-am pierdut măreția? Ce-ai fi spus atunci de mă vedeai cum eram înainte de-a fi intrat la Institutul de Astrofizică: mașinist al Căii Spirale? E mai puțin ilustru, nu-i așa? Ori ca mecanic la mașinile de recoltat fructe în zonele tropicale?

Veda izbucni în râs:

— Să-ți dezvălui taina unui suflet de fată. Când învățam la școala de ciclul trei, eram îndrăgostită de un mecanic al Căii Spirale. Nu-mi puteam închipui un om mai puternic decât el… Dar uite că vine radiooperatorul! Să plecăm, Veter!

Mai înainte de a-i introduce pe Veda și Dar Veter în cabină, pilotul îi mai întrebă o dată dacă sănătatea le îngăduie să suporte brusca accelerație a avionului săltător. El se ținea cu

strictețe de regulament. Primind pentru a doua oară un răspuns afirmativ, pilotul îi instală în fotolii adânci, la botul transparent al avionului, care semăna cu o uriașă picătură de apă. Veda se simțea cât se poate de incomod; din cauza fuzelajului ridicat, fotoliile se răsturnaseră pe spate. Un semnal de gong, apoi un resort puternic proiectă avionul aproape vertical. Trupul Vedei se cufundă încet în fotoliu ca într-un lichid dens. Dar Veter își întoarse anevoie capul ca s-o încurajeze cu un zâmbet. Pilotul porni motorul. Un vuiet, o senzație de greutate copleșitoare în tot corpul, și avionul în formă de picătură zbură, descriind un arc, la o înălțime de douăzeci și trei de mii de metri. Părea că trecuseră doar câteva minute, dar călătorii și coborau, cu genunchii tremurători, în fața căsuțelor lor din stepa altaică, în timp ce aviatorul le făcea semn să se depărteze. Veter înțelese că în lipsa unei catapulte, motorul trebuia pus în funcțiune chiar pe sol. Porni deci în goană, trăgând pe Veda după sine, spre Miiko Eigoro, care venea alergând în întâmpinarea lor. Cele două femei se îmbrățișară ca după o lungă despărțire.

• Capitolul V •
CALUL DE PE FUNDUL MĂRII

Marea caldă și transparentă își legăna leneș scânteietoarele unde albastre-verzui. Dar Veter intră încet în apă până la gât și, aruncându-și brațele în lături, caută să se țină în picioare pe fundul povârnit. Privind pe deasupra undelor line zările pline de lumină, simțea din nou că se dizolvă în marea aceasta nemărginită, că devine el însuși o părticică din necuprinsul naturii. Adusese cu el, la mare, o durere veche, cu greu stăpânită. Era durerea despărțirii de măreția Cosmosului, de nemărginitul ocean de gândire și știință, de aspra concentrare în care își trăise fiecare zi din viață. Existența lui de acum era într-un contrast pronunțat cu trecutul și numai dragostea-i mereu crescândă pentru Veda îi mai înfrumuseța zilele de muncă neobișnuită pentru el și-i făcea mai puțin împovărător melancolicul răgaz pe care îl avea acum creierul său atât de bine antrenat la reflexiune. Se cufundase cu entuziasmul unui neofit în cercetările istorice. Fluviul timpului, oglindit în cugetul său, îl ajuta să se împace cu schimbarea ce-i intervenise în viață. Îi era recunoscător Vedei Kong, care cu un tact demn de ea organizase călătoria cu elicoplanul într-o țară transfigurată de munca omului. Ca și în fața imensității mării, necazurile-i personale se pierdeau înaintea grandioaselor lucrări terestre și-l făceau să se împace cu ireparabilul, cu care de obicei omul se împacă cel mai greu...

O voce dulce, aproape de copil, îl strigă pe nume. O recunoscu pe Miiko. Cu o mișcare largă sări în apă și veni lângă dânsul. De pe părul ei aspru, negru ca pana corbului, se rostogoleau picături mari, iar trupu-i oacheș, gălbui, părea verde sub stratul subțire de apă. Înotară alături, în întâmpinarea Soarelui, spre o insuliță singuratică și pustie, ce se înălța ca un dâmb negru la un kilometru de țărm. Toți copiii Erei Marelui Cerc creșteau pe malul mării ca niște înotători de clasă; cât despre Dar Veter, avea în această materie un talent deosebit. La început, pornise înot fără grabă, temându-se să n-o obosească

pe Miiko, dar fata luneca pe lângă el ușor, fără pic de efort, încât Dar Veter începu să-și mărească viteza, oarecum uimit de măiestria ei. Dar chiar și atunci când el înota din răsputeri, Miiko nu rămânea în urmă, deși chipu-i drăgălaș și imobil păstra și mai departe aceeași expresie calmă. Dinspre insulă se auzi vuietul surd al valurilor care se spărgeau de mal. Dar Veter se lăsă pe spate, iar fata, care-și luase tocmai avânt, descrise un cerc și se întoarse spre el.

— Miiko, înoți minunat! strigă, plin de admirație, Dar Veter și, umplându-și pieptul cu aer, își ținu răsuflarea.

— Înot mai prost decât mă cufund, mărturisi fata și Dar Veter se miră din nou.

— Strămoșii mei erau japonezi, urmă Miiko. Pe timpuri existase un trib întreg în care toate femeile erau specializate în înotul sub apă: pescuiau perle, adunau alge comestibile. Această îndeletnicire, transmisă din generație în generație, deveni în decursul unui mileniu o artă desăvârșită, care s-a manifestat acum din întâmplare în persoana mea.

— N-aș fi bănuit niciodată…

— … Că un vlăstar al cufundătoarelor de odinioară ar putea deveni un istoric? În familia noastră a existat o legendă. A fost o dată, cu mai bine de o mie de ani în urmă, un pictor japonez cu numele de Yanaghihara Eigoro…

— Eigoro? Numele dumitale?…

— Este un caz rar în zilele noastre, când îți iei numele care-ți place, care-ți pare că-ți sună mai bine. De altfel, fiecare se străduie să aleagă consonanțe, sau cuvinte din graiul poporului din care se trage. Numele dumitale, dacă nu mă-nșel, e format din rădăcini rusești?

— Exact! Numai că nu este vorba de rădăcini, ci de cuvinte întregi. Primul înseamnă dar, prinos; cel de-al doilea – vânt, vijelie…

— Înțelesul numelui meu îmi este necunoscut. Dar pictorul a existat; un străbunic de-al meu a găsit într-un muzeu unul dintre tablourile acestui artist. Este o pânză mare, pe care o poți vedea la mine. Te asigur că prezintă interes pentru un istoric… Este o vie evocare a vieții aspre și curajoase, a sărăciei și a modestiei unui popor de demult… Mergem mai departe?

— O clipă, Miiko! Parcă mai voiai să spui ceva despre scufundătoare…

— Pictorul s-a îndrăgostit de una dintre acestea, și a rămas în tribul ei. Fiicele lui au fost și ele scufundătoare și toată viața și-au petrecut-o muncind în apă… Ia privește, ce insulă bizară! Parcă ar fi un rezervor rotund sau un turn jos, din acelea folosite la fabricarea zahărului.

— Nici pomeneală! pufni fără voie Dar Veter. În copilărie, aceste insule pustii mă fascinau. Singuratice, împresurate de mare, câte ciudățenii n-ascund ele prin crângurile sau falezele lor! Acolo poți întâlni orice năzdrăvănie.

Miiko îl răsplăti cu râsul ei argintiu. De obicei tăcută, nițeluș cam tristă, tânăra fată era acum de nerecunoscut. Avântată cutezător înainte, spre valurile agitate, rămânea totuși pentru Dar Veter o ușă închisă, spre deosebire de transparenta Veda, al cărei curaj reprezenta mai curând o splendidă încredere decât o adevărată dârzenie.

Printre stâncile mari de lângă mal, marea formase trecători adânci, străbătute de soare. Căptușite cu mogâldețele întunecate ale bureților și încadrate cu ciucurii algelor, galeriile acestea submarine duceau spre partea răsăriteană a insulei, mărginită de adâncuri necunoscute și negre. Dar Veter regreta acum că nu luase de la Veda o hartă amănunțită a litoralului. Plutele expediției marine străluceau la soare lângă promontoriul vestic, la câțiva kilometri de insulă. Ceva mai aproape era o plajă pe care se odihneau toți membrii expediției, profitând de faptul că în acea zi se preschimbau acumulatoarele mașinilor. Numai Dar Veter nu putuse rezista patimii sale din copilărie pentru cercetarea insulelor nelocuite.

Deasupra înotătorilor atârna o sinistră faleză de andezit[61]. De curând, un cutremur dărâmase partea mai veche a malului și blocurile de piatră mai purtau urmele proaspete ale cataclismului. Dinspre larg trăgea un curent puternic. Miiko și Dar Veter înotară mult timp prin apa întunecată de lângă malul răsăritean; în sfârșit găsiră o lespede de piatră, pe care Dar Veter o împinse pe Miiko.

În văzduh, se zbuciumau pescărușii înspăimântați; izbiturile valurilor cutremurau blocurile de andezit. Nu se zărea nimic, în afară de stânci golașe și aspre tufișuri, nici urmă de oameni sau de alte viețuitoare.

---

[61] Andezit – rocă vulcanică (n.a.).

Cei doi înotători suiră până în vârful insulei și după ce priviră de sus zbaterea valurilor se întoarseră. Tufele ce ieșeau din crăpăturile stâncilor răspândeau un miros acru. Dar Veter se întinse pe o piatră caldă, privind alene talazurile.

Miiko se lăsă pe vine chiar la marginea stâncii și se căznea să distingă ceva de pe fundul apei. În partea aceasta a insulei nu existau nici bancuri de nisip, nici obișnuitul bolovăniș. Faleza se înălța de-a dreptul din apa întunecată, uleioasă. Soarele îi tivea creasta cu o geană orbitoare. Acolo unde lumina, retezată de stâncă, pătrundea vertical în apa limpede, abia se ghicea scânteierea aurie a nisipului de pe fund.

— Ce vezi acolo, Miiko?

— Nimic. Pe dumneata te atrag insulele pustii, pe mine fundul mării. Mi se pare și mie că acolo poți găsi oricând ceva interesant, poți face o descoperire.

— Atunci de ce lucrezi în stepă?

— E greu de răspuns. Pentru mine marea reprezintă prilejul unei bucurii atât de puternice, încât n-aș putea trăi tot timpul alături de ea, după cum nu poți asculta întruna muzica preferată. Cu atât mai prețioase sunt întâlnirile noastre…

Dar Veter dădu înțelegător din cap:

— Vrei să ne scufundăm acolo? – întrebă el, arătând nisipul luminos din adâncime. Sprâncenele fetei, ridicate ușor spre tâmplă, se înălțară și mai mult:

— Ai să poți? Aici sunt cel puțin douăzeci și cinci de metri, lucru de care nu-i în stare decât un scufundător cu multă experiență…

— Am să încerc… Dar dumneata?

În loc de răspuns, Miiko se ridică, căută în jurul ei și alese o piatră mare, pe care o aduse la marginea stâncii.

— Dă-mi voie să fac întâi o încercare cu o piatră. Este cam împotriva regulilor mele, mă tem însă să nu dăm de oarecare curenți: prea este curat fundul…

Fata ridică mâinile, se apleacă înainte, apoi se îndreptă, lăsându-se pe spate. Dar Veter îi urmărea mișcările respiratorii cu gândul s-o imite. Miiko nu mai rosti niciun cuvânt. După câteva exerciții, apucă piatra și se azvârli în neagra adâncime, ca într-o prăpastie.

Trecuse mai bine de un minut, dar nu se vedea nici urmă din curajoasa fată. Dar Veter simți o vagă neliniște. Începu și el să

caute o piatră pentru lest, făcându-și socoteala că lui îi trebuia una cu mult mai mare. Ridicase tocmai o bucată de andezit de vreo patruzeci de kilograme, când la suprafața mării apăru Miiko. Răsufla din greu și părea foarte obosită.

— Este acolo… un cal! reuși ea cu greu să rostească.

— Ce spui? Ce cal?

— Statuia unui cal imens… acolo, într-o firidă naturală. O să mă uit îndată mai bine.

— E prea greu, Miiko. Așteaptă puțin, ne ducem înapoi și luăm niște scafandri și o barcă.

— Nu! Vreau să mă duc așa cum sunt! Și chiar acum! și fata își aruncă brațele în lături. Va fi izbânda mea proprie, nu a aparatelor. Pe ceilalți îi chemăm mai târziu.

— Bine, numai să viu și eu cu dumneata! Dar Veter puse mâna pe piatra lui. Miiko zâmbi:

— Ia una mai mică, uite ca asta. Dar cu respirația ce faci?

Dar Veter repetă docil exercițiile preliminare și se aruncă în mare cu piatra în brațe. Apa îl izbi puternic în obraz, îl întoarse cu spatele spre Miiko, îi strivi pieptul, stârnind o durere vie în urechi. Luptă împotriva ei, încordându-și toți mușchii trupului, strângând din fălci. Dedesubt, penumbra rece și cenușie devenea tot mai deasă, lumina vie a zilei se întuneca rapid. Puterea dușmănoasă a adâncimilor își punea pe el stăpânirea; simțea amețeală, ochii îl dureau. Deodată mâna fermă a lui Miiko îl atinse pe umăr și Dar Veter simți sub picioare nisipul solid cu slabe luciri argintii. Întorcându-și cu greu capul în direcția indicată de Miiko tresări de uimire, scăpând piatra din mână. Îndată apa îl împinse în sus. Nu-și mai amintea cum a ajuns la suprafață. Nu vedea nimic în ceața roșiatică ce-l înconjura; inspira și expira convulsiv aerul… După un timp, când urmările presiunii submarine se mai atenuară puțin, lăsându-i creierul liber, în memorie îi înviară cele văzute. În puținele clipe petrecute pe fund, ochii și creierul său reușiseră să înregistreze o mulțime de amănunte.

Stâncile întunecate formau în partea lor superioară o ogivă uriașă, sub care se afla statuia unui cal gigantic. Pe suprafața ei lustruită nu se prinseseră nici alge, nici scoici. Sculptorul necunoscut urmărise, în primul rând, să exprime vigoarea. Mărise partea din față a trupului, lărgise pieptul imens al calului, trăsese mult în sus gâtul puternic arcuit. Piciorul stâng din față

era ridicat, înaintând spre spectator încheietura rotunjită a genunchiului, iar copita uriașă îi atingea aproape pieptul. Celelalte picioare păreau a se smulge de la pământ într-un efort neînchipuit, astfel încât uriașul animal atârna deasupra privitorului, parcă strivindu-l cu puterea lui fantastică. Pe gâtul arcuit, coama se ghicea ca un pieptene zimțat, botul aproape că se proptea în piept, iar ochii priveau de sub fruntea aplecată cu o cumplită răutate, care se oglindea și în urechile mici, culcate pe spate, ale colosului de piatră.

Liniștindu-se în ceea ce privește starea lui Dar Veter și lăsându-l întins pe stânca netedă, Miiko sări din nou în apă. În sfârșit, obosită de aceste scufundări la adâncime și săturată de priveliștea descoperirii sale, tânăra fată se întoarse, se așeză alături de Dar Veter și așteptă mult timp în tăcere ca respirația să-i revină la normal.

— Ar fi interesant de știut ce vechime are această sculptură? se întrebă ea, îngândurată.

Dar Veter ridică din umeri, amintindu-și amănuntul care-l mirase cel mai mult.

— Cum se face că statuia calului n-a fost deloc acoperită de alge, nici de scoici?

Miiko se răsuci spre el dintr-o mișcare:

— Da, cunosc asemenea descoperiri. S-a văzut că au fost acoperite de o compoziție specială, care nu permite fixarea pe ele a organismelor vii. Asta ar însemna că statuia datează de la sfârșitul ultimului secol al E.L.D.

Pe mare, între litoral și insulă, apăru un înotător. Apropiindu-se, se ridică din apă și-i salută dând din mâini. Dar Veter recunoscu umerii largi și pielea neagră și strălucitoare a lui Mwen Mas. Curând, acesta se cățără pe stânci. Un zâmbet plin de bunătate strălucea pe fața umedă a noului director al stațiunilor exterioare. Se înclină în fața micuței Miiko și-l salută pe Dar Veter cu un gest larg.

— Sunt însoțit de Ren Boz. Am venit aci pentru o zi, ca să-ți cerem un sfat.

— Cine-i Ren Boz?

— Un fizician de la Academia Limitelor Cunoașterii…

— Parcă-l știu. Se ocupă de problemele corelațiilor spațiu-câmp[62]? Unde l-ai lăsat?

— Pe mal. Nu înoată… ca dumneata în orice caz…

Un clipocit ușor întrerupse cuvintele lui Mwen Mas.

— Mă duc la Veda, strigă din apă Miiko. Dar Veter zâmbi tinerei fete.

— N-o mai rabdă inima să povestească cât mai curând despre calul din adâncuri, făcu el și-l încunoștiință pe Mwen Mas despre descoperirea lor.

Africanul îl ascultă fără niciun interes. Degetele lungi i se mișcau nervos, pipăindu-i mecanic bărbia. În privirea îndreptată asupra lui, Dar Veter citi neliniște și speranță.

— Văd că te frământă ceva grav. Atunci să nu mai zăbovim!

Mwen Mas nu se lăsă rugat de două ori. Așezat pe marginea stâncii, deasupra abisului ce ascundea enigmatica statuie, își mărturisi îndoielile care-l chinuiau. Întâlnirea cu Ren Boz nu era întâmplătoare. Viziunea minunatei lumi de pe Epsilon-Tucan nu-l mai părăsise din momentul întâlnirii lor. Atunci încolțise în sufletul său un vis minunat: să se apropie, fie și pentru o singură clipă, de lumea aceea, înfrângând pe orice cale spațiul monstruos care-l despărțea de ea. Dorea ca între trimiterea și recepționarea unei comunicări, a unui semnal sau a unei imagini să nu mai existe un interval de șase sute de ani, inaccesibil unei existențe omenești. Să simtă aproape pulsul minunatei vieți înrudite cu a noastră, să poată, prin cumplitele spații ale Cosmosului, să întindă o mână de ajutor oamenilor-frați. Mwen Mas își concentrase de atunci toate eforturile asupra studierii problemelor nerezolvate și a experiențelor neterminate, întreprinse de mii de ani în direcția înțelegerii spațiului ca o funcție a materiei. Era aceeași problemă a cărei rezolvare o visase și Veda Kong în noaptea când vorbise pentru prima oară în cadrul emisiunii pentru Marele Cerc…

La Academia Limitelor Cunoașterii cercetările de această natură le conducea Ren Boz, un tânăr fizician și matematician. Întâlnirea lui cu Mwen Mas și prietenia care s-a legat apoi între ei au fost determinate de comunitatea năzuințelor lor.

Ren Boz considera că problema fusese îndeajuns studiată pentru a se trece la experimentare. Aceasta, ca orice cercetare

[62] Corelația spațiu-câmp – legătura ce există între spațiul cosmic și câmpurile unui anumit tip de forțe. De exemplu: gravitația și spațiul (n.r.).

pe scară cosmică, nu putea fi efectuată în laborator. Proporțiile uriașe ale problemei cereau și o experiență tot atât de uriașă. Ren Boz ajunsese la concluzia că este necesar să se ceară efectuarea acestei experiențe prin stațiunile exterioare, cu cheltuirea întregii energii de forțe terestre, inclusiv a stațiunii de rezerve energetice Q de pe Antarctida.

Intuiția unei mari primejdii îl alarmă pe Dar Veter în timp ce scruta ochii arzători și nările fremătătoare ale lui Mwen Mas.

— Ai vrea să știi ce-aș face eu într-un asemenea caz? puse el calm întrebarea hotărâtoare.

Mwen Mas dădu afirmativ din cap și-și trecu vârful limbii peste buzele arse.

— Eu unul n-aș face experiența, spuse răspicat Dar Veter, fără să ia seama la grimasa de durere care trecu într-o clipă pe fața africanului și dispăru tot atât de repede, încât un interlocutor mai puțin atent n-ar fi remarcat-o.

— Eram sigur! îi scăpă lui Mwen Mas.

— Atunci de ce-ai atribuit o importanță atât de mare sfatului meu?

— Credeam că o să te putem convinge.

— Ei bine, încearcă! Dar să mergem la ceilalți! Sunt, desigur, pe cale să pregătească scafandrii pentru a studia calul din mare.

Veda cânta și două voci necunoscute de femeie o acompaniau.

Văzând pe cei doi cercetători venind înot spre mal, începu să le facă semne copilărești, îndoindu-și degetele mâinilor deschise. Cântecul amuți. Una dintre femei era Evda Nal. Dar Veter o vedea pentru prima oară fără îmbrăcămintea-i albă de medic și remarcă silueta-i frumoasă, înaltă și mlădioasă, care n-avusese încă timpul să se bronzeze; renumita psihiatră fusese probabil foarte ocupată în ultima vreme. Părul foarte negru al Evdei, pieptănat cu cărare la mijloc, era ridicat la tâmple. Pomeții proeminenți, deasupra obrajilor ușor trași, subliniau tăietura prelungă a ochilor negri pătrunzători. Obrazul ei avea o imperceptibilă asemănare cu străvechiul sfinx egiptean, cel care din depărtata antichitate veghea în marginea deșertului mormintele piramidale ale regilor celui mai vechi stat de pe Pământ. Trecuseră douăzeci de veacuri de când deșertul dispăruse, în mijlocul nisipurilor foșneau acum crânguri de pomi roditori, iar sfinxul era acoperit cu un clopot de sticlă, care nu

ascundea nici cea mai mică scobitură de pe obrazul lui mâncat de vechime.

Amintindu-și că Evda Nal era de origine peruviană sau chiliană, Dar Veter o salută după ritul străvechi al adoratorilor soarelui din America de Sud.

— Ți-a priit faptul că ai muncit cu istoricii, spuse Evda. Pentru asta trebuie să mulțumești Vedei…

Dar Veter se întoarse spre prietena lui, dar Veda îl apucă de mână și-l conduse spre o femeie pe care n-o cunoștea deloc.

— Aceasta este Ciara Nandi! Suntem aici cu toții oaspeții ei și ai pictorului Kart San. Ei locuiesc pe acest litoral de o lună de zile. Studioul lor mobil se află la capătul golfului.

Dar Veter întinse tinerei mâna; ea ridică spre dânsul niște ochi albaștri imenși. O clipă i se tăie respirația; femeia aceasta avea în ea ceva ce-o deosebea de toate celelalte. Stătea în picioare între Veda Kong și Evda Nal, minunate amândouă, de o frumusețe spiritualizată, de o inteligență vie și de disciplina unei îndelungate activități științifice. Și totuși frumusețea lor pălea în fața strălucirii radiate de întreaga făptură a necunoscutei.

— Numele dumitale se aseamănă puțin cu al meu, spuse Dar Veter.

Colțurile delicatei guri tresăriră schițând un zâmbet stăpânit:

— După cum și dumneata semeni oarecum cu mine.

Dar Veter aruncă o privire peste bogata-i coamă neagră și lucioasă și-i zâmbi larg Vedei.

— Veter, nu te pricepi deloc să faci complimente femeilor, îl necăji malițios aceasta, plecându-și ușor capul pe umăr.

— Crezi că mai e nevoie de ele în epoca noastră izbăvită de înșelăciune?

— Este! interveni Evda Nal. Și va fi nevoie oricând!

— Ți-aș fi recunoscător dacă mi-ai explica, făcu Dar Veter, încruntându-și ușor sprâncenele.

— Peste o lună voi ține la Academia Necazurilor și a Bucuriilor conferința mea de toamnă; voi vorbi atunci pe larg despre însemnătatea emoțiilor directe. Evda se întrerupse și-l salută din cap pe Mwen Mas, care se apropia de ei.

Africanul umbla, ca de obicei, cu pași măsurați și ușori. Dar Veter observă că Ciara avu o ușoară tresărire; obrajii ei bronzați se îmbujorară de parcă soarele, pătrunzându-i în toate fibrele și

celulele corpului, ar fi strălucit deodată prin pielea ei brună. Mwen Mas se înclină nepăsător.

— Mă duc să-l aduc pe Ren Boz. A rămas dincolo, pe o piatră.

— Să mergem la el, propuse Veda, și în întâmpinarea lui Miiko, care s-a dus după aparate. Ciara Nandi, ne-nsoțești?

Tânăra fată dădu negativ din cap.

— Vine domnul și stăpânul meu. Soarele a apus și în curând începem lucrul.

— Trebuie să fie foarte greu să pozezi – spuse Veda. Cere un adevărat eroism. Eu una n-aș putea.

— Și eu am crezut tot așa, că n-am să pot. Dar dacă ajungi să te pasionezi de ideea pictorului, începi să participi și tu la creația lui. Cauți întruparea imaginii în propriul tău trup… În orice mișcare, în orice mlădiere a lui există mii de nuanțe! Să le prinzi întocmai ca pe niște acorduri muzicale care plutesc în aer…

— Ciara, ești o comoară pentru un pictor!

— Da, într-adevăr o comoară! o întrerupse pe Veda o puternică voce de bas. O comoară descoperită într-un mod extraordinar!

Pictorul Kart San îi salută cu mâna ridicată. Părul său galben ca paiul era răvășit, obrazul, asprit de vânt, se îmbujorase.

— Dacă ai timp, condu-ne puțin și povestește-ne, se rugă de el Veda.

— Sunt un povestitor cam prost. Totuși este foarte interesant. Mă pasionează reconstituirile. Pe calea aceasta pictez diferite tipuri umane, care au existat până la Era Lumii Dezunite. După marele succes al picturii mele „Fiica Gondvanei”, am simțit o dorință arzătoare să creez altă întruchipare etnografică. Frumusețea trupească este cea mai perfectă expresie a unei rase de-a lungul mai multor generații de viață sănătoasă și curată. Fiecare rasă poseda pe vremuri o anumită cizelare a ei, o anumită concepție a frumosului, elaborate încă din vremurile sălbăticiei. Aceasta este concepția noastră, a pictorilor, socotiți ca fiind mai înapoiați… Această părere trebuie să fi luat naștere probabil încă din paleolitic, de pe vremea troglodiților. Dar m-am îndepărtat de subiect… Am conceput, așadar, tabloul „Fiica lui Thetis”, adică a Mării Mediterane. Am fost frapat de faptul că în Grecia antică, în Creta, în Mesopotamia, în America, în Polinezia, zeii ieșeau din mare. Ce poate fi mai frumos decât mitul elin al

Afroditei, zeița frumuseții și a iubirii! Însuși numele ei e minunat: Afrodita Anadiomena, cea născută din spumă, ieșită din mare. O zeiță ivită din spuma fecundată de lumina stelelor deasupra mării nocturne! Care alt popor a fost în stare să găsească o imagine mai poetică?…

— Din lumina stelelor și spuma mării, auzi Veda Kong șoapta Ciarei. Se uită cu coada ochiului la tânăra fată.

Profilul dur, parcă sculptat în lemn sau în piatră, al Ciarei amintea de popoarele antice. Nasul mic și drept, ușor rotunjit la vârf, fruntea puțin aplecată înapoi, bărbia puternică, dar mai cu seamă marea distanță de la nas la ureche – trăsături caracteristice pentru popoarele antichității mediteraneene – se regăseau în figura Ciarei.

Veda o examină pe furiș, din creștet până-n tălpi, și găsi că totul era nițel exagerat în această tânără fată. Un ten prea neted, o talie prea subțire, șoldurile mult prea largi. Se și ținea exagerat de drept, din care cauză sânii ei pietroși ieșeau prea mult în relief. Dar poate că pictorul avea nevoie tocmai de asemenea elemente, puternic conturate.

Un grind de piatră le tăie calea. Veda își schimbă părerea formată adineauri, văzând cu câtă ușurință și grație Ciara Nandi sărea din piatră în piatră, de parcă ar fi dansat.

„În vinele ei curge, fără doar și poate, sânge indian, își zise Veda. Am s-o întreb mai târziu…”

— Ca să creez tabloul meu „Fiica lui Thetis”, urmă pictorul, trebuia să mă apropii de mare, să mă înrudesc cu ea, deoarece cretana mea trebuia să iasă din ape întocmai ca Afrodita, dar într-un chip care să fie pe înțelesul tuturora. Pe când mă pregăteam să pictez „Fiica Gondvanei”, am lucrat trei ani în Africa Ecuatorială, la o stațiune silvică. Terminându-mi tabloul, m-am angajat ca mecanic pe un glisor poștal și, timp de doi ani, am împărțit corespondență la exploatările piscicole și la fabricile de albumină și sare de pe uriașele platforme metalice care plutesc pe apele Atlanticului.

Într-o seară străbăteam cu mașina mea oceanul la vest de Azore, unde contracurentul întâlnește curentul septentrional. Acolo sunt totdeauna valuri mari și agitate. Glisorul meu când se avânta spre norii joși, când cădea vertiginos în văile dintre valuri. Elicea vuia din greu: eu stăteam în picioare sus, pe

punte, alături de timonier. Și deodată… N-am să uit niciodată clipa aceea!

Închipuiți-vă un talaz mai înalt decât toate celelalte venind în goană spre noi. Și pe creasta acestui perete de apă, sub denșii nori de sidef, stătea o fată cu pielea bronzată… Valul se rostogolea tăcut, iar fata zbura neînchipuit de mândră în singurătatea ei, împresurată de nețărmuritul ocean. Glisorul meu săltă și trecurăm pe dinaintea fetei, care ne făcea semne prietenoase cu mâna… Atunci am văzut că se ținea dreaptă pe una dintre acele „scânduri” cu motor pe care le conduci cu picioarele…

— Știu, răspunse Dar Veter, pentru plimbări pe valuri.

— Ceea ce m-a impresionat cel mai mult a fost faptul că în jurul fetei nu mai exista nimic… Închipuiți-vă norii ce atârnau jos, deasupra oceanului pustiu, pe distanță de sute de mile, lumina amurgului și fata care zbura pe valul uriaș. Era…

— Bineînțeles, Ciara Nandi! spuse Evda Nal. Dar de unde venea?

— În orice caz, nu din spuma mării și nici din lumina stelelor! Ciara izbucni într-un râs neașteptat de înalt și sonor. Veneam de pe platforma unei fabrici de albumine. Staționam atunci la marginea sargaselor[63], unde se cultiva chlorella[64] și unde lucram ca biolog.

— Fie și așa, consimți împăciuitor Kart San. Dar din clipa aceea ai devenit pentru mine fiica Mării Mediterane, născută din spuma ei, modelul predestinat pentru tabloul meu viitor. Am așteptat un an de zile.

— Aș putea să vin la dumneata să-l văd? întrebă Veda Kong.

— Cum să nu, numai să nu fie la o oră de lucru, mai bine seara. Lucrez foarte încet și nu suport prezența nimănui în acest timp.

— Pictezi în culori?

— Felul nostru de a lucra s-a schimbat prea puțin în miile de ani de când există pictura. Este și firesc: legile optice și ochiul omului au rămas tot aceleași! S-a sensibilizat intuirea unor

---

[63] Sargase – regiuni ale mării – în mijlocul vârtejurilor formate de curenții marini – acoperite complet cu aglomerări de alge (n.a.).

[64] Chlorella – algă marină cu conținut foarte bogat de albumine, cultivată special pentru producția alimentară (noțiune fantastică – n.a.).

nuanțe, s-au inventat oarecare vopsele noi cromcatoptrice[65], precum și noi metode de armonizare a culorilor. Dar, în genere, putem spune că pictorii din cea mai îndepărtată antichitate lucrau întocmai ca și mine, acum. Chiar și mai bine în unele privințe… Noi nu mai avem nici încredere, nici răbdare: suntem prea năvalnici, iar pe de altă parte nu destul de siguri de noi înșine. Or, în artă, e de preferat uneori să fii mai simplu… Dar m-am abătut din nou de la subiect! Ar fi timpul să plecăm… Să mergem, Ciara!

Ceilalți îi petrecură cu privirea.

— Știu acum cine este el, rosti Veda. Am văzut tabloul său „Fiica Gondvanei”.

— Și eu, răspunseră într-un glas Evda Nal și Mwen Mas.

— De la ce provine acest cuvânt – Gondvana? de la țara gonzilor din India? întrebă Dar Veter.

— Nu. Vine de la denumirea generică a continentelor din sud. De fapt, este țara vechii rase negre.

— Și cum arată această „Fiică a negrilor”?

— Tabloul este simplu. În fața unui platou de stepă, în marginea unei sălbatice păduri tropicale, o fată neagră înaintează în orbitoarea lumină solară. Jumătate din fața ei și din trupul dur, elastic, ca turnat din metal, este viu luminată de razele dogoritoare: jumătatea cealaltă se află în umbră străvezie și totuși densă. La gâtu-i prelung poartă un colier din dinți albi de animale, părul scurt îi este legat în vârful capului și împodobit cu o cununiță de flori, roșii ca focul. Cu mâna dreaptă ridicată deasupra capului dă la o parte din cale o ultimă ramură de copac, cu stânga împinge din dreptul genunchiului un lujer plin de ghimpi, în întreaga mișcare a trupului, în respirația ei liberă și în gestul puternic al mâinii este exprimată o viață tânără și fără grijă, care se contopește cu natura într-un singur tot, veșnic schimbător ca un torent. Această contopire rezultă dintr-o cunoaștere intuitivă, intimă, a lumii… În ochii negri ai fetei, îndreptați pe deasupra mării de ierburi albăstrii, spre contururile estompate ale munților, simți limpede o frământare, așteptarea unor încercări mari, într-o lume nouă, care abia i s-a deschis!

Evda Nal tăcu.

---

[65] Vopsele care au o mare capacitate de reflectare a luminii înăuntrul stratului (noțiune fantastică – n.a.).

— Dar cum a izbutit Kart San să redea aceasta? întrebă Veda. Poate prin intermediul sprâncenelor înguste și încruntate… Cu ajutorul gâtului aplecat înainte și al cefei descoperite, fără de apărare… Prin acei ochi uimitori, plini de întunecata înțelepciune a naturii primordiale… Și lucrul cel mai surprinzător – prin impresia simultană a unei forțe lipsite de griji, dănțuitoare și a unei neliniștite cunoașteri.

— Îmi pare rău că n-am văzut și eu acest tablou! oftă Dar Veter. O să fiu nevoit să mă duc la Palatul Istoriei. Îmi dau seama de culorile picturii, dar nu-mi pot închipui atitudinea fetei.

Evda Nal se opri:

— Atitudinea?… Uite așa stă „Fiica Gondvanei”… și, aruncându-și de pe umeri prosopul, își îndoi brațul drept ridicat deasupra capului și se lăsă lin pe spate, cu profilul spre Dar Veter. Piciorul ei lung se întinse ușor, schițând un pas mic, și înmărmuri, abia atingând cu degetele pământul. Îndată trupu-i mlădios parcă ar fi înflorit.

Se opriră cu toții, plini de admirație.

— Evda, nu mi-aș fi putut închipui niciodată! strigă Dar Veter. Ești de temut ca lama unui pumnal tras pe jumătate din teacă.

— Iarăși un compliment neizbutit, Veter! râse Veda. De ce numai „pe jumătate” și nu „de tot”?

— Are dreptate, zâmbi Evda Nal, reluându-și vechea înfățișare. „Pe jumătate” e cuvântul potrivit. În schimb, noua noastră cunoștință, fermecătoarea Ciara Nandi, este un pumnal strălucitor, tras cu totul din teacă, pentru a folosi limbajul epic al lui Dar Veter.

— Nu-mi vine a crede că ai mai putea fi asemuită cu cineva! se auzi deodată de după o stâncă un glas răgușit.

Evda Nal zări un cap roșcovan, cu părul tuns ca o perie și niște ochi de un albastru pal ce-o fixau cu o extaziere pe care ea n-o mai văzuse nicicând pe chipul vreunui om.

— Sunt Ren Boz, se prezentă, timid, omul, când, făptura lui mărunțică, cu umeri înguști, apăru de-a binelea de după stâncă.

— Pe dumneata te căutam, i se adresă Veda, apucându-l pe fizician de mână. Ți-l prezint pe Dar Veter.

Ren Boz roși, și pistruii care-i acopereau din belșug obrazul și chiar gâtul deveniră și mai vizibili.

— Am zăbovit acolo sus – și Ren Boz arătă cu mâna povârnișul pietros – în preajma unui mormânt străvechi.

— E al unui poet celebru, care a trăit în antichitate, spuse Veda.

— Am găsit o inscripție săpată-n piatră. Iat-o. Fizicianul despături o foiță metalică, trecu peste ea o riglă scurtă și patru rânduri de caractere albastre se iviră pe suprafața mată.

— Sunt litere europene, semne grafice folosite înaintea adoptării alfabetului linear universal! Aspectul lor bizar derivă din pictograme[66] încă și mai vechi... Cunosc totuși această limbă.

— Atunci citește, Veda!

— Câteva clipe de tăcere! porunci ea și toată lumea se așeză pe pietre.

Și Veda Kong citi:

„*Gânduri, și fapte, corăbii și visuri*
Trec și se mistuie-n zbor ne-ncetat...
Eu duc cu mine spre negre abisuri
Darul Pământului cel mai curat...”

— Splendid! murmură Evda Nal, așezându-se în genunchi. Un poet modern n-ar fi exprimat mai bine marea putere a timpului. Care este însă acest dar al Pământului, socotit ca fiind cel mai frumos și păstrat de el în gând până la moarte?

În depărtare apăru o bărcuță dintr-un material plastic, transparent și în care erau doi oameni.

— Iat-o și pe Miiko, împreună cu Șerlis, un mecanic de pe-aici. Ba nu, este însuși Frit Don, șeful expediției navale! Până deseară, Veter, rămâneți numai în trei. Pe Evda o iau cu mine!

Cele două femei alergară spre marea ușor vălurită și porniră înot spre insulă. Barca coti spre ele, dar Veda îi făcu semn cu mâna să meargă înainte. Ren Boz rămase nemișcat, urmărind din ochi pe cele două înotătoare.

— Trezește-te, Ren, să ne apucăm de treabă! îi strigă Mwen Mas, iar fizicianul zâmbi blând și stingherit.

O porțiune de nisip compact dintre două rânduri de pietre fu prefăcută într-o sală de cursuri. Înarmat cu o bucată de scoică, Ren Boz scria și desena pe nisip, apoi, în plină înflăcărare a

[66] Pictograme – serii succesive de desene (n.a.).

demonstrației, ștergea cu propriul său trup cele scrise și desena din nou. Mwen Mas își exprima aprobarea și-l încuraja prin exclamații scurte. Proptit cu coatele pe genunchi, Dar Veter asculta, ștergându-și când și când nădușeala de pe frunte; îl obosea urmărirea expunerii. În cele din urmă, fizicianul cel roșcat tăcu și se așeză pe nisip, gâfâind.

— Da, Ren Boz, rosti Dar Veter, după o tăcere îndelungată, ai făcut o descoperire remarcabilă!

— Nu sunt singurul... Cu mai bine de zece veacuri în urmă matematicianul Heisenberg a enunțat principiul nedeterminării, adică al imposibilității de a defini precis locul particulelor infime. Or, imposibilul a devenit posibil când s-a ținut seama de tranzițiile reciproce dintr-o stare în alta, adică mulțumită calculului repagular[67]. Cam în aceeași epocă a fost descoperit și norul inelar mezonic al nucleului atomic, precum și starea de trecere dintre nucleon[68] și acest inel, cu alte cuvinte, s-a ajuns în pragul noțiunii de antigravitație.

— Fie și așa! Nu sunt un cunoscător al matematicii bipolare[69], cu atât mai puțin mă pricep la un domeniu al ei de felul calculului repagular, la cercetarea limitelor tranziției. Dar ceea ce ai realizat dumneata în materie de funcții ale umbrei este nou ca principiu, deși încă greu de înțeles pentru noi, oamenii de rând, lipsiți de o viziune matematică clară. Îmi dau totuși seama de însemnătatea acestei descoperiri. Un singur lucru...

Veter se opri.

— Ce anume? întrebă îngrijorat Mwen Mas.

— Cum să experimentăm o idee de amploarea acesteia? Nu-mi vine să cred că vom fi în stare să obținem un astfel de câmp de forțe electromagnetice.

— Încât, îi tăie vorba Ren Boz, să egalăm cu ajutorul lor forța câmpului gravitațional și să ajungem într-o stare de tranziție?!

— Întocmai – răspunse Dar Veter. Căci dacă nu reușim aceasta, spațiul cosmic pe care vrem să-l cercetăm va rămâne ca și până acum în afara influenței noastre.

---

[67] Calcul în matematică bipolară care se ocupă cu aflarea direcțiilor în momentele de trecere (repagulum) dintr-o stare în alta, de la un semn la altul (noțiune fantastică – n.a.).

[68] Micul nucleu central din interiorul inelului de mezoni din nucleul atomului (n.a.).

[69] Matematică bazată pe logica dialectică asociată cu analiza și soluționarea bilaterală (noțiune fantastică – n.a.).

— S-ar părea că ai dreptate. Dar nu uita că din punct de vedere dialectic, problema nu poate fi rezolvată decât cu condiția existenței termenului contrar celui în cauză. Ce-ar fi dacă am căuta să obținem umbra antigravitațională nu discret, ci vectorial?…

— Aha! Dar cum?

Ren Boz desenă în grabă trei linii drepte și un sector îngust, tăiate de un arc de cerc cu raza suficient de mare.

— Lucrul acesta era cunoscut încă mai înainte de crearea matematicii bipolare. Cu aproximativ o mie de ani în urmă aceasta se numea problema celor patru dimensiuni. Pe vremea aceea mai erau încă răspândite noțiunile de dimensiuni multiple ale spațiului, căci oamenii, necunoscând încă însușirile de umbră ale gravitației, încercau să le asimileze câmpurilor magnetice și credeau că punctele singulare[70] înseamnează dispariția materiei sau transformarea ei în ceva inexplicabil. Cum puteau ei să-și reprezinte spațiul cu o asemenea cunoaștere a naturii fenomenelor? Și totuși strămoșii noștri au bănuit adevărul: iată, ei au înțeles că, dacă distanța, să zicem de la o stea A și până la centrul Pământului, urmărind această linie OA, este de douăzeci de cvintilioane de kilometri, atunci distanța până la aceeași stea, urmând vectorul OB, va fi egală cu zero… Mai exact, nu cu zero, ci cu o mărime care tinde către zero… Spuneau de aceea că timpul se transformă în zero, în cazul când viteza mișcării este egală cu viteza luminii… Or, trebuie să nu uităm că și calculul cohlear[71] a fost descoperit abia de curând!

— Dar mișcarea în spirală era cunoscută cu mii de ani în urmă, se amestecă prudent în vorbă Mwen Mas.

Ren Boz făcu un gest de dispreț:

— Mișcarea aparentă da, era cunoscută: dar nu și legile ei fizice! Știi bine că forțele gravifice și cele electromagnetice sunt două aspecte ale aceleiași proprietăți a materiei. Dacă forțele gravifice constituie funcția spațiului, cele electromagnetice alcătuiesc funcția antispațiului. O tranziție între spațiu și antispațiu ne dă funcția de umbră – denumită și vectorială – a

[70] Punctele critice în cadrul trecerii de la schimbările cantitative la cele calitative (n.a.).

[71] Ramura cohleară a matematicii bipolare se ocupă cu analiza mișcării în spirală (noțiune fantastică – n.a.).

spațiului zero. În vorbirea curentă, aceasta înseamnă că s-a atins viteza limită – viteza luminii. Eu consider cu putință să obținem spațiul zero în orice direcție. Mas vrea să ajungă pe Epsilon-Tucan, iar pe mine mă interesează doar efectuarea experienței. Doar experiența! repetă fizicianul, lăsându-și obosit în jos genele scurte și albicioase.

— Pentru această experiență e nevoie nu numai de stațiunile exterioare și de energia Pământului, după cum spunea Mwen, ci și de o instalație specială. Crezi că sunt chiar atât de simple și ușor de realizat?

— În privința aceasta am avut puțin noroc. Putem folosi instalațiile lui Kor Yull, aflate în apropierea Observatorului din Tibet. Acum o sută șaptezeci de ani s-au făcut acolo niște experiențe pentru cercetarea spațiului. N-am avea nevoie decât de transformări neînsemnate în utilaj. Cât despre voluntari care să ne dea ajutor, găsesc oricând cinci, zece, douăzeci de mii de oameni. Numai să-i chem, și-și iau imediat concediile respective.

— Într-adevăr, ai prevăzut totul. Nu mai rămâne decât un singur lucru, dar și cel mai serios: primejdia pe care o prezintă această experiență. Rezultatele ar putea fi dintre cele mai neașteptate, căci legile numerelor mari nu se verifică la experiențele făcute pe scară redusă. Ești silit să treci dintr-o dată la o scară extraterestră…

— Care-i savantul ce se teme de risc? dădu din umeri Ren Boz.

— Nu vorbesc de riscul personal! Știu că mii de oameni sunt gata să se prezinte pentru încercarea oricărei acțiuni primejdioase. Dar în experiența aceasta se includ stațiunile exterioare și observatoarele, tot aparatajul care a costat omenirea o muncă gigantică, și a deschis o fereastră spre Cosmos, dându-ne posibilitatea să ne împărtășim din viața, activitatea creatoare și știința altor lumi locuite. Fereastra aceasta este cea mai măreață realizare a oamenilor și mă întreb dacă dumneata, eu, un individ izolat sau vreun grup de oameni avem dreptul de a risca s-o închidem, fie și numai pentru un timp. Aș vrea să știu dacă dumneata te simți în drept să preiei un asemenea risc și pe ce anume se bazează o asemenea convingere?

— Eu mă simt în drept, se ridică Mwen Mas, și acest drept se bazează pe… Ai participat la săpături… Oare miliardele de

oseminte ale mormintelor anonime n-au ridicat spre noi strigătul lor, n-au cerut dreptate, n-au mustrat? Văd în gând miliarde de vieți omenești cărora tinerețea, frumusețea și bucuria vieții le-a curs printre degete într-o clipă, ca nisipul. Viețile acestea cer imperios să fie dezlegată marea enigmă a timpului; să ne angajăm în luptă cu el! Victoria asupra spațiului este tocmai înfrângerea timpului. Iată de ce sunt convins că cele ce am pus la cale sunt mărețe și justificate!

— Eu am un alt sentiment, spuse Ren Boz. Dar acesta nu-i decât un alt aspect al unuia și aceluiași lucru. Spațiul este, ca și mai înainte, de nebiruit în Cosmos; el desparte lumile, nu ne permite să găsim planetele cu o populație înrudită cu noi și să devenim o singură familie infinit de bogată în bucurii și putere. Ar fi cea mai grandioasă revoluție după Era Unirii Mondiale, de când omenirea Pământului a pus în sfârșit capăt absurdei existențe izolate a popoarelor sale, pentru a se uni și a se ridica astfel, dintr-un salt, pe o nouă treaptă de stăpânire a naturii. Orice pas făcut pe această cale nouă e cu mult mai important decât toate celelalte cercetări și cunoștințe.

Ren Boz tăcu. Acum vorbi din nou Mwen Mas:

— Mai am apoi un motiv personal. În tinerețe, am dat o dată peste o veche culegere de romane istorice. Într-unul era vorba despre strămoșii dumitale, Dar Veter. Fuseseră cotropiți de un cuceritor celebru, de un fioros nimicitor de oameni, unul dintre aceia care abundau în istoria omenirii în epoca formelor inferioare ale societății. Eroul era un tânăr viteaz care iubea din tot sufletul o fată. Iubita lui fusese făcută prizonieră și smulsă din locurile ei; așa se făcea pe atunci. Închipuiți-vă bărbați și femei legați și mânați ca vitele în țara cotropitorilor. Pe vremea aceea, nimeni nu cunoștea geografia, singurele mijloace de transport erau animalele de călărie și de povară. Planeta noastră era mai enigmatică și mai vastă, mai periculoasă și mai greu de străbătut decât sunt pentru noi astăzi spațiile cosmice. Tânărul erou porni în urmărirea visului său, rătăcind ani de zile pe drumuri pline de primejdii, până când reuși să-și găsească iubita în inima munților Asiei. Este dificil să-ți exprimi impresiile adolescenței, dar continui să cred că și eu aș fi în stare să pornesc în urmărirea unui țel înfrângând toate piedicile Cosmosului!

Dar Veter schiță un zâmbet.

— Îți înțeleg sentimentele, dar nu văd temeiul rațional care leagă romanul acesta rusesc de năzuințele dumitale de a străbate Cosmosul. Îl înțeleg mai curând pe Ren Boz. De altfel, ne-ai și prevenit că este vorba de ceva personal…

Și Dar Veter se închise într-o tăcere atât de îndelungată, încât Mwen Mas începu să se frământe, cuprins de neliniște.

— Înțeleg acum, începu din nou fostul director al stațiunilor exterioare, de ce pe vremuri oamenii fumau, se îmbătau, se stimulau cu diferite narcotice în orele lor de șovăială, slăbiciune și singurătate. În clipa de față mă simt și eu tot atât de singur și nesigur. Ce aș putea deci să vă spun? Cine sunt eu ca să mă pun în calea realizării măreței voastre experiențe? Dar am oare puterea s-o îngădui? Trebuie să vă adresați Consiliului și atunci…

— Nu, nu vrem asta! Mwen Mas se ridică în picioare și marele său trup se încordă ca în fața unei primejdii de moarte. Răspunde-ne: dumneata ai face această experiență? În calitate de director al stațiunilor exterioare. Nu ca Ren Boz… Cu el e altceva!

— N-aș face-o, răspunse ferm Dar Veter. Aș mai aștepta.

— Ce anume?

— Construirea unei instalații experimentale pe Lună.

— Dar energia necesară?

— Câmpul de gravitație al Lunii este mai mic, deci mai mică ar fi și scara experienței. Ar putea ajunge doar câteva stațiuni Q.

— Este același lucru. Doar pentru aceasta va fi nevoie de o sută de ani, și atunci eu n-aș mai vedea niciodată nimic.

— Acest amănunt este important pentru dumneata, nu și pentru omenire. Ce înseamnă pentru ea dacă se face acum sau după încă o generație?

— Dar pentru mine înseamnă sfârșitul, sfârșitul oricărui vis! Ca și pentru Ren Boz, de altfel…

— Pentru mine ar însemna imposibilitatea să-mi verific teoria prin experiență, deci și imposibilitatea să-mi corectez, să-mi continui opera începută!

— V-am spus că părerea mea nu contează. Adresați-vă Consiliului!

— Consiliul a și hotărât, prin gândurile și cuvintele dumitale. Nu mai avem ce aștepta de la el, rosti încet Mwen Mas.

— Ai dreptate. Consiliul va refuza și el.

— Nu te mai întreb nimic. Mă simt vinovat în fața dumitale: Ren și cu mine ți-am pus în spinare sarcina grea a hotărârii.

— Datoria mea în calitate de om cu o experiență mai mare era să vă ajut. Dacă problema s-a dovedit a nu fi tocmai simplă, nici ușor de rezolvat, voi n-aveți în aceasta nicio vină. Îmi pare rău...

Ren Boz propuse cel dintâi să se întoarcă la tabăra expediției. Cei trei oameni porniră abătuți pe nisip, fiecare resimțind în felul său amărăciunea produsă de renunțarea la acea tentativă de o nemaipomenită anvergură! Dar Veter își privea pe furiș tovarășii de drum și se gândea că tot lui îi vine cel mai greu. În firea lui există o temeritate extraordinară, o pornire irațională pe care fusese nevoit s-o combată întreaga-i viață. Semăna puțin cu haiducii de odinioară: de ce simțise el atâta bucurie în lupta curajoasă cu taurul? Și sufletul său se răzvrătea împotriva hotărârii luate, o hotărâre, desigur, înțeleaptă, dar lipsită de îndrăzneală.

• Capitolul VI •
LEGENDA SORILOR ALBAȘTRI

Din cabina-spital ieșiră doctorița Luma Laswy și biologul Eon Tal. Erg Noor se grăbi spre ei.

— Ce face Niza?

— Mai trăiește încă, dar…

— Nu cumva-i pe moarte?

— Deocamdată nu, dar este paralizată. Sunt prinse toate fasciculele măduvei vertebrale, sistemul parasimpatic[72], centrii asociativi și cei senzoriali. Respirația îi e extrem de încetinită, dar uniformă; inima-i funcționează, dar foarte lent: o bătaie la o sută de secunde. Aceasta nu înseamnă desigur moartea biologică: e în orice caz un colaps[73] complet, care poate dura un timp nedefinit.

— Revenirea cunoștinței și suferința sunt excluse?

— Da.

— Absolut? Căutătura șefului era tăioasă, stăruitoare, dar doctorița o înfruntă netulburată.

— Absolut!

Erg Noor aruncă o privire întrebătoare biologului. Acesta dădu afirmativ din cap.

— Ce măsuri intenționați să luați?

— O menținem în repaus absolut, la temperatură egală și lumină slabă. Dacă colapsul nu va deveni progresiv, atunci… Parcă nu este totuna dacă doarme?… Să rămână astfel măcar până la sosirea pe Pământ. Atunci o vom transporta la Institutul de curenți nervoși. Șocul a fost produs de un curent puternic. Scafandrul a fost perforat în trei locuri. Din fericire, ea abia respira!

— Am observat la timp orificiile și le-am astupat cu plasturele pe care-l aveam la mine, spuse biologul.

Erg Noor îi mulțumi, strângându-i în tăcere brațul mai sus de cot.

---

[72] Sistem nervos autonom cu acțiune de frânare, opus sistemului simpatic (n.a.).

[73] Colaps – stare de inconștiență (n.a.).

— Numai că… interveni Luma, ar fi bine să părăsim cât mai curând câmpul gravitației sporite… Dar cea mai mare primejdie o reprezintă nu atât accelerarea zborului, cât întoarcerea la o gravitație normală.

— Înțeleg: te temi ca pulsul să nu-i încetinească și mai mult. Doar n-avem de-a face aici cu un pendul care-și accelerează oscilațiile în câmpul unei gravitații crescute?

— Ritmul impulsurilor organice este, în genere, supus acelorași legi. Dacă pulsul s-ar încetini de două ori, inima ajungând să bată la intervale de două sute de secunde, alimentarea creierului cu sânge ar deveni insuficientă și…

Erg Noor se cufundase atât de adânc în meditațiile sale, încât părea să fi uitat de cei de lângă el. După câteva clipe, se dezmetici însă și suspină adânc. Colaboratorii săi așteptau răbdători.

— Nu s-ar putea să supunem organismul unei presiuni mai înalte, într-o atmosferă cu un conținut de oxigen mai bogat? întrebă prudent Erg Noor și, după zâmbetele mulțumite ale Lumei Laswy și ale lui Eon Tal, își dădu seama că ideea era bună.

— Minunat! Să saturăm sângele cu oxigen la o mai mare presiune parțială[74]. Bineînțeles, vom lua măsurile necesare împotriva trombozei[75] și atunci chiar o bătaie de inimă la două sute de secunde nu va mai prezenta nicio primejdie. Totul se va normaliza ulterior…

Eon Tal zâmbi, arătând un șirag de dinți albi sub mustăcioara lui neagră; fața-i severă deveni deodată foarte tânără și voioasă.

— Organismul va rămâne în viață, deși în stare de inconștiență, spuse ușurată Luma. Ne ducem să pregătim camera. Aș vrea să folosesc vitrina cea mare de silicol destinată colecțiilor Zirdei. În ea are să încapă cât se poate de bine un mare fotoliu hidraulic, pe care îl vom transforma într-un pat pentru momentul decolării. După ce accelerarea va fi redusă, o vom instala pe Niza definitiv.

— Să-mi comunicați la postul de comandă de îndată ce veți fi gata! Nu mai zăbovim aici nicio clipă. Sunt sătul de această copleșitoare lume a beznei!

---

[74] Presiune parțială – presiunea unui gaz în funcție de densitatea lui (n.a.).

[75] Tromboză – coagularea sângelui, ceea ce provoacă trombe, adică cheaguri, care astupă vasele sanguine (n.a.).

Cu toții se grăbiră spre diferitele compartimente ale navei, luptând fiecare după puterile lui cu groaznica apăsare a întunecatei planete.

Semnalele decolării le detunară în urechi ca o melodie victorioasă.

Cu un sentiment de imensă ușurare se cufundară în brațele moi ale fotoliilor hidraulice. Decolarea unei nave de pe o planetă cu o forță de gravitație atât de mare era și anevoioasă, și plină de pericole. Marea accelerare de care aveau nevoie se afla la limitele rezistenței umane, astfel încât cea mai mică greșeală a pilotului putea duce la catastrofă.

Șeful expediției conducea cu măiestrie astronava pe o curbă tangentă la orizont. Motoarele planetare vuiau asurzitor; pârghiile amortizoarelor hidraulice se înfundau tot mai mult sub greutatea crescândă care apăsa asupra oamenilor. Dacă va merge așa, până la refuz, accelerația va sfărâma, ca sub o presă, fragilele oase umane. Mâinile lui Erg Noor, așezate pe butoanele aparatelor, îi deveniseră grele, parcă de plumb. Dar degetele lui puternice continuau să lucreze, și „Tantra”, descriind un uriaș arc de cerc, se smulgea tot mai mult din bezna opacă spre negrul transparent al infinitului. Erg Noor nu-și mai lua ochii de la dunga roșie a egalizatorului orizontal, care oscila într-un echilibru instabil, indicând că nava este gata să recoboare, urmând traiectoria căderii. Planeta cea grea nu-i eliberase încă de tot din captivitate. Erg Noor hotărî să conecteze motoarele cu anamezon, capabile să-i smulgă de pe orice planetă. Vibrația lor sonoră cutremură astronava. Linia roșie se ridică deasupra lui zero cu vreo zece milimetri, încă puțin și… Prin periscopul superior, șeful expediției văzu că „Tantra” se învăluie cu un strat subțire de flăcări albăstrii care se scurg încet spre partea dindărăt a navei. Străbăteau atmosfera planetei, și, conform legii supraconductibilității[76], curenții rezultați se scurgeau de pe fuzelaj de-a dreptul în vidul cosmic.

Stelele se vedeau din nou ascuțite ca niște ace, iar „Tantra” eliberată se depărta tot mai mult de înspăimântătoarea planetă.

---

[76] Supraconductibilitate – însușire pe care corpurile conducătoare de electricitate o au în anumite condiții (de exemplu: la temperaturile foarte joase ale spațiului cosmic) de a nu mai opune curentului electric decât o rezistență extrem de mică, practic nulă (n.r.).

Atracția descreștea clipă de clipă. Trupul devenea tot mai ușor. Aparatul de gravitație artificială își intonă melodia și tensiunea lui familiară, pământească, li se păru oamenilor extrem de mică, după nesfârșitele zile de viață sub apăsarea planetei întunecate. Săriră cu toții de pe fotoliile lor. Ingrid, Luma și Eon începură să execute cele mai grele figuri ale unui dans frenetic. Dar curând veni și inevitabila reacție, și majoritatea echipajului se cufundă în somnul scurt al odihnei temporare. Nu mai vegheau decât Erg Noor, Pel Lyn, Pur Hiss și Luma Laswy. Trebuiau să calculeze itinerarul provizoriu al astronavei, pentru ca, descriind o vastă curbă perpendiculară pe planul de rotație al sistemului stelei T, să treacă de centura ei glaciară și meteoritică. Abia apoi puteau să aducă nava la o viteză normală, apropiată de aceea a luminii, și să treacă la îndelungatul studiu al adevăratei traiectorii.

Doctorița supraveghease starea Nizei după decolare și după revenirea la forța de gravitație normală pentru un pământean. Curând comunică echipajului vestea îmbucurătoare că pulsul, deși încetinit, devenise constant: o bătaie la 110 secunde. În condițiile unui regim de oxigen sporit, catastrofa era evitată. Luma Laswy intenționa să recurgă la agregatul tiratronic[77] și la stimulenții organici[78].

Pereții navei vuiră 55 de ore de-a rândul sub acțiunea vibrațiilor motoarelor cu anamezon, până când indicatoarele de bord ajunseră să arate viteza de 970 000 000 de kilometri pe oră, apropiată de limita securității. În decurs de 24 de ore, socotite în timpul pământenilor, distanța dintre navă și steaua de fier se mărise cu mai bine de 20 miliarde de kilometri. Ușurarea resimțită de cei treisprezece călători după toate crâncenele încercări prin care trecuseră – descoperirea planetei moarte, pieirea lui „Algrab” și, în sfârșit, contactul cu înspăimântătorul soare negru – era greu de redat. Dar bucuria eliberării nu era deplină: cel de-al paisprezecelea membru al echipajului, tânăra Niza Krit, zăcea inertă, cuprinsă de un somn vecin cu moartea, într-o firidă a cabinei-spital…

Cele cinci femei aflate pe navă: Ingrid, Luma, inginerul electronist secund, geologul și profesoara de gimnastică ritmică,

[77] Tiratron – aparat electronic (lampă) care poate stimula și întreține procesele nervoase ale organismului uman, în special bătăile inimii (n.a.).

[78] Stimulenți organici – medicamente care au o acțiune nemijlocită asupra unor anumiți nervi; se extrag din secrețiile nervoase ale organismului (noțiune fantastică – n.a.).

Ione Mar, care îndeplinea și funcțiile de distribuitor al hranei, operator aerian și colector de materiale științifice, se adunaseră ca pentru o ceremonie funebră din antichitate. Trupul Nizei, eliberat de orice veșminte și spălat cu soluții speciale T.M. și A.S. fu culcat pe un covor gros, cusut manual din cei mai moi bureți ai Mediteranei. Așezat pe o saltea pneumatică, covorul acesta fu introdus sub o cupolă rotundă din silicol trandafiriu. Un termobarooxistat[79] de mare precizie putea să mențină ani de-a rândul temperatura, regimul aerului și presiunea care erau necesare în interiorul acestui clopot gros. Niște proeminențe moi de cauciuc o mențineau pe Niza în aceeași poziție. O mare primejdie însă reprezentau escarele[80], posibile în condițiile imobilității absolute. Tocmai de aceea, medicul Luma Laswy, renunțând pentru primii doi ani ai drumului ce-i aștepta la terapia somnului de lungă durată, hotărî să stabilească un control permanent asupra Nizei, a cărei poziție își propunea s-o schimbe o dată pe lună. Starea cataleptică a bolnavei persista. Singurul lucru pe care reușise să-l obțină Luma era accelerarea pulsului până la o bătaie pe minut. O asemenea realizare, oricât de neînsemnată era, îngăduia totuși să se înlăture saturarea cu oxigen, dăunătoare plămânilor.

Trecură astfel patru luni. Astronava își urma de mult drumul adevărat – calculat cu mare precizie – care ocolea regiunea meteoriților liberi. Istoviți de munca lor supraomenească și de numeroasele aventuri prin care trecuseră, membrii echipajului se cufundaseră într-un somn de șapte luni. De rândul acesta vegheau nu trei, ci patru oameni: medicul Luma Laswy și biologul Eon Tal se alăturară lui Erg Noor și lui Pur Hiss, rămași de gardă.

Conducătorul expediției, care ieșise învingător din cea mai dificilă situație în care au nimerit vreodată astronavele terestre, se simțea cât se poate de singur. Pentru prima oară în viața lui, cei patru ani ai călătoriei spre Pământ i se păreau nesfârșiți. Și știa prea bine de ce anume: pentru că numai acolo, pe Pământ, putea spera s-o salveze pe Niza, atât de dragă inimii lui.

Amânase mult timp operația pe care în alte condiții ar fi îndeplinit-o chiar a doua zi după decolare: vizionarea

[79] Termobarooxistat – aparat de înaltă precizie pentru reglarea temperaturii, a presiunii și a cantității de oxigen (noțiune fantastică – n.a.).
[80] Escare – răni pe care le face bolnavul din pricina unei imobilități prelungite (n.r.).

stereofilmelor electronice luate de pe „Vela”. Ar fi vrut atât de mult ca Niza să poată vedea și auzi împreună cu el cele dintâi vești de pe planetele nespus de frumoase ale stelei albastre ce luminează nopțile verilor terestre. Ar fi dorit ca Niza să fie alături de el când se înfăptuiau cele mai îndrăznețe și cele mai romantice visuri ale trecutului și ale prezentului; descoperirea unor noi lumi astrale, viitoare insule îndepărtate ale omenirii…

Filmele, luate la opt parseci distanță de Soare, cu 80 de ani în urmă și rămase de-atunci în nava de pe planeta întunecată a stelei T, se păstraseră admirabil. Stereoecranul emisferic îi transportă pe cei patru spectatori de pe „Tantra” în spațiile unde, deasupra lor, strălucea Vega cea albastră.

Imaginile alternau rapid. Pe ecran apărea când astrul orbitor de albastru, când aspecte de o importanță secundară, instantanee din viața navei. Tânărul conducător al expediției, în vârstă abia de 28 de ani, lucra la o mașină de calculat; astronomii, și mai tineri decât el, își făceau observațiile. Iată și sportul și dansurile zilnice obligatorii pe care membrii echipajului le ridicaseră la o perfecțiune acrobatică. Un glas ironic de comentator menționa că în decursul întregului drum întâietatea îi revenea biologului. Într-adevăr, fata aceea cu părul scurt și bălai își mlădia în cele mai dificile exerciții superbu-i corp de gimnastă antrenată.

Privind pe ecranul emisferic imaginile atât de vii și de reale, care își păstraseră prospețimea coloritului, nu-ți venea să crezi că astronauții aceștia atât de tineri și de energici fuseseră demult înghițiți de monștrii dezgustători de pe steaua de fier.

Scurta cronică ce relata viața expediției trecu repede prin fața celor de pe „Tantra”. Amplificatoarele aparatului de proiecție începură să bâzâie; lumina astrului violet era atât de puternică, încât până și reflectarea ei palidă pe ecran îi sili pe oameni să-și pună ochelari de protecție. Steaua aceea avea o masă colosal de mare și o formă foarte turtită. Întrecea în diametru Soarele aproape de trei ori și se rotea cu o viteză turbată, care la ecuator atingea 300 km pe secundă. Părea o sferă alcătuită din gaze orbitor de incandescente și a căror temperatură ajungea la suprafață până la 11 000°C. Pe distanță de milioane de kilometri, Vega întindea aripi de foc trandafirii cu reflexe de sidef. Razele ei păreau imense lănci care se avântau în spațiu distrugând tot ce le ieșea în cale. În profunzimea strălucirii lor se

ascundea planeta cea mai apropiată de steaua albastră. Acolo însă, în acel ocean de flăcări, nu putea pătrunde nicio navă a Pământului sau a vecinilor săi din sistemul Marelui Cerc. După proiecție urmă un raport vorbit despre observațiile efectuate: pe ecran apărură liniile vagi ale unor desene stereometrice, care arătau dispoziția primei și a celei de a doua planete ale stelei. „Vela” nu se putuse apropia nici măcar de această a doua planetă aflată la 100 000 000 de kilometri de Vega.

Din adâncurile oceanului de transparente flăcări violete, care învăluiau astrul, apăreau protuberanțe[81] monstruoase, întinse în spațiu ca niște brațe atotmistuitoare. Energia Vegăi era atât de intensă, încât ea iradia o lumină reprezentând cele mai puternice cuante[82] – pe acelea ale sectorului violet și invizibil din spectrul solar. Aceasta crea, chiar și pentru un ochi omenesc apărat de un triplu filtru, o teribilă impresie ireală, fantomatică, a unui necunoscut purtător de mortale primejdii… În jur, înfrângând puterea de gravitație a stelei, bântuiau vârtejuri fotonice. Ecourile lor depărtate legănau și săltau periculos „Vela”. Contoarele pentru raze cosmice și alte radiații dure nu mai funcționau. Până și în interiorul navei, cu toată cuirasa ei, ionizarea creștea într-un mod amenințător, semnalizând prezența unei frenetice radiații care irosea în eter un monstruos puhoi de cvintilioane de kilowați.

Conducătorul „Velei” își apropiase astronava cu multă prudență de o a treia planetă, voluminoasă, dar învăluită doar de o atmosferă subțire și transparentă. Probabil că suflarea de foc a stelei albastre alungase învelișul de gaze ușoare, care se întindea ca o lungă trenă luminiscentă pe partea umbrită a planetei. Nu rămăseseră decât emanațiile corozive ale fluorului, otrava oxidului de carbon, densitatea gazelor inerte, care făceau această atmosferă irespirabilă pentru orice ființă pământească.

Din străfundurile planetei ieșeau la suprafață piscuri și creste ascuțite, pereți verticali, zimțați, roșii ca niște răni proaspete, sau negri ca abisurile. Pe platourile vulcanice, bătute de vânturi turbate, se vedeau crăpături și prăpăstii din care se revărsa o magmă incandescentă, asemenea unor vine de foc sângeriu.

---

[81] Protuberanțe – erupții ale gazelor incandescente de pe suprafața unui astru (de exemplu: Soarele nostru) care sunt aruncate la înălțimi uriașe (n.a.).
[82] Cuantă – o cantitate infinit de mică de energie (n.a.).

Nori groși de cenușă, orbitor de albaștri pe partea lor luminată și negri ca smoala pe cea umbrită, se înălțau sus de tot. Fulgere uriașe de mii de kilometri lungime scânteiau în toate direcțiile, dovedind saturația electrică din acea atmosferă fără viață.

Un soare violet și amenințător, uriaș și spectral, un cer negru pe jumătate acoperit de cununa scânteietoare a luminii sidefii, iar dedesubt, pe planetă, umbre roșii cu contraste puternice pe haotica îngrămădire a stâncilor, dâre, cercuri și linii șerpuitoare de foc, neîntrerupte sclipiri de fulgere verzi – toate acestea, redate de stereotelescoape, fuseseră înregistrate cu o preciziune impasibilă, supraomenească, de către filmele electronice.

Dar îndărătul aparatelor exista rațiunea astronauților, care protesta împotriva oarbelor forțe distrugătoare, împotriva îngrămădirii materiei inerte, exista conștiința pe care o avea despre ostilitatea acelei lumi a focului cosmic dezlănțuit.

Hipnotizați de acest spectacol, cei patru astronauți schimbară între ei priviri aprobative când auziră glasul care vestea că „Vela” se îndreaptă spre cea de a patra planetă.

Peste câteva clipe, sub telescoapele de la carena „Velei”, apăru ultima planetă a Vegăi, cea mai din margine, și ale cărei dimensiuni erau asemănătoare cu ale Pământului. Cosmonava cobora tot mai mult. Pesemne, exploratorii hotărâseră să cerceteze cu orice preț această ultimă planetă – cea din urmă speranță a lor de a descoperi o lume, chiar dacă nu prea frumoasă, cel puțin accesibilă vieții.

Erg Noor se surprinse că pronunță în gând aceste cuvinte concesive: „cel puțin”. Probabil că la fel au gândit și cei care o conduseseră pe „Vela” pe când cercetau prin telescoape suprafața planetei.

„Cel puțin”… Aceste două cuvinte însemnau un adio spus visului că vor descoperi în jurul Vegăi lumi minunate, că vor afla în fundul oceanului sideral planetele-mărgăritare de dragul cărora acceptaseră de bună voie să se claustreze 45 de ani într-o astronavă, părăsindu-și planeta natală pentru mai bine de 60 de ani.

Captivat de priveliștea din fața lui, Erg Noor nu se gândi însă îndată la acest lucru. Prin adâncurile ecranului emisferic el zbura acum împreună cu „Vela” deasupra îndepărtatei planete. Din nefericire, atât pentru exploratorii care pieriseră, cât și pentru

cei care se aflau pe bordul „Tantrei”, și cea de-a patra planetă s-a dovedit a fi asemenea lui Marte, cel mai apropiat vecin al Terrei, cunoscut din copilărie. Același înveliș subțire și străveziu de gaze, cu un cer verde-negricios, pururea senin, aceeași suprafață netedă de deșert, cu crestele unor munți sfărâmați. Existau însă și deosebiri. Pe Marte domnește gerul aspru al nopții și schimbarea bruscă a temperaturii din timpul zilei; acolo există mări de mică adâncime, asemenea unor lacuri liniștite, care, evaporându-se, lasă pe suprafața planetei doar niște pete umede și mlăștinoase; acolo cade, când și când, câte o ploicică, promoroacă ori zăpadă, există viața meschină a unor plante amorțite și a unor animale bizare, lipsite de vlagă, subterane.

Aici, în schimb, flăcările victorioase ale soarelui albastru încălzeau atât de puternic planeta, încât aceasta răspândea arșița celor mai fierbinți deșerturi ale Pământului. Aburii de apă înălțau spre straturile superioare ale învelișului de aer în cantități minime, iar câmpiile întinse nu le întunecau decât vârtejurile curenților de căldură care tulburau continuu atmosfera. Planeta se rotea tot atât de repede ca și celelalte trei. Răcirea din timpul nopții măcina rocile, transformându-le într-o mare de nisip, un nisip portocaliu, violet, verde, albăstrui sau orbitor de alb, ce forma pete uriașe, care de departe păreau mări sau desișuri de plante plăsmuite de închipuirea omenească. O crustă strălucitoare, neagră ori cafenie, acoperea lanțurile de munți erodați, mai înalți decât pe Marte, dar tot atât de lipsiți de viață. Soarele albastru și arzător, cu radiațiile lui puternice ultraviolete, distrugea mineralele, volatilizând elementele mai ușoare.

Câmpiile de nisip păreau să emane flăcări. Erg Noor își aminti că, în vechime, pe când învățații nu formau încă majoritatea populației Pământului, ci doar un grup extrem de mic, se răspândise printre scriitori și artiști ideea despre existența unor oameni din alte lumi, adaptați la temperaturi ridicate. Gândiți-vă numai: făpturi trăind în răsuflarea fierbinte a planetelor din sistemul sorilor albaștri să-și întâmpine confrații lor pământeni… Visul acesta era frumos și poetic, sporind credința în atotputernicia naturii omenești… Erg Noor, ca și atâția alții, fusese impresionat de un tablou expus la muzeul centrului răsăritean al zonei de sud: o câmpie de nisip roșu, dogoritor în pâcla depărtărilor, un cer cenușiu incandescent, iar sub el,

forme omenești în scafandri termici, care aruncau într-un contrast violent umbre negru-albastre. În atitudini pline de dinamism, acele făpturi se opriseră pline de uimire lângă colțul unei construcții metalice, încinsă aproape la alb. Alături de această masă metalică stătea o femeie goală, cu părul roșu, revărsat pe umeri. În lumina orbitoare, pielea-i albă strălucea și mai viu decât nisipul; umbrele violete și purpurii îi accentuau fiecare linie a siluetei mlădioase, înălțate ca un steag al biruinței repurtate de viață asupra puterilor Cosmosului. Ce vis îndrăzneț, dar cu totul ireal acum, în epoca Marelui Cerc, contrazicând toate legile dezvoltării biologice, care erau cu mult mai bine studiate decât în vremurile acelei picturi!

Erg Noor tresări: suprafața planetei oglindită pe ecran porni vertiginos în întâmpinarea lui. Necunoscutul pilot al „Velei” începuse să coboare. Aproape de tot trecură conuri nisipoase, stânci negre, strălucitoare zăcăminte de cristale verzi. Astronava descria metodic o spirală, înconjurând planeta la nivelul polilor ei. Nici urmă de apă sau cel puțin de viață vegetală, fie ea oricât de primitivă. Iarăși „cel puțin”!...

I se păru că e cuprins de un val de singurătate, avu senzația izolării în spațiile cele moarte din sfera stăpânirii stelei albastre și arzătoare... Simți de asemenea nădejdile zadarnice ale celor care turnaseră filmul cercetând planeta în căutarea unei vieți, fie ea chiar și trecută. Cei care mai vizitaseră planete moarte și pustii, fără apă și atmosferă, cunoșteau prea bine aceste neliniștite căutări ale unor presupuse ruine, vestigii de orașe și construcții, în contururile întâmplătoare ale crăpăturilor și ale rocilor din povârnișurile munților lipsiți de viață!

Pe ecran gonea solul unei lumi depărtate, calcinat, bântuit de vânturi năprasnice, fără pic de umbră. Ajungând treptat la conștiința unui străvechi vis spulberat, Erg Noor se căznea acum să-și imagineze cum de a putut să se nască o imagine atât de inexactă despre lumile pârjolite din sistemul stelei albastre.

— Frații noștri pământeni vor fi dezamăgiți aflând acest lucru, spuse încet biologul, care se apropiase între timp de șeful expediției. Milioane de locuitori ai Pământului și-au îndreptat privirile spre Vega timp de milenii. În nopțile de vară, în nord, toți îndrăgostiții, toți visătorii contemplau cerul. Vega luminoasă și albastră, se află vara aproape la zenit. Cum poți să n-o admiri? Chiar și cu mii de ani în urmă oamenii știau destul de

multe despre stele. Dar, din cauza unei ciudate orientări a gândirii, ei nici nu bănuiau că majoritatea stelelor cu rotație lentă și câmp magnetic puternic au planete, după cum majoritatea planetelor au sateliți. Nu cunoșteau această lege, dar visau să se întâlnească cu confrații lor din alte lumi, în primul rând de pe Vega, soarele cel albastru. Îmi amintesc că am citit traduse dintr-o limbă străveche versuri frumoase consacrate unor semizei de pe o planetă albastră.

— După comunicarea primită de pe „Vela” am trăit mereu cu Vega în gând, dorind realizarea visului meu, spuse șeful expediției, întorcându-se spre Eon Tal. Acum însă am înțeles că multimilenarul dor de lumi depărtate și frumoase m-a orbit ca pe atâția oameni înțelepți și serioși…

— Și cum ai descifra dumneata astăzi comunicarea „Velei”?

— Foarte simplu. „Cele patru planete ale Vegăi sunt cu desăvârșire lipsite de viață. Nu există nimic mai frumos decât Pământul nostru. Cât de fericiți vom fi să ne întoarcem!”

— Ai dreptate! făcu biologul. Cum de nu s-a gândit până acum nimeni la acest lucru?

— Poate că s-a și gândit cineva, în orice caz nu noi, astronauții. Și cred că nici cei din Consiliu. Părerea mea este însă că faptul acesta ne face cinste: în viață învinge visul cel îndrăzneț și nu dezamăgirea sceptică.

Pe ecran, înconjurul planetei se terminase. Urmară înregistrările stației-robot lansată pentru a face o analiză a condițiilor de pe suprafața planetei. Apoi se auzi o bubuitură puternică. Era bomba geologică[83] aruncată de pe „Vela”. Un nor uriaș de particule minerale azvârlite în sus ajunse până la astronavă. Pompele au început să urle, culegând particulele în filtrele canalelor absorbante laterale. Câteva probe dintr-o pulbere minerală extrem de fină, provenită din nisipurile și munții acelei planete calcinate, umplură eprubetele de silicol; aerul preluat din straturile superioare ale atmosferei a fost captat în baloane de cuarț. „Vela” porni îndărăt pe calea-i ce urma să țină 30 de ani și pe care nu i-a fost dat s-o mai străbată până la capăt. Acum o altă navă terestră aducea oamenilor

[83] Bombă geologică – bombă de o putere explozibilă uriașă, care este aruncată de pe o astronavă pe planeta cercetată, pentru a se obține o erupție a substanței de la suprafață spre straturile superioare ale atmosferei (noțiune fantastică – n.a.).

datele pe care cei dispăruți le culeseseră cu atâta trudă, răbdare și curaj.

Celelalte înregistrări – șase bobine de observații – urmau să fie studiate cu amănunțime pe Pământ de astronomi, iar esențialul să fie transmis prin Marele Cerc.

Nimeni n-a mai vrut să vizioneze filmele privitoare la soarta „Velei”, la lupta-i înverșunată cu avaria și steaua T, și mai ales la tragicul deznodământ: propriile emoții ale echipajului erau încă prea recente. Hotărâră deci să amâne proiecția generală până la trezirea tuturora. Deocamdată cei ce fuseseră de gardă, copleșiți de impresii, plecară să se odihnească, lăsând la postul central doar pe șeful expediției.

Erg Noor nu se mai gândea la visul său năruit. Căuta să analizeze acele amare fărâme de cunoștințe pe care cele două expediții, a lor și a „Velei”, aveau să le aducă omenirii cu prețul unor sforțări și jertfe atât de mari. Oare întotdeauna marile realizări trebuie să fie însoțite de gustul amar al dezamăgirilor?

Și pentru întâia oară se gândi la frumoasa lui planetă ca la o nesecată comoară de suflete omenești evoluate, pline de setea cunoașterii, descătușate de grijile și primejdiile naturii sau ale societății primitive. Desigur, și acum, în epoca Marelui Cerc, mai dăinuiau vechi suferințe, căutări și eșecuri, greșeli și decepții, dar transpuse într-un plan superior de creație, în domeniile științei, construcției sau artei. Numai datorită cunoașterii și muncii creatoare, Pământul fusese eliberat de grozăviile foametei, ale suprapopulației, ale bolilor molipsitoare și ale animalelor dăunătoare; oamenii fuseseră salvați de primejdia secării combustibilului, a insuficienței elementelor chimice utile, a morții premature și a slăbiciunii umane. Iar aceste fărâme de cunoștințe pa care „Tantra” le va aduce cu sine reprezentau, la rândul lor, un aport la puternica avalanșă a gândirii ce progresa cu fiecare deceniu în organizarea societății și cunoașterea naturii!

Erg Noor deschise seiful în care se păstra jurnalul de bord al „Tantrei” și scoase de acolo cutia ce conținea fragmentul metalic din carcasa astronavei spirale de pe planeta întunecată. Schija aceea grea, de un albastru viu ca al cerului, se cuibări în palma lui. Erg Noor știa prea bine că nici pe planeta lui natală, nici pe cele învecinate din sistemul ei solar, nici pe stelele cele mai apropiate nu exista un asemenea metal. Iată încă o

informație esențială, poate cea mai importantă pe care urmau s-o ducă Pământului și Marelui Cerc, în afara știrii despre pieirea Zirdei.

Steaua de fier fiind foarte apropiată de Pământ, cercetarea planetei celei întunecate de către o expediție special pregătită n-avea să mai fie acum, după experiențele făcute de „Vela” și de „Tantra”, tot atât de primejdioasă ca înainte, oricâte cruci negre și meduze ar fi existat în acele veșnice tenebre. Încercarea de a deschide astronava spirală se soldase cu un eșec. Dar dacă ei ar fi avut timpul să se gândească mai bine la cele ce-aveau de făcut, ar fi priceput încă atunci că uriașa țeavă în spirală făcea-parte din sistemul motrice al astronavei.

Erg Noor evoca din nou evenimentele din ultima și fatala zi: o revăzu pe Niza, apărându-l ca o pavăză când el căzuse fără putere în fața monstrului. Cât de scurtă fusese înflorirea tinerei ei iubiri, care întrunea devotamentul eroic al femeilor din antichitatea Pământului și curajul inteligent, avântat al epocii contemporane!...

În spatele șefului expediției răsări fără zgomot Pur Hiss, venit să preia garda. Erg Noor trecu în biblioteca-laborator, dar nu-și îndreptă pașii spre culoarul care ducea, prin compartimentul central, către dormitoare, ci deschise ușa grea a cabinei-spital.

O lumină difuză, imitând-o pe aceea a zilei pământești, lucea blând pe dulapurile de silicol, cu medicamente și instrumente, și se oglindea în metalul aparatajului de radiologie și în acela al inimilor și plămânilor artificiali. Erg Noor dădu la o parte perdeaua groasă care ajungea până la tavan și pătrunse în semiobscuritate. Lumina slabă, semănând cu lumina Lunii, căpăta tonuri și mai calde în transparența aurie a silicolului. Doi stimulatori triatronici, branșați în vederea unui eventual colaps, ajutau cu un imperceptibil țăcănit să bată inima bolnavei. Întinsă în lumina roz-albă de sub clopot, Niza părea cufundată într-un somn liniștit și ferice. O sută de generații de strămoși care au trăit o viață sănătoasă, curată și îmbelșugată ajunseseră să cizeleze până la o înaltă perfecțiune artistică liniile mlădioase și puternice ale acestui trup de femeie, care acuma lui Erg îi părea că aparține celei mai frumoase făpturi născute cândva pe Pământ. Oamenii știau de mult că planeta de care au avut ei parte era extrem de bogată în apă. Apa stimula viața vegetală îmbelșugată, care la rândul ei, a permis să se creeze rezerve

uriașe de oxigen în stare liberă. Atunci viața animală s-a revărsat ca un torent năvalnic – o viață care s-a perfecționat treptat în decurs de multe sute de milioane de ani, până să apară omul, ființa cugetătoare. Uriașa experiență istorică în domeniul dezvoltării vieții pe sistemele planetare ale nenumăratelor lumi dovedise acest adevăr: cu cât mai greu și mai lung este drumul orb, evolutiv al selecției, cu atât mai frumoase sunt formele ființelor cugetătoare superioare obținute pe această cale, cu atât mai amănunțit elaborată este logica adaptării lor la condițiile înconjurătoare și la cerințele vieții, logica aceea care reprezintă însăși frumusețea.

Tot ce există, se mișcă și se dezvoltă în spirală. Și Erg Noor își închipuia această imensă spirală a ascensiunii universale aplicată la viața și societatea oamenilor. Înțelegea acum, pentru prima oară, cu o limpezime uimitoare, că, cu cât mai dificile sunt condițiile de viață și de funcționare a organismelor ca mașini biologice, cu cât este mai anevoios drumul construirii societății, cu atât mai mult este răsucită și spirala dezvoltării, iar volutele ei mai apropiate una de alta, așadar cu atât mai lentă este și ascensiunea, cu atât sunt mai asemănătoare între ele și formele ce apar.

N-avea dreptate când gonea cu îndărătnicie după minunatele planete ale sorilor albaștri și o îndrumase greșit și pe Niza. Zborul către lumile cele noi nu se făcea de dragul descoperirii unor planete nelocuite, care se organizaseră întâmplător; el reprezenta mersul conștient al omenirii, înaintarea ei pas cu pas de-a lungul brațului Galaxiei, marșul victorios al științei și al frumuseții vieții, al unei frumuseți aidoma Nizei…

Copleșit de durere, Erg Noor îngenunche în fața sarcofagului de silicol în care era culcată tânăra astronavigatoare. Respirația Nizei nu se simțea; pleoapele îi erau lăsate; genele îi aruncau umbre viorii pe obraji; printre buzele întredeschise străluceau dinții ei albi. Pe umărul stâng, pe braț mai sus de cot și pe gât se vedeau palide pete viorii – semne lăsate de curentul ucigător.

— Spune-mi, vezi tu ceva, îți amintești de ceva în somnul tău atât de adânc? întreba chinuit Erg Noor, simțind că voința-i de fier se înmoaie ca o ceară la flacăra marii lui dureri, iar în gât i se suie un nod, împiedicându-i răsuflarea.

În străduința de a-i transmite Nizei gândurile lui, chemarea-i arzătoare la viață și fericire, își strânse cu atâta putere degetele

împletite, încât le învineți. Dar fata cu părul roșu rămase nemișcată ca o statuie din marmoră trandafirie care reproducea la perfecție modelul viu.

În odaia de spital intră încet doctorița Luma Laswy. Simți îndată, în tăcerea încăperii, o prezență străină. Dând binișor la o parte perdeaua, îl văzu pe șeful ei îngenuncheat, imobil, ca un monument înălțat milioanelor de bărbați cărora le-a fost dat să-și plângă iubita. Nu era prima oară că-l găsea aici pe Erg Noor, și un val de compătimire îi cuprinse inima. Erg Noor se ridică mohorât. Luma se apropie repede de el și-i șopti emoționată:

— Trebuie să-ți spun ceva!

Cu un semn al capului, Erg Noor trecu în anticamera spitalului. Nu se așeză pe scaunul oferit de Luma, ci rămase în picioare, rezemat de suportul unui iradiator în formă de ciupercă. Doctorița, care era micuță, se înălță cât putu, spre a da vorbelor ei o mai mare autoritate. Privirea șefului însă nu-i dădu răgazul să-și ducă până la capăt intenția.

— Știi și dumneata, începu ea șovăitor, că neurologia modernă a descifrat procesul nașterii emoțiilor la treapta conștientă și subconștientă. Subconștientul poate fi influențat de acțiunea pe care medicamentele inhibitive o exercită prin zonele vechi ale creierului asupra reglării chimice a organismului, inclusiv asupra sistemului nervos, iar, în bună parte, și a activității nervoase superioare.

Erg Noor ridică din sprâncene. Luma Laswy simți că vorbește prea mult, dând explicații prea amănunțite.

— Aș vrea să spun că medicina dispune de posibilitatea influențării centrelor din creier care dirijează emoțiile puternice. Aș putea…

În ochii lui Erg Noor se aprinse o licărire de înțelegere: pe buzele lui jucă un zâmbet fugar:

— Îmi propui să acționez asupra dragostei mele, scutindu-mi în acest fel suferințele?

Medicul își plecă fruntea.

Erg Noor îi întinse recunoscător mâna, clătinând negativ din cap:

— Oricât aș suferi, nu renunț la bogăția sentimentelor mele. Suferințele, dacă nu întrec puterile omenești, duc la dragoste și astfel cercul se închide. Ești foarte drăguță, Luma, dar n-am nevoie de asta!

Și, impetuos ca totdeauna, șeful dispăru îndărătul ușii.

Grăbiți ca în timpul unei avarii, cei doi ingineri electroniști și mecanicii instalau din nou acum, după 13 ani, în postul central de comandă și la bibliotecă, un ecran T.V.F. pentru transmisiuni terestre. Astronava pătrunsese în zona în care devenea posibilă captarea undelor de radio emise de rețeaua universală a Pământului și difuzate de atmosferă.

Glasurile, sunetele, formele și culorile recepționate de pe scumpa lor planetă naturală îi îmbărbătau pe exploratori, sporindu-le în același timp și nerăbdarea: durata zborului cosmic le părea interminabilă.

Astronava chema satelitul artificial 57, pe unda obișnuită a expedițiilor interstelare depărtate, așteptând din oră în oră răspunsul acestei puternice stațiuni ce asigura legătura dintre Pământ și Cosmos.

În cele din urmă, apelul atinse Pământul.

Tot echipajul astronavei veghea acum în fața aparatelor de recepție. Întorși la viață după 13 ani tereștri și 9 ani dependenți, în timpul cărora fuseseră lipsiți de orice legătură cu patria lor, oamenii sorbeau acum cu nesaț orice comunicare de pe Pământ, dezbăteau problemele importante pe care, ca de obicei, oricine le putea ridica pe rețeaua mondială.

Astfel, o propunere a savantului pedolog Heb Ur, recepționată din întâmplare, a fost urmată, timp de șase săptămâni de vii discuții și calcule complexe.

„Discutați propunerea lui Heb Ur! îi invita glasul de pe Pământ. Toți cei care ați meditat asupra acestei chestiuni și aveți idei asemănătoare sau concluzii negative, pronunțați-vă!” Formula tradițională a discuțiilor publice îi umplea de bucurie pe călătorii noștri. Heb Ur propunea Consiliului Astronautic să studieze sistematic planetele accesibile ale stelelor albastre și verzi. După părerea lui, acestea erau lumi deosebite, ale căror radiații energetice puteau pe cale chimică să stimuleze în lupta împotriva entropiei[84] compoziții minerale, inerte în condiții

---

[84] Entropie – noțiune folosită în fizică, mai precis în acea parte a fizicii care se ocupă de procesele legate de căldură și temperatură. Entropia este o mărime imaginată pentru a ne arăta evoluția cea mai probabilă pe care tinde să o aibă starea fizică a unei regiuni închise din Univers. Prin aceasta se caută mersul probabil ce-l va avea temperatura și deci și căldura (energia) acelei regiuni închise (acelui sistem izolat). Este știut că energia trece dintr-o formă în alta, și acest fapt caracterizează existența oricărui proces de viață sau mișcare din natură. Entropia arată că, într-o

terestre, cu alte cuvinte să le cheme la viață. Forme speciale de viață pornind de la elemente minerale cu greutate atomică mai mare decât a multor gaze[85] ar deveni active la temperaturile înalte și la iradierile fantastice ale stelelor din clasele spectrale superioare. Heb Ur considera ca fiind normal eșecul exploratorilor care nu descoperiseră nicio urmă de viață pe Sirius, această stea cu rotație rapidă fiind dublă și lipsită de un câmp magnetic puternic. Toți erau de acord că stelele duble nu puteau fi considerate ca generatoare ale unor sisteme planetare, dar în esența ei, propunerea lui Heb Ur stârni o vie opoziție din partea echipajului „Tantrei”.

Astronomii expediției, în frunte cu Erg Noor, redactară o comunicare, care a și fost transmisă ca opinia celor dintâi oameni care observaseră Vega în filmul turnat de „Vela”. Și pământenii ascultară emoționați glasul care le vorbea de pe astronava aflată în drum spre ei.

„Tantra” se pronunță împotriva trimiterii unei expediții după propunerile lui Heb Ur. Este adevărat că stelele albastre generează pe planetele lor o energetică suficient de puternică pentru crearea vieții din combinații de elemente grele. Dar orice organism viu este un filtru și un baraj al energiei generale, care, luptând cu cea de a doua lege a termodinamicii[86] ori cu

---

regiune izolată a Universului, toate formele de energie se degradează treptat, se repartizează uniform peste toată regiunea; din acel moment, schimburile de căldură (energie) încetând, se ajunge la o temperatură unică și constantă. Viața și mișcarea au dispărut, producându-se așa-numita „moartea termică”. Toate acestea sunt valabile numai pentru regiuni limitate și izolate din natură. Idealiștii au căutat să speculeze această lege, valabilă la scară redusă, extinzând-o la întregul Univers. Aceasta este o extrapolare absurdă, pe care materialismul dialectic a combătut-o de mult.

Rezumând cele de mai sus, putem spune că viețuitoarele se împotrivesc entropiei, luptând cu înverșunare împotriva degradării energiei, adică, mai precis, luptând pentru câștigarea de noi forme ale energiei, care le asigură existența (de la forma rudimentară a hranei și până la uriașele atomocentrale) (n.r.).

[85] Autorul se referă la posibilitatea construirii unei celule vii pornind nu de la carbon (gr. atom. 6), ci de la elemente cu greutatea atomică mai mare (n.r.).

[86] Termodinamica se ocupă de legile care guvernează procesele de transformare a energiei sau, mai simplu, de procesele din natură în care apare mișcarea energiei și a căldurii.

Prima lege a termodinamicii este legea conservării energiei: „Nimic nu se pierde, nimic nu se câștigă, ci totul se transformă”. Aceasta exclude posibilitatea construirii unui „perpetuum mobile” (mașină veșnică) de spața I, care odată pornit, să nu se mai oprească și să producă lucru mecanic fără a mai consuma energie.

Legea a II-a a termodinamicii ne arată că este imposibil să trecem energia calorică de la un corp mai rece la unul mai cald, fără să cheltuim energie sau lucru mecanic.

entropia, acționează creând o structură, complicând extrem de mult moleculele minerale și gazoase simple. Această complicare e posibilă doar în decursul unei foarte lungi dezvoltări istorice, ca atare în condiții fizice de o îndelungată constanță. Or, tocmai această permanență a condițiilor nu există pe planetele stelelor cu temperaturi înalte, care distrug rapid compozițiile complexe în vârtejurile și vâltorile puternicelor radiații. Acolo nu există nimic care să dăinuiască mult, și nici nu poate exista, deși mineralele capătă o extrem de rezistentă structură cristalină, cu o rețea atomică cubică.

După părerea colectivului „Tantrei”, Heb Ur relua concepția unilaterală a astronomilor antichității, care nu pricepuseră dinamica dezvoltării planetelor. De fapt, orice planetă își pierde elementele ușoare, care zboară în spațiu și se risipesc. Fenomenul se intensifică la formidabila căldură a sorilor albaștri și la presiunea radiațiilor pe care ei le emit. „Tantra” aducea apoi un șir întreg de exemple, încheind cu afirmația că procesul „îngreunării” planetelor stelelor albastre nu permite apariția formelor de viață.

Satelitul 57 transmise obiecțiile savanților de pe astronavă direct la observatorul Consiliului.

În cele din urmă, sosi și clipa pe care o așteptaseră cu atâta nerăbdare Ingrid Ditra și Key Beer, ca, de altfel, toți membrii expediției. „Tantra” își încetinise zborul, depășise centura glacială a sistemului solar și se apropia de stațiunea cosmonautică de pe Triton. Acum nu mai era necesară o viteză apropiată de aceea a luminii: zburând de pe Triton, satelitul lui Neptun, cu o viteză de 900 000 000 km pe oră[87], „Tantra” ar fi putut ajunge pe Pământ în mai puțin de cinci ore, dar luarea elanului ar fi durat atâta timp, încât ar fi făcut-o să treacă dincolo de Soare, la o distanță uriașă.

Pentru a nu irosi prețiosul anamezon și pentru ca navele să nu fie îngreunate cu utilaj prea voluminos, oamenii zburau în interiorul sistemului planetar cu planetonave ionice. Viteza lor

---

Prin această lege, natura interzice posibilitatea fabricării unui perpetuum mobile de speța a II-a, care odată pornit, să funcționeze pe seama energiei calorice a aerului sau a Pământului etc. Desigur, organismele vii pot lupta împotriva celei de a doua legi a termodinamicii, pentru a-și câștiga energia calorică și de la corpuri mai reci, deoarece cheltuiesc în acest proces o anumită energie. Legea a doua a termodinamicii și entropia exprimă, în esență, același lucru (n.r.).

[87] Adică: 250 000 km/sec. (n.r.).

nu întrecea 800 000 km pe oră pentru planetele mai apropiate de Soare și 2 500 000 km pe oră pentru cele mai depărtate. În felul acesta, o călătorie de la Neptun la Pământ le lua între două și trei luni.

Triton, aproape la fel de mare ca uriașii sateliți 3 și 4 ai lui Iupiter – Ganimed și Callisto – sau ca planeta Mercur, posedă o atmosferă rară, formată mai cu seamă din azot și bioxid de carbon.

Erg Noor conduse astronava să coboare pe locul ce-i fusese indicat lângă marile cupole ale cosmodromului polar al satelitului. Pe o treaptă a platoului, la marginea unei faleze brăzdate de subterane, străluceau ferestrele sanatoriului de carantină. Exploratorii urmau să rămână acolo timp de cinci săptămâni, complet izolați de ceilalți oameni. În acest răstimp, medici iscusiți urmau să le verifice cu grijă trupurile în care ar fi putut să se cuibărească agenții necunoscuți ai unei boli infecțioase. Primejdia era mult prea mare ca să fie ignorată! De aceea, toți cei care ajungeau pe alte planete, chiar și pe cele nelocuite, erau supuși inevitabil acestei proceduri, oricât de mult ar fi durat timpul petrecut de ei pe astronavă. Interiorul acesteia era și el cercetat de savanții sanatoriului, mai înainte ca stațiunea să elibereze autorizația de decolare în direcția Pământului. Numai pe planetele pe care omenirea își asigurase de mult accesul, ca Venus, Marte și câțiva asteroizi, carantina se făcea chiar în stațiunile locale înainte de decolare.

Claustrarea în sanatoriu era mult mai ușor de îndurat decât în astronavă. Aici aveau la dispoziția lor laboratoare pentru studii, săli de concert, minunate băi combinate din electricitate, muzică, apă și vibrații, făceau plimbări zilnice pe munți și prin împrejurimile sanatoriului în scafandre ușoare, aveau, în sfârșit, comunicația cu planeta lor natală, ce-i drept, nu totdeauna regulată, dar destul de rapidă: pentru a transmite de aici o comunicare pe Pământ nu aveau nevoie decât de cinci ore.

Sarcofagul de silicol în care se afla Niza fusese transportat cu toate precauțiile necesare la sanatoriu. Erg Noor și biologul Eon Tal părăsiră „Tantra” cei din urmă. Pășeau ușor, în ciuda dispozitivelor de îngreunare pe care le îmbrăcaseră, spre a nu face salturi neașteptate din cauza forței de gravitație redusă pe această planetă mică.

Puternicele lumini de balizaj din jurul cosmodromului se stinseră. Triton ieșea acum pe partea însorită a lui Neptun. În ciuda slabei lumini cenușii răsfrânte de această planetă, distanța de numai 350 000 km care o despărțea de Triton făcea ca uriașa-i oglindă să împrăștie întunericul și să domnească în jur un crepuscul clar, asemenea amurgurilor de primăvară din latitudinile înalte ale Pământului. Triton făcea înconjurul lui Neptun în sensul invers de rotație a planetei, de la est la vest, aproape în 6 zile-nopți terestre; perioadele lui „diurne” durau astfel aproximativ 70 de ore. Între timp Neptun se învârtea de patru ori în jurul axei sale, iar acum se vedea limpede umbra satelitului lunecând pe discul său cețos.

Șeful expediției și biologul văzură aproape în aceeași clipă o mică navă oprită destul de departe de marginea platoului. Nu avea partea dindărăt umflată și crestele de echilibru mari ca la astronave. Judecând după botul extrem de ascuțit și după fuzelajul îngust, trebuia să fie o navă planetară; se deosebea însă și de linia cunoscută a acestora, căci la pupă avea un inel gros, iar în partea superioară o construcție lungă, în formă de fus.

— Încă o navă aici în carantină? întrebă Eon. Să-și fi schimbat oare Consiliul obiceiurile…

— De a nu trimite noi expediții astrale înainte de întoarcerea precedentelor? îi întregi gândul Erg Noor. E adevărat că absența noastră nu s-a prelungit prea mult, totuși mesajul pe care trebuia să-l trimitem de pe Zirda a întârziat cu doi ani.

— Poate că este expediția trimisă pe Neptun? încercă să ghicească biologul.

Străbătură cei doi kilometri care-i despărțeau de sanatoriu; suiră pe o vastă terasă, pardosită cu bazalt roșu. Pe cerul negru, cea mai strălucitoare stea era minusculul disc al Soarelui, foarte vizibil din regiunile polare ale acestui satelit cu rotație lentă. Prin scafandrul cu autoîncălzire, cumplitul ger de 170° se percepea ca frigul obișnuit al unei ierni polare terestre. Fulgi mari de amoniac sau bioxid de carbon congelați se cerneau prin atmosfera nemișcată, creând impresia liniștitoare a unei ninsori pământene.

Erg Noor și Eon Tal priveau ca hipnotizați căderea fulgilor, întocmai așa cum o făcuseră odată strămoșii lor care locuiau în zona temperată a Pământului și pentru care ninsoarea însemna

întotdeauna sfârșitul ostenelilor plugarului. Zăpada aceasta neobișnuită le vestea și lor sfârșitul ostenelilor și călătoriei lor lungi.

Sub impulsul acestor sentimente subconștiente, biologul întinse șefului expediției mâna.

— Peregrinările noastre au luat sfârșit, și, mulțumită dumitale, am scăpat cu viață!

Erg Noor protestă cu un gest violent.

— Parcă a scăpat toată lumea? Dar eu, datorită cui am scăpat cu viață?

Eon Tal nu-și pierdu cumpătul.

— Sunt convins că Niza va fi salvată! Medicii de aici vor să înceapă numaidecât tratamentul. Au primit instrucțiuni din partea lui Grim Shar în persoană, directorul laboratorului de paralizie generală.

— Se știe ce are?

— Deocamdată nu. Este clar însă că Niza a fost lovită de un fel de curent care modifică compoziția chimică a ganglionilor sistemelor autonome. A înțelege cum poate fi anihilată acțiunea inexplicabil de persistentă a acestui curent înseamnă a o vindeca pe bolnava noastră. Azi noi știm cum funcționează complexul mecanism al paraliziilor psihice rezistente, care atâtea veacuri fuseseră considerate incurabile. De data aceasta, avem de-a face cu ceva similar, provocat însă de un agent extern. După ce prizonierii mei vor fi fost supuși experiențelor de rigoare, indiferent de faptul dacă mai sunt sau nu în viață, atunci și brațul meu va putea din nou să se miște!

Un sentiment viu de rușine îl făcu pe șeful expediției să se încrunte. În durerea lui uitase de marele devotament al biologului, față de care se purtase într-un fel indecent pentru un om în toată firea! Strânse mâna biologului. În gestul acesta străvechi de solidaritate virilă își găsi expresia simpatia reciprocă a celor doi savanți.

— Crezi că organele ucigătoare sunt de același fel la meduzele cele negre ca la oroarea aceea în formă de cruce? întrebă Erg Noor.

— Nu mă îndoiesc. Dovadă este brațul meu, răspunse Eon Tal. Acumularea și modificarea energiei electrice rezumă adaptarea la viață a făpturilor negre care locuiesc pe o planetă saturată de

electricitate. Sunt, fără doar și poate, niște ființe rapace. Cine sunt victimele lor, aceasta deocamdată n-o știm.

— Dar îți mai amintești ce am pățit cu toții în clipa când Niza…

— E o altă problemă. M-am gândit mult la acest lucru. O dată cu apariția înspăimântătoarei cruci, cred că a fost emis un șuvoi de infrasunete de o putere neverosimilă, care ne-a frânt voința. În lumea aceea de tenebre până și sunetele sunt întunecate, inaudibile. După ce ne-a zăpăcit cu infrasunetul, monstrul încercă asupra noastră un fel de hipnotism, mai teribil decât acela al marilor noștri șerpi dispăruți, de soiul anacondei. Iată ce ne-ar fi ucis, desigur, pe toți de n-ar fi fost Niza…

Erg Noor își îndreptă privirile spre îndepărtatul Soare care lumina în acel moment Pământul. Soarele, veșnica speranță a omului, chiar și în anii jalnicei sale vieți din epoca preistorică, împresurat de o natură necruțătoare! Soarele, întruchiparea puterii luminoase a rațiunii care împrăștie tenebrele și vedeniile monstruoase ale nopții! Și în sufletul lui Erg Noor se aprinse scânteia vie a speranței…

Directorul stațiunii de pe Triton veni la sanatoriu să-l caute pe Erg Noor. Pământul îl chema pe șeful expediției, iar apariția directorului în încăperile interzise ale carantinei însemna sfârșitul izolării lor și posibilitatea ca „Tantra” să-și încheie călătoria, care durase 13 ani. Șeful expediției se întoarse curând și mai grav decât de obicei.

— Plecăm chiar azi. Am fost rugat să iau cu mine șase oameni din echipajul planetonavei „Amat”, care rămâne aici ca să valorifice pe Pluton noi zăcăminte de minereu. Vom îmbarca materialele pe care le-au adunat.

Acești șase oameni au modificat și au reutilat o navă planetară obișnuită și au săvârșit o faptă extraordinară. S-au scufundat în fundul genunilor, străbătând atmosfera densă neonometanică din jurul lui Pluton. Au zburat în mijlocul viforelor de zăpadă amoniacală, riscând clipă de clipă să se zdrobească în beznă de colosalele ace ale blindajului de gheață, tare ca oțelul. Au știut să găsească un loc unde stratul glacial era străpuns de munți. Enigma lui Pluton este în sfârșit dezlegată: această planetă nu aparține sistemului nostru solar. Ea a fost capturată în drumul Soarelui prin Galaxie. Iată de ce densitatea lui Pluton e cu mult mai mare decât a oricărei alte planete

depărtate. Cercetătorii au descoperit acolo minerale ciudate, făcând parte dintr-o lume cu totul străină. Dar ceea ce este și mai important, pe una dintre crestele muntoase au fost descoperite urmele unor clădiri distruse aproape în întregime – vestigii ale unei civilizații de neînchipuită vechime. Datele adunate de exploratori trebuie, desigur, supuse verificării. Mai trebuie dovedit că materialele de construcție au fost prelucrate de ființe gânditoare… Oricum însă isprava lor este cu adevărat temerară. Sunt mândru că astronava noastră îi va duce pe acești eroi pe Pământ și ard de nerăbdare să le-aud relatările. Carantina lor s-a terminat acum trei zile.

Erg Noor tăcu, ostenit de atâta vorbă.

— Dar aici există o gravă contradicție! exclamă Pur Hiss.

— Contradicția este mama adevărului, îi răspunse calm astronomului Erg Noor, recurgând la un vechi proverb. Dar e timpul să pregătim „Tantra”.

Curând, mult încercata astronavă decolă ușor de pe Triton și porni în goană, descriind un arc gigantic perpendicular pe planul eclipticei. Un drum în linie dreaptă către Pământ era cu neputință: orice navă ar fi mers la pieire sigură în zona largă a meteoriților și a asteroizilor, fragmente ale planetei Faeton, care existase cândva între Marte și Iupiter, dar a fost destrămată de forța de gravitație a giganticului astru din sistemul nostru solar.

Erg Noor mărea viteza „Tantrei”. În loc să-i ducă pe eroicii săi pasageri pe Pământ în cuvenitele 72 de zile, hotărâse, folosind puterea uriașă a astronavei, să ajungă în 50 de ore, cu un consum minim de anamezon.

Emisiunea de pe Pământ străbătea spațiul până la astronavă: planeta saluta victoria repurtată asupra stelei de fier și a întunericului de pe înghețatul Pluton. Compozitorii executau simfonii și cântece compuse special în cinstea „Tantrei” și a lui „Amat”.

Cosmosul răsuna de melodii triumfătoare. Stațiunile de pe Marte, Venus și asteroizi chemau nava, unindu-și acordurile cu corul general care îi glorifica pe eroi.

— „Tantra”, „Tantra”! răsună în sfârșit un glas de la postul de emisiune al Consiliului. Vă dăm indicația să aterizați pe El Homra.

Era cosmoportul central, situat undeva în fostul deșert din Africa de Nord. Astronava se îndreptă într-acolo prin atmosfera Pământului, străbătută de razele soarelui.

• Capitolul VII •
SIMFONIA ÎN FA MINOR, DE TONALITATE CROMATICĂ 4,750 MU.

Veranda spațioasă, îndreptată spre sud, către mare, avea drept pereți plăci de masă plastică transparentă. Lumina palidă și difuză a plafonului nu contrasta cu strălucirea lunii, ci, dimpotrivă, o întregea armonios, îndulcind contururile umbrelor. Pe verandă se adunaseră aproape toți membrii expediției maritime. Numai cei mai tineri se zbenguiau voios în apele mării, argintate de razele selenare. Venise și pictorul Kart San, împreună cu frumosul său model. Șeful expediției, Frit Don, scuturându-și pletele aurii, le comunică rezultatele studierii calului descoperit de Miiko în fundul apei. Încercarea de a defini materialul din care fusese făcută această statuie – pentru stabilirea greutății sale ascensionale – dusese la rezultate cu totul neprevăzute. Sub un strat dintr-un aliaj oarecare ce acoperea suprafața sculpturii se afla aur curat. Dacă acest cal era într-adevăr turnat, însemna că avea o greutate de cel puțin 400 de tone, chiar și ținându-se seama de volumul apei dislocuite. Pentru a ridica la suprafață o asemenea matahală, trebuia să se recurgă la vase mari și să se construiască dispozitive speciale.

La întrebarea: de ce s-a dat acestui metal prețios o folosire atât de absurdă, unul dintre vârstnicii veterani ai expediției povesti o legendă pe care o găsise cândva în arhivele istorice. Era vorba de dispariția unei rezerve de aur a unei țări întregi; pe vremea aceea, aurul servea drept echivalent al valorii muncii. Niște guvernanți criminali, făcându-se vinovați de despotism și de jaf, înainte de a dispărea refugiindu-se într-o altă țară (pe vremea aceea mai existau între popoare bariere denumite granițe), au adunat întreaga rezervă de aur a statului și au turnat o statuie, pe care au ridicat-o în cea mai frecventată piață a capitalei. Nimeni n-a putut găsi aurul. Istoricul presupunea că nimeni nici n-a bănuit pe atunci prezența aurului ascuns sub stratul exterior de aliaj ieftin.

Povestirea stârni un viu interes. Aflarea unei cantități atât de importante de aur reprezenta un minunat dar făcut omenirii. Cu toate că metalul acesta galben și greu încetase de mult de a mai fi simbolul supremei valori, era încă și acum cât se poate de necesar pentru fabricarea unor aparate electrice, a anumitor preparate medicale și, mai cu seamă, pentru producerea anamezonului.

La colțul exterior al verandei se strânseseră într-un mic cerc Veda Kong, Dar Veter, pictorul, Ciara Nandi și Evda Nal. Alături de ei se așeză timid Ren Boz, care renunțase a-l mai căuta zadarnic pe Mwen Mas, dispărut nu se știe unde.

— Ai avut dreptate când ai spus că pictura, sau mai exact arta în genere, rămâne totdeauna și inevitabil în urma avântului vertiginos al științei și al tehnicii, spuse Dar Veter.

— Nu m-ai înțeles, obiectă Kart San, arta și-a și îndreptat greșelile și a devenit conștientă de datoria ei față de omenire. A încetat să mai creeze forme monumentale deprimante, nu mai înfățișează fastul și splendoarea, ireale, întrucât reprezintă doar exteriorul lucrurilor. Rolul artei este să dezvăluie latura lăuntrică, emoțională a omului. Numai ea are puterea să dispună și să pregătească psihicul uman pentru sesizarea celor mai complexe impresii. Cine nu cunoaște minunata ușurință cu care poți percepe ceva prin intermediul muzicii, al culorilor, al formei?... Și cât de inaccesibil este sufletul când vrei să pătrunzi în el în mod brutal. Dumneavoastră, istoricii, știți mai bine decât oricine câte nefericiri au îndurat oamenii fiindcă n-au înțeles necesitatea de a dezvolta și a educa latura emoțională a psihicului.

— A existat în timpuri străvechi o perioadă când arta a tins spre forme abstracte, făcu Veda Kong.

— Ea voia să imite rațiunea, care dobândise o vădită întâietate asupra tuturor celorlalte facultăți ale omului. Dar în afara muzicii, ce ocupă un loc aparte și este, în felul ei, cât se poate de concretă, arta nu poate fi exprimată în mod abstract. A fost o cale greșită.

— Și care crezi că este calea cea bună?

— După părerea mea, arta este oglindirea luptei și a frământărilor lumii în sentimentele omenești; ea servește uneori și ca o ilustrare a vieții, aflată însă sub controlul logicii. Și tocmai această logică este frumusețea, fără de care nu-mi pot închipui

nici fericirea, nici rostul vieții. Fără ea, arta degenerează rapid în artificii pretențioase, mai ales când viața și istoria sunt insuficient cunoscute...

— Eu, interveni Dar Veter, aș dori ca arta să-și ia drept țel victoria asupra lumii și transformarea ei, în loc să se mulțumească doar s-o înțeleagă.

— De acord! făcu Kart San. Cu o singură precizare: să fie o victorie nu numai asupra vieții exterioare, ci mai cu seamă asupra lumii lăuntrice a omului, asupra emoțiilor lui. Cu alte cuvinte, să-l educe ținând seama de toate contradicțiile...

Evda Nal își puse mâna-i fermă și caldă pe brațul lui Dar Veter.

— La ce vis ai renunțat astăzi?

— La unul foarte frumos...

— Oricare dintre noi, urmă pictorul, care a văzut opere antice de artă populară: filme cinematografice, înregistrări de reprezentații teatrale, expoziții de pictură, apreciază prin comparație desăvârșirea, distincția, sobrietatea spectacolelor, dansurilor și tablourilor moderne... Fără să mai vorbesc despre epocile de decadență!

— Este inteligent, dar prolix, șușoti Veda Kong.

— Unui pictor îi vine greu să exprime prin cuvinte sau formule fenomenele pe care le vede și le alege din preajmă, spuse Ciara Nandi.

Evda Nal aprobă din cap.

— Iată idealul meu, continuă Kart San: să adun și să concentrez într-o singură imagine grăunțele pure, ale minunatei autenticități de sentimente, forme și culori risipite în oameni izolați; să descopăr expresia cea mai înaltă a fiecăreia dintre rasele străvechi al căror amestec a format omenirea contemporană. Astfel „Fiica Gondvanei” reprezintă marea înfrățire a omului cu natura, cunoașterea subconștientă a legăturii ce există între obiecte și fenomene, o complexitate de sentimente și senzații, stăpânită încă de instincte... Cât despre „Fiica lui Thetis”[88], ea întruchipează sentimente extrem de dezvoltate, de intense și infinit de variate. Contopirea cu natura e făcută aici la o treaptă diferită, pe calea emoțiilor, nu pe cea a

[88] Thetis – divinitate marină în mitologia greacă. Aici simbolizează Marea Mediterană (n.r.).

instinctelor: este puterea lui Eros[89] – iată cum apare în ochii mei acest tablou. Marile civilizații ale antichității mediteraneene – cretană, etruscă, elenă, protoindiană – l-au crescut pe omul care numai el a fost în stare să creeze această cultură ieșită din matriarhat. Ce mare noroc s-o întâlnesc pe Ciara: în ea s-au unit din întâmplare trăsăturile caracteristice străvechilor eleno-cretani și ale popoarelor de mai târziu din India Centrală.

Veda zâmbi că presupunerea ei se dovedise a fi adevărată. Dar Veter îi șopti că și el socotea că un model mai bun pentru realizarea acelei idei s-ar fi găsit cu greu.

— Dacă voi reuși să realizez „Fiica Mediteranei”, mă voi strădui să duc la bun sfârșit și partea a treia a proiectelor mele: o femeie nordică cu păr auriu sau bălai, cu ochi limpezi și calmi. Înaltă, domoală în mișcări, cu privirea atentă, ea le seamănă vechilor femei ale rușilor, scandinavilor și englezilor. Abia după aceea voi putea trece la sinteză, creând imaginea femeii contemporane, care a luat de la cele trei străbune ale ei tot ce aveau mai bun, pentru a deveni ceea ce este astăzi.

— Dar de ce te ocupi numai de „fiice”, și nu de „fii”? zâmbi enigmatic Veda.

— Este oare necesar să explic că frumusețea este totdeauna mai desăvârșită în chipul femeii? se încruntă ușor pictorul. Mai cizelată de legile fiziologiei?…

— Când vei picta al treilea tablou al dumitale, să te uiți la Veda Kong, începu Evda Nal. Nu cred să…

Pictorul se ridică nerăbdător:

— Crezi că nu văd? Lupt împotriva mea însumi, căutând să nu mă las cucerit de această imagine, acum când sunt încă plin de cealaltă. Dar Veda…

— Ea moare de dorul muzicii, spuse aceasta, roșind ușor. Ce păcat că n-avem aici decât un pian solar, care este mut în timpul nopții!

— Funcționează prin intermediul semiconductorilor alimentați de lumina Soarelui? întrebă Ren Boz, plecându-se peste brațul fotoliului. Aș putea să-l adaptez la curenții aparatului de recepție.

— Ar dura mult? făcu bucuroasă Veda.

— Vreo oră de lucru.

[89] Eros – zeul iubirii în mitologia greacă (n.r.).

— Nu merită. Peste o oră începe transmiterea veștilor pe rețeaua mondială. Am fost atât de pasionați de munca noastră, încât de două zile nimeni n-a mai deschis aparatul.

— Atunci cântă-ne ceva, Veda, o rugă Dar Veter. Kart San posedă un instrument cu coarde din Veacurile întunecate ale societății feudale.

— O ghitară, îi suflă Ciara Nandi.

— Și cine are să mă acompanieze? Adică, aș putea s-o fac eu însămi.

— Eu știu să cânt la ghitară. Și Ciara propuse să dea o fugă până la atelier, spre a lua instrumentul.

— Să mergem împreună, se oferi Frit Don.

Ciara își scutură șăgalnic neagra-i coamă. Șerlis întoarse o manetă și deplasă peretele lateral al verandei, descoperind privirii litoralul răsăritean al golfului. Frit Don înainta în salturi mari, iar Ciara îl urma alergând cu capul lăsat pe spate. La început, ea rămăsese în urmă, dar la atelier ajunseră în același timp, dispărură în intrarea lui întunecată și, peste o clipă, goneau din nou în bătaia Lunii, de-a lungul mării, întrecându-se în iuțeală. Frit Don ajunse cel dintâi pe verandă, dar Ciara sări prin deschizătură și se află înaintea lui înăuntru.

Veda făcu un gest de admirație.

— Frit Don a învins în decatlonul de primăvară!

— Iar Ciara Nandi a absolvit școala superioară de coregrafie, ambele cicluri: de dansuri antice și moderne, răspunse Kart San.

— Am urmat și noi, Veda și cu mine, școala de coregrafie, dar numai cursul inferior, spuse cu un oftat Evda Nal.

— Ca aproape toată lumea, o necăji pictorul.

Cu bărbia-i mică și îndărătnică, ținută în sus, Ciara ciupea încet strunele. Vocea înaltă a tinerei femei răsuna nostalgică, fascinantă. Intona o arie nouă adusă de curând din zona de sud, despre un vis neîmplinit. Veda i se alătură, iar vocea-i gravă deveni urzeala pe care se țesu fremătătoare melodia Ciarei. Contrastul dintre cele două cântărețe se armoniza minunat. Dar Veter își muta privirile de la una la alta, neștiind pe care dintre ele cântarea o făcea mai frumoasă: pe Veda, rezemată de pupitrul postului de radio, cu fruntea plecată de povara părului ei blond argintat de Lună, sau pe Ciara, înclinată înainte, ținându-și ghitara pe genunchii rotunzi și goi și cu fața atât de

bronzată, încât pe ea albul dinților și al ochilor părea nemaipomenit de strălucitor.

Romanța se terminase. Ciara atingea acum șovăitoare corzile. Și iată-l pe Dar Veter încleștându-și fălcile: auzea tocmai cântecul care-l depărtase odinioară de Veda și care acum era și pentru ea chinuitor.

Acordurile se perindau în sacade, se fugăreau și se stingeau înainte de a se fi putut contopi. Melodia se desfășură sincopat, de parcă niște valuri, năvălind pe o plajă, s-ar fi răspândit o clipă peste nisip, pentru a se mistui îndată unul după altul în marea întunecată, fără fund. Ciara nu bănuia nimic. Glasu-i sonor evoca iubirea avântată în hăurile glaciale ale spațiilor, de la o stea la alta, încercând să afle, să ghicească unde este el, eroul pornit să exploreze Cosmosul... El nu se mai întoarce. Fie! Dar măcar de l-ar regăsi o clipă în infinit, spre a-i veni în ajutor cu o vorbă, cu un gând bun, cu o salutare afectuoasă!

Veda tăcea. Neliniștită, Ciara se întrerupse, sări de pe locul ei, aruncă pictorului ghitara și cu un aer stânjenit se apropie de tânăra cea blondă, care stătea nemișcată.

Veda zâmbi:

— Dansează pentru mine, Ciara!

Aceasta dădu ascultător din cap, dar Frit Don protestă:

— Să lăsăm pe mai târziu dansurile, începe emisiunea!

Pe acoperișul casei apăru un telescop cu două suprafețe metalice care se întretăiau și opt emisfere pe un cerc metalic încununând întreaga construcție. În încăpere răsunară sunete puternice.

Emisiunea începu cu prezentarea unuia dintre orașele noi, în spirală, din zona locuită de nord. În urbanistică predominau actualmente două tendințe arhitectonice: orașele în formă de piramidă și acelea de tipul spiralei. Situate în mod obligator pe litoralul unei mări sau pe malul unui lac, orașele erau construite în regiunile cele mai prielnice vieții omului, unde se concentrau uzinele automate, ale căror șiraguri, alternate cu brâie de crânguri și de lunci, împrejmuiau așezările.

Acestea erau durate pe înălțimi, pentru ca nicio fațadă a edificiilor, dispuse în terase, să nu rămână lipsită de aer, soare, cer și stele. În partea din fund a clădirilor existau încăperi afectate mașinilor, depozitelor, camerelor de distribuție, atelierelor și bucătăriilor, adâncite mult în pământ. Orașele-

piramidă erau lăudate pentru faptul că, deși aveau o înălțime relativ mică, asigurau o considerabilă capacitate de locuire, în timp ce orașele-spirală ajungeau până la o înălțime de peste un kilometru.

În fața membrilor expediției maritime apăru acum, strălucind în lumina soarelui, o spirală strânsă, cu pereți opalescenți din mase plastice, cu muchiile ca de porțelan ale carcaselor din piatră topită cu armături din metal polisat. Volutele acestei spirale se ridicau de la periferie spre centru. Grupurile de edificii erau despărțite între ele prin adânci firide verticale. Punți ușoare, balcoane și grădini erau suspendate la înălțimi amețitoare. Coloanele scânteietoare ale contraforturilor coborau spre temelie, unde, printre mii de arcade, se întindeau scări cu trepte largi, ducând spre parcuri în terasă, care porneau radial spre prima centură de crânguri umbroase. Străzile erau și ele arcuite, urmând linia spiralei; acelea situate în exterior erau suspendate, iar cele interioare erau protejate de planșee de cristal. Pe străzi nu vedeai niciun fel de vehicule: neîntreruptele benzi transportoare erau camuflate în firide longitudinale.

Pretutindeni forfoteau oameni veseli ori gravi; unii se plimbau pe sub arcade, alții se retrăgeau printre colonade, în pasajele scărilor, în grădinile suspendate de pe acoperișurile teraselor…

Imaginea acestui mare oraș nu dură însă mult: curând începu emisiunea vorbită.

— Continuăm discutarea proiectului prezentat de Academia Radiațiilor Dirijate în legătură cu înlocuirea alfabetului linear cu înregistrări electronice, spuse un om care apăruse pe ecran. Proiectul n-a fost întâmpinat cu o aprobare unanimă. Principala obiecție o constituie complexitatea aparatelor de citire. Cartea va înceta de a mai fi pentru om prietenul care-l însoțește. Probabil că, în ciuda avantajelor sale aparente, proiectul va fi respins.

— Dezbaterile au durat mult, observă Ren Boz.

— Contradicția e flagrantă, declară Dar Veter. Pe de o parte simplitatea ademenitoare a înregistrării, pe de altă parte, dificultatea citirii.

Omul de pe ecran urmă:

— Se confirmă informația primită ieri: a 37-a expediție astrală a trimis comunicări. Sunt pe cale de a se întoarce…

Dar Veter încremeni, buimăcit de violența conflictului său interior. Cu coada ochiului o văzu pe Veda Kong, cu ochii mari deschiși, sculându-se încet în picioare. Auzul dintr-o dată atent al lui Dar Veter prinse respirația ei întretăiată.

— … dinspre pătratul 401. Nava a ieșit adineauri din câmpul minus[90], la o sutime de parsec de orbita lui Neptun. Întoarcerea expediției a întârziat din cauza întâlnirii lor cu un astru negru. N-au avut pierderi de oameni. Viteza navei, încheie crainicul, este aproximativ de 5/6 din unitatea absolută. Expediția este așteptată peste 11 zile la stațiunea Triton! Vom da mai târziu un comunicat în legătură cu importantele lor descoperiri!

Transmisiunea continuă. Nimeni însă nu mai asculta celelalte știri. O înconjurară cu toții pe Veda, felicitând-o călduros.

Ea zâmbea cu obrajii aprinși și cu o neliniște grea în fundul ochilor. Dar Veter se apropie și el. Veda simți strângerea fermă a mâinii lui, atât de scumpă și de necesară acum, îi întâlni privirea deschisă. N-o mai privise demult astfel; cunoștea nuanța de bărbătească tristețe din vechea-i atitudine față de ea. Și știa prea bine că pe fața ei Dar Veter citește și altceva, nu numai bucurie…

Dar Veter îi dădu încet drumul mâinii, îi zâmbi în felul său inimitabil de senin, și se depărtă. Ceilalți discutau cu însuflețire informația primită. Veda rămase în mijlocul lor, urmărindu-l pe furiș pe Dar Veter. Văzu pe Evda Nal apropiindu-se de el. Peste o clipă li se alătură și Ren Boz.

— Trebuie să-l căutăm pe Mwen Mas. Nu știe încă nimic, strigă deodată Dar Veter. Vino cu mine, Evda! Vii și dumneata, Ren?

— Vă însoțesc și eu, făcu apropiindu-se de ei Ciara Nandi. Mă primiți?

Porniră în direcția din care venea clipocitul lin al undelor. Dar Veter se opri o clipă, oferindu-și fruntea adierii răcoroase și suspină adânc. Se întoarse și prinse privirea cercetătoare a Evdei Nal.

— Plec fără să mă mai întorc în casă, răspunse el la întrebarea ei fără cuvinte.

Evda îl luă de braț. Un timp umblară cu toții în tăcere.

— M-am întrebat dacă este bine să procedezi astfel, spuse în șoaptă Evda, dar probabil că ai dreptate. Dacă Veda…

---

[90] Câmp minus – câmp cu sarcină negativă, în spațiul interastral (n.a.).

Evda tăcu. Dar Veter îi strânse mâna cu un gest de înțelegere și o lipi de obrazul său. În urma lor venea Ren Boz. Acesta căuta să păstreze o distanță respectuoasă de Ciara, care unduia alături și avea în ochi scântei ironice. Evda râse încet și deodată îi întinse fizicianului mâna ei liberă. Ren Boz o prinse cu un gest sălbatic ce părea comic la omul acesta atât de sfios.

— Unde să-l căutăm pe prietenul dumitale? întrebă Ciara, oprindu-se chiar la marginea apei. Uitându-se atent în jurul său, Dar Veter distinse în lumina vie a Lunii urmele precise ale unor picioare pe fâșia de nisip umed. Erau atât de regulat spațiate și de simetrice, încât păreau imprimate cu o mașină.

— S-a îndreptat într-acolo, spuse Dar Veter arătând în direcția unor stânci mari.

— Da, sunt urmele lui, confirmă Evda.

— De unde știți? întrebă Ciara neîncrezătoare.

— Observă, te rog, regularitatea pasului. Astfel umblau vânătorii primitivi, sau îndepărtații lor urmași. Și mi se pare că, oricât ar fi de savant, Mwen este mai aproape de natură decât noi… Poate și dumneata, Ciara? se întoarse Evda spre tânăra fată, rămasă pe gânduri.

— Eu? A, nu! Și deodată strigă, întinzându-și brațul: Iată-l!

Pe un bolovan din apropiere apăru silueta uriașă a lui Mwen Mas; trupul său strălucea în razele Lunii ca o statuie de marmură neagră. Gesticula energic, de parcă ar fi amenințat pe cineva. Mușchii vânjoși i se umflau sub pielea lucitoare.

— Seamănă cu un geniu al nopții din basmele pentru copii! șopti emoționată Ciara.

Zărindu-i, africanul sări jos de pe stâncă și peste câteva clipe apăru în fața lor, îmbrăcat. Dar Veter îi povesti pe scurt cele întâmplate și Mwen Mas își exprimă dorința s-o vadă neîntârziat pe Veda Kong.

— Du-te acolo împreună cu Ciara, spuse Evda. Noi mai rămânem puțin aici…

Dar Veter făcu un gest de bun rămas și pe fața africanului se oglindi o adâncă înțelegere. Un impuls subit îl făcu să murmure cuvinte de adio de mult uitate. Mișcat și gânditor, Dar Veter se îndepărtă însoțit de Evda, care tăcea și ea. Ren Boz avu o clipă de șovăire, apoi se luă după Mwen Mas și Ciara Nandi.

Dar Veter și Evda ajunseră la promontoriul care despărțea golful de largul mării. De aici se vedeau deslușit luminile de

balizaj care încadrau marile plute circulare ale expediției maritime.

Dar Veter împinse de pe nisipul plajei o barcă străvezie și rămase o clipă în picioare la marginea apei în fața Evdei, și mai masiv, mai puternic decât Mwen Mas. Evda se ridică pe vârfuri și-și sărută prietenul.

— O să fiu alături de Veda, Veter, îi făgădui ea, parcă răspunzând gândului său. Ne întoarcem împreună în zona noastră și așteptăm acolo sosirea lor. Să ne dai de știre după ce te vei fi instalat. Voi fi bucuroasă oricând să-ți fiu de folos… Evda petrecu îndelung cu privirea luntrea ce luneca pe apa argintată…

Dar Veter ajunse cu barca la pluta a doua, unde mai lucrau încă mecanicii grăbiți să termine instalarea celor din urmă acumulatoare. La rugămintea lui Dar Veter, aprinseră în triunghi trei lumini verzi.

Peste un ceas și jumătate cea dintâi spironavă care trecu pe acolo se opri deasupra plutei. Dar Veter intră în ascensorul coborât, se arătă o clipă sub pântecul luminat al navei și dispăru prin trapă. A doua zi dimineața ajunse la locuința lui permanentă, pe care încă n-apucase s-o schimbe, nu departe de Observatorul Consiliului. Deschise robinetele de purjare ale celor două odăi și după câteva clipe tot praful adunat aici dispăru cu desăvârșire. Scoțându-și din perete patul și acordând încăperea pe miresmele și clipocitul mării cu care se învățase în ultima vreme, adormi adânc.

La deșteptare avu senzația unei mari pierderi. Veda era departe și va rămâne departe de el, până când… dar el trebuia să-i vină în ajutor, nu să complice și mai mult lucrurile!

O coloană rotitoare de apă răcoroasă, electrizată se prăbuși deasupra lui în baie. Rămase sub ea până simți că e aproape să înghețe. Răcorit, se apropie de T.V.F., deschise ușițele lui de cristal și chemă cea mai apropiată stațiune de distribuire a muncii. Pe ecran apăru fața unui tânăr. Acesta îl recunoscu pe Dar Veter și-l salută cu o umbră de respect, semn de rafinată politețe.

— Aș vrea să mi se dea o ocupație dificilă și de lungă durată, spuse Dar Veter. Ceva care cere o muncă fizică: să zicem la exploatările miniere antarctice.

— Acolo toate posturile sunt ocupate. (În glasul celui care vorbea se simțea regretul.) Aceeași situație și la exploatările miniere de pe Venus, Marte, chiar și pe Mercur. Știți și dumneavoastră că tineretul se îndreaptă mai cu seamă acolo unde este munca mai grea…

— Da, dar nu mă mai pot lăuda că fac parte din această categorie… Ce aveți acum disponibil? Îmi trebuie o ocupație acum, îndată.

— Avem ceva la minele de diamante din Siberia Centrală, spuse încet omul de pe ecran, uitându-se pe un tabel pe care Dar Veter nu-l vedea. Aceasta, în cazul că vă interesează exploatările miniere. Mai avem câteva posturi și la uzinele plutitoare de alimente din mijlocul oceanelor, la stațiunea de pompare solară din Tibet, dar asta-i ceva ușor. Mai avem și alte posturi, însă niciunul nu-i prea greu.

Dar Veter mulțumi informatorului și-l rugă să-i lase un timp de gândire, rezervându-i deocamdată minele de diamante.

Debranșând stațiunea de distribuire a muncii, stabili legătura cu Casa Siberiei, un mare centru de informație geografică pentru acest ținut. Stereoteleviziofonul său fu conectat cu o mașină de memorizat pentru înregistrări recente și prin fața lui Dar Veter începură să treacă încet nemărginite păduri. Străvechea taiga cu foioasele ei, rărită și mlăștinoasă, cu solul ei veșnic înghețat, dispăruse, cedând locul giganților pădurii: cedrului siberian și sequoiei americane, a căror specie fusese odinioară amenințată cu dispariția. Uriașele trunchiuri roșii se înălțau ca o splendidă împrejmuire circulară în jurul unor dealuri cu căciuli de beton. De sub acestea se târau afară țevi de oțel cu un diametru de 10 metri ducând peste cumpene de apă spre cele mai apropiate râuri, pe care le absorbeau pe de-a-ntregul prin gurile larg căscate ale sorburilor. Pompele electrice vuiau surd, cu o fantastică putere. Sute de mii de metri cubi de apă curgeau spre adâncurile craterelor pe care le săpaseră și în care se aflau zăcăminte de diamante. Învârtejindu-se cu vuiet, spălau rocile, fărâmițându-le, și se revărsau din nou, lăsând tone de diamante în cascadele camerelor de spălare. În încăperi lungi scăldate în lumină, în fața cadranelor mișcătoare ale mașinilor de sortat, ședeau mai mulți oameni. Nestematele strălucitoare se scurgeau în torente de grăunțe mărunte prin orificiile calibrate ale lăzilor de recepție. Operatorii stațiunilor de

pompare erau tot timpul cu ochii pe indicatoarele mașinilor care calculau necontenit rezistența variabilă a rocilor, presiunea și debitul apei, adâncirea abatajului și debleierea particulelor solide. Dar Veter își zise că peisajul voios al pădurilor scăldate în soare nu se potrivea cu starea lui de spirit. Întrerupse deci legătura cu Casa Siberiei. Deîndată se auzi semnalul de chemare și pe ecran apăru din nou figura informatorului de la stațiunea de distribuire a muncii.

— Voiam să revin cu o precizare. Chiar adineauri am primit o cerere: s-a eliberat un post la exploatările submarine de titan de pe litoralul de vest al Americii de Sud. Este postul cel mai greu din câte avem la dispoziție astăzi… Dar trebuie să vă prezentați acolo cât mai urgent.

Dar Veter se alarmă:

— N-o să am timpul să trec probele psihofizice la cea mai apropiată stațiune A.P.M.[91]

— N-aveți nevoie de ele; probele anuale pe care le-ați trecut în vechea dumneavoastră muncă sunt îndestulătoare.

— Trimiteți comunicarea și dați-mi coordonatele! răspunse Dar Veter fără să mai stea pe gânduri.

— Ramura vestică a Căii Spirale, a 17-a ramificație sudică, stațiunea 6L punctul KM40. Îi previn îndată.

Figura cea gravă de pe ecran dispăru. Dar Veter adună toate obiectele mărunte ce-i aparțineau personal, așeză într-o casetă filmele cu imaginile și glasurile celor ce-i erau dragi și cu cele mai însemnate înregistrări ale propriilor sale gânduri. Scoase din perete o reproducere cromatoreflexă[92] a unui vechi tablou rusesc, apoi luă de pe masă o statuetă de bronz a actriței Bello Gal, care semăna oarecum cu Veda Kong. Toate acestea, împreună cu câteva obiecte de îmbrăcăminte încăpură ușor într-o lădiță de aluminiu, pe al cărei capac se vedea o combinație de cifre și semne lineare în relief. Dar Veter compuse din aceste simboluri coordonatele ce i-au fost comunicate, deschise o trapă din perete și împinse înăuntru lădița. Aceasta dispăru într-o clipă, dusă de o bandă fără sfârșit. Dar Veter își inspectă apoi încăperile. De mai multe veacuri, pe planetă nu mai existau

---

[91] A.P.M. – Academia de Psihofiziologie a Muncii (n.a.).

[92] Reproducere cromatoreflexă – tablou imprimat în culori cu o reflectare interioară a luminii, care dă imaginii plane o stereoscopicitate sporită, datorită unei gradații naturale a culorii și a luminii (noțiune fantastică – n.a.).

oameni însărcinați în mod special cu întreținerea locuințelor. Aceste funcții erau îndeplinite de locatarii înșiși, ceea ce pretindea din partea lor o grijă și o disciplină desăvârșită, precum și o judicioasă amenajare a imobilelor și localurilor, automatizarea ventilației și a curățirii.

Inspecția odată terminată, Dar Veter întoarse în jos maneta din fața ușii, semnalând astfel stațiunii de repartiție a spațiului locativ că încăperile ocupate până acum de el au devenit vacante. Ieși în stradă. Galeria exterioară cu geamuri albe mate se încălzise la Soare, dar pe acoperișul plat bătea ca întotdeauna o briză marină răcoroasă. Punți ușoare de pietoni, legând între ele la mare înălțime clădirile grilajate, păreau că plutesc în văzduh, îmbiindu-te la plimbare. Dar Veter însă știa că nu-și mai aparține. Cu ajutorul tubului de coborâre automată ajunse la calea ferată electromagnetică subterană, de unde un mic vagon îl duse spre stația Căii Spirale. Dar Veter nu se îndreptă spre nord, spre Strâmtoarea Bering, pe unde trecea arcul de joncțiune cu Ramura vestică. Pe acest itinerar, călătoria spre America de Sud dura aproximativ 4 zile și 4 nopți – mai ales când era vorba să ajungă atât de departe în sud – până la ramificația a 17-a. În zonele locuite de nord și de sud circulau mari spironave de marfă care făceau ocolul planetei, traversând oceanele și uneau pe drumul cel mai scurt diferitele ramuri ale Căii Spirale. Dar Veter porni pe Ramura centrală până la zona locuită de sud, cu nădejdea să-l convingă pe șeful transporturilor aeriene că reprezintă „un colet expres”. În afara faptului că își scurta drumul până la o durată de treizeci de ore, Dar Veter putea astfel și să se întâlnească cu fiul lui Grom Orm, președintele Consiliului Astronautic, care-l alesese drept mentor.

Băiatul creștea și anul viitor urma să pășească la îndeplinirea celor 12 isprăvi ale lui Hercule. Între timp lucra la Serviciul de supraveghere prin mlaștinile Africii de Vest.

Cine dintre tineri n-ar vrea să facă parte din Serviciul de supraveghere, să urmărească apariția balenelor în ocean, a insectelor dăunătoare, a vampirilor și a reptilelor în mlaștinile tropicale, a microbilor purtători de boli în zonele locuite, a epizootiilor și a incendiilor în zonele de stepă și de pădure, dezvăluind și nimicind rămășițele impure și nefaste ale trecutului, ce apăreau în chip misterios, când și când, în locurile mai izolate ale planetei? Lupta cu formele nocive ale vieții nu

înceta niciodată. Diferitelor mijloace de nimicire, microorganismele, insectele și miceliile le răspundeau cu ivirea unor noi forme și specii rezistente la cele mai temute preparate chimice. Abia în Era Unirii Mondiale oamenii au învățat să folosească judicios puternicele antibiotice, evitând urmările primejdioase.

„Dacă Dis Ken a fost numit în Serviciul de supraveghere prin mlaștini, își zise Dar Veter, înseamnă că de tânăr devine un muncitor de nădejde".

Ca toți copiii din Era Marelui Cerc, fiul lui Grom Orm fusese educat departe de casa părintească, la un colegiu de pe malul mării în zona nordică. Tot acolo și-a trecut și primele probe la stațiunea Academiei de Psihofiziologie a Muncii.

Încredințându-se tinerilor o muncă, se ținea întotdeauna seama de particularitățile psihologice ale vârstei: exaltarea, puternicul sentiment al răspunderii, egocentrismul juvenil.

Vagonul uriaș înainta în goană, însă lin și fără zgomot. Dar Veter se sui la etajul de sus, cu acoperiș străveziu. Departe, în jos și pe marginile drumului, se perindau clădiri, canaluri, păduri și piscuri muntoase. În soare străluciră orbitor cupolele transparente de sticlă selenară ale uzinelor automate înșirate ca o cingătoare îngustă de la hotarul dintre zona agricolă și cea păduroasă. Prin pereții clădirilor de cristal se vedeau deslușit contururile precise și sobre ale unor mașini colosale.

Trecură prin fața monumentului lui Djinn Kad, care a elaborat o metodă de fabricație ieftină a zahărului artificial, apoi arcul drumului începu să străbată pădurile zonei agricole tropicale. Perdele de copaci cu nuanțe felurite de frunziș ori scoarță, de forme și înălțimi diferite, se pierdeau în zări depărtate. Pe drumurile înguste și netede ce despărțeau uriașele masive de verdeață se târau încet mașinile de recoltat, de polenizat și de control; nenumărate fire se încrucișau într-o rețea scânteietoare. Odinioară, simbolul belșugului era holda aurie de grâu. Dar, începând cu Era Unirii Mondiale, oamenii și-au dat seama de dezavantajul economic al culturilor anuale; deplasarea întregii agriculturi în zona tropicală scuti umanitatea să semene și să îngrijească în fiecare an, cu prețul atâtor eforturi, plantele erbacee și arbuști. Cu sute de ani înainte de Era Marelui Cerc, copacii – vegetale vivace, care epuizau mai puțin solul și erau

mai rezistente la intemperii – deveniseră principalele plante agricole.

Se cultivau astfel arbori de pâine, arbori fructiferi și nuci, cu mii de soiuri de roade bogate în albumine, dând câte un chintal de masă nutritivă de tulpină. Imense livezi de pomi fructiferi, a căror suprafață măsura sute de milioane de hectare, încingeau planeta cu două brâie – o adevărată cingătoare a lui Ceres, mitologica zeiță a fecundității. În interior se găsea zona ecuatorială păduroasă, ocean de păduri umede, care furnizau planetei lemn alb, negru, violet, roz, auriu, cenușiu cu reflexe mătăsoase, dur ca fildeșul sau moale ca miezul mărului, greu ca piatra sau ușor ca pluta. Se obțineau aici zeci de varietăți de rășini, mai ieftine decât cele sintetice și posedând prețioase însușiri tehnice sau medicinale.

Vârfurile uriașelor păduri ajungeau până la nivelul Căii Spirale; de o parte și de alta se auzea foșnind un ocean verde. În adâncurile lui întunecate se ascundeau case pe stâlpi metalici înalți, așezate în mijlocul unor poieni plăcute, ca și mașini monstruoase amintind ca formă niște păianjeni, în stare să transforme această junglă, din trunchiuri înalte de 80 de metri, de o grosime și o tărie de necrezut, în stive ascultătoare de bârne și scânduri.

În stânga se arătară cupolele celebrilor munți de la ecuator. Pe Kenya, unul dintre ei, se afla o instalație de legătură a Marelui Cerc. Marea de păduri se retrăsese mai departe, spre răsărit, făcând loc unui podiș pietros. De o parte și de cealaltă a drumului se înălțau albastre clădiri cubice. Trenul se opri și Dar Veter coborî la gara Ecuator, al cărei vast peron era pavat cu sticlă verde. Alături de pasarela care părea că se avântă în zbor pe deasupra coroanelor cenușii și turtite ale cedrilor din Atlas se înălța o piramidă din aplit[93] alb ca porțelanul, adus de pe malurile râului Lualaba. Pe vârful ei trunchiat era așezată o statuie ce înfățișa un om în salopetă de lucru din Era Lumii Dezunite. În mâna dreaptă ținea un ciocan, cu stânga ridica deasupra capului, spre cerul palid al zonei ecuatoriale, un glob strălucitor cu patru antene emițătoare. Era monumentul durat în cinstea constructorilor celor dintâi sateliți artificiali ai Pământului, care înfăptuiseră minuni de ingeniozitate, muncă și îndrăzneală. Întreaga atitudine a omului, ușor lăsat pe spate și

[93] Aplit – rocă eruptivă albă (n.r.).

proiectând parcă spre cer sfera din mână, exprima sforțarea înaripată. Această putere părea să-i vină de la grupul oamenilor ciudat înveșmântați care înconjurau soclul.

Dar Veter privea întotdeauna cu o vie emoție chipurile dăltuite pe acest monument, știa că oamenii ce făuriseră primii sateliți artificiali și se avântaseră în spațiile siderale fuseseră ruși, adică fii ai aceluiași admirabil popor din care se trăgea el însuși și care făcuse primii pași atât în edificarea noii societăți, cât și în cucerirea Cosmosului.

Și de această dată el se îndreptă spre monument pentru ca, privind chipurile eroilor de odinioară, să-i compare cu contemporanii săi. Din umbra ramurilor argintii și stufoase ale leucodendronilor[94] ce încadrau această piramidă, căreia razele răsfrânte ale Soarelui îi dădeau o strălucire orbitoare, se arătară două siluete zvelte. Se opriră o clipă în loc, apoi unul dintre tineri se repezi spre Dar Veter. Acesta cuprinse cu o mână umerii lui musculoși și cercetă pe furiș familiarele trăsături ale chipului său energic: nasul mare, bărbia lată, conturul buzelor neașteptat de vesel și atât de nepotrivit cu expresia severă a ochilor de oțel de sub sprâncenele îmbinate.

Dar Veter privi mulțumit pe fiul celebrului Grom Orm, constructorul bazei de pe sistemul planetar al Centaurului și șeful Consiliului Astronautic, ales pentru a cincea oară în această funcție. Grom Orm avea pe puțin o sută treizeci de ani, de trei ori mai mult decât Dar Veter.

Dis Ken își chemă tovarășul, un tânăr brun.

— Prietenul meu cel mai bun, Tor An, fiul compozitorului Zig Zor. Lucrăm împreună în mlaștini, urmă Dis. Vrem să ne trecem împreună probele și apoi să lucrăm tot laolaltă.

— Te mai pasionează și acum cibernetica eredității[95]? întrebă Dar Veter.

— Sigur că da! Tor m-a făcut să mă pasionez și mai mult de această problemă. Este muzicant, ca și tatăl său. El și prietena lui visează să lucreze în domeniul în care muzica contribuie la înțelegerea dezvoltării biologice, adică să studieze simfonia structurii organice.

— Vorbești cam neclar, remarcă Dar Veter, încruntându-se.

[94] Leucodendron – arbore sud-african, cu cetină strălucitoare argintie (n.a.).
[95] Cibernetica eredității – dirijarea mecanismelor eredității (noțiune fantastică – n.a.).

— Nu știu încă să vă explic, bâigui încurcat Dis, poate că Tor va ști să exprime mai bine acest lucru.

Tânărul celălalt roși, însă nu-și plecă ochii sub privirea cercetătoare a lui Dar Veter.

— Dis vorbește despre cibernetica ritmurilor ereditare[96]. Se știe că un organism ieșit din celula maternă capătă o suprastructură din acorduri de legături moleculare. Spirala geamănă originară se dezvoltă într-un plan analog desfășurării unei simfonii muzicale. Cu alte cuvinte, construirea unui organism din celule vii se desfășoară după un program muzical.

— Ia te uită! se miră exagerat Dar Veter. Dar atunci veți reduce întreaga evoluție a materiei organice și anorganice la un soi de simfonie gigantică?

— Al cărei plan și ritm lăuntric sunt determinate de legile fizice fundamentale. Trebuie doar să lămurim, să înțelegem cum este întocmit programul și de unde provine informarea acestui mecanism cibernetico-muzical, întări Tor An cu siguranța de neclintit a tinereții.

— Cine spune asta?

— Tatăl meu, Zig Zor. Și-a publicat de curând cea de a 13-a simfonie cosmică în Fa minor, de tonalitate cromatică, 4,750 MU.

— Am s-o ascult neapărat! Îmi place culoarea albastră. Dar deocamdată să ne gândim la ceea ce vă așteaptă în viitorul cel mai apropiat, la isprăvile lui Hercule, pe care urmează să le îndepliniți. Cunoașteți subiectele?

— Numai primele șase.

— Bineînțeles, celelalte șase sunt fixate după îndeplinirea precedentelor, își aminti Dar Veter. Și care sunt aceste șase probe?

— Să curățăm și să facem accesibil pentru vizitatori nivelul inferior al peșterii Kon-i-Gut din Asia Centrală, începu Tor An.

— Să construim un drum spre lacul Mental, străbătând creasta ascuțită a lanțului de munți, urmă Dis Ken, să refacem o veche și întinsă livadă de arbori de pâine din Argentina, să lămurim cauzele apariției unor caracatițe uriașe în regiunea recentei ridicări de teren de lângă Trinidad…

---

[96] Ritmurile ereditare – acordarea și succesiunea creșterii lanțurilor moleculare ale unei substanțe organice, iar apoi ale moleculelor unui organism (noțiune fantastică – n.a.).

— Și să le nimicim!

— Toate acestea fac cinci. Și care-i a șasea probă?

Cei doi tineri se codiră.

— S-a descoperit că avem amândoi oarecari aptitudini muzicale, spuse roșind Dis Ken, și am fost însărcinați să ne documentăm cu privire la străvechile dansuri de pe insula Bali, spre a le reconstitui muzica și coregrafia.

— Cu alte cuvinte să alegeți dansatoare și să creați un ansamblu? preciză Dar Veter râzând.

— Da, recunoscu Tor An, cu ochii-n pământ.

— Nu-i rău! Dar proba aceasta constituie o acțiune colectivă, ca de altfel construirea drumului spre lac, nu-i așa?

— O, avem o echipă excelentă. Numai că și ei ar dori să le fiți mentor. Ar fi grozav!

Dar Veter se îndoi de aptitudinile lui în ceea ce privește cea de a șasea probă. Dar băieții îl asigurară, bucuroși și entuziaști, că Zig Zor „în persoană” le făgăduise să-i îndrume în această direcție.

— Peste un an și patru luni o să-mi găsesc o ocupație în Asia Centrală, spuse Dar Veter, privind cu plăcere figurile lor tinerești luminate de bucurie.

— Ce bine că nu mai sunteți directorul stațiunilor! exclamă fiul lui Grom Orm. Nici n-am visat vreodată să am un asemenea mentor! Și deodată roși atât de tare, încât fruntea i se broboni de sudoare. Tor clătină din cap a mustrare.

Dar Veter se grăbi să-i vină în ajutor lui Dis Ken, rușinat de scăparea lui.

— Aveți la dispoziție mult timp?

— O, nu! Ne-au dat liber numai trei ore. Am adus aici un bolnav de friguri de la stațiunea noastră din mlaștini.

— Frigurile n-au fost încă lichidate?! Și eu care credeam…

— Cazurile sunt foarte rare și apar numai în mlaștini, se grăbi să-l liniștească Dis. Tocmai asta supraveghem și noi.

— Mai avem la dispoziție două ceasuri. Mergem în oraș? Probabil că vreți să vedeți Casa Noului?

— Nu! Am prefera… să ne răspundeți la unele întrebări. Ne-am pregătit și este atât de important pentru alegerea drumului pe care vom merge…

Dar Veter consimți și tustrei se îndreptară spre o încăpere a Casei de oaspeți, cu aerul împrospătat de o adiere marină artificială.

Două ore mai târziu, un alt vagon îl purtă mai departe pe Dar Veter, care ațipise, obosit, pe canapea. Nu se trezi decât în clipa opririi într-un orășel al chimiștilor. Deasupra unei mine de cărbuni se înălța o imensă clădire din sticlă în forma unei stele cu zece colțuri. Cărbunele extras acolo era prelucrat, transformat în medicamente, vitamine, hormoni, mătase și blănuri artificiale. Din deșeuri se fabrica zahăr. Într-una dintre ramurile stelei, din cărbune se extrăgeau metale rare: germaniu și vanadiu. Câte comori nu erau închise în acest minereu negru!

Un vechi coleg al lui Dar Veter, care lucra acolo în calitate de chimist, veni să-l vadă la gară. Au fost o dată la o stațiune indoneziană de mașini pentru recoltat fructe tropicale trei mecanici tineri și veseli... Astăzi, unul dintre ei era chimist și conducea un mare laborator de uzină, al doilea a rămas pomicultor și a inventat o metodă ingenioasă de polenizare; al treilea – era el, Dar Veter – revenea la Pământ, în înseși măruntaiele lui. Cei doi prieteni abia dacă au stat împreună vreo zece minute, dar acest contact direct era oricum cu mult mai plăcut decât întâlnirile pe ecranul televiziofonului.

Restul călătoriei a durat puțin. Șeful liniei aeriene latitudinale, manifestând acea bunăvoință caracteristică oamenilor din Era Marelui Cerc, se lăsă îndată convins. Dar Veter străbătu în zbor oceanul și ajunse pe Ramura vestică a Căii Spirale, la sud de a 17-a ramificație, la capătul căreia se îmbarcă pe un glisor, ce-l aduse la exploatarea de titan, aflată pe litoral.

Povârnișurile unor munți înalți coborau de-a dreptul pe mal. La poalele lor veneau în trepte terase din piatră albă, susținând stratul de sol cu rânduri de pini sudici și vidringtonii[97], care alternau în alei paralele, cu cetina lor când arămie, când de un verde albăstrui. Mai sus, stânci golașe, aride, căscau defileuri întunecate, pe fundul cărora se prăvăleau mici cascade, risipite imediat în pulbere de apă. Pe terase se înșirau rare căsuțe portocalii sau orbitor de galbene, cu acoperișuri albastre-cenușii.

De la liziera unui povârniș continental, prăbușit în ocean la adâncime de 1 km, pornea adânc spre larg un banc artificial de nisip. La capătul acestuia se afla un turn alb, de care se

[97] Vidringtonia – arbore rășinos din Africa de Sud (n.a.).

spărgeau valurile turbate. De sub turn cobora perpendicular o uriașă galerie de mină, ca un tub foarte gros de ciment, ce putea să reziste presiunii adâncurilor. Tubul acesta se afunda într-un munte submarin, compus din rutil – oxid de titan – aproape pur. Toate procesele de prelucrare a minereului se desfășurau acolo jos, sub apă și munți. La suprafață nu se ridicau decât lingourile mari de titan pur și un puhoi de apă saturată de reziduuri minerale, care se revărsa departe în jurul turnului. Valurile acestea galbene și tulburi legănară glisorul în fața cheiului din partea de sud a turnului. Prinzând un moment prielnic, Dar Veter sări pe platforma udă de stropi și sui pe o galerie împrejmuită, unde cei câțiva oameni, care nu erau de serviciu, se adunaseră ca să-l întâmpine pe noul lor tovarăș de lucru. Cei care activau la această exploatare, socotită de Dar Veter cu totul izolată de restul lumii, erau departe de a fi pustnicii mohorâți pe care el se așteptase să-i întâlnească aici, influențat fiind de propria-i stare sufletească. Dimpotrivă, în jurul său văzu figuri vesele, doar puțin cam obosite din cauza muncii încordate. Cinci bărbați și trei femei; aici exista și personal feminin…

Trecură zece zile până când Dar Veter reuși a se deprinde cu noua sa activitate.

Exploatarea avea o rețea energetică proprie: în vechile mine de pe continent se ascundeau generatoare de energie nucleară de tip E – sau, cum era numit odinioară, de al doilea tip – care nu produceau radiații reziduale dure și erau deci mai adecvate pentru instalațiile locale.

Un sistem foarte complex de mașini se deplasa în măruntaiele muntelui submarin, scobind roca fărâmicioasă de culoare cafenie-roșcată. Sectorul cel mai dificil era la etajul de jos al agregatului, unde extracția și sfărâmarea rocii se făcea automat. Acolo veneau semnalele postului central, situat sus, și care asigura supravegherea generală a dispozitivelor de tăiere și a concasoarelor, controlul variațiilor de duritate și de plasticitate a minereului, verificarea instalațiilor de flotație. Viteza extracției și a sfărâmării depindea de conținutul de metal al minereului. Or, din pricina faptului că spațiul protejat împotriva mării era prea strimt, complexa muncă de reglare nu putea fi încredințată în întregime mașinilor cibernetice.

Dar Veter se oferi să lucreze ca mecanic la supravegherea, controlul și acordarea agregatului de jos. Începură gărzile zilnice în încăperi semiobscure, ticsite de cadrane, în care pompele instalației de condiționare nu reușeau să biruie căldura apăsătoare, sporită încă de presiunea înaltă datorită inevitabilei infiltrații de aer comprimat.

Dar Veter și tânărul său ajutor, ieșind la suprafață, rămâneau un timp lângă balustradă, respirând aerul proaspăt, apoi se duceau să facă baie, mâncau și se retrăgeau fiecare în odaia sa, într-una din căsuțele de sus. Dar Veter încerca să-și reia studiile în domeniul nou al matematicii cohleare. I se părea că uitase de vechiul său contact cu Cosmosul. Ca toți ceilalți care lucrau la mina de titan, petrecea cu satisfacție fiecare plută nouă cu lingourile de titan frumos așezate pe ea. După reducerea fronturilor polare, furtunile de pe planetă se domoliseră considerabil, astfel încât o mare parte a traficului maritim era efectuat cu ajutorul unor plute remorcate sau autopropulsate. La un moment dat, efectivul de colaboratori ai exploatării fu schimbat; Dar Veter însă, ca și alți doi entuziaști ai extracției miniere, își prelungi termenul de muncă.

Totuși nimic nu este veșnic în această lume schimbătoare. Și iată că lucrările au fost oprite pentru repararea agregatului de extracție și sfărâmare. Pentru prima oară, Dar Veter pătrunse în abataj dincolo de scutul de protecție, unde doar un scafandru special îi îngăduia să înfrunte căldura, presiunea ridicată și gazele toxice care țâșneau pe neașteptate din crăpături. În lumina orbitoare, pereții bruni de rutil aveau străluciri de diamant, și aruncau reflexe roșii asemenea unor ochi cu scânteieri furibunde, pitiți în rocă. În abataj domnea o liniște uimitoare. Întâia dată după luni și luni de muncă, perforatorul electro-hidraulic și enormele discuri emițătoare de unde ultrascurte înțepeniseră. Dedesubtul lor, geofizicienii care tocmai sosiseră se agitau, instalându-și aparatele: trebuiau să se folosească de acest prilej spre a controla contururile zăcămintelor.

Sus, la suprafața Pământului, era o toamnă meridională, caldă și liniștită. Dar Veter se duse în munți și simți cu o deosebită ascuțime măreția neînsuflețitelor mase de piatră, înălțate aici de mii de ani, între mare și cer. Ierburile uscate foșneau, de jos abia dacă se mai auzea clipocitul valurilor. Trupul trudit cerea

odihnă. Mintea înregistra însă cu aviditate impresiile lumii, care părea nouă și proaspătă după această lungă și anevoioasă muncă în subteran.

Fostul director al stațiunilor exterioare trase în piept mireasma stâncilor încălzite și a ierburilor de pustiu, și în suflet îi crescu certitudinea că înainte i se deschideau perspective cu atât mai largi, cu cât el însuși va fi mai bun și mai puternic.

Își aminti de o veche zicală:

„*Cine seamănă-o faptă, culege-un obicei.*
Cine seamănă un obicei, culege o fire.
Cine seamănă o fire, culege-un destin”.

Da, lupta cea mai mare și cea mai grea pe care o are de dat omul este lupta împotriva egoismului! Și trebuie să lupte împotriva lui nu cu ajutorul unor maxime sentimentale și al unei morale frumoase, dar neputincioase, ci prin înțelegerea dialectică a faptului că egoismul nu este un produs al forțelor răului, ci este instinctul de autoconservare al omului primitiv, care a jucat un mare rol în viața lui sălbatică. Iată de ce egoismul este mai pronunțat și mai greu de învins la personalități mai puternice. Dar victoria asupra lui este o necesitate, poate chiar necesitatea cea mai imperioasă a societății contemporane. Tocmai de aceea se și acordă atâtea eforturi și atâta timp educației omului, se studiază cu atâta grijă structura eredității fiecărui om. Din marele amestec de rase și popoare care a creat familia unită a omenirii de pe planetă apar deodată, de undeva din străfundurile eredității, anumite trăsături de caracter aparținând strămoșilor depărtați. Uneori psihicul suferă devieri uimitoare, ca pe vremurile pline de mari calamități din Era Lumii Dezunite, când oamenii, nepricepându-se să folosească cu prudență radiațiile, provocau nefaste schimbări eredității a numeroși semeni...

Dar Veter avea și el o lungă genealogie, devenită acum inutilă. Studiul strămoșilor fusese înlocuit prin analiza directă a structurii mecanismului ereditar, analiză deosebit de importantă de când viața umană fusese prelungită. Începând din Era Muncii Generale, oamenii trăiau până la o sută șaptezeci de ani, iar acum se adeverise că nici trei sute nu constituiau o limită...

Un hârșâit de pietre îl făcu să se rupă din meditația lui. De sus, prin vâlcea, coborau doi inși. Dar Veter recunoscu pe o operatoare de la secția de topitorie electrică, o femeie timidă și tăcută, și pe un inginer de la serviciul exterior, mărunțel și vioi. Îmbujorați de umbletul rapid, cei doi îl salutară și voiră să treacă înainte. Dar Veter îi opri însă:

— Voiam să te rog demult – îi spuse el operatoarei, să-mi cânți simfonia a 13-a cosmică în Fa minor albastru. Ne-ai cântat dumneata multe lucruri, dar această simfonie niciodată.

— Simfonia cosmică a lui Zig Zor? întrebă tânăra femeie și râse încetișor, văzând gestul de confirmare al lui Dar Veter.

— Pe toată planeta noastră există doar câțiva oameni care ar putea executa această operă... Pianul solar cu claviatură triplă este prea sărac pentru aceasta, iar o transpunere nu avem deocamdată... și nu cred că vom avea vreodată. Dar de ce nu ceri o înregistrare de la Casa de muzică superioară? Să ți-o pună ei. Aparatul nostru de recepție este universal și destul de puternic!

— Nu știu cum se procedează în asemenea cazuri, bâigui Dar Veter, n-am mai avut prilejul...

— O să chem eu deseară Casa de muzică, îi făgădui muziciana și, întinzând mâna tovarășului ei de drum, își continuă coborâșul.

Tot restul zilei Dar Veter nu se putu dezbăra de presimțirea unui eveniment extrem de însemnat. Aștepta cu o nerăbdare ciudată să se facă 11 seara, ora fixată de Casa de muzică superioară pentru transmiterea simfoniei.

Operatoarea de la topitoria electrică își asumase la această audiție rolul de organizator. Îi instalase pe Dar Veter și pe ceilalți amatori de muzică în sala de concerte, înaintea grilajului argintiu al difuzorului așezat în focarul unui ecran emisferic. Făcu întuneric, explicând că lumina ar împiedica să se aprecieze coloritul acestei simfonii, care, neputând fi executată decât într-o sală cu amenajare specială, se găsea aici, de nevoie, limitată la dimensiunile ecranului.

În întuneric licărea doar slab ecranul luminat. Din afară abia dacă se auzea zgomotul neîncetat al mării. Deodată, de foarte departe, luă naștere un sunet grav și atât de plin, încât părea palpabil. Sunetul acesta crescu, cutremurând odaia și inimile ascultătorilor, iar apoi se prăbuși, din ce în ce mai subțire, parcă

sfărâmându-se și risipindu-se în milioane de cioburi de cristal. Prin întuneric scăpărară minuscule scântei portocalii. Părea lovitura trăsnetului primitiv, care prin descărcarea sa legase pe Pământ, cu milioane de veacuri în urmă, cele mai simple hidrocarburi în molecule mai complicate, ce aveau să devină temeiul materiei organice și al vieții.

În sală năvăli un torent de tonuri frământate și discordante, un cor de mii de glasuri exprimând voință, dor și deznădejde și pe care-l completau, aprinzându-se și stingându-se alternativ, vagi scânteieri de purpură și porfiră.

În succesiunea de note scurte și stridente se înfiripă o mișcare rotitoare și, în înălțimi, porni să se învolbureze o diafană spirală de flăcări cenușii. Corul, care pornise și el într-un vârtej, fu brusc străbătut de note lungi, semețe și sonore, pline de impetuozitate.

Contururile de foc ale spațiului fură spintecate de liniile precise ale unor săgeți albastre, care zburau spre genunea fără fund, dincolo de marginea spiralei, pierzându-se în bezna de tăcere și spaimă.

Tenebre și tăcere – așa fu sfârșitul primei părți a simfoniei.

Ascultătorii, puțin cam năuciți, nu apucară să rostească nicio vorbă. Sunete puternice, însoțite de jocurile unor scânteieri multicolore, se revărsau în cataracte, tot mai grave, tot mai pierdute, iar văpăile vii se stingeau în ritmul unei melodii melancolice. Și din nou fire fremătătoare prinseră a se zbate în cascade, iar albastrele focuri își reluară cadențata ascensiune.

Adânc zguduit, Dar Veter desluși în aceste sunete albastre năzuința spre stadii mai complexe ale ritmurilor și ale formelor, și-și spuse în gând că anevoie s-ar fi putut zugrăvi mai bine încăierarea primitivă a vieții cu entropia... Praguri, mici baraje și filtre ce rețineau cascadele de energie în cădere spre nivelurile inferioare... Iată-le deci, așa erau acele prime zvâcniri ale atât de complexei organizări a materiei!

Săgețile albastre formară un lanț de figuri geometrice, forme cristaline și rețele, devenite tot mai complicate în raport cu îmbinarea armoniilor minore, care se împrăștiau, se adunau din nou, pentru ca să se mistuie dintr-o dată într-o penumbră cenușie.

Partea a treia a simfoniei începu cu marșul notelor grave, în ritmul cărora se aprindeau și se stingeau lampioane albastre ce

piereau în abisul infinitului și al veșniciei. Fluxul bașilor, în mersul lui amenințător, se amplifica, ritmul se accelera tot mai mult, transformându-se într-o melodie sacadată și lugubră. Luminile albastre păreau flori ce se pleacă pe lujeri subțiri de foc; își lăsau trist capetele în jos sub năvala tunătoarelor acorduri ale bașilor și se stingeau în depărtare. Dar rândurile de luminițe deveneau din ce în ce mai dese, iar lujerii lor tot mai groși. Două dâre de foc croiră spre întunericul nemărginit un făgaș, și către necuprinsele zări ale Universului își luară zborul glasurile aurii și limpezi ale vieții, însuflețind cu minunata lor ardoare indiferența mohorâtă a materiei în mișcare. Drumul cel întunecat devenea un puhoi de flăcări albastre în care fluturi multicolori desenau arabescuri din ce în ce mai capricioase.

Subtilele combinații de curbe armonioase și de suprafețe sferice nu erau mai puțin frumoase decât acordurile în trepte a căror succesiune făcea să crească vertiginos complexitatea unei melodii care răsuna tot mai puternic, tot mai departe în vuietul grav al timpului…

Dar Veter simți că amețește. Nu mai putea urmări toate nuanțele muzicii și ale luminii; acum prindea doar în linii mari grandioasa idee a compozitorului. Iar oceanul cel albastru de note își legăna talazurile cristaline, strălimpezi, de o rară intensitate a culorii, aducătoare de bucurii. Sunetele acestea deveniră tot mai înalte, iar melodia însăși se transformă într-o spirală ascendentă, ce se răsucea vertiginos, și se frânse, în cele din urmă, din avântul ei spre tării, într-o orbitoare izbucnire de flăcări.

Simfonia se terminase. Dar Veter înțelegea în sfârșit ce anume îi lipsise în lungile luni de până atunci. Simțea din nou necesitatea de a lucra mai aproape de Cosmos, de spirala năzuinței omenești, avântată spre viitorul în veșnică mișcare. Din sala de concert trecu de-a dreptul în camera de convorbiri și chemă stațiunea centrală de distribuire a muncii din zona locuită din nord. Tânărul informator care-l îndrumase pe Dar Veter aici, la exploatările de titan, îl recunoscu și se arătă foarte bucuros.

— Chiar azi-dimineață ați fost chemat de Consiliul Astronautic, dar n-am putut obține legătura. Vă dau îndată Consiliul.

Ecranul se stinse, apoi se lumină din nou și pe el apăru Mir Om, cel mai în vârstă dintre cei patru secretari ai Consiliului. Părea foarte grav, chiar trist.

— S-a întâmplat o mare nenorocire! Satelitul 57 nu mai există. Consiliul te cheamă pentru efectuarea unei munci dintre cele mai grele. Trimit după dumneata o navă planetară ionică. Să fii gata!

Dar Veter rămase nemișcat în fața ecranului, mut de uimire.

• Capitolul VIII •
UNDELE ROȘII

Pe balconul larg al observatorului, vântul bătea în voie. Aducea de peste mare, din Africa, miresme de flori tropicale, ce trezeau în tainițele sufletului dorințe neliniștite. Mwen Mas nu-și putea recăpăta seninătatea și hotărârea dinainte, de care avea nevoie în preajma unei mari încercări. Ren Boz îi comunicase din Tibet că transformarea instalațiilor lui Kor Yull fusese terminată. Patru observatori de la satelitul 57 consimțiseră de bunăvoie să-și riște viața spre a participa la această experiență de proporții nemaipomenite.

Și totuși ea fusese pusă la cale fără autorizația Consiliului, fără o dezbatere în prealabil și pe larg a tuturor posibilităților. Aceasta conferea întregii operații un caracter de mister și de teamă, atât de nepotrivite Erei Marelui Cerc.

Mărețul țel pe care îl urmăreau părea să justifice aceste măsuri, dar... s-ar fi cuvenit să aibă cugetul cu desăvârșire împăcat! Apărea din nou străvechiul conflict uman dintre scop și mijlocul de realizare. Experiența a mii de generații ne învață că trebuie să fii în stare să stabilești precis limitele de trecere, așa cum o face în problemele abstracte ale matematicii calculul repagular. Cum se putea însă ajunge la o asemenea apreciere în domeniul intuiției și al moralei?...

Amintirea celor întâmplate cu Bet Lon nu-i dădea pace lui Mwen Mas. Cu treizeci și doi de ani în urmă, Bet Lon, celebru matematician al Pământului, susținuse că anumite manifestări ale deplasării în interacțiunea câmpurilor de forță puternice pot fi explicate prin existența unor dimensiuni paralele. Efectuase o serie de experiențe curioase în legătură cu dispariția obiectelor. Academia Limitelor Cunoașterii remarcă însă o eroare în formulele lui și dădu o explicație principial diferită fenomenelor în discuție. Bet Lon avea o inteligență viguroasă, hipertrofiată în dauna dezvoltării principiilor morale și a inhibiției imboldurilor. Energic și egoist, el se îndărătnici să experimenteze în aceeași direcție. Spre a obține dovezi hotărâtoare, atrăsese o seamă de

tineri voluntari îndrăzneți și devotați științei. Supuși experiențelor lui Bet Lon, oamenii dispăreau fără urmă ca și obiectele, și niciunul nu mai dădea vreun semn „de dincolo”, din acea dimensiune necunoscută, cum ar fi sperat neomenosul matematician. După ce Bet Lon trimisese în „neființă” – sau, mai bine zis, a nimicit – în acest fel un grup de doisprezece inși, a fost deferit judecății. El a susținut cu toată tăria că dispăruții continuau să trăiască în limitele unei alte dimensiuni și a afirmat că acționase numai cu consimțământul victimelor lui. Condamnat la exil, a petrecut zece ani pe Mercur, apoi s-a retras pe Insula Uitării. După părerea lui Mwen Mas, această istorie semăna cu a sa. Și în cazul său era vorba despre o experiență secretă, interzisă, bazată pe principii respinse de știință, iar această asemănare îi displăcea profund directorului stațiunilor exterioare.

Peste două zile urma să aibă loc viitoarea transmisie prin Marele Cerc, iar după aceea Mwen Mas avea la dispoziție opt zile libere pentru efectuarea experienței.

Cu capul pe spate, privi cerul. Stelele îi păreau astăzi mai luminoase și mai apropiate ca oricând. Multe îi erau cunoscute după vechiul lor nume ca buni prieteni. Nu erau oare ele tovarășe de totdeauna ale omului, inspiratoarele, călăuzitoarele lui?

Steluța aceea cu lucire mai stinsă care s-a lăsat spre orizontul nordic era Steaua Polară sau Gama[98] Cefeu. În Era Lumii Dezunite, Steaua Polară făcuse parte din constelația Ursei Mici, dar curbura pe care o formează partea marginală a Galaxiei laolaltă cu sistemul solar se îndreaptă în direcția lui Cefeu. Lebăda cea cu aripile întinse pe Calea Lactee – una dintre cele mai interesante constelații ale emisferei nordice – își aplecase gâtul lung spre miazăzi. În mijlocul ei ardea frumoasa stea dublă pe care vechii arabi o botezaseră Albireo. În realitate erau acolo trei stele: Albireo I – o stea dublă – și Albireo II – uriașă stea îndepărtată, albastră, cu un vast sistem planetar. Se afla față de noi la o depărtare aproape tot atât de mare ca și Deneb – situat în coada Lebedei – gigantic astru alb, cu o luminozitate de 4 800 de sori ai noștri. În timpul transmisiunii trecute, bunul nostru prieten 61-Lebăda prinsese o comunicare de pe Albireo II. Era un avertisment, extrem de interesant, deși fusese recepționat

[98] Literă din alfabetul grecesc (n.r.).

cu patru sute de ani după data emisiunii. Un ilustru explorator cosmic de pe Albireo II, al cărui nume redat în sonorităţi pământene era Vlihh oz Ddiz, pierise în regiunea constelaţiei Lira, într-o întâlnire cu cea mai cumplită primejdie a Cosmosului – steaua Ookr. Savanţii de pe Pământ considerau această stea ca aparţinând clasei E, denumită astfel în cinstea celui mai ilustru fizician din vechime – Einstein – care prevăzuse cel dintâi existenţa unor asemenea stele, cu toate că ulterior faptul a fost îndelung contestat, stabilindu-se chiar o limită a masei stelare, cunoscută sub denumirea de „limita Ciandrasechar". Dar acest astrofizician al antichităţii îşi baza calculele doar pe mecanica gravitaţională elementară şi pe termodinamica generală, neţinând deloc seama de complexa structură electromagnetică a stelelor gigante şi supergigante. Or, tocmai aceşti factori condiţionau existenţa stelelor din clasa E. Prin dimensiunile lor, aceşti aştri rivalizau cu gigantele roşii din clasa M de felul lui Antares sau Betelgeuza, diferind însă printr-o densitate mai mare, echivalentă aproximativ cu densitatea Soarelui. Formidabila lor putere de atracţie oprea orice iradiere şi astfel împiedica lumina să părăsească steaua, pentru a se răspândi în spaţiu. Asemenea imense şi misterioase mase stelare existau în Univers din timpuri imemoriale, absorbind în oceanul lor inert orice putea fi ajuns de tentaculele irezistibile ale atracţiei pe care o aveau. Mitologia hindusă dădea numele de „Nopţi ale lui Brahma" perioadelor de inacţiune a divinităţii supreme, cărora le succedau „zilele" sau perioadele de creaţie. Acesta semăna, într-adevăr, cu o îndelungă acumulare de materie, care culmina cu încălzirea suprafeţei stelelor până la clasa O-zero, adică 100 000 de grade ceea ce, fireşte, n-avea nicio legătură cu voinţa divină. În cele din urmă se producea o deflagraţie colosală, care împrăştia în spaţiu stele noi cu şiragul lor de planete. Acesta a fost şi cazul Nebuloasei Crabul, al cărei diametru măsoară acum 50 de bilioane de kilometri; explozia ei echivala ca putere pe aceea a unui cvadrilion de bombe hidrogenice din Era Lumii Dezunite.

Stelele din clasa E, cu desăvârşire obscure, puteau fi ghicite în spaţiu doar după forţa lor de gravitaţie, astfel încât pieirea unei astronave care s-ar fi apropiat imprudent de acest monstru era inevitabilă. Stelele infraroşii invizibile ce făceau parte din clasa spectrală T prezentau şi ele o primejdie în calea navelor,

ca și norii obscuri compuși din particule mari sau corpurile cu desăvârșire răcite din clasa TT.

Mwen Mas își zise în gând că întemeierea Marelui Cerc, care a legat între ele lumile locuite de ființe cugetătoare, a reprezentat pentru Pământ, deci și pentru orice altă planetă locuită, cea mai mare revoluție posibilă. Era, în primul rând, o victorie repurtată asupra timpului, asupra scurtimii vieții, care nu le permitea nici pământenilor, nici celorlalți frați ai lor întru gândire să pătrundă în adâncurile îndepărtate ale spațiului. Trimiterea oricărui mesaj prin Cerc era o emisiune spre viitor, întrucât sub această formă gândul omului urma să străbată spațiul până la cele mai depărtate regiuni ale lui. Posibilitatea de a explora stelele foarte îndepărtate devenise o realitate, nu mai era decât o chestiune de timp. Primisem doar și noi de curând o comunicare de la imensul astru numit Gama-Lebăda. Între noi se afla o distanță de 2 800 de parseci și mesajul călătorise mai bine de nouă mii de ani, dar el putu fi înțeles de pământeni, membri ai Marelui Cerc, al căror mod de gândire se înrudea cu acela al expeditorilor, și astfel izbutiseră să-l descifreze. Cu totul altceva era dacă comunicarea venea de la sistemele stelare sferice și de la îngrămădirile cu mult mai vechi decât sistemele noastre plane.

Același lucru se petrecea și cu centrul Galaxiei. În jurul norului său axial de stele există o vastă zonă de viață, unde milioane de planete nu cunosc întunericul nopții, fiind luminate de radiațiile din centrul Galaxiei! De acolo primim mesaje misterioase, imagini de o structură complexă, inexprimabilă prin noțiunile noastre. De 800 de ani Academia Limitelor Cunoașterii se străduiește să priceapă ceva din aceste enigmatice comunicări și nu izbutește. Dar poate că... – Mwen Mas simți că i se taie respirația la gândul ce-l străfulgerase – poate că sistemele planetare apropiate, membre ale Cercului, trimit informații despre viața *interioară* a fiecărei planete locuite (știință, tehnică, artă) în timp ce străvechile și îndepărtatele lumi ale Galaxiei redau mișcarea *exterioară*, cosmică, a științei și a vieții lor, ne arată cum sunt reorganizate voit sistemele planetare. „Măturându-se” spațiul năpădit de meteoriții care stânjenesc circulația astronavelor, aceste corpuri meteorice ca și planetele exterioare reci, improprii vieții, sunt aruncate în astrul central, pentru a i se prelungi radiațiile sau pentru a i se ridica

temperatura de încălzire a sorilor din acele lumi. Iar dacă nici aceasta nu-i suficient, sunt restructurate sistemele astrale învecinate, creându-se acolo cele mai favorabile condiții pentru dezvoltarea unor gigantice civilizații.

Mwen Mas stabili legătura cu depozitul de înregistrări mnemonice ale Marelui Cerc și compuse cifrul unuia dintre mesajele îndepărtate. Pe ecran porniră să plutească imagini stranii, recepționate pe Pământ de pe îngrămădirea stelară globulară Omega-Centaurul: a doua îngrămădire mai apropiată de sistemul solar, de care era despărțită doar de 6 800 de parseci. Strălucirea stelelor ei traversase vreme de douăzeci și două de milenii spațiul cosmic, pentru ca să ajungă până la ochii omului terestru.

O ceață densă, albăstrie se așternea în straturi egale, străpunse de negri cilindri verticali, care se roteau destul de rapid. Când și când ei se comprimau abia perceptibil, luând forma unor conuri unite la bază. Atunci cețurile albăstrii se sfâșiau și se preschimbau în seceri de foc prinse-n vârtej nebun în jurul axei conurilor. Întunericul dispărea, descoperind coloane uriașe orbitor de albe, iar îndărătul lor țâșneau pieziș verzi tăișuri în fațete.

Mwen Mas își freca fruntea, încercând să pătrundă înțelesul acestei enigme.

Pe ecran, tăișurile verzi se răsuciră în spirală în jurul albilor pilaștri și deodată se risipiră într-un torent de bule scânteietoare, care se orânduiră până la urmă într-un mare inel. Acesta începu să crească în lărgime și în înălțime.

Mwen Mas zâmbi și întrerupse legătura, revenind la meditațiile sale.

„Din lipsa unor lumi populate sau, mai exact, a legăturii cu latitudinile superioare ale Galaxiei, noi, pământenii, nu putem încă ieși din întunericul zonei galactice ecuatoriale, nu putem încă răzbate prin pulberea cosmică în care este cufundat astrul nostru – Soarele și stelele învecinate. Tocmai de aceea pentru noi cunoașterea Universului este mult mai anevoioasă decât pentru alții…”

Mwen Mas își aținti privirea asupra orizontului, acolo unde, mai jos de Carul Mare, sub Câinii de Vânătoare, se întindea constelația Părul Berenicei. Era polul „nord” al Galaxiei, spre care se deschidea o mare perspectivă a spațiului extragalactic,

ca și în punctul opus al cerului, în constelația Sculptorul, nu departe de vestita stea Fomalhaut, unde se află polul sud al sistemului. În regiunea marginală în care e situat Soarele nostru, ramurile discului spiral al Galaxiei au o grosime doar de 600 de parseci. Pentru a se ridica deasupra nivelului acestei gigantice roți stelare, trebuiau străbătute perpendicular pe planul ecuatorului galactic 300-400 de parseci. Acest traiect, inaccesibil unei astronave, n-ar fi însemnat o piedică pentru transmisiunile Marelui Cerc. Dar deocamdată nicio planetă a stelelor situate în acele regiuni nu aderase la această rețea de comunicație.

Nesfârșite enigme și extrem de dificile probleme ar fi rezolvate dacă s-ar putea înfăptui încă o revoluție științifică, cea mai mare dintre toate: dacă s-ar repurta o victorie asupra timpului, dacă oamenii ar învăța să înfrângă orice distanță în orice interval de timp, să pătrundă ca stăpâni atotputernici în spațiile nemărginite ale Cosmosului. Atunci nu numai Galaxia noastră, dar și celelalte insule stelare ar deveni pentru noi tot atât de apropiate ca și măruntele insulițe din Marea Mediterană, care clipocea acum, acolo jos, în bezna nopții. Tocmai aceasta justifica temerarul proiect conceput de Ren Boz și pe care el, Mwen Mas, directorul stațiunilor exterioare ale Pământului, era pe cale să-l înfăptuiască. Numai de le-ar fi cu putință să justifice această experiență, să aducă în sprijinul ei argumente atât de puternice, încât să obțină autorizația Consiliului…

Luminile înșirate de-a lungul Căii Spirale își schimbară culoarea din portocalie în albă. Era ora două din noapte – când circulația se intensifică. Mwen Mas își aminti că a doua zi va avea loc serbarea Cupelor de foc, la care Ciara Nandi îl poftise să participe. Directorul stațiunilor exterioare nu putea uita clipa când pe litoralul mării cunoscuse pe această fată bronzată de soare și cu mișcări atât de grațioase. Era asemenea unei flori a sincerității și a elanurilor puternice, rară într-o epocă a sentimentelor disciplinate.

Mwen Mas se întoarse în camera lui de lucru, intră în legătură cu Institutul Metagalactic, care lucra totdeauna în timpul nopții, și ceru să i se trimită pentru noaptea viitoare stereotelefilmele mai multor galaxii. Primind un răspuns afirmativ, se urcă pe acoperiș. Acolo se afla aparatul său pentru salturi la distanță. Lui Mwen Mas îi plăcea sportul acesta puțin popular, în care

atinsese un grad de înaltă măiestrie. Fixând în jurul corpului său curelele balonului cu heliu, africanul se înălță în văzduh cu o săritură elastică, conectând pentru o clipă elicea de tracțiune, pusă în funcțiune de un acumulator ușor. Descrise în aer un arc de cerc lung aproape de 600 de metri, ateriză pe o ieșitură a Casei alimentare și sări din nou. În cinci salturi ajunse până la o mică grădină de la poalele unui munte calcaros. Își lăsă aparatul în vârful unui turn de aluminiu și alunecă de-a lungul unei prăjini pe pământ, alături de patul său tare, așezat de-a dreptul sub un mare platan. Curând adormi legănat de foșnetul frunzelor acestui arbore umbros.

Serbarea Cupelor de foc își împrumutase denumirea de la vestitul poem al poetului istoriograf Zan Sen; acesta descrisese străvechiul rit indian de a alege cele mai frumoase femei care să le ofere eroilor ce porneau la îndeplinirea unor isprăvi mărețe spade de luptă și cupe în care ardeau rășini aromate. Deși atât spadele cât și cupele căzuseră de mult în desuetudine, rămăseseră totuși un simbol al eroismului. Or, faptele de acest fel se înmulțiseră peste măsură în rândurile cutezătoarei și energicei populații terestre. Uriașa putere de muncă cunoscută în trecut numai la oamenii particular de rezistenți, denumiți pe atunci „genii”, depindea în întregime de vigoarea fizică, de abundența hormonilor stimulatori. În decurs de milenii, grija de sănătate transformase pe orice om de rând într-o ființă asemenea eroilor antichității, setoși de încercări mărețe, de iubire și de cunoștințe.

În fiecare an, în a patra lună după solstițiul de iarnă (denumită în vechime aprilie), cele mai frumoase femei de pe Pământ își arătau în public talentele de dansatoare, de cântărețe și de gimnaste. Cele mai fine nuanțe de frumusețe ale diferitelor rase, acum amestecate în populația întregii planete, străluceau aici într-o varietate infinită, aidoma nestematelor, și prilejuiau infinite desfătări spectatorilor, de la învățații și inginerii obosiți de munca lor stăruitoare și până la artiștii inspirați sau tinerii și tinerele încă fără experiență de viață.

Nu mai puțin magnifică era și serbarea de toamnă a bărbaților, serbarea lui Hercule, celebrată în cea de a noua lună a anului. Tinerii ce treceau pragul maturității raportau aici despre isprăvile herculeene pe care le săvârșiseră. Mai târziu s-a instaurat obiceiul ca în aceste zile să se treacă în revistă toate

faptele și realizările remarcabile de peste an. Serbarea, devenită comună pentru bărbați și pentru femei, a fost împărțită în zilele Minunatei Utilități, ale Artei Supreme, ale Îndrăznelii Științifice și ale Fanteziei. Într-un timp, și Mwen Mas fusese recunoscut drept erou al primei și al celei de-a treia zi…

Veda Kong tocmai cânta când Mwen Mas apăru în uriașa Sală solară a stadionului din Tirena. Găsind sectorul 9 din raza 4, unde se instalaseră Evda Nal și Ciara Nandi, el se opri în tăcere în umbra unei arcade și ascultă vocea gravă a Vedei. Îmbrăcată în alb, cu privirile îndreptate spre galeriile de sus ale sălii, Veda cea blondă cânta o arie plină de voioșie; îi păru africanului întruchiparea primăverii.

La sfârșitul fiecărei producții spectatorul putea apăsa pe unul dintre cele patru butoane pe care le avea în față. Luminile aurii, albastre, verzi ori roșii ce se aprindeau pe tavanul sălii arătau artistului felul în care fusese apreciat, înlocuind zgomotoasele aplauze de pe vremuri.

Isprăvindu-și cântecul, Veda fu răsplătită printr-o mulțime de lumini aurii și albastre printre care se zăreau doar câteva verzi. Îmbujorată de emoție, se alătură prietenelor ei. Tocmai atunci se apropie și Mwen Mas, pe care-l întâmpinară cu salutări prietenești.

Directorul stațiunilor exterioare se uită în jurul său, căutându-și maestrul și predecesorul. Dar nicăieri nu-l vedea pe Dar Veter.

— Unde l-ați ascuns pe Dar Veter? li se adresă în glumă celor trei femei Mwen Mas.

— Dar dumneata unde ni l-ai ascuns pe Ren Boz? răspunse printr-o întrebare Evda Nal, și africanul se grăbi să scape de privirile ei pătrunzătoare.

— Veter scormonește adâncurile în America de Sud, la exploatările de titan, se îndură de el Veda Kong și pe fața ei tresări ceva.

Cu un gest protector, Ciara Nandi o atrase spre sine și-și lipi obrazul de al ei. Pe chipurile celor două femei, atât de diferite, se citea aceeași duioșie care le apropia.

Armonizându-se cu ochii-i migdalați, sprâncenele Ciarei, tăiate drept, sub fruntea înaltă, păreau aripile întinse ale unei păsări plutitoare. Sprâncenele Vedei se avântau spre tâmple.

„Pasărea a bătut din aripi”… gândi africanul.

Coama neagră i se revărsa Ciarei pe grumaji și pe umeri, formând un contrast cu pieptănătura sobră, linsă și pornită în sus a Vedei.

Aruncând o privire pe ceasul încastrat în cupola sălii, Ciara se ridică.

Îmbrăcămintea ei îl miră pe Mwen Mas. Pe umerii-i netezi purta un colan de platină, care-i lăsa descoperit gâtul, iar în față se încheia cu o sclipitoare turmalină roșie.

Sânii tari, ce semănau cu niște cupe întoarse, dăltuite cu o admirabilă precizie, erau aproape dezveliți. O bandă stânjenie trecea între ei, de la turmalină la cingătoare. Benzi de același fel, petrecute peste mijlocul sânilor, erau întinse de un lănțișor care se încheia pe spatele gol. Mijlocul fin al tinerei fete era încins cu un cordon alb, presărat cu stele negre și prins cu o copcă de platină de forma unei lunule. În spate, cordonul ținea un soi de fustă lungă, dintr-o mătase albă, grea, împodobită și ea cu stele negre. Dansatoarea nu purta niciun fel de bijuterie, în afară de agrafe strălucitoare pe pantofiorii ei negri.

— Încă puțin și-mi vine rândul! spuse fără să se tulbure Ciara, îndreptându-se spre arcada de trecere. Îi aruncă o privire lui Mwen Mas, apoi dispăru, petrecută de întrebări rostite în șoaptă și de mii de priviri.

Pe scenă apăru o tânără gimnastă admirabil făcută, în vârstă de cel mult 18 ani. Scăldată într-o lumină de aur, ea executa o vertiginoasă cascadă de salturi, avântări în aer și întoarceri, înmărmurind într-un echilibru neverosimil la pasajele lente ale melodiei. Spectatorii îi lăudară dansul prin o puzderie de lumini aurii, și Mwen Mas se gândi că, după un asemenea succes, îi va fi cam greu Ciarei Nandi să se distingă. Ușor alarmat, își plimbă privirile peste mulțimea spectatorilor din fața lui, și deodată zări în sectorul al 3-lea pe pictorul Kart San. Acesta îl salută cu o dezinvoltură care africanului i se păru nelalocul ei: cum de nu era emoționat acest om pentru care Ciara pozase în „Fiica Mediteranei”?

Nici n-apucă bine să-și spună că, după ce-și va fi isprăvit experiența, se va duce negreșit s-o vadă pe „Fiica Mediteranei”, că lucirile de sus se și stinseră. Planșeul străveziu din sticlă organică[99] fu cuprins de o văpaie zmeurie ca a fontei incandescente. De sub rampa scenei porniră să curgă șuvoaiele

[99] Sticlă în a cărei compoziție intră substanțe organice. De exemplu plexiglasul (n.r.).

de lumină roșie. Se rostogoleau valuri, valuri, îmbinându-se cu ritmul răspicat al melodiei, cu glasul pătrunzător al viorilor și sunetul puternic și grav al strunelor de aramă. Oarecum buimăcit de puterea și cadența năvalnică a muzicii, Mwen Mas nu-și dădu seama din prima clipă că în centrul estradei cuprinse de flăcări apăruse Ciara.

Își începu dansul într-un ritm atât de rapid, încât spectatorilor li se tăia răsuflarea. Mwen Mas se întrebă cu spaimă ce se va întâmpla dacă muzica va cere o accelerare și mai mare. Dansau nu numai picioarele, nu numai brațele; tot trupul fetei răspundea muzicii înflăcărate printr-o suflare a vieții tot atât de fierbinte. Și africanul își spuse în gând că, dacă femeile din vechea Indie fuseseră ca și Ciara, poetul care le comparase cu Cupele de foc și de la care se trăgea denumirea serbării femeii avusese deplină dreptate.

În reflexele scenei și ale planșeului tenul ars de soare al Ciarei avea acum o strălucitoare nuanță de aramă, și inima lui Mwen Mas începu să bată cu putere. Această carnație o mai văzuse la oamenii fabuloasei planete Epsilon-Tucan. Atunci aflase că trupul poate ajunge la o asemenea spiritualizare, încât prin subtile modificări ale frumoaselor lui forme să poată exprima cele mai adânci ecouri ale sufletului, toate modulațiile fanteziei, așteptările pătimașe, setea de fericire…

Și, de unde până atunci toate gândurile i se îndreptaseră către depărtări de neatins, aflate la mai bine de 90 de parseci, Mwen Mas pricepu că în nemărginita bogăție a frumuseții din lumea noastră omenească se pot afla flori tot atât de admirabile ca și viziunea minunată din adâncul firmamentului. Dar dorul pe care de atâta vreme îl aprinsese în sufletul său un vis irealizabil nu se putea stinge chiar atât de lesne. Luând înfățișarea fetei cu pielea roșie de pe Epsilon-Tucan, Ciara nu făcu decât să întărească în inima directorului stațiunilor exterioare hotărârea luată mai demult.

Evda Nal și Veda Kong, ele însele excelente dansatoare și care vedeau pentru întâia oară arta Ciarei, erau fermecate. Veda, în care se trezise antropologul și istoricul raselor antice, reflectă că femeile din Gondvana – adică din țările calde – fuseseră întotdeauna mai numeroase decât bărbații decimați în luptă cu mulțimea fiarelor sălbatice. Mai târziu, când în țările meridionale, foarte populate, s-au format statele despotice ale

antichității, bărbații continuau să se nimicească în războaie stârnite de fanatismul religios și de capriciile tiranilor. Fiicele Sudului duceau așadar o viață grea, care le cizela desăvârșirea. În schimb, în nord, unde populația era mai rară, iar natura mai puțin generoasă, n-a existat despotismul de stat al Veacurilor de întuneric. Bărbații erau mai numeroși, iar femeile, mai apreciate, duceau o viață mult mai demnă.

Veda urmărea fiecare gest al Ciarei, gândindu-se că în mișcările ei există o stranie dualitate: erau în același timp gingașe și violente. Gingășia le venea din grația mișcărilor, din uimitoarea flexibilitate a trupului, pe când impresia de violență se degaja din bruștele schimbări de atitudine, din neașteptatele șerpuiri și opriri săvârșite cu iuțeala sălbăticiunilor. Brunele fiice ale Gondvanei dobândiseră această felină înmlădiere de-a lungul a multor milenii de aprigă luptă pentru existență. Dar cât de armonios se îmbina această suplețe cu delicatețea egeeană a chipului Ciarei! Într-un languros adagio se împletiră sonoritățile discordante, tot mai frecvente, ale unor instrumente de percuție. Ritmul impetuos al avânturilor și prăbușirilor sentimentelor omenești era exprimat prin alternarea mișcărilor bogate cu stagnarea lor aproape totală, când dansatoarea încremenea într-o imobilitate statuară. Trezirea sentimentelor adormite, violenta lor explozie, apoi căderea ființei vlăguite, moartea și din nou viața – o viață tumultuoasă și necunoscută, înlănțuită și în același timp luptând cu mersul implacabil al vremii, cu neînduràtoarea determinare a datoriei și a soartei. Evda Nal simți că tema psihologică a dansului îi este extrem de familiară; obrajii i se îmbujorară, respirația i se acceleră…

Mwen Mas nu știa că suita aceasta de balet fusese scrisă de compozitor pentru Ciara Nandi; nu se mai temea însă de ritmul îndrăcit, fiindcă văzuse cât de ușor i se adaptează tânăra fată. Undele de lumină roșie îi îmbrățișau trupul de aramă, revărsând flăcări peste picioarele ei puternice, pierzându-se în șerpuirile întunecate ale catifelei, aprinzând zori trandafirii pe mătasea albă. Brațele ei îndoite spre spate înmărmureau deasupra capului. Și, deodată, fără niciun fel de final, tumultul de note ascendente se curmă; roșiile văpăi se stinseră. Cupola înaltă a sălii era acum scăldată de lumina obișnuită. Obosită, tânăra își plecă fruntea, și părul ei bogat îi acoperi fața. Sub cupolă se aprinseră mii de focuri aurii, apoi izbucni un vuiet surd:

spectatorii îi aduceau Ciarei cel mai înalt omagiu care putea fi adus unui artist, îi mulțumeau ridicați în picioare, întinzând spre scenă mâinile împreunate. Și Ciara, atât de calmă înainte de a ieși în scenă, se tulbură fără de veste, își îndepărtă dintr-o mișcare părul de pe obraz și fugi din scenă, cu ochii la galeriile de sus ale sălii.

Organizatorii serbării anunțară o pauză. Mwen Mas porni în căutarea Ciarei, iar Veda Kong și Evda Nal ieșiră pe scara lată de un kilometru, din sticlă albastră, mată, care cobora de la stadion drept în mare. Amurgul străveziu și răcoros le îmbia să facă o baie după pilda altor mii de spectatori veniți la serbare.

— Nu mă mai mir acum că ea ne-a atras de la început atenția, spuse Evda Nal. Este o artistă excepțional de talentată. Am văzut astăzi un dans care reprezintă însăși puterea vieții! Probabil că aceasta și întruchipa anticul Eros.

— Îl înțeleg acum pe Kart San, care afirma că frumusețea e ceva mult mai important decât s-ar crede. Ea este fericirea și sensul vieții, a spus-o prea bine deunăzi! Iar definiția dumitale și ea este justă – consimți Veda – scoțându-și pantofii și cufundându-și picioarele în apa călduță care clipocea pe trepte.

— Este justă, cu condiția ca vigoarea psihică să izvorască dintr-un corp sănătos și plin de energie, o corectă Evda Nal, lepădându-și rochia și aruncându-se în unda străvezie.

Veda o ajunse din urmă, și cele două femei înotară alături spre o uriașă insulă de cauciuc, care se zărea, argintie, la un kilometru și jumătate de cheiul stadionului. La nivelul apei, suprafața netedă a insulei era mărginită de un fel de adăposturi din materie plastică sidefie în formă de scoici, suficient de mari pentru a feri de razele Soarelui și de vânt trei-patru oameni, izolându-i complet de vecinii lor.

Se întinseră amândouă pe podeaua moale și mișcătoare a uneia dintre scoici, trăgând în piept aerul curat al mării.

— Te-ai înnegrit foarte tare de când ne-am văzut ultima oară pe litoral, spuse Veda privindu-și prietena. Ai fost la mare sau ai luat pilule pentru pigmentare?

— Pilule ZP, mărturisi Evda. N-am stat la soare decât ieri și azi.

— Nu știi într-adevăr unde-i Ren Boz? întrebă Veda.

— Știu cu aproximație, și aceasta îmi ajunge să fiu neliniștită, răspunse încet Evda Nal.

— Vrei într-adevăr?… Veda se opri fără să-și fi sfârșit fraza și Evda își ridică pleoapele obosite și o privi drept în ochi.

— Ren Boz îmi pare un băiețandru încă necopt și fără putere, urmă nehotărât Veda, iar dumneata ești atât de întreagă, ai o rațiune puternică, nu mai prejos de a unui bărbat. Se simte că ai o voință de fier.

— Asta mi-a spus-o și Ren Boz. În ceea ce privește însă părerea dumitale despre el, n-ai dreptate decât parțial. Este un om înzestrat cu o minte îndrăzneață, cu o putere de muncă atât de uriașă, încât nici chiar în zilele noastre n-ai să găsești pe întreaga planetă mulți care să-i poată ține pasul. În comparație cu aceste însușiri, celelalte par insuficient de dezvoltate; au rămas într-un stadiu infantil, după cum se întâmplă majorității oamenilor, și poate într-un fel și mai pronunțat. N-ai greșit spunând că este un băiețandru. Dar, în același timp, este și un erou în adevăratul înțeles al acestui cu vânt. Și Dar Veter are în el ceva copilăros, dar la el este un rezultat al surplusului de forțe fizice, pe când la Ren avem dimpotrivă o insuficiență a lor.

— Dar ce părere ai despre Mwen, se interesă Veda, acum că-l cunoști mai bine?

— Mwen Mas reprezintă o îmbinare a rațiunii reci cu frenezia arhaică a dorințelor.

Veda Kong izbucni în râs:

— Aș vrea să am și eu perspicacitatea dumitale.

— Psihologia e specialitatea mea, răspunse Evda, dând din umeri. Dar îngăduie-mi acum și mie să-ți pun o întrebare: știi că Dar Veter îmi place mult?…

— Ți-e teamă de jumătățile de măsură? spuse Veda, îmbujorându-se toată la față. Nu, aici nu poate fi vorba nici de echivocuri, nici de reticențe. Totul este limpede, limpede ca și cristalul… Și, sub privirea scrutătoare a psihiatrei, Veda urmă liniștită: Erg Noor și cu mine… căile noastre s-au despărțit de mult. Nu m-am putut hotărî totuși să cedez unei afecțiuni noi atâta vreme cât el se mai afla în Cosmos, nu-l puteam părăsi pe Erg slăbind prin aceasta puterea speranței, a credinței că se va întoarce. Acum acestea au devenit din nou calcule exacte, certitudine. Erg Noor știe tot, dar își urmează calea.

Evda Nal puse mâna ei subțire pe umărul Vedei.

— Cu alte cuvinte, este Dar Veter?

— Da! răspunse ferm Veda.

— Dar el știe?

— Nu. Am să-i spun mai târziu, după ce „Tantra” va fi revenit… Nu crezi că ar fi timpul să ne întoarcem? întrebă Veda.

— Trebuie să părăsesc serbarea, spuse Evda Nal, concediul meu este pe sfârșite. Mă așteaptă o nouă lucrare de mari proporții la Academia de Bucurii și Necazuri, iar mai înainte trebuie să-mi văd fata.

— Ai o fetiță mare?

— De 17 ani. Băiatul este cu mult mai vârstnic. Mi-am îndeplinit datoria oricărei femei sănătoase cu ereditate normală: cel puțin doi copii. Acum vreau să am un al treilea, dar să fie de la început mare!

Evda Nal zâmbi. Fața ei se lumină deodată și un zâmbet de duioșie îi întredeschise buzele arcuite.

— Îmi închipui un băiețaș drăguț, cu ochii mari… cu o guriță tot atât de mirată și de drăgăstoasă ca a dumitale… dar cu pistrui și cu un năsuc cârn, spuse malițios Veda, privind drept în fața ei.

Prietena ei tăcu un timp, apoi întrebă:

— N-ai deocamdată nicio ocupație, Veda?

— Nu. Aștept sosirea „Tantrei”. Pe urmă am să plec într-o lungă expediție.

— Vino cu mine să-mi vezi fetița! îi propuse Evda și Veda acceptă cu plăcere.

•

Pe toată lățimea peretelui din observator se întindea un ecran emisferic de șapte metri pentru vizionarea fotografiilor și a filmelor luate cu ajutorul unor telescoape puternice. Mwen Mas conectă fotografia panoramică a unui sector de cer de lângă polul nord al Galaxiei, cuprinzând zona meridională a constelațiilor, de la Carul Mare până la Corb și Centaur. Aici, între Câinii de Vânătoare, Părul Berenicei și Fecioara, se vedeau foarte bine numeroase alte galaxii, alte insule stelare ale Universului în formă de discuri ori roți. Cele mai multe fuseseră descoperite în Părul Berenicei, izolate, de o formă regulată sau nu, văzute sub diferite unghiuri și proiecții, uneori neînchipuit de depărtate, la distanțe de miliarde de parseci, formând pe alocuri adevărați „nori” compuși din zeci de mii de galaxii. Galaxiile cele mai mari ating în diametru între 20-50 000 de parseci, cum ar fi de pildă insula noastră stelară sau de asemenea galaxia

NN89105+SB23, care odinioară se numea M-31 sau Nebuloasa din Andromeda. Ea putea fi văzută și de pe Pământ cu ochiul liber, sub forma unui nouraș care împrăștie o slabă luminescență. Oamenii îi dezlegaseră de mult misterul. Nebuloasa se dovedise a fi un uriaș sistem stelar în formă de roată și ale cărui dimensiuni întreceau cu jumătate pe acelea ale imensei noastre Căi Lactee. Cercetarea Nebuloasei din Andromeda, în ciuda depărtării de patru sute cincizeci de mii de parseci ce-o despărțea de observatorii de pe Pământ, a contribuit foarte mult la cunoașterea propriei noastre Galaxii.

Mwen Mas își mai aducea aminte de minunatele fotografii pe care le văzuse în copilărie și care reprezentau diferite galaxii; aceste fotografii erau obținute prin inversiunea electronică a imaginilor optice sau cu ajutorul unor radiotelescoape puternice, care pătrundeau și mai adânc în Cosmos, ca, de pildă, telescoapele din Pamir și din Patagonia, fiecare având un diametru de 400 de km. Galaxiile, aceste colosale îngrămădiri de sute de miliarde de corpi cerești, despărțite prin milioane de parseci, au trezit totdeauna într-însul nedomolita dorință să cunoască legile după care sunt alcătuite, istoria apariției lor și soarta lor viitoare. Ceea ce preocupa acum în primul rând pe oricare dintre locuitorii Pământului era problema vieții pe nenumăratele sisteme planetare ale acestor insule ale Universului, problema gândirii și a științei care înfloreau pe ele și a civilizațiilor omenești în infinitele spații siderale.

Pe ecran au apărut trei stele pe care vechii arabi le denumiseră Sirrhah, Mirrhah și Almah – Alfa, Beta și Gama-Andromeda, dispuse pe o treaptă ascendentă. În dreapta și în stânga acestei linii erau situate două galaxii apropiate: gigantica Nebuloasă din Andromeda și frumoasa spirală M-33 din constelația Triunghiul. Mwen Mas nu ținea să le revadă cunoscutul contur luminos; schimbă deci banda metalică.

Iată galaxia de mult observată ce poartă denumirea antică de NGC 5194[100] sau M-51, din constelația Câinii de Vânătoare. Ea se află la o depărtare de milioane de parseci și este una dintre puținele galaxii văzută de la noi în plan orizontal, perpendicular pe ecuatorul lor. De la un nucleu compact și foarte luminos, format din milioane de aștri, pornesc două brațe răsucite în

[100] NGC 5194 reprezintă indicativul după care se caută respectiva galaxie în catalogul NGC (Catalogul nebuloaselor galactice) (n.r.).

spirală. Mai departe, ele devin tot mai slabe și mai nebuloase, până ce se pierd în întunericul spațiilor, întinzându-se în părți opuse pe distanțe de zeci de mii de parseci. Între aceste brațe sau ramuri principale, alternând cu „abisuri” negre – nori de materie obscură – se întind dârele mai scurte ale îngrămădirilor stelare și nori de gaze luminoase, îndoiți întocmai ca paletele unei turbine.

Iată și uriașa galaxie NGC 4565 din constelația Părul Berenicei. E nespus de frumoasă. De la o distanță de șapte milioane de parseci este văzută pe muchie. Aplecată ca o pasăre ce plutește în zbor, această galaxie își întinde larg discul subțire, compus, probabil, din ramuri răsucite în spirală; iar în centrul ei arde globul puternic turtit al nucleului, care pare o strălucitoare masă compactă. Se vede clar cât de plane sunt insulele stelare: o galaxie poate fi comparată cu roata subțire a unui mecanism de ceasornic. Marginile acestei roți sunt difuze, părând să se dizolve în bezna fără fund a spațiului. Într-o asemenea margine a Galaxiei noastre se află Soarele și, ca un firicel de praf minuscul, Pământul, care, legat prin puterea științei cu o mulțime de lumi locuite, întinde aripile gândirii omenești deasupra eternității Cosmosului.

Mwen Mas trecu pe o galaxie care-l interesa mai mult: NGC 4594 din constelația Fecioara. Și aceasta se vedea tot în plan orizontal. Această galaxie, aflată la o depărtare de zece milioane de parseci, aducea cu o lentilă incandescentă, învăluită de un strat de gaze luminoase. De-a lungul ecuatorului, ea era străbătută de o groasă bandă neagră, o îngrămădire de materie obscură. Galaxia părea o misterioasă lanternă, luminând din fundul unei genuni.

Ce lumi se ascund acolo în iradierea ei, mai vie decât la alte galaxii și care atingea în medie clasa spectrală F? Există oare acolo locuitori ai unor planete importante, pulsează oare și acolo ca și la noi, gândirea ce triumfă asupra tainelor naturii?

Faptul că de pe aceste vaste insule stelare nu venea niciun răspuns îl făcea pe Mwen Mas să-și strângă pumnii de ciudă. Își dădea seama că distanțele sunt cu adevărat monstruoase: până la această galaxie lumina avea de parcurs o cale de treizeci și două de milioane de ani! Pentru un schimb de mesaje era nevoie de șaizeci și patru de milioane de ani!

Mwen Mas manipulă bobinele, și pe ecran apăru o mare pată de lumină vie, în mijlocul unor stele rare și palide. O bandă neagră, neregulată tăia în două pata cea rotundă, accentuându-i prin contrast strălucirea; extremitățile lățite ale bandei eclipsau vastul câmp de gaze arzătoare ce aureola pata luminoasă. Așa arăta, obținut prin mijloace extrem de ingenioase, clișeul ciocnirii a două galaxii din constelația Lebăda. Această coliziune a unor galaxii la fel de uriașe ca a noastră sau Nebuloasa din Andromeda era cunoscută de mult ca o sursă de radioactivitate, cea mai puternică, probabil, din partea accesibilă a Cosmosului. Jeturile de gaze animate de o mișcare rapidă dădeau naștere unor formidabile câmpuri electromagnetice care difuzau în Univers vestea nemaipomenitei catastrofe. Însăși materia trimitea acest zguduitor semnal de alarmă, printr-un emițător de un cvintiliard, adică de o mie de cvintilioane de kilowați. Distanța până la acele galaxii era însă atât de mare, încât imaginea proiectată pe ecran arăta situația cu milioane de ani în urmă. Cât privește aspectul actual al galaxiilor care s-au întrepătruns, el va deveni vizibil abia după un număr de ani atât de colosal, încât nici nu se poate ști dacă omenirea va mai dăinui până atunci.

Mwen Mas sări în picioare și se rezemă cu mâinile de masa masivă cu o violență care făcu să-i trosnească mădularele.

Aceste termene de milioane de ani erau inaccesibile pentru zeci de mii de generații și însemnau ucigătorul „niciodată” chiar și pentru cea mai îndepărtată posteritate. Dar aceste termene puteau fi suprimate ca la un semn de baghetă magică. Și această baghetă magică era descoperirea lui Ren Boz și experiența pe care tocmai o făceau împreună.

Datorită lor, cele mai îndepărtate puncte ale Universului vor deveni apropiate, de să le atingi cu mâna!

Astronomii din vechime presupuneau că galaxiile se împrăștie în toate părțile. Ei observau că lumina – care, plecând de pe îndepărtatele insule stelare, parvenea la telescoapele terestre – era modificată: oscilațiile de lumină se alungeau transformându-se în unde roșii[101]. La prima vedere, această „deplasare spre

[101] Deplasarea spre roșu (efectul Doppler-Belopolski), efect observat în fizică și apoi în astrofizică. Acest efect constă în următoarele: când o sursă de lumină, de o anumită lungime de undă, se îndepărtează de noi cu o anumită viteză, la analiza spectrală a acestei lumini înregistrăm că se petrece un fenomen deosebit – pe măsură ce crește viteza sursei, se mărește și lungimea de undă a luminii. Deoarece lumina roșie este

roșu” a luminii părea să ateste că galaxiile se îndepărtau de observator. Cei vechi erau însă obișnuiți să interpreteze fenomenele într-un mod rigid și unilateral: de aceea au și ajuns la ipoteza unui univers care se împrăștie sau explodează, fără să priceapă că din marele proces al distrugerii și al creației nu văd decât un singur aspect. Doar dispersarea și distrugerea – adică trecerea energiei la niveluri inferioare, în conformitate cu cea de a doua lege a termodinamicii – erau percepute de simțurile noastre și de aparatele construite pentru a le amplifica. Celălalt aspect – al acumulării, al concentrării, al creației – le scăpa oamenilor, căci însăși viața își trăgea puterea din energia împrăștiată de aștri, ceea ce condiționa și perceperea noastră a lumii înconjurătoare. Și totuși viguroasa inteligență umană a izbutit să pătrundă și în aceste enigmatice procese de formare a lumilor în Univers. În acele timpuri străvechi însă se presupunea că cu cât era mai îndepărtată galaxia, cu atât viteza ei de îndepărtare era mai considerabilă. Pe măsura adâncirii în Cosmos, unii au crezut că observă la galaxii viteze apropiate de aceea a luminii, și au existat savanți care să declare că limita Universului vizibil era distanța de unde galaxiile păreau să fi atins iuțeala luminii: într-adevăr, nemaiprimind de la ele nicio rază, n-am mai putea să le vedem niciodată. Acum însă cunoaștem cauzele înroșirii luminii răspândite de galaxiile îndepărtate. Cauzele fenomenului sunt multiple. De la insulele stelare depărtate ajunge la noi numai lumina iradiată de centrele lor strălucitoare. Aceste colosale mase de materie sunt înconjurate de câmpuri electromagnetice inelare, care acționează asupra razelor de lumină atât prin puterea cât și prin întinderea lor; aceste câmpuri încetinesc oscilațiile luminii, ale cărei unde se alungesc și devin roșii. Din antichitate, astronomii au știut că lumina stelelor cu densitate foarte mare se înroșește: liniile spectrului se deplasează spre capătul cel roșu, și steaua pare că se depărtează, așa cum se întâmplă, de exemplu, cu componenta stelei duble Sirius: pitica albă Sirius B. Cu cât galaxia este mai departe, cu atât mai mult se centralizează radiația ce ajunge până la noi și cu atât mai sensibilă este deplasarea spre capătul roșu al spectrului.

---

aceea care are lungimea de undă cea mai mare (în spectrul vizibil), efectul de mai sus se numește „deplasarea spre roșu” (n.r.).

Pe de altă parte, undele luminoase care străbat genunile siderale sunt supuse „balansării”, iar cuantele de lumină își pierd o parte a energiei lor de mișcare[102]. Fenomenul acesta a fost acum studiat temeinic: undele roșii pot fi și „vechi” unde de lumină obișnuită (albă), dar „obosită”. Chiar și undele luminoase omnipenetrante „îmbătrânesc”, traversând înspăimântătoarele spații. Cum ar mai putea spera deci omul să le înfrângă, dacă n-ar ataca forța de gravitație cu ajutorul contrariului ei, urmând calculele lui Ren Boz?…

Nu, acum toată această frământare s-a potolit! Și de aceea Mwen Mas se simțea îndrituit să întreprindă această experiență fără precedent.

Ca de obicei, directorul stațiunilor exterioare ieși în balconul observatorului și începu să se plimbe cu pași repezi dintr-un capăt într-altul. În ochii săi osteniți mai licăreau galaxiile îndepărtate ce-și trimiteau spre Pământ undele roșii ca niște apeluri de ajutor adresat atotputernicei gândiri umane. Deodată râse încet. Nu se îndoia că într-un viitor apropiat, undele roșii vor deveni supuse mâinii omului, întocmai ca acelea ce scăldaseră trupul Ciarei Nandi la serbarea Cupelor de foc, al Ciarei care-i apăruse în ipostaza fetei arămii de pe steaua Epsilon-Tucan, obiectul visurilor sale.

Da, el va îndrepta vectorul lui Ren Boz tocmai spre Epsilon-Tucan, nu numai spre a vedea această lume splendidă, ci și în cinstea fetei ce-o reprezintă pe Pământ!

[102] O undă luminoasă pierzând energie se deplasează spre regiunea roșie a spectrului vizibil, deoarece undele de lumină roșie sunt cele mai puțin energice (n.r.).

• Capitolul IX •
O ȘCOALĂ DE CICLUL III

Școala nr. 410, de ciclul III, se afla în sudul Irlandei. Câmpii întinse, vii și pâlcuri de stejari coborau de pe dealuri verzi până la malul mării. Veda Kong și Evda Nal sosiseră la o oră de curs. Înaintau încet pe culoarul circular care înconjura clasele așezate pe perimetrul clădirii rotunde. Era o zi înnorată, cu ploaie cernută, și lecțiile se țineau înăuntru, nu ca de obicei afară sub copaci, în poiene.

Veda Kong se simțea ca o școlăriță: se furișa de la o clasă la alta și asculta pe la intrările care, ca la majoritatea școlilor, erau amenajate ca niște culise. Amândouă strecurau câte o privire prudentă în clase, căutând s-o găsească pe fata Evdei și să rămână totuși neobservate.

În prima încăpere, pe un întreg perete, văzură un vector desenat cu cretă albastră și înfășurat de o spirală. Două sectoare ale spiralei erau înconjurate de elipse transversale, în care era înscris un sistem de coordonate dreptunghiulare.

— Matematică bipolară!? spuse cu spaimă glumeață Veda.

— Ba cred că-i ceva mai mult, făcu Evda. Să așteptăm o clipă!

— Acum, că am făcut cunoștință cu funcțiunile de umbră ale mișcării cohleare, adică ale mișcării ascendente spirale, care se nasc pe direcția unui vector, spuse bătrânul profesor cu ochi arzători, înfundați în orbite, ne apropiem de noțiunea de „calcul repagular”. Această denumire provine de la vechiul cuvânt latinesc „repagulum”, care înseamnă „barieră, obstacol”, mai exact, trecerea de la o calitate la alta, privită sub aspectul ei bilateral. Profesorul arătă o elipsă largă, de-a curmezișul spiralei, și urmă: Cu alte cuvinte, studiul matematic al fenomenelor de trecere dintr-o stare într-alta…

Veda Kong se ascunse după o ieșitură a zidului, trăgând pe prietena ei de mânecă:

— Este ceva cu totul nou! Face parte din domeniul de care ne-a vorbit Ren Boz al dumitale atunci, pe malul mării.

— Școala prezintă întotdeauna elevilor tot ce este mai nou și înlătură necontenit ce s-a învechit. Cum am putea de altfel să asigurăm un progres rapid, dacă tânăra generație ar repeta idei perimate? Chiar și așa, pentru a le transmite copiilor cunoștințele se pierde destul timp. Zeci de ani trec până ce copilul ajunge să fie destul de instruit ca să înfăptuiască opere grandioase. Această pulsație a generațiilor – faci un pas înainte pentru a da imediat înapoi cu nouă zecimi, până ce ți-a crescut schimbul – reprezintă cea mai penibilă dintre toate legile biologice – legea morții și a renașterii. Multe dintre cele învățate de noi în domeniul matematicii, al fizicii și al biologiei s-au și învechit. Cu istoria dumitale se petrece altfel, îmbătrânește mai încet, fiind în sine foarte bătrână.

Se uitară într-o altă clasă. Profesoara, întoarsă cu spatele la ele, și elevii absorbiți de cele auzite nu observară nimic. Vedeau aici fete și băieți înalți, de 17 ani. Aveau obrajii îmbujorați, semn că lecția îi pasiona.

— Omenirea a trecut prin cele mai aspre încercări, spuse profesoara, și glasul ei trăda emoția. Tocmai de aceea, până în zilele noastre, principalul în istoria pe care o facem la școală a rămas studierea marilor erori umane și a consecințelor lor. Am trecut printr-o excesivă complicare a vieții și a obiectelor de uz curent, ca să ajungem la simplificarea lor maximă. Complicarea traiului ducea uneori la o sărăcire a culturii spirituale. Nu-i nevoie ca omul să se împiedice în lucruri inutile, căci și sentimentele și percepțiile lui sunt cu mult mai subtile și mai complexe în condițiile unei vieți simple. Acum, cele mai luminate minți studiază tot ce este cât de cât legat de satisfacerea trebuințelor zilnice, în aceeași măsură ca și problemele științifice capitale. Au urmat calea de evoluție generală a lumii animale, care tinde să elibereze atenția, automatizând mișcările, dezvoltând reflexele în activitatea sistemului nervos. Automatizarea forțelor de producție ale societății a creat un sistem de conducere reflector analogic în economie, și a dat la nenumărate persoane posibilitatea să se consacre sarcinii fundamentale a omului: cercetărilor științifice. Natura ne-a înzestrat cu un mare creier investigator, ale cărui funcțiuni se limitau odinioară la căutarea hranei și la cercetarea comestibilității ei…

— Frumos! spuse în șoaptă Evda Nal și în aceeași clipă își zări fiica.

Fără a bănui prezența mamei, aceasta privea gânditoare suprafața ondulată a geamului, care ascundea priveliștea de afară.

Veda Kong o cercetă, comparând-o cu mama ei. Același păr negru și lung, legat cu o panglică albastră și strâns în două mari cozi. Același oval al feței care se îngustează în partea de jos, aceeași frunte lată și pometi mari, care-i dădeau o expresie copilăroasă. O bluză scurtă, strălucitor de albă, din lână artificială, sublinia paloarea tenului ei oacheș și negrul intens al ochilor, al genelor și sprâncenelor. Singura ei podoabă era un colier din mărgean roșu, care sublinia fizicul original al fetei.

Ca toți ceilalți elevi, fiica Evdei purta un șorț larg cu franjuri roșii la cusături.

— E un ornament indian, spuse în șoaptă Evda Nal, răspunzând zâmbetului interogativ al prietenei sale.

Se retraseră repede pe sală: profesoara părăsea clasa, în urma ei veneau câțiva elevi, printre care și fiica Evdei. Dând cu ochii de maică-sa, de care era nespus de mândră și pe care se străduia mereu s-o imite, fata încremeni. Evda nici nu știa că avea la școală un cerc de admiratori, care hotărâseră să-și aleagă în viață aceeași cale ca și celebra Evda Nal.

— Mamă! rosti în șoaptă fata și, aruncând o privire sfioasă tinerei femei ce-i însoțea mama, se lipi de Evda.

Profesoara se opri și se apropie de ele.

— Trebuie să înștiințez consiliul școlar, spuse ea fără a lua seama la gestul de protest al Evdei. Vom trage oarecare foloase din vizita dumitale.

— Mai bine profitați de venirea prietenei mele, și Evda o prezentă pe Veda Kong.

Profesoara de istorie se roși toată, arătând acum foarte tânără.

— Foarte bine, făcu ea, căutând să-și păstreze tonul grav, ne pregătim tocmai de o nouă promoție din grupele mari. Pentru tinerii noștri elevi va fi o mare fericire să primească sfaturile Evdei Nal și în același timp să treacă în revistă, împreună cu Veda Kong, vechile culturi și rase. Nu-i așa, Rhea?

Fata Evdei bătu din palme, iar profesoara porni cu pas ușor de gimnastă spre încăperile de serviciu aflate într-o anexă lungă și dreaptă.

— Rhea, vrei să lipsești de la o oră de muncă și să te plimbi cu noi în grădină? îi propuse Evda. N-o să mai am timp să vin la tine până la alegerea probelor pe care trebuie să le dai. Rândul trecut n-am hotărât nimic definitiv…

Fără să răspundă, Rhea o luă de braț pe mama ei. În programul oricărui ciclu studiile teoretice alternau cu lucrările practice. În momentul acela, se ținea tocmai una dintre lecțiile preferate ale Rheei – șlefuirea lentilelor optice. Dar ce putea fi mai interesant și mai important decât vizita mamei?

Ca să le lase singure, Veda se îndreptă spre un mic observator astronomic care se zărea în depărtare.

Agățată ca un copil de brațul puternic al mamei, Rhea mergea dusă pe gânduri.

— Unde este micul tău Kay? se interesă Evda. Fetița se întristă. Kay era elevul ei: cei mari vizitau școlile de ciclul I și II din apropiere, pentru a se ocupa de „prichindeii” pe care și-i aleseseră. Acest ajutor dat profesorilor era necesitat de grija pusă în educarea copiilor.

— Kay a trecut în ciclul II și a plecat departe. Îmi pare nespus de rău… De ce oare ne-or fi mutând din patru în patru ani, de la un ciclu la altul?

— Știi doar și tu că psihicul se obosește și devine mai puțin receptiv când impresiile sunt prea monotone.

— Nu înțeleg totuși un lucru: de ce primul dintre cele patru cicluri de patru ani se numește „ciclul O”? Doar și-n răstimpul său are loc un important proces de instruire și educare a copiilor, de la unu la patru ani?

— Este o denumire veche și improprie. Dar în afara cazurilor absolut necesare, ne străduim să păstrăm terminologia încetățenită. Altminteri s-ar produce o irosire de energie umană. Și cu toții fără excepție avem datoria să scutim omenirea de asemenea risipe.

— Dar împărțirea pe cicluri, care sunt net separate, și periodicele deplasări de la un ciclu la altul nu sunt și ele irosiri de forțe, ba chiar destul de mari?

— O asemenea cheltuire de energie este pe deplin compensată prin ascuțirea percepției, prin randamentul sporit în

învățătură, care altminteri ar scădea cu fiecare an. Voi, oamenii cei mici, pe măsură ce creșteți, sunteți educați, deveniți ființe cu calități diferite. Viața în comun a copiilor de vârste diferite stânjenește educația și enervează chiar pe elevi. Noi am redus aceste diferențe la minimum, repartizând copiii în patru cicluri, după etate; totuși nici această împărțire nu este perfectă… Dar să vedem care ți-s proiectele și preocupările. Vă voi ține o conferință și poate că astfel voi răspunde și problemelor tale.

Rhea își deschise sufletul cu încrederea spontană a copiilor din Era Marelui Cerc, care n-au cunoscut nici ironia jignitoare, nici neînțelegerea. Era o întruchipare a tinereții care nu cunoaște încă viața, dar este plină de visuri și așteptare. Împlinind 17 ani fata urma să absolve școala și să treacă la îndeplinirea Isprăvilor lui Hercule, care durau trei ani și se desfășurau în mijlocul adulților, în cursul acestor probe se precizau definitiv înclinațiile și capacitățile tânărului. Urmau apoi doi ani de studii superioare, după terminarea cărora căpăta dreptul de a lucra de sine stătător, în specialitatea aleasă. În răstimpul lungii sale vieți, omul reușea să dobândească o asemenea calificare în câte cinci sau șase specialități, schimbându-și din când în când munca; totuși alegerea primei și a celei mai dificile activități – a Isprăvilor lui Hercule – era cât se poate de importantă. Tocmai de aceea, această alegere cerea o meditație prealabilă aprofundată, sub îndrumarea obligatorie a unui sfătuitor mai în vârstă.

— Ați trecut probele psihologice de absolvență? întrebă Evda încruntându-și sprâncenele.

— Le-am trecut. Eu am 20-24 la primele opt grupe, 18 și 19 la grupa a zecea și a treisprezecea și 17 la grupa a șaptesprezecea! se lăudă Rhea.

— Minunat! se bucură Evda. Ai toate căile deschise. Nu ți-ai schimbat alegerea celei dintâi isprăvi?

— Nu! Voi fi infirmieră pe Insula Uitării, iar pe urmă tot cercul nostru – al discipolilor tăi – va lucra la Spitalul de psihologie din Iutlanda.

Evda glumi fără răutate pe seama acestor tineri și zeloși psihologi, dar Rhea o rugă să devină mentor al membrilor cercului, care trebuiau și ei să-și aleagă probele.

— Voi fi nevoită să rămân aici până la sfârșitul concediului meu, râse Evda. Și ce va face în acest timp Veda Kong?

Fetița își aduse aminte de însoțitoarea mamei.

— Este foarte bună, spuse ea grav, și aproape tot atât de frumoasă ca și tine!

— Cu mult mai frumoasă!

— Nu, nu… și nicidecum pentru că ești mama mea, stărui fata. Poate că, la prima vedere, ea să pară mai frumoasă, dar tu porți în tine forțe lăuntrice pe care Veda Kong nu le are. Nu vreau să spun că nu le va avea cândva. Când o să le aibă, atunci…

— O va eclipsa pe maică-ta, așa cum luna eclipsează o stea?

Rhea clătină energic din cap:

— Dar parcă tu ai să rămâi pe loc? Vei ajunge și mai departe ca ea!

Evda îi mângâie părul neted, privindu-i chipul ridicat spre dânsa:

— Ajunge cu atâtea laude, fetița mea! Trebuie să ne grăbim!

Veda Kong umbla încet pe alee, afundându-se tot mai mult în păduricea de arțari cu frunza lată, care cu un foșnet dulce își mișcau frunzișul greu și umed. Primele năluci ale negurii de seară dădeau să se ridice din lunca din apropiere, dar vântul le alunga îndată. Veda Kong se gândea la repausul mobil al naturii și la faptul că amplasamentul școlilor se alege de obicei cât se poate de potrivit. Esențialul în educație îl constituie dezvoltarea gustului de natură, a capacității de a percepe cu acuitate contactul intim cu ea. Omul care se dezinteresează de natură, nu poate evolua, căci dezobișnuindu-se a observa, pierde facultatea generalizării. Veda se gândea la arta pedagogică – atât de prețioasă într-o epocă în care oamenii pricepuseră în sfârșit că învățământul constă de fapt în educație, și că doar ea îl putea pregăti pe copil pentru anevoioasa cale a unui om adevărat. Firește, baza caracterului o formau însușirile înnăscute, dar acestea n-aveau nicio valoare fără iscusita modelare a sufletului omenesc, săvârșită de profesor.

Eminenta istoriciană se întoarse cu gândul spre îndepărtatele zile când și ea fusese o tânără ființă din ciclul III, toată numai contradicții: plină de dorința arzătoare de a se jertfi, dar și judecând lumea numai din punctul ei de vedere, cu egocentrismul unei tinereți sănătoase. „Cât de mult au făcut atunci pentru mine profesorii! Într-adevăr, în lumea noastră nu există îndeletnicire mai nobilă!”

În mâinile profesorului se află viitorul omenirii. Căci numai prin sforțările lui omul se ridică tot mai sus și devine tot mai puternic, îndeplinind sarcina cea mai grea: aceea de a se învinge pe sine însuși, de a înfrânge pornirile de aviditate egoistă și nestăpânitele pofte ale firii.

Veda Kong o luă spre un golf mic, înconjurat de pini, din direcția căruia venea zvonul unor glasuri de copii. Curând dădu peste un grup de zece băiețandri cu șorțuri din masă plastică. Ei meștereau de zor la o bârnă lungă de stejar, cu niște topoare, aceste unelte inventate încă în peșterile epocii de piatră. Tinerii constructori o salutară politicos și îi explicară că, luând exemplu de la eroii din trecut, vor să construiască un vas fără ajutorul ferăstraielor automate și al mașinilor de asamblare. Pe această corabie aveau să călătorească spre ruinele Cartaginei, în timpul vacanței, împreună cu profesorii lor de istorie, geografie și lucru manual. Veda le ură spor la muncă și voi să-și continue plimbarea. Din grupul copiilor înaintă un băiat înalt și subțire, cu părul galben.

— Ați venit cu Evda Nal? Aș putea să vă pun câteva întrebări?

Veda consimți.

— Evda Nal lucrează la Academia de Bucurii și Necazuri. Noi am studiat orânduirea socială a planetei noastre și a altor câteva lumi; nu ni s-a vorbit însă de însemnătatea acestei Academii…

Și Veda le vorbi despre vastele studii întocmite de Academie în domeniul existenței sociale, despre statistica suferințelor și a fericirii din viața fiecărui om în parte și despre clasificarea necazurilor în conformitate cu diferitele vârste. Etapa următoare o constituia stabilirea modificărilor ce se produc în domeniul bucuriilor și al necazurilor în raport cu evoluția istorică a umanității. Oricât de mare ar fi varietatea în ceea ce privește calitatea acestor stări sufletești – rezultatele unui bilanț general, prelucrate cu ajutorul metodelor stohasticei, adică ale cifrelor mari, permit să se descopere anumite legi importante. Consilii cu sarcina de a conduce dezvoltarea societății se străduiau din răsputeri să obțină indici cât mai buni. Și doar creșterea volumului de bucurii sau echilibrul dintre acestea și necazuri puteau asigura progresul social.

— Cu alte cuvinte, Academia de Bucurii și Necazuri este cea mai importantă dintre toate, spuse un alt băiețaș cu priviri îndrăznețe și pline de istețime.

Ceilalți râseră și primul interlocutor al Vedei Kong lămuri:

— Ol caută în toate întâietatea. Nu visează decât la conducătorii de odinioară.

— Este o cale primejdioasă, zâmbi Veda. În calitatea mea de istoric, pot să vă spun că acești mari conducători au fost în realitate oamenii cei mai dependenți și cei mai încătușați.

— Încătușați prin condiționarea acțiunilor lor? întrebă băiatul cu părul ca paiul.

— Chiar așa. Dar aceasta se întâmplă într-o societate care se dezvolta inegal și spontan, cum era de pildă vechea societate din E.L.D. Și încă mai înainte. Acum nu mai există întâietate: niciun consiliu nu poate să acționeze fără consensul tuturor celorlalte.

— Dar Consiliul Economic? Fără el nimeni nu poate să întreprindă nimic important, obiectă cu prudență Ol, puțintel rușinat, totuși fără să-și piardă cumpătul.

— Din cauză că economia formează singura bază reală a existenței noastre. Dar am impresia că ai o concepție oarecum greșită despre întâietate… Ați studiat citoarhitectonica[103] creierului uman?

Băieții răspunseră afirmativ.

Veda le ceru un băț și le desenă pe nisip cercurile care reprezentau cele mai importante instituții mondiale.

— Uite, în centru este Consiliul Economic. Să ducem de la el legături directe înspre organele lui consultative: A.B.N. (Academia de Bucurii și Necazuri), A.F.P. (Academia Forțelor de Producție), A.S.P. (Academia de Stohastică și de Previziune), A.P.M. (Academia de Psihofiziologie a Muncii). Legătura aceasta laterală duce spre un organ cu activitate de sine stătătoare: Consiliul Astronautic, legat nemijlocit de Academia Radiațiilor Dirijate și de Stațiunile Exterioare ale Marelui Cerc. Mai departe…

După ce desenă pe nisip o schemă complicată, le spuse:

— Toate acestea nu vă amintesc oare creierul omenesc? Centrele de cercetări și statistică reprezintă centrele senzoriale.

---

[103] Citoarhitectonica – studiul detaliat al structurii creierului după distribuirea și specializarea celulelor nervoase (n.r.).

Consiliile sunt centre asociative. Știți și voi că întreaga viață este compusă din atracție și reacție, din ritmul de explozii și de acumulări, din excitare și frânare. Centrul principal de frânare îl formează Consiliul Economic, care transpune orice pe tărâmul posibilităților reale ale organismului social și ale legilor lui obiective. Această interacțiune a forțelor contrarii, transformată într-o activitate armonioasă, se manifestă atât în funcțiunea creierului nostru, cât și în aceea a societății noastre: și una și cealaltă își continuă necontenit progresul. Odinioară cibernetica sau știința de a dirija a reușit să reducă cele mai complexe interacțiuni și transformări la operații relativ simple efectuate de mașini. Pe măsură însă ce cunoașterea se dezvolta, fenomenele și legile termodinamicii, ale biologiei, ale economiei apăreau tot mai complicate, făcând să dispară odată pentru totdeauna concepțiile simpliste despre natură sau despre procesele dezvoltării sociale.

Băieții o ascultau pe Veda cu cea mai desăvârșită atenție.

— Și ce anume este mai important într-o asemenea orânduire a societății? se adresă dânsa amatorului de conducători. Acesta tăcu încurcat. Primul băiat îi veni însă în ajutor.

— Progresul! declară el cu îndrăzneală, stârnind admirația Vedei.

— Pentru acest răspuns meriți un premiu! exclamă ea și, cercetându-și îmbrăcămintea, scoase de pe umărul stâng o broșă emailată, ce reprezenta un albatros zburând deasupra mării albastre. O întinse pe palma deschisă băiatului. Acesta nu se putea hotărî s-o ia.

— Ia-o ca amintire a convorbirii noastre de azi și a progresului! stărui Veda, și băiatul luă broșa.

Ținându-și cu mâna umărul bluzei ce cădea, Veda porni îndărăt spre parc. Broșa era un dar al lui Erg Noor și faptul că o dăruise la rându-i însemna foarte mult – între altele și dorința ciudată de a se lepăda cât mai repede de trecut, de ceea ce a fost și nu mai este.

În rotonda din mijlocul edificiului se adunase toată populația acelei cetăți școlare. Evda Nal, îmbrăcată într-o rochie neagră, se urcă pe estrada aflată în centru și luminată de sus, și-și plimbă calm privirile peste rândurile de bănci în amfiteatru. Toți ascultau în tăcere glasul limpede și domol. Amplificatoarele zgomotoase nu mai erau folosite decât în tehnica securității, iar

marile săli publice deveniseră inutile datorită dezvoltării stereotelevizoarelor T.V.F.

— 17 ani reprezintă o cotitură în viață. În curând veți rosti în adunarea Circumscripției irlandeze cuvintele tradiționale: „Voi cei mari, care m-ați chemat pe calea muncii, primiți dorința și priceperea mea, primiți-mi strădania și învățați-mă zi și noapte. Dați-mi o mână de ajutor, căci calea este anevoioasă și vă voi urma”. În această formulă străveche, printre rândurile ei, sunt cuprinse foarte multe lucruri, iar azi vă voi vorbi despre ele.

Din fragedă copilărie vi se predă filosofia dialectică, denumită pe vremuri, în cărțile secrete ale antichității: „Taina Dublului”. Pe atunci se credea că n-o pot stăpâni decât cei „inițiați”, oameni dotați cu o mare forță intelectuală și morală. Astăzi puteți pricepe lumea din cea mai fragedă tinerețe cu ajutorul legilor dialecticii, și marea ei putere este la îndemâna oricui. Ați venit pe lume într-o societate bine orânduită, creată de generații de miliarde de muncitori anonimi care au luptat pentru o viață mai bună. De la înfiriparea celor dintâi societăți bazate pe diviziunea muncii s-au perindat pe Pământ cinci sute de generații. În acest răstimp, rasele și popoarele s-au amestecat. Oricare dintre voi poartă în sine picături de sânge, cum se spunea pe vremuri, sau mecanisme ereditare, cum zicem noi acum, moștenite de la câte un alt popor. S-a depus o muncă uriașă pentru a epura ereditarea de urmările folosirii imprudente a radiațiilor și de bolile răspândite mai înainte, care au pătruns în aceste mecanisme.

Educarea omului nou reprezintă o îndeletnicire de mare finețe, implicând analiza individuală și o excesivă prudență. A trecut demult timpul când societatea se mulțumea cu inși crescuți la întâmplare, scuzându-le defectele prin natura înnăscută a omului. Acum orice om rău-crescut reprezintă o dojană vie adusă întregii societăți, o tristă eroare de care răspunde un întreg colectiv.

Voi, care n-ați scăpat încă de egocentrismul propriu tinereții și de o supraapreciere a „eului”, trebuie să vă dați cât mai limpede seama ce mult depinde de voi, în ce măsură vă puteți voi înșivă crea libertatea și rostul vieții voastre. Vaste posibilități de a vă alege calea vă stau înainte, dar aceasta implică totodată și o deplină răspundere a alegerii. Visurile omului necivilizat doritor să se întoarcă în sânul sălbaticei naturi și la libertatea

comunităților și a relațiilor primitive au dispărut de mult. Umanitatea care a știut să unească mase colosale de indivizi s-a găsit în fața alternativei să piară sau să accepte disciplina socială și să se supună unui îndelungat proces de educație și instruire; căci nu există alt mijloc de a trăi pe planeta noastră, oricât de generoasă ar fi ea. Acei filosofi absurzi care visau o întoarcere la natură n-o înțelegeau și nici n-o iubeau cu adevărat; altminteri ar fi cunoscut marea-i cruzime și inevitabila distrugere a tot ce nu se supune legilor ei.

Omul noii societăți se găsește în fața necesității imperioase de a se supune unei disciplinări a dorințelor, a voinței și a gândirii. Această educare a minții și a voinței este acum tot atât de obligatorie pentru oricare dintre noi ca și educarea trupului. Studierea legilor naturii, ale societății și ale economiei a transformat dorința individuală în știință rațională. Când spunem „vreau”, subînțelegem: „știu că este posibil”.

Cu mii de ani în urmă, vechii greci spuneau: „metronariston” adică: „măsura este mai presus de toate”; iar noi afirmăm și astăzi că la temelia civilizației se află înțelegerea măsurii în toate.

Paralel cu ridicarea nivelului cultural, a scăzut tendința spre satisfacția brutală a proprietății, spre sporirea avidă a avuției, tendință care, însă, se topea ușor, lăsând în urmă-i doar o surdă nemulțumire.

Noi ne străduim să vă deprindem a căuta o fericire cu mult mai mare: fericirea abnegației pe care ți-o procură ajutorul dat celorlalți, bucuria cea adevărată a muncii care încălzește sufletul. V-am ajutat să vă dezbărați de tirania măruntelor dorințe și preocupări, strămutându-vă năzuințele într-o regiune mai înaltă, în domeniul creației.

Grija pentru educația fizică, o viață curată și frumoasă dusă de zeci de generații v-au scăpat de cel de-al treilea dușman înspăimântător al psihicului omenesc: indiferența, nepăsarea unui suflet pustiu și leneș. Porniți în lume, la muncă, plini de energie, cu un psihic echilibrat, sănătos, purtând în sufletul vostru – datorită unei corelații firești între emoții – mai multă bunătate decât răutate. Cu cât veți fi mai buni, cu atât mai bună va fi întreaga omenire, deoarece între ea și fiecare dintre noi există o deplină interdependență. Creând în preajma noastră un mediu spiritual înalt, societatea vă va ridica, la rândul ei, pe o

treaptă superioară. În zilele noastre, omul este educat și instruit întreaga-i viață, iar societatea progresează rapid.

Evda Nal se opri și-și netezi părul cum și-l netezea și Rhea, care o urmărea atentă din bancă.

— A fost un timp, urmă ea, când oamenii numeau visuri năzuința de a cunoaște realitatea. Voi veți visa astfel o viață întreagă și veți fi fericiți, căci fericirea o dă cunoașterea, mișcarea, lupta și munca. Să nu luați în seamă prăbușirile care urmează momentelor de înălțare sufletească: sunt întorsăturile firești în spirala mișcării, comună întregii materii. Realitatea libertății este aspră, dar ați fost pregătiți pentru ea prin disciplina educației și prin studiile voastre: tocmai de aceea, vouă, celor care vă cunoașteți răspunderea, vă este permis să vă schimbați după dorință felul activității, ceea ce constituie fericirea personală. Visurile despre o dulce inactivitate paradisiacă au fost dezmințite de istorie, căci sunt în contradicție cu însăși natura omului luptător. Orice epocă a avut și mai are încă dificultățile ei; dar pentru întreaga omenire idealul îl constituie continua și rapida ascensiune spre culmi tot mai înalte ale cunoașterii și ale sentimentelor, ale științei și ale artei.

Terminându-și conferința, Evda Nal veni în rândurile din față, unde Veda Kong o salută cu același gest cu care o întâmpinase pe Ciara Nandi la serbarea Cupelor de foc. Iar ceilalți se ridicară la rândul lor în picioare, manifestându-și în același fel entuziasmul.

• Capitolul X •
EXPERIENȚA DIN TIBET

Instalațiile lui Kor Yull se aflau pe culmea unui munte turtit, la un kilometru depărtare de Observatorul din Tibet al Consiliului Astronautic. Acolo, la altitudinea de 4 000 m, nu mai creșteau alți copaci în afara celor aduși din Marte, negri-verzui, fără frunze, cu crengile îndoite înăuntru, spre vârf. În vale, iarba, scurtă și gălbuie, unduia în bătaia vântului, în timp ce acești reprezentanți robuști ai unei lumi străine păstrau o imobilitate desăvârșită. Pe povârnișurile munților se revărsau grohotișuri, aidoma unor fluvii de piatră. Ici-colo, vedeai sticlind imaculate straturi de zăpadă.

În spatele unor ziduri din diorit[104] crăpat – vestigii ale unei mănăstiri, clădită cu o uimitoare îndrăzneală la această înălțime – se vedea un turn de oțel tubular, care susținea două arcuri ajurate. Deasupra acestora, înclinată în unghi și deschizându-se în parabolă spre cer, scânteia o uriașă spirală din bronz berilic, presărată cu strălucitoarele puncte albe ale contactelor de reniu[105]. O altă spirală, cu deschiderea către sol, era aproape lipită de cea dintâi. Sub ea se aflau opt conuri mari dintr-un aliaj verzui de borazon, cu ramificațiile unor tuburi de șase metri în diametru, care transportau energia. De-a lungul văii se înșiruiau stâlpi cu inele de ghidaj, formând un branșament provizoriu pe artera principală a observatorului care primea în timpul funcționării lui energia tuturor stațiunilor de pe planetă. Trecându-și mâna prin păru-i răvășit, Ren Boz examina satisfăcut completările aduse vechilor instalații, pe care voluntarii le montaseră într-un termen nemaipomenit de scurt. Cel mai greu le-a fost să sape în stâncă tranșee deschise și foarte adânci fără ajutorul marilor perforatoare; dar și această dificultate a fost învinsă. Voluntarii care drept recompensă pentru eforturile lor voiau, firește, să asiste la desfășurarea grandioasei experiențe, fuseseră trimiși ceva mai departe de

---

[104] Diorit – rocă eruptivă folosită ca piatră de construcție (n.r.).

[105] Beriliu și reniu – metale rare (n.a.).

instalații și își aleseseră pentru corturi povârnișul lin de la nordul observatorului.

Mwen Mas, care ținea în mâinile lui toate legăturile cu Cosmosul, stătea zgribulit pe o piatră rece în fața fizicianului și îi povestea ultimele noutăți transmise prin Cerc. În timpul din urmă, satelitul 57 fusese folosit exclusiv pentru menținerea legăturii cu navele astrale și planetare și nu mai lucra pentru Cerc. Mwen Mas îi comunică lui Ren Boz că Vlihh oz Ddiz pierise lângă steaua E. Deși obosit, fizicianul se însufleți:

— Crescându-i la maximum gravitația, steaua E ajunge la o nouă și uriașă încălzire. Se formează astfel o supergigantă violetă, în care colosala forță de gravitație de dinainte se atenuează treptat. Această supergigantă nu mai emite radiații roșii: în pofida puterii câmpului gravitațional, undele razelor luminoase nu se mai alungesc, ci se scurtează.

— Undele luminoase devin violete extreme și ultraviolete, întări Mwen Mas.

— Nu numai asta. Procesul se dezvoltă mai departe. Cuantele devin tot mai energice, este înfrântă tranziția câmpului zero și apare o zonă de antispațiu – un al doilea aspect al mișcării materiei, necunoscut la noi pe Pământ din cauza scalei de lucru extrem de reduse de care dispunem. Aici n-am putea să realizăm nimic asemănător, chiar dacă am arde tot hidrogenul oceanelor noastre.

Mwen Mas făcu în minte un calcul vertiginos.

— Cincisprezece mii de trilioane de tone de apă, transformate în energia ciclului de hidrogen conform principiului relativității masă-energie, reprezintă grossomodo un trilion de tone de energie. Soarele generează pe minut două sute patruzeci de milioane de tone; avem deci radiația Soarelui abia pe zece ani.

Ren Boz zâmbi satisfăcut.

— Dar cât ar putea da o supergigantă albastră?

— Cam greu de calculat. Judecă însă și dumneata. În Marele Nor al lui Magellan există îngrămădirea NGC 1910, în preajma Nebuloasei din Tarantula… Scuză-mă, dar m-am deprins să mă folosesc de vechile denumiri și indici ai stelelor!

— N-are nicio importanță.

— Nubuloasa din Tarantula este atât de strălucitoare, încât, dacă s-ar apropia de noi, să spunem la distanța la care se găsește Nubuloasa bine cunoscută din Orion, lumina ei ar fi

egală cu aceea a Lunii pline. În îngrămădirea stelară 1910, cu un diametru doar de 70 de parseci, se numără pe puțin o sută de stele supergigante. Acolo se află supergiganta albastră dublă ES din Dorado, care are în spectru dungi luminoase de hidrogen și dungi întunecate lângă marginea violetă. Steaua aceasta este mai mare decât orbita Pământului și are o luminozitate de o jumătate de milion de sori de-ai noștri! La o asemenea stea anume te-ai gândit? În aceeași îngrămădire există și stele mai mari, cu un diametru cât orbita lui Jupiter, dar ele nu-s decât pe cale de încălzire după starea E.

— Să lăsăm deoparte supergigantele. Timp de milenii, oamenii au privit nebuloasele inelare din Vărsătorul, din Ursa Mare și Lira, fără să știe că au de-a face cu câmpuri neutre de gravitație-zero, care, conform legii repagulumului, reprezintă tranziția dintre gravitație și antigravitație. Tocmai acolo se și află enigma spațiului zero.

Ren Boz sări în picioare de pe pragul blindajului de comandă durat din mari blocuri de piatră, acoperite cu silicat.

— M-am odihnit. Putem începe!

Lui Mwen Mas inima îi bătea să-i spargă pieptul, de emoție i se pusese un nod în gât. Oftă din fundul rărunchilor. Ren Boz era în aparență calm; doar strălucirea febrilă a ochilor lui trăda concentrarea de gândire și voință a unui om care avea să întreprindă o experiență primejdioasă.

Mwen Mas întinse mâna-i mare și strânse mâna mică, dar fermă, a fizicianului. O înclinare a capului, și silueta africanului se și arătă pe drumul ce cobora spre observator.

Vântul rece urla lugubru, rostogolindu-se de pe uriașii munți înghețați ce se înălțau de o parte și de alta a văii. Mwen Mas simți un fior de gheață. Grăbi pasul, deși n-avea niciun rost să se zorească. Experiența trebuia să înceapă după apusul soarelui.

Izbuti să stabilească legătura cu satelitul 57 pe lungimea de undă corespunzătoare stațiunii de pe Lună. Reflectoarele și ghidajele instalate acolo îl fixară pe Epsilon-Tucan pentru cele câteva minute în care satelitul 57, rotindu-se de la latitudinea nordică 33 până la Polul Sud, putea să observe steaua de pe orbita lui.

Mwen Mas se așeză la tabloul de comandă din încăperea subterană, care semăna mult cu aceea de la Observatorul mediteranean.

Revăzând a mia oară datele privitoare la planeta stelei Epsilon-Tucan, Mwen Mas verifică metodic calculul orbitei sale și stabili din nou legătura cu satelitul 57. Căzură de acord că, în clipa conectării câmpului, observatorii de pe satelit vor modifica cu multă prudență și foarte încet direcția, urmând un arc de cerc de patru ori mai mare decât paralaxa stelei.

Timpul se scurgea încet. Mwen Mas era obsedat de amintirea lui Bet Lon, matematicianul criminal. Dar iată că pe ecranul TVF apăru Ren Boz, în fața tabloului de comandă al instalației experimentale. Părul lui aspru era mai zbârlit ca niciodată.

Dispecerii stațiunilor energetice, preveniți mai înainte, comunicară că sunt gata. Mwen Mas puse mâna pe manetele de comandă, dar o mișcare a lui Ren Boz, de pe ecran, îl făcu să se oprească.

— Ar trebui prevenim stațiunea Q de rezervă din Antarctida. Poate că nu ne ajunge energia de care dispunem.

— Am și făcut-o. Stațiunea este gata.

Fizicianul se mai gândi câteva clipe.

— În peninsula Ciukotka și în Labrador există posturi de energie F. Ar trebui să ne înțelegem cu ei să se conecteze pe rețea în momentul inversiunii câmpului: mă tem că aparatul nu este chiar atât de perfect...

— Am făcut și asta.

Ren Boz se însenină la față și făcu un semn cu mâna.

Formidabila coloană de energie ajunse până la satelitul 57. Pe ecranul emisferic al observatorului apărură fețele tinere și surescitate ale observatorilor.

Directorul stațiunilor exterioare îi salută pe oamenii aceștia îndrăzneți, verifică concordanța coloanei de energie și gradul în care aceasta urmărea satelitul. Canaliză apoi curentul spre instalația lui Ren Boz. Imaginea fizicianului dispăru de pe ecran.

Indicatorii de putere își mișcau acele spre dreapta, arătând continua creștere a tensiunii. Semnalele ardeau tot mai intens, cu o lumină din ce în ce mai albă. Indicatorii de încărcare scădeau însă în salturi, apropiindu-se de linia zero, în măsura în care Ren Boz conecta alte și alte radiante de câmp. Un vuiet puternic venind dinspre instalația experimentală îl făcu pe Mwen

Mas să tresară. Dar africanul știa ce are de făcut. O mișcare a manetei, și torentul de energie de la stațiunea Q năvăli spre ochii magici ai aparatelor pe cale de a se stinge, înviorând acele lor care coborau. De îndată ce Ren Boz branșă invertorul general, acele săriră totuși la zero. Fulgerător, aproape instinctiv, Mwen Mas conectă simultan cele două stațiuni F.

Avu impresia că toate aparatele se sting. Întreaga încăpere se umplu de o lumină palidă, ciudată. Orice sunet amuți. Încă o clipă, și umbra morții pluti peste conștiința africanului, amorțindu-i senzațiile. Cu mâinile crispate pe marginea mesei de comandă, gemând din cauza sforțărilor și a unei îngrozitoare dureri în șira spinării, el luptă cu amețeala și greața. Într-o parte a încăperii subterane lumina cea palidă deveni mai intensă. Mwen Mas nu-și putu da seama ori uitase de unde venea. Poate că dinspre ecran sau din partea instalației lui Ren Boz…

Deodată, parcă s-ar fi sfâșiat o cortină tremurătoare, și Mwen Mas auzi deslușit clipocitul valurilor. Un miros subtil și indefinibil pătrunse în nările-i dilatate. Cortina se trase spre stânga, în timp ce o ceață cenușie continua să unduiască spre colțul opus. Munți înalți, arămii, încinși de copaci albaștri răsăreau extraordinar de reali, și talazurile unei mări violete se zbăteau chiar la picioarele africanului. Cortina se dădu și mai mult deoparte, iar Mwen Mas văzu întruparea visului său: o femeie cu pielea de aramă stătea așezată pe palierul de sus al unei scări, la o masă de piatră albă, cu coatele pe suprafața ei lustruită, privind undeva peste apele oceanului. În ochii ei distanțați citi deodată uimirea și extazul: îl observase. Femeia se ridică în picioare, îndreptându-și mijlocul cu o grație infinită și-și întinse mâna spre african. Pieptul îi bătea agitat de o respirație adâncă, și în această clipă halucinantă el își aminti de Ciara Nandi.

— Offa alli kor! spuse femeia, și glasul ei melodios și sonor îi merse lui Mwen Mas drept la inimă. Deschise gura ca să-i răspundă, dar în locul minunatei viziuni izbucni o flacără verde, un șuierat zguduitor străbătu încăperea. Pierzându-și cunoștința, africanul simți cum o putere totodată irezistibilă și dulce îl înșfacă, îl încovoaie, îl învârtește ca rotorul unei turbine cu turație mare și, în sfârșit, îl turtește de ceva tare… Ultimul său gând a fost: ce se întâmplă cu stațiunea și cu Ren Boz?…

Colaboratorii observatorului și constructorii, aflați pe coasta muntelui la oarecare depărtare, nu văzură mare lucru. Pe cerul

adânc al Tibetului trecu ceva care eclipsă strălucirea stelelor. O forță nevăzută se prăbuși peste înălțimea pe care se afla instalația experimentală și ridică în vârtej o imensă masă de pământ și de pietre. O trâmbă neagră ca păcura și largă de un kilometru țâșni spre clădirea observatorului, de parcă ar fi fost proiectată de un uriaș tun hidraulic, se avântă în sus, se frânse în două și din nou izbi instalația, prefăcând-o în țăndări și împrăștiind-o în toate părțile. Totul n-a durat decât o clipă, apoi s-a făcut iar liniște. În aerul plin de praf rămăsese doar un miros de piatră încinsă și de incendiu, amestecat cu o mireasmă stranie, ce amintea țărmurile înflorite ale mărilor tropicale.

Oamenii adunați în grabă la locul catastrofei văzură că de-a lungul văii dintre munți și clădiri se întinde un șanț adânc cu marginile topite, iar povârnișul îndreptat spre observator fusese în întregime smuls. Clădirea observatorului rămăsese întreagă. Șanțul ajunsese până la peretele de sud-est, distrusese sălile de transformatori și se proptise în cupola sălii subpământene, acoperită cu un strat de bazalt topit, gros de patru metri. Bazaltul fusese retezat ca și cum l-ar fi luat cineva cu un gigant polizor: o parte se menținuse totuși nevătămată, ceea ce a salvat de la o distrugere totală camera subterană, în care se afla Mwen Mas.

Într-o scobitură din sol se închegase un râu de argint revărsat: se topiseră siguranțele stațiunii energetice de recepție.

Curând cablurile rețelei de rezervă au fost restabilite. La lumina aruncată de reflectorul farului de pe calea de acces, oamenii văzură o priveliște uimitoare: metalul construcțiilor instalației experimentale fusese întins ca un strat subțire pe tot șanțul, care strălucea de parc-ar fi fost cromat. În malul abrupt al povârnișului, retezat ca de un cuțit uriaș, se încrustase o bucată dintr-o spirală de bronz. Piatra se topise și cursese, formând un strat sticlos, întocmai ca o ceară roșie sub o pecete încinsă. Câteva roșiatice volute metalice cu zimții albi ai contactelor de reniu, înfundate în această piatră topită, străluceau în lumina electrică aidoma unei flori încrustate în email. Vederea acestei bijuterii de două sute de metri în diametru îți trezea în suflet un sentiment de spaimă în fața necunoscutei puteri care cu puțin înainte bântuise aici.

După ce coborârea spre camera subterană a fost degajată de dărâmături, îl găsiră pe Mwen Mas în genunchi, cu fruntea lipită

de piatra ultimei trepte. Directorul stațiunilor exterioare încercase, probabil, să scape de acolo în clipele când își regăsise cunoștința. Printre voluntari erau și medici. Organismul viguros al africanului, ajutat de medicamente tot atât de puternice, reuși să biruie șocul suferit. Sprijinit de amândouă părțile, Mwen Mas se ridică clătinându-se în picioare.

— Ren Boz? Ce-i cu el?

Oamenii din jurul savantului se întunecară la față. Directorul observatorului răspunse cu un glas răgușit:

— Ren Boz a fost crunt mutilat. Nu se știe dacă va scăpa cu viață…

— Unde este?

— A fost găsit de partea cealaltă a muntelui, pe versantul estic. Probabil că fusese aruncat afară din clădirea instalației. Pe culme nu mai există nimic… Până și ruinele sunt complet măturate!

— Și Ren Boz a rămas acolo?

— Nu poate fi deplasat. Are oasele zdrobite, coastele rupte…

— Cum ați spus?

— Abdomenul îi e spintecat, intestinele ieșite…

Mwen Mas simți cum i se moaie picioarele și-și încleștă convulsiv mâinile de umerii acelora care-l sprijineau. Voința și rațiunea îi funcționau însă fără greș.

— Ren Boz trebuie salvat cu orice preț! Este un mare savant…

— Știm acest lucru. Cinci medici se ocupă de el.

Deasupră-i a fost ridicat un cort steril, pentru intervenția chirurgicală. Doi donatori de sânge voluntari sunt gata pentru transfuzie. Tiratronul, inima și ficatul artificiale au și început să funcționeze.

— Atunci, vă rog să mă duceți în camera de convorbiri. Stabiliți legătura cu rețeaua mondială și chemați Centrul de informații al zonei nordice. Ce face satelitul 57?

— Am încercat să-l chemăm, dar nu răspunde.

— Căutați-l la telescop și studiați-l, mărindu-l cu ajutorul invertorului electronic…

— Mașinile au fost serios deteriorate și pe indicator nu se văd înregistrări noi.

— Totul e pierdut, spuse în șoaptă Mwen Mas, lăsându-și capul în piept.

Colaboratorul de serviciu al Centrului nordic de informații văzu apărând pe ecran o față murdară de sânge și praf, cu ochii strălucind febril. În prima clipă nu-și dădu seama că este directorul stațiunilor exterioare, o personalitate binecunoscută pe planetă.

— Trebuie să vorbesc cu Grom Orm, președintele Consiliului Astronautic, și cu psihiatra Evda Nal.

Colaboratorul de serviciu dădu afirmativ din cap și începu să manevreze butoanele și vernierele mașinii de memorizat. Răspunsul veni peste un minut.

— Grom Orm pregătește materiale pentru Consiliu și de aceea de o săptămână locuiește acolo, la Casa de oaspeți. Doriți să chem Consiliul?

— Chemați-l! Dar Evda Nal?

— Se află la școala 410, în Irlanda. Dacă aveți nevoie de ea – colaboratorul aruncă o privire pe schemă – voi încerca s-o chem la punctul de convorbiri 5654 SP.

— Desigur că avem nevoie! E o chestiune de viață și de moarte.

Colaboratorul ridică ochii de pe schemele lui.

— S-a întâmplat o nenorocire?

— O mare nenorocire!

— Trec ajutorului meu serviciul, ca să mă pot ocupa exclusiv de treburile dumneavoastră. Așteptați!

Mwen Mas se lăsă în fotoliul ce i-a fost oferit, căutând să-și adune puterile și gândurile. În odaie năvăli directorul observatorului.

— Am fixat adineauri punctul satelitului 57. Nu mai există!

Mwen Mas se ridică în picioare, uitând de trupul său stâlcit.

— N-a mai rămas decât o bucată mai mare din partea din față – astroportul, urmă tragica relatare. Acum zboară pe aceeași orbită. Probabil că mai există și unele fragmente mai mici, care n-au fost încă descoperite.

— În cazul acesta, observatorii…

— Au pierit fără doar și poate!

Mwen Mas își încleștă pumnii și-și reluă locul în fotoliu. Se așternu o chinuitoare tăcere. În sfârșit, ecranul se aprinse din nou.

— Grom Orm este la aparatul Casei Consiliilor, spuse colaboratorul de serviciu și întoarse o manetă.

Pe ecranul care reflecta o vastă sală slab luminată apăru capul atât de caracteristic și bine-cunoscut tuturora al președintelui Consiliului Astronautic: o față îngustă părând că spintecă spațiul, cu un nas mare, coroiat, ochii adânciți sub sprâncene colțuroase de sceptic, curbura întrebătoare a buzelor ferme.

Întâlnind privirea lui Grom Orm, Mwen Mas își plecă fruntea ca un copil care a făcut o poznă:

— Adineauri a pierit satelitul 57! se grăbi să mărturisească totul dintr-o dată, cu senzația că plonjează într-o apă întunecată.

Grom Orm tresări, figura lui păru că se ascute și mai mult.

— Cum de s-a putut întâmpla una ca asta?

Mwen Mas povesti totul pe scurt și cu multă precizie, fără să ascundă faptul că experiența era interzisă și fără să se crute. Președintele își încruntă sprâncenele, în jurul gurii i se desenară cute adânci. Privirea-i rămase însă calmă.

— Așteaptă puțin, am să mă interesez de ajutorul necesar lui Ren Boz. Crezi că Af Nut?…

— O, dacă ar putea Af Nut!

Ecranul se întunecă. Așteptarea începu iar, lungă, interminabilă. Mwen Mas reușea să se stăpânească numai cu prețul unor sforțări uriașe. Nu-i nimic, nu mai e mult… Iată-l și pe Grom Orm!

— L-am găsit pe Af Nut și i-am pus la dispoziție o navă planetară. Pentru a-și pregăti aparatajul și asistenții, are nevoie cel puțin de o oră. Peste două ore va sosi la observatorul vostru. Acum să vorbim de dumneata. Experiența a izbutit?

Întrebarea îl găsi pe Mwen Mas nepregătit. Avusese, desigur, viziunea lui Epsilon-Tucan. Fusese însă aceasta o reală luare de contact cu lumea aceea nespus de depărtată? Sau poate numai o halucinație produsă de emoțiile trăite, de dorința lui fierbinte! Putea el declara sus și tare lumii întregi că experiența reușise, că pentru repetarea ei este nevoie de noi sforțări, investiții și jertfe? Că Ren Boz și cu el au ales o cale mai bună decât predecesorii lor? Nevrând să expună riscului pe nimeni altul, lucraseră la această experiență singuri, numai ei doi. Ce nebunie! Și ce a văzut Ren Boz! Ce va putea povesti el? Asta presupunând că văzuse ceva… și că va fi în stare să vorbească…

Mwen Mas mărturisi de-a dreptul:

— N-am nicio dovadă că experienţa a reuşit. Nu ştiu ce a putut observa Ren Boz…

Pe faţa lui Grom Orm se zugrăvi cea mai sinceră mâhnire. Până atunci nu fusese decât atent, acum însă deveni sever.

— Şi ce ai de gând să faci?

— Vă rog să-mi daţi voie să predau imediat lui Iuniu Ani staţiunile exterioare. Nu mai sunt demn să le conduc. Pe urmă rămân cu Ren Boz până la sfârşit… Africanul se opri o clipă, apoi continuă: până la sfârşitul operaţiei… După aceea, mă retrag pe Insula Uitării, aşteptând judecata… M-am şi condamnat singur!

— Poate că ai dreptate. Totuşi, mai multe împrejurări îmi sunt neclare şi mă abţin să mă pronunţ. Fapta dumitale va fi analizată la prima şedinţă a Consiliului. Cine crezi că ar fi cel mai indicat să te înlocuiască – în primul rând pentru refacerea satelitului?

— Nu cunosc candidat mai bun decât Dar Veter.

Grom Orm dădu afirmativ din cap; privi lung la african, de parc-ar fi vrut să mai adauge ceva, dar se mulţumi să facă doar un gest de adio. Ecranul se stinse tocmai la timp, pentru că Mwen Mas simţi că-şi pierde cunoştinţa.

— Comunicaţi Evdei Nal tot ce s-a întâmplat, mai şopti el către directorul observatorului, apoi se prăbuşi pe podea, se zbătu zadarnic să se ridice şi rămase nemişcat.

Venirea unui om scund, cu faţa galbenă, luminată de un zâmbet vesel, atrase atenţia tuturora. În gesturile şi vorbele lui avea ceva extraordinar de autoritar. Asistenţii sosiţi odată cu el i se supuneau cu acea bucurie cu care, probabil, odinioară, ostaşii îi urmau pe marii conducători de armate. Dar prestigiul maestrului nu părea să înăbuşe propria lor iniţiativă. Era un grup unit al unor oameni puternici, vrednici de a se război cu cel mai de temut duşman al omului – moartea.

Aflând că genealogia lui Ren Boz nu fusese încă primită, Af Nut izbucni în imprecaţii furioase. Se linişti însă tot atât de repede aflând că Evda Nal este aceea care întocmeşte informaţia cerută şi că o va aduce în persoană.

Directorul observatorului se informă prudent pentru ce anume era nevoie de arborele genealogic şi în ce măsură îi puteau ajuta lui Ren Boz îndepărtaţii săi strămoşi. Af Nut clipi viclean cu un aer tainic:

— Cunoașterea exactă a ascendenței fiecărui om servește nu numai la înțelegerea structurii sale psihice și a pronosticurilor ce se pot face în această direcție. Tot atât de importante sunt și datele privind particularitățile lui neuro-fiziologice, rezistența organismului, imunologia, sensibilitatea electivă față de traumatisme și alergia față de medicamente. Alegerea tratamentului nu poate fi cu desăvârșire exactă fără înțelegerea structurii ereditare și a condițiilor în care au trăit strămoșii.

Directorul voi să mai întrebe ceva, dar Af Nut îl opri:

— Am dat un răspuns care-ți permite să reflectezi asupra lui. N-am timp de mai mult!

Directorul bâigui niște scuze pe care chirurgul nu mai stătu să le asculte.

Pe o platformă pregătită la poalele muntelui era construită în grabă sala de operație, la care se aducea apa, curentul electric și aerul comprimat. Mulțimea muncitorilor adunați acolo își ofereau care mai de care serviciile, astfel încât clădirea fu montată în trei ore. Dintre medicii prezenți printre voluntari, ajutoarele lui Af Nut aleseră cincisprezece oameni pentru a deservi clinica chirurgicală ridicată atât de iute. Îl transportară pe Ren Boz sub o boltă transparentă din materie plastică, sterilizată în întregime și ventilată cu aer pur, furnizat de filtre speciale. Af Nut și patru dintre asistenții săi intrară în prima secție a sălii de operație și rămaseră acolo timp de câteva ceasuri pentru a se dezinfecta cu unde bactericide și cu un gaz saturat de emanații antiseptice până când chiar și respirația lor deveni sterilă. Între timp, corpul lui Ren Boz fu supus unei puternice acțiuni refrigerente. Atunci începu o activitate rapidă și sigură.

În timp ce oasele sfărâmate și vinele rupte ale fizicianului erau sudate cu ajutorul unor agrafe și cusături din tantal[106] care nu produceau iritații în țesuturile organice, Af Nut se ocupă de viscerele vătămate. Degajate din țesuturile moarte, stomacul și intestinele rănite au fost cusute și cufundate într-un recipient cu o soluție BZ14, un cicatrizant rapid care corespundea particularităților somatice ale organismului. După aceasta, Af Nut trecu la operația cea mai dificilă. Fu scos de sub coaste ficatul înnegrit, străpuns de fragmente de oase, și, în timp ce asistenții îl țineau în mână, Af Nut îl desprinse cu o siguranță

[106] Tantal – metal rar, foarte rezistent la coroziune (n.r.).

uimitoare și îl degajă de firicelele subțiri ale nervilor autonomi aparținând sistemului simpatic și aceluia parasimpatic. Cea mai neînsemnată atingere adusă unei infime ramificații putea duce la leziuni grave și ireparabile. Cu o mișcare rapidă, chirurgul tăie vena portă și fixă la capetele ei vine artificiale. Același lucru fu apoi făcut și cu arterele, după care Af Nut puse ficatul într-un recipient special cu soluția BZ. După cinci ore de operație, toate organele vătămate ale lui Ren Boz se aflau fiecare într-un alt vas, iar prin corpul său circula sângele artificial pompat de propria-i inimă, ajutată de un cord automat. Acum se putea aștepta vindecarea organelor extrase. Af Nut n-ar fi putut înlocui pur și simplu ficatul bolnav cu un altul, conservat în fondul chirurgical al planetei, întrucât aceasta ar fi pretins cercetări suplimentare, iar starea bolnavului nu permitea să se piardă nici măcar un singur minut. Alături de trupul său nemișcat, întins ca un cadavru în sala de disecție, rămase de gardă unul dintre chirurgi până când următorul schimb de medici își va fi terminat sterilizarea.

Ușile împrejmuirii de protecție, ridicate în jurul sălii de operație, se deschiseră cu zgomot și Af Nut apăru, înconjurat de asistenții săi mânjiți de sânge. Mijindu-și ochii, el se întinse ca o sălbăticiune deșteptată din somn. Evda Nal, obosită și palidă, îi veni în întâmpinare și-i dădu schema genealogică a lui Ren Boz. Af Nut o luă cu nerăbdare, o parcurse și răsuflă ușurat:

— Sper că totul va decurge în cele mai bune condiții. Să mergem să ne odihnim!…

— Dar… dacă se trezește?

— Vino fără teamă! Nu se poate trezi. Ne-am luat toate precauțiunile.

— Cât timp va trebui să așteptăm?

— Patru-cinci zile. Dacă analizele biologice sunt exacte și calculele corecte, vom putea opera din nou, punând organele la loc. Apoi îl vom face să-și recapete cunoștința…

— Cât timp veți putea rămâne aici?

— Vreo zece zile. Din fericire, catastrofa a survenit tocmai într-o perioadă de întrerupere în activitatea noastră. Profit de ocazie să vizitez Tibetul: n-am mai fost aici. Prin forța lucrurilor sunt nevoit să trăiesc acolo unde se află cei mai mulți oameni, adică în zona populată!

Evda Nal îi aruncă chirurgului o privire plină de admirație. Af Nut încruntă din sprâncene și zâmbi.

— Te uiți la mine așa cum, probabil, lumea se uita înainte la câte un idol. Nu șade bine pentru cea mai înțeleaptă dintre elevele mele!

— Într-adevăr, vă văd într-o lumină nouă. Pentru prima oară, viața unui om ce-mi este drag se află în mâinile unui chirurg. Acum înțeleg și eu emoția oamenilor care au avut de a face cu măiestria dumneavoastră... O măiestrie neasemuită, îmbinată cu imense cunoștințe!

— Prea bine! Dacă-ți face plăcere, n-ai decât să te extaziezi. Iar între timp eu îi voi face fizicianului dumitale nu numai a doua, ci și a treia operație...

— Care a treia?! se miră Evda Nal, dar Af Nut, făcându-i ștrengărește cu ochiul, arătă înspre cărăruia ce urca de la observator. Cu capul lăsat în piept, venea încet către el Mwen Mas.

— Iată încă unul dintre admiratorii mei... fără voie. Dacă nu poți dormi, stai de vorbă cu el. Eu unul am absolută nevoie de odihnă...

Chirurgul dispăru după o ieșitură a dealului unde fuseseră repartizați temporar medicii sosiți cu planetonava. Evda Nal văzu de departe cât de tare se trăsese la față, cât de îmbătrânit părea directorul stațiunilor exterioare... adică fostul director. Îi povesti tot ce aflase de la Af Nut, și africanul oftă ușurat.

— Atunci plec și eu peste zece zile!

— Crezi că-i bine ce faci, Mwen? Sunt încă mult prea buimăcită de cele întâmplate ca să pot judeca obiectiv. Mi se pare însă că pentru vina dumitale nu meriți o condamnare atât de categorică.

Chipul lui Mwen Mas se crispă dureros:

— M-am lăsat antrenat de teoria strălucită a lui Ren Boz, dar n-aveam dreptul să folosesc de la prima încercare întreaga energie a Pământului.

— Ren Boz arătase însă că experiența ar fi inutilă cu o energie mai mică, obiectă Evda.

— Ai dreptate. Trebuia totuși să fi făcut oarecari experimente prealabile. Am fost nerăbdător ca un copil și n-am vrut să aștept ani și ani. Nu te mai osteni să mă convingi. Consiliul îmi va

confirma hotărârea, iar Controlul Cinstei și al Dreptății n-o va revoca.

— Sunt și eu un membru al Controlului!

— Dar în afară de dumneata mai fac parte din el încă zece oameni. Și întrucât cazul meu privește întreaga planetă, va trebui să hotărâți cu forțele unite ale Controlului din Sud și din Nord, așadar 21 de oameni în afară de dumneata…

Evda Nal își puse mâna pe umărul africanului:

— Să stăm jos, Mwen! Nu te ții încă prea bine pe picioare. Știi că primii medici care l-au consultat pe Ren au vrut să facă un consult al morții?

— Știu. Lipseau însă doi oameni. Medicii sunt cam rutinari, iar conform vechilor reguli, pe care n-au ajuns încă să le abroge, moartea ușoară a unui bolnav nu poate fi hotărâtă decât de 22 de oameni.

— Nu-i mult de când consultul morții se compunea din 60 de medici!

— Era o rămășiță a temerilor de abuz, din pricina cărora odinioară medicii îi osândeau pe bolnavi la chinuri prelungite și inutile, iar pe rudele și prietenii lor la cumplite suferințe morale atunci când nu mai exista nicio salvare și moartea ar fi putut fi ușoară și rapidă. Dar de data aceasta, vezi cât de folositoare a fost tradiția? Au lipsit doi medici, iar eu am reușit să-l aduc pe Af Nut… Mulțumită lui Grom Orm.

— Tocmai asta am și vrut să-ți reamintesc. Consultul care a hotărât moartea dumitale socială este deocamdată compus dintr-un singur om!

Mwen Mas luă mâna Evdei și-și lipi buzele de ea. Tânăra femeie îi îngădui gestul acesta care exprima o prietenie puternică și caldă. În acel moment, ea era singurul sprijin al acestui om energic, dar atât de greu încercat. Singurul… dar dacă în locul ei ar fi fost Ciara? Nu, pentru a o întâlni acum, i-ar fi trebuit un avânt al sufletului de care încă nu era în stare. Fie să meargă totul deocamdată așa, până la vindecarea lui Ren Boz și întrunirea Consiliului Astronautic!

— Nu știi care este cea de-a treia operație la care va fi supus Ren? schimbă ea subiectul.

Mwen Mas se gândi o clipă, apoi își aduse aminte de cele ce-i spusese Af Nut:

— Chirurgul vrea să profite de prilej ca să-i curețe organismul de entropia acumulată. Ceea ce de obicei se face cu mult mai încet și mai dificil prin fizioterapie chimică va putea fi efectuat mult mai rapid și mai temeinic cu ajutorul chirurgiei.

Evda Nal își aminti despre cele învățate cu privire la bazele longevității: despre curățirea organismului de entropie. Strămoșii depărtați ai omului – peștii, șopârlele – au lăsat în organismul său stratificări de structuri fiziologice contradictorii, fiecare dintre ele având particularitățile ei în formarea reziduurilor entropice ale activității vitale. Studiate în decurs de milenii, aceste ancestrale regiuni ale acumulărilor de entropie, odinioară focare ale îmbătrânirii și ale bolilor, au început să fie supuse unei curățiri energetice: spălări chimice și radioactive ale organismului, însoțite de o stimulare prin unde.

În natură, eliminarea entropiei din corpurile vii se face prin încrucișarea specimenelor de diferite linii ereditare. Această amestecare a eredității în luptă cu entropia și sorbirea noilor forțe din mediul ambiant constituie cea mai complexă problemă științifică, pe care de milenii biologii, fizicienii, paleontologii și matematicienii se străduiesc s-o dezlege. Merită însă osteneala: viața a putut fi prelungită aproape până la două sute de ani și – ceea ce e mai important – a dispărut cu desăvârșire bătrânețea, istovitoarea dezagregare treptată a organismului.

Mwen Mas ghici gândul psihiatrei.

— Mă gândeam la o nouă și mare contradicție din viața noastră, spuse el încet. Pe de o parte avem o medicină biologică bine înarmată, care dăruiește organismului forțe noi, iar pe de altă parte, activitatea creatoare a creierului, care se intensifică mereu și ne consumă rapid. Cât de complicate sunt legile lumii noastre!

— Ai dreptate și tocmai de aceea întârziem deocamdată dezvoltarea celui de-al treilea sistem de semnalizare al omului, consimți Evda Nal. Descifrarea gândurilor altora ușurează mult comunicarea dintre indivizi, dar cere o mare cheltuială de forțe și slăbește centrele de inhibiție, ceea ce constituie lucrul cel mai primejdios…

— Și totuși majoritatea oamenilor, adevărații muncitori, nu trăiesc decât jumătate din vârsta posibilă, din cauza puternicei tensiuni nervoase. Pe cât am înțeles, medicina nu poate lupta împotriva acestui neajuns. Doar dacă ar interzice munca. Dar

care dintre noi și-ar lăsa munca de dragul câtorva ani de viață în plus?

— Niciunul. Căci teama de moarte îi face să se agațe de viață numai pe aceia care au trăit închiși în sine, așteptând zadarnic bucurii neîncercate, rosti gânditor Evda Nal, spunându-și fără să vrea că poate pe Insula Uitării oamenii trăiesc mai mult ca oriunde.

Mwen Mas îi ghici din nou gândul și-i propuse, cu o nuanță de asprime în glas, să se întoarcă la observator pentru a se odihni. Și Evda se supuse.

… După două luni, Evda Nal o găsi pe Ciara Nandi în sala de sus a Palatului Informațiilor, care, prin zveltele-i coloane, semăna cu o catedrală gotică. Razele piezișe ale Soarelui veneau dinspre plafon, creând în partea superioară a sălii o pânză de lumină, sub care domnea o dulce penumbră.

Tânăra fată stătea sprijinită de un pilastru, cu mâinile la spate și picioarele ușor încrucișate. Evda Nal îi admiră ca întotdeauna eleganta simplitate a rochiei scurte, cenușiu-albastră, cu corsajul decoltat.

Aruncând prietenei sale o privire peste umăr, Ciara se învioră și în ochii-i triști licări bucuria.

— Ce cauți aici, Ciara? Credeam că ne pregătești vreun nou dans fermecător; când colo văd că te pasionează geografia!

— Vremea dansurilor a trecut, răspunse grav Ciara. Îmi aleg acum o ocupație în sfera activității pe care o cunosc. Există un post la o uzină de piei artificiale în mările interioare ale Celebesului și un altul în fostul deșert Atakama, la o stațiune de cultură a plantelor perene. Mi-a plăcut să muncesc în Oceanul Atlantic! Câtă seninătate și bucurie în contopirea cu vigoarea mării, în hârjoana și în trânta cu valurile-i puternice, mereu aproape, de îndată ce se termina ziua de lucru…

— Și eu, ori de câte ori mă cuprinde melancolia, îmi amintesc de munca mea la sanatoriul de boli mintale din Noua Zeelandă, unde mi-am făcut ucenicia ca tânără infirmieră. Cu Ren Boz e la fel: acum, după groaznicu-i accident, spune că niciodată n-a fost mai fericit ca atunci când dirija zborul elicoplanelor. Dar știi și dumneata, Ciara, că acesta-i un semn de slăbiciune! Ești obosită de efortul cheltuit spre a te menține la altitudinea creatoare pe care ai atins-o în arta dumitale. Această istovire se va agrava când trupul își va fi pierdut minunata-i încărcătură de energie

vitală. Câtă vreme ești însă în putere, continuă să ne desfeți cu talentul și frumusețea dumitale.

— N-ai idee, Evda, ce se petrece în sufletul meu! Pregătirea fiecărui dans înseamnă pentru mine o delicioasă căutare. Îmi dau seama că le pot da oamenilor o nouă frumusețe, că-i pot bucura și le pot răscoli cele mai adânci sentimente... și aceasta mă susține. Dar iată că vine și clipa realizării. Și atunci mă dăruiesc toată avântului pătimaș, flăcării care mă cuprinde... Această stare se transmite desigur și spectatorilor, și poate de aceea dansul are un răsunet atât de puternic. Mă dăruiesc toată vouă, tuturora...

— Și pe urmă? Vine depresiunea, nu?

— Da! Mă simt ca un cântec care s-a risipit în văzduh. Nu creez nimic care să rămână întipărit în gând...

— În schimb, faci mai mult: lași o urmă în sufletele oamenilor.

— Este prea imaterial și efemer; mă gândesc la mine însămi!

— N-ai fost încă îndrăgostită, Ciara?

Tânăra fată își coborî genele.

— Se vede deci? răspunse ea tot printr-o întrebare.

Evda Nal dădu din cap.

— Vorbesc de un sentiment foarte puternic, de care nu-i în stare oricine, dar în sufletul dumitale ar putea înflori...

— Pricep: în lipsa unei intense vieți intelectuale, îmi rămâne bogăția vieții emotive.

— Fondul ideii este just. Cred însă că emoțional ești atât de înzestrată, încât restul personalității dumitale nu trebuie să fie în mod obligator sărac, deși desigur este mai slab dezvoltat, în virtutea legii contradicțiilor. Discutăm însă în abstract, iar eu vreau să-ți vorbesc despre o problemă urgentă, care se referă direct la subiect. Mwen Mas...

Tânăra fată tresări.

Evda Nal o luă de braț și o duse într-o absidă laterală, al cărei lambriu de lemn închis forma o sobră armonie cu vitraliile albastre și aurii ale ferestrelor largi, arcate.

— Draga mea Ciara, ești asemenea unei flori terestre, îndrăgostită de lumină și transplantată pe planeta unei stele duble. Doi sori – unul albastru, celălalt roșu – strălucesc pe cer, iar floarea nu știe către care dintre ei să-și întoarcă privirea. De vreme ce ești o fiică a soarelui roșu, de ce te-ai întoarce spre cel albastru?

Cu un gest ferm și tandru, o atrase pe Ciara, care se lipi deodată de umărul ei. Încercata psihiatră mângâie cu un gest matern părul bogat și nițeluș aspru, gândindu-se că mileniile de educație înlocuiseră măruntele, egoistele plăceri ale omului, cu marile bucurii comune. Totuși cât de departe mai erau de triumful asupra singurătății sufletului, mai cu seamă a unuia hrănit de un temperament arzător!… Spuse cu glas tare:

— Știi ce i s-a întâmplat lui Mwen Mas!?

— Desigur. Întreaga planetă vorbește despre nefericita-i experiență!

— Dar dumneata ce părere ai?

— Că el are dreptate!

— Așa cred și eu. Tocmai de aceea trebuie să-l scoatem din Insula Uitării. Peste o lună se ține sesiunea anuală a Consiliului Astronautic. Greșeala săvârșită va fi supusă dezbaterii, iar sentința va fi înaintată spre sancționare Controlului Cinstei și al Dreptății, care veghează asupra destinului oricărui pământean. Am toate motivele să sper că verdictul va fi blând, dar trebuie ca Mwen Mas să fie aici. Nu e bine ca un om cu o atât de intensă simțire să rămână prea mult timp pe Insula Uitării, mai cu seamă în singurătate.

— Crezi că semăn chiar atât de mult cu femeile din vechime încât să-mi leg planurile de viitor de intențiile unui bărbat… fie el și acela ce mi-e drag?

— Ciara, fetița mea, lasă astea! V-am văzut împreună și știu ce însemnezi pentru el… ce înseamnează el pentru dumneata. Să nu-l condamni pentru faptul că n-a mai căutat să te revadă, că a fugit de dumneata. Înțelege cât de greu trebuie să-i fie unui om atât de mândru să vină înaintea ființei iubite – da, Ciara, așa este! – sub aspectul unui biet învins chemat la judecată și amenințat cu exilul? Cum ar fi apărut înaintea dumitale, care ești o podoabă a Lumii celei Mari?

— Nu-i vorba de asta, Evda. Mai are el nevoie de mine, așa cum este acum, ostenit și frânt?… Mi-e teamă să nu-i lipsească energia unui mare avânt, de data aceasta nu al inteligenței, ci al sentimentului… pentru iubirea activă de care cred că suntem capabili amândoi… Aceasta ar însemna pentru el o nouă dezamăgire, și-ar pierde orice încredere în sine și n-ar putea trăi în dezacord cu viața! De aceea m-am gândit că în clipa de față cel mai bine ar fi să mă aflu în deșertul Atakama!

— Ai dreptate, Ciara, dar numai dintr-un punct de vedere. Mai există însă și singurătatea, și excesul de scrupule al unui om mare și pasionat, care odată plecat din lumea noastră, a rămas fără niciun sprijin. M-aș fi dus eu la el, dar îl am pe Ren Boz, care încă mai este într-o stare gravă, așa că trebuie să-i dau precădere. Dar Veter a fost chemat să construiască un nou satelit: e felul său de a-l ajuta pe Mwen Mas. De aceea cred că nu greșesc cerându-ți să te duci la el fără să-i pretinzi nimic: nici planuri de viitor, nici dragoste, nici măcar o privire duioasă. Întinde-i pur și simplu o mână de ajutor, risipește-i îndoielile, fă-l să creadă că dreptatea e de partea lui și-l vei readuce în lumea noastră. Ești în stare, Ciara, s-o faci! Te duci?

Cu respirația întretăiată, Ciara își lipi fruntea de umărul Evdei și-și ridică spre ea ochii înlăcrimați, dar plini de o copilărească încredere:

— Chiar astăzi!

Evda Nal o sărută cu dragoste:

— Ai dreptate, trebuie să ne grăbim. Pe Calea Spirală ajungem împreună până în Asia Mică. Ren Boz se află pe Insula Rodos, într-un sanatoriu de chirurgie; eu rămân la el, iar pe dumneata te voi trimite la Deir ez Zor, la baza spironavelor sanitare, care fac curse în Australia și Noua Zeelandă. Prevăd plăcerea pe care o va avea pilotul s-o transporte la destinație pe Ciara dansatoarea și, vai, nu pe biologa…

Evda Nal și însoțitoarea ei fură invitate de șeful trenului la postul central de comandă. Un coridor din silicol trecea peste acoperișurile imenselor vagoane. Impiegații de serviciu circulau pe acolo, de la un capăt la celălalt al trenului și supravegheau aparatele OES. Cele două femei urcară o scară în spirală, străbătând culoarul de sus și dădură într-o mare cabină ieșită deasupra vagonului din față. În acest elipsoid de cristal, la șapte metri deasupra terasamentului, stăteau în fotolii doi mecanici, despărțiți de înaltul clopot piramidal al pilotului-robot electronic. Paraboloidalele ecrane de televiziune permiteau să se vadă tot ce se întâmplă în dreapta, în stânga și în spatele trenului. Antenele vibratoare ale avertizorului semnalau apariția unui obstacol de la o distanță de cincizeci de kilometri, deși un asemenea caz nu se putea produce decât în împrejurări cu totul excepționale.

Evda și Ciara se instalară pe o canapea lângă peretele din spate al cabinei, cu o jumătate de metru mai sus de fotoliile mecanicilor și se lăsară furate de farmecul drumului care gonea în întâmpinarea lor. Această cale uriașă străbătea masivele muntoase, trecea în zbor peste câmpii, pe rambleuri colosale, traversa strâmtorile și golfurile pe niște estacade scunde, cu baza cufundată în adâncurile apelor. Viteza de două sute de kilometri pe oră preschimba arborii plantați pe taluz într-un neîntrerupt covor roșiatic, de culoarea malahitului sau de un verde sumbru, după esențe: pini, măslini sau eucalipți. Marea calmă a Arhipelagului, care se întindea de cele două părți ale estacadei, se vălurea la suflul aerului spintecat de vagoanele late de zece metri. Valuri mari se împrăștiau în evantai, întunecând albastra străvezime a apei.

Cele două femei priveau în jurul lor în tăcere, gânditoare, preocupate. Astfel se scurseră patru ore. Mai petrecură alte patru ore în fotoliile moi ale salonului de la etaj, printre alți pasageri, apoi se despărțiră într-o gară situată nu departe de litoralul apusean al Asiei Mici. Evda se sui într-un electrobuz care avea s-o ducă până la portul cel mai apropiat, iar Ciara își urmă drumul până la stația Taurus-Est, de unde pornea prima ramificație meridională. Două ceasuri mai târziu ajunse într-o câmpie secetoasă, al cărei aer uscat tremura de căldură. Aici, la marginea fostului deșert sirian, se afla Deir ez Zor, aeroportul de spironave, care reprezentau o primejdie pentru zonele locuite.

Niciodată nu va uita Ciara Nandi chinuitoarele ore petrecute la Deir ez Zor în așteptarea spironavei. Medita necontenit asupra actelor și vorbelor ei, închipuindu-și întâlnirea cu Mwen Mas; își făcea planuri privitoare la cercetările pe care trebuia să le întreprindă pe Insula Uitării, unde totul se pierde în succesiunea monotonă a zilelor.

În sfârșit, văzu apărând jos, în deșerturile Nefud și Rub-el-Chali, vastele câmpuri de celule termoelectrice, formidabile centrale care transformau căldura Soarelui în electricitate. Erau aliniate în șiruri drepte, așezate pe dune consolidate și nivelate, pe podișuri oblice, orientate spre sud, pe labirinturi de râpe astupate: monumente amintind titanica luptă a omenirii pentru energie. Valorificarea unor noi genuri de energie nucleară – P, Q și F – pusese de mult capăt vremii de economii stricte. Păduri de motoare eoliene – altă rezervă energetică a zonei locuite de

nord – se ridicau imobile de-a lungul coastei meridionale a Peninsulei Arabice. Spironava străbătu într-o clipă marginea estompată a continentului și iat-o zburând deasupra Oceanului Indian. Pentru un aparat atât de rapid, cinci mii de kilometri nu însemnau o distanță prea mare. Curând, după ce fusese petrecută cu urări de grabnică înapoiere, Ciara Nandi coborî din spironavă, cu picioarele amorțite.

Directorul stației de aterizaj îi încredință fiicei lui un mic glisor plan[107], ca s-o conducă pe Ciara în Insula Uitării. Cele două fete erau încântate de vertiginoasa cursă a micului vas care săgeta uriașele valuri din larg. Ambarcația se îndrepta spre malul răsăritean al Insulei Uitării, anume spre un mare golf, unde se afla unul dintre centrele medicale ale Lumii celei Mari.

Cocotieri înalți salutară sosirea Ciarei, plecându-și frunzele lanceolate spre plaja înspumată de valuri. La stațiune nu era nimeni: tot personalul plecase în interiorul insulei ca să extermine căpușele descoperite pe niște rozătoare din pădure.

În apropierea acelui centru medical existau grajduri. Caii erau crescuți pentru munca în regiunile asemănătoare Insulei Uitării sau în sanatorii, unde folosirea elicopterelor era interzisă din cauza zgomotului, iar electrocarele nu puteau circula din lipsă de drumuri. După ce se odihni puțin și-și schimbă hainele, Ciara se duse să vadă aceste animale superbe și rare. Acolo, dădu peste o femeie care conducea cu multă îndemânare mașinile de distribuit furajele și de curățat grajdurile. Ciara îi dădu o mână de ajutor și intră în vorbă cu ea. Tânăra fată întrebă cum l-ar fi putut mai lesne găsi pe un cunoscut aflat pe insulă. Femeia o sfătui să se alăture uneia dintre caravanele sanitare care străbăteau în lung și-n lat acele locuri și le cunoșteau astfel mai bine chiar decât localnicii. Ciara socoti că sfatul acesta e bun.

---

[107] Ambarcație marină care alunecă la suprafața apei, cu ajutorul unui propulsor cu reacție (n.r.).

• Capitolul XI •
INSULA UITĂRII

Glisorul traversa strâmtoarea Palk, sărind peste talazuri lungi. Din față bătea un vânt puternic. Cu două mii de ani în urmă aci se aflau bancuri de nisip și recife de coral, care formau o barieră numită pe atunci Puntea lui Adam. Procese geologice recente o înlocuiseră cu o mare scufundătură, iar acum apele întunecate clipoceau deasupra genunii ce despărțea omenirea avântată spre viitor de amatorii de liniște.

Stând lângă balustradă, Mwen Mas contempla Insula Uitării, a cărei siluetă creștea treptat la orizont. Această insulă imensă, înconjurată de apele unui ocean cald, era un adevărat paradis terestru. În concepția primitivă, religioasă a omului, paradisul reprezenta un delicios refugiu postum unde nu exista nici trudă, nici griji. Tot astfel Insula Uitării era un refugiu pentru cei pe care nu-i mai atrăgea activitatea intensă a Lumii celei Mari și munca alături de ceilalți oameni.

Ghemuiți la sânul naturii, duceau aici o viață liniștită, consacrându-se muncii simple și monotone a străvechiului plugar, pescar ori crescător de vite.

Cu toate că omenirea dăruise confraților ei mai slabi un tărâm întins și roditor, economia primitivă din acel ostrov nu putea totuși asigura populației lui o viață îmbelșugată, mai cu seamă în anii cu recolte proaste sau din pricina altor perturbări proprii forțelor de producție puțin dezvoltate. De aceea Lumea cea Mare ceda mereu celor din Insula Uitării o parte din rezervele ei.

În cele trei porturi, situate la nord-vest, la sud și pe litoralul de est al insulei, erau aduse alimente conservate pentru un mare număr de ani, medicamente, mijloace de apărare biologică și alte obiecte de primă necesitate. Cei trei administratori principali ai insulei locuiau și ei în nord, în sud și în răsărit și purtau titlul de șefi ai crescătorilor de vite, ai agricultorilor și ai pescarilor.

Privind munții viorii profilați în zare, Mwen Mas se întrebă deodată cu amărăciune dacă nu cumva face și el parte din

categoria „taurilor” care pricinuiau mari greutăți omenirii. „Taurii” erau oameni înzestrați cu putere și energie, dar lipsiți total de compasiune față de suferințele și frământările altora, urmărind doar satisfacerea nevoilor proprii. În trecutul îndepărtat al umanității, suferințele, dușmăniile și nenorocirile erau totdeauna agravate de indivizii de această teapă, care proclamau în fel și chip că numai ei cunosc adevărul, socotindu-se în drept să înăbușe orice opinie străină și să înlăture orice mod de gândire și de viață diferit de al lor. De atunci omenirea a ajuns să se ferească până și de urma manifestărilor de absolutism în materie de păreri, dorințe și gusturi, temându-se strașnic de acești „tauri” care trăiau de azi pe mâine, fără să respecte inviolabilele legi economice, fără să se gândească la viitor. Războaiele și economia neorganizată din Era Lumii Dezunite au dus la o jefuire sălbatică a planetei. Mai înainte ca omenirea să fi construit societatea comunistă, pădurile fuseseră tăiate fără milă, rezervele de cărbune și de petrol, strânse în decurs de sute de milioane de ani, fuseseră arse, aerul a fost infectat de bioxidul de carbon și de reziduurile fetide ale uzinelor rău amenajate, iar frumoasele și inofensivele animale – girafe, zebre, elefanți – au fost decimate. Solul era înțesat de tot felul de gunoaie; râurile și țărmurile mărilor au fost spurcate de scursori de țiței și deșeuri chimice. Numai după o curățire radicală a apelor, a aerului și a pământului, omenirea a dat planetei aspectul ei actual, când puteai umbla pretutindeni desculț, fără să-ți rănești picioarele.

Dar și el, Mwen Mas, numit cu mai puțin de doi ani în urmă într-un post de mare răspundere, distrusese un satelit artificial, făurit prin sforțările a mii de oameni și printr-o extraordinară măiestrie tehnică. Tot el provocase pieirea a patru savanți de seamă, care, fiecare, ar fi putut deveni asemenea lui Ren Boz… Iar Ren Boz el însuși fusese la un pas de moarte. Și chipul lui Bet Lon, care se ascundea undeva în munții și în văile Insulei Uitării, îi reapăru în față, sfâșietor. Înainte de plecare, Mwen Mas văzuse niște fotografii ale matematicianului și reținuse pentru totdeauna figura lui voluntară, cu maxilarul masiv, cu ochii pătrunzători, apropiați și înfundați în orbite, întreaga-i siluetă atletică… Mecanicul de pe glisor se apropie de african.

— Resaca[108] e violentă. Nu cred că vom reuși să acostăm, valurile trec peste dig. Vom fi nevoiți să ancorăm în portul de sud.

— Nu-i nevoie. Aveți plute de salvare? Îmi voi vârî hainele înăuntru și voi ajunge singur la țărm.

Mecanicul și timonierul se uitară cu respect la Mwen Mas. Talazurile albicioase, tulburi se înălțau pe banc, revărsându-se în cascade grele și tunătoare. Mai aproape de coastă, vălmășagul valurilor învârtejea nisipul și spuma, rostogolindu-se până hăt-departe de plaja întinsă. Norii, care atârnau jos de tot, deasupra apei, lăsau să se cearnă o ploaie măruntă și caldă. Prin perdeaua ei neguroasă abia dacă se zăreau pe mal siluetele cenușii ale unor oameni.

Cei doi marinari se uitară unul la altul, în timp ce Mwen Mas se dezbrăca și-și împăturea hainele. Cei care se îndreptau spre Insula Uitării ieșeau de sub tutela societății, în care orice om răspundea pentru ceilalți. Dar Mwen Mas inspira simpatie tuturora, și timonierul se simți dator să-l prevină despre marile primejdii ce-l așteptau. Africanul făcu un semn de nepăsare. Mecanicul îi aduse un mic pachet, închis ermetic.

— Luați-l! Aveți aici rezerve de hrană concentrată pentru o lună de zile.

După o clipă de gândire, Mwen Mas luă proviziile și le puse împreună cu hainele lui în despărțitura impermeabilă a plutei. După ce o închise ermetic, luă sub braț mica ambarcație și trecu peste balustradă:

— Întoarceți! comandă el.

Glisorul se aplecă pe-o rână, luând un viraj scurt. Proiectat lateral, Mwen Mas începu să lupte cu valurile. Marinarii îl văzură săltat pe creasta talazurilor furioase, prăbușindu-se în golurile dintre ele și apărând din nou.

— Se descurcă el! spuse mecanicul răsuflând ușurat. Derivăm, trebuie s-o luăm din loc.

Elicea glisorului scoase un uruit puternic și micul vas se repezi înainte, săltat de un val. Pe țărm silueta întunecată a lui Mwen Mas apăru o clipă, apoi fu mistuită în negura ploii.

În întâmpinarea lui, pe nisipul bătut de ape venea un pâlc de oameni goi, purtând doar o legătură peste șolduri. Trăgeau

[108] Resacă – val produs prin întoarcerea violentă a apei care se lovește de un obstacol (n.r.).

triumfător după ei un pește mare ce se zbătea din răsputeri. Văzându-l pe Mwen Mas, oamenii se opriră, și-l salutară prietenos.

— Un nou venit din lumea cealaltă, spuse zâmbind unul dintre pescari, și ce bine înoată! Vino să stai cu noi!

Mwen Mas îi măsură cu o privire deschisă și prietenoasă, apoi clătină din cap:

— Mi-ar veni greu să locuiesc aici, pe malul mării și să-i privesc necuprinsele întinderi, visând la minunata lume pe care am pierdut-o.

Unul dintre pescari, cu multe fire argintii în barba-i deasă, considerată, pesemne, aici drept o podoabă, puse mâna pe umărul umed al lui Mwen Mas.

— Te-au trimis împotriva voinței dumitale?

Cu un zâmbet trist pe buze, Mwen Mas încercă să-i explice motivele refugierii lui.

Pescarul îl privi mâhnit și compătimitor.

— Nu ne putem înțelege. Du-te acolo, urmă el arătând cu mâna către sud-est, unde printr-o spărtură a norilor se vedeau treptele albăstrui ale munților îndepărtați. Calea-i însă lungă și aici n-ai alt mijloc de locomoție decât… și insularul se plesni cu palma peste coapsa-i vânjoasă.

Mwen Mas nu mai lungi vorba și o întinse cu pași mari de-a lungul șerpuitoarei cărări care suia spre niște dealuri line.

Până în zona centrală a insulei avea de parcurs mai bine de două sute de kilometri; și totuși, nu se grăbea. Ce rost ar fi avut graba? Fără o activitate utilă, zilele abia se târau. La început, cât timp nu se refăcuse încă de pe urma catastrofei prin care trecuse, trupul său obosit tânjea după odihnă, cerea mângâierea naturii. Și de n-ar fi simțit arzătoarele regrete, l-ar fi desfătat, desigur, marea liniște a podișurilor pustii și bătute de vânturi, întunericul adânc și tăcerea primordială a nopților tropicale.

Dar zilele treceau, și africanul, care rătăcea prin insulă în căutarea unei ocupații pe pofta inimii, începu să ducă dorul Lumii celei Mari. Nu se mai bucura privind văile pașnice cu livezi cultivate manual, nu se mai lăsa furat de murmurul toropitor al limpezilor râuri de munte, pe malul cărora, în amiezile cu arșiță ori în nopțile cu lună, putea petrece ore nenumărate.

Nenumărate… Într-adevăr, de ce-ar mai fi numărat orele, de ce-ar mai fi măsurat timpul în care nu avea ce face? În oceanul

infinit al vremii, timpul său, durata lui individuală însemna atât de puțin… o picătură infimă, o clipă scurtă, sortită uitării!

Abia acum înțelegea Mwen Mas cât de bine își merita insula numele. Insula Uitării – anonimatul de nepătruns al vieții străvechi, al faptelor și al sentimentelor egoiste ale omului primitiv! Fapte uitate de urmași pentru că țînteau doar la satisfacerea nevoilor personale ale individului, în loc să slujească umanitatea, făcând viața mai ușoară, mai bună, și împodobind-o cu avântul unei arte creatoare.

Cele mai uimitoare fapte de acest fel au fost mistuite de neant.

… Primit în obștea crescătorilor de vite din centrul insulei, Mwen Mas ducea la păscut, de două luni, o turmă uriașă de gaurobivoli[109], la poalele unui masiv muntos, căruia străvechii localnici îi dăduseră un nume interminabil.

Se hrănea acum cu un păsat negricios, pe care și-l fierbea îndelung pe jăratec, într-un căzănel afumat. Cu o lună înainte de a ajunge în obștea crescătorilor de vite fusese nevoit să-și procure hrana în junglă, căutând fructe și luându-se la întrecere cu maimuțele lacome care aruncau în el cu resturi de mâncare. Ajunsese la această situație deoarece, chiar în prima vale întâlnită, își dăduse proviziile unor bătrâni amărâți, procedând după principiul Lumii Cercului, unde cea mai mare fericire a omului era să aducă bucurie altora. Pricepuse atunci ce înseamnă să-ți cauți hrana pe meleagurile nelocuite. Ce neînchipuită pierdere de timp!

Mwen Mas se sculă de pe piatra pe care stătuse și privi în jurul său. Soarele apunea în stânga, la marginea podișului; în spatele lui se înălța un munte păduros, cu vârful rotunjit.

Jos, scânteia în amurg un râu cu ape repezi ce curgeau printre desișuri de bambuși înalți. Acolo, la o distanță de o jumătate de zi de mers cu piciorul, se aflau milenarele ruine năpădite de vegetație sălbatică ale fostei capitale a insulei. Mai existau în împrejurimi și alte orașe mai mari și mai bine păstrate, dar și ele pustii. Deocamdată însă aceste vestigii ale trecutului nu-l interesau pe Mwen Mas.

Vitele se culcaseră în iarbă, ca niște mogâldețe negre. Noaptea cobora cu repeziciune. Pe cerul întunecat se aprinseră

---

[109] Rasă de animale obținută prin încrucișarea bivolilor cu gáurii (soi de tauri uriași din India, Birmania și Malaca) (n.r.).

mii de stele. Bezna atât de binecunoscută unui ochi de astronom, liniile familiare ale constelațiilor, făcliile luminoase ale marilor aștri… Din acest colț al Pământului izbutea să deslușească fatalul Epsilon-Tucan… Dar cât de neputincioși erau ochii lui omenești, neînarmați cu nimic! Nu va mai vedea niciodată măreţele priveliști ale Cosmosului, spiralele galaxiilor gigante, enigmaticele planete și sorii albaștri. Pentru el, toate acestea nu mai erau decât niște luminițe, infinit de îndepărtate. Stele ori opaițe fixate pe o sferă de cristal, cum credeau cei vechi, pentru ochii lui era acum totuna!

Sări în picioare și începu să adune grămadă vreascurile pregătite. Iată încă un obiect devenit indispensabil: o mică brichetă. Poate că, urmând pilda unor localnici, are să înceapă în curând să aspire și el fumul narcotic pentru a-și scurta nesfârșitul timp ce se tărăgăna atât de chinuitor.

Limbi voioase de foc își începură dansul, împrăștiind întunericul și stingând stelele. Alături răsuflau calm bivolii.

Privind gânditor vâlvătăile, Mwen Mas se întreba dacă luminoasa-i planetă nu devenise pentru el un adăpost întunecat.

Nu! Trufașa-i autorenunțare nu era decât o mult prea mare încredere în sine, rezultat al necunoașterii. Nu-și cunoscuse propriul suflet, subapreciase măreția vieții creatoare de care avusese parte și nici măcar nu-și dăduse seama de forța dragostei lui pentru Ciara. Mai bine să-și jertfească viața într-un singur ceas pentru măreața cauză a Lumii celei Mari decât să trăiască aici încă o viață întreagă!

Pe Insula Uitării existau aproximativ două sute de stațiuni sanitare, unde medici voluntari veniți din Lumea cea Mare puneau la dispoziția localnicilor întreaga putere a medicinii moderne. De asemenea foarte mulți tineri veneau să lucreze în detașamentele de nimicire, pentru ca insula să nu devină un focar de boli străvechi sau de animale vătămătoare. Mwen Mas evita intenționat orice întâlnire cu acești oameni: nu voia să se simtă surghiunit din lumea frumosului și a științei.

În zori Mwen Mas fu schimbat de un alt păstor. Având în fața lui două zile libere, hotărî să se ducă până la un orășel învecinat, ca să-și facă rost de o pelerină, căci în munți nopțile deveniseră reci.

Era o zi călduroasă și calmă. Africanul coborâse de pe podișul său și acum străbătea un șes întins, smălțuit cu flori violete și

aurii; deasupra lor zburau insecte de toate culorile. Adieri ușoare de vânt legănau plantele, ale căror gingașe corole atingeau în treacăt genunchii goi ai lui Mwen. Ajungând pe la mijlocul câmpiei, el se opri, îmbătat de frumusețea înconjurătoare și de miresmele acestei imense grădini sălbatice. Se aplecă, îngândurat, ca să mângâie unduioasele petale și se simți ca într-un minunat vis copilăresc.

Auzi un foșnet ușor de pași. Ridicând capul, văzu o fată care înainta grăbit, cufundată în flori până la brâu. Ea coti și Mwen îi admiră silueta mlădioasă. Un viu regret îi săgetă inima: ar fi putut să fie Ciara… dacă lucrurile ar fi luat o altă întorsătură!

Spiritul său de observație dezvoltat îi îngădui să-și dea seama că necunoscuta era neliniștită. Arunca mereu în preajmă priviri furișe și-și zorea pasul de parcă ar fi fost urmărită. Africanul își schimbă direcția și porni iute spre tânăra fată, îndreptându-și statura de uriaș.

Necunoscuta se opri. Mijlocul îi era încins de un șal încrucișat peste piept, genunchii îi erau bătuți de fusta roșie umezită de rouă. Brățările fine de pe brațele-i goale zornăiră mai tare când își zvâcni capul spre a-și arunca pe spate părul negru, răvășit de vânt. Ochii ei îl priveau grav și trist pe sub zulufii risipiți pe frunte și pe obraji. Gâfâia, desigur ostenită de-un drum lung. Fața ei frumoasă și oacheșă era brobonită de sudoare. Porni apoi cu pași șovăitori spre Mwen Mas.

— Cine ești și unde te grăbești? întrebă africanul. Ai nevoie de ajutor?

Tânăra se uită la el cercetător și-i răspunse precipitat:

— Mă cheamă Onar. Vin din colonia a cincea. N-am nevoie de nimic!

— Văd, dimpotrivă, că ești istovită și speriată. Ce te amenință, ce te frământă? De ce nu vrei să-mi primești ajutorul?

Necunoscuta ridică spre el privirea și în ochii ei se aprinse o lumină adâncă și pură, ca la femeile din Lumea cea Mare.

— Știu cine ești! Un om venit de acolo, și arătă în direcția Africii. Ești bun și încrezător.

— Fii și dumneata la fel! Te prigonește cineva?

— Da! strigă ea deznădăjduită. Este pe urmele mele…

— Și cine-i acela care cutează să te înfricoșeze, să te urmărească?

Fata se îmbujoră toată și-și lăsă ochii în jos.

— Un om. Vrea să fiu a lui…

— Dar nu ești liberă să răspunzi sau nu la alegerea lui? Cum poți sili pe cineva să te iubească? Să vină aici și am să-i spun…

— În niciun caz! Și el a venit din Lumea cea Mare, dar mai demult… Este puternic și el, dar altfel decât dumneata… stârnește spaima!

Mwen Mas râse nepăsător.

— Unde te duci?

— În colonia a cincea. Am fost la oraș și m-am întâlnit cu el…

Cu un semn prietenos al capului Mwen Mas luă mâna fetei; ea și-o lăsă ascultătoare într-a lui și amândoi porniră spre colonie pe o potecă lăturalnică.

În drum, aruncând îndărăt priviri speriate, Onar îi mărturisi că omul acela o urmărește pretutindeni.

Teama ei de a vorbi deschis îl indigna pe Mwen Mas. Nu se putea împăca cu gândul asupririi, oricât de întâmplătoare ar fi fost ea acum pe Pământul organizat!

— De ce nu iau măsuri oamenii voștri? întrebă el. De ce n-a fost sesizat Controlul Cinstei și al Dreptății? Oare în școlile voastre nu se învață istoria? Nu știți unde duce orice focar de violență, chiar și cel mai mărunt?

— Se învață… se știe… răspunse mașinal Onar cu ochii ațintiți înainte.

Câmpia înflorită se terminase. Poteca se pierdea în tufișuri, cotind brusc. De după întorsură un om înalt, cu înfățișare mohorâtă apăru punându-li-se în cale. Era dezbrăcat până la brâu; mușchi de atlet jucau sub părul cărunt care-i acoperea pieptul. Onar își smulse mâna dintr-a lui Mwen, spunându-i în șoaptă:

— Mi-e frică să nu pățești ceva… Pleacă, om din Lumea cea Mare!…

— Stai pe loc! tună o voce poruncitoare.

Acest ton brutal era neobișnuit în Era Marelui Cerc. Mwen Mas se așeză instinctiv în fața tinerei fete, apărând-o cu trupul său.

Omul cel înalt se apropie de el și încercă să-l dea la o parte. Dar Mwen Mas stătea neclintit ca o stâncă.

Cu o iuțeală fulgerătoare, străinul îi repezi un pumn în față. Mwen Mas se clătină. Niciodată până atunci nu mai primise o asemenea lovitură necruțător calculată spre a umili și a răni adversarul.

Buimăcit, auzi ca prin vis țipătul jalnic al fetei. Se repezi în întâmpinarea dușmanului, vrând să-l doboare. Alte două lovituri puternice îl trântiră însă la pământ. Onar se aruncă în genunchi, acoperindu-l cu trupul. Străinul o prinse în brațe cu un strigăt de triumf. Îi suci mâinile la spate, făcând-o să se încovoaie de durere și să izbucnească în plâns, roșie de mânie.

Dar africanul își regăsi stăpânirea de sine. În tinerețe, când înfăptuise Isprăvile lui Hercule, avusese parte de încăierări mai serioase cu vrăjmași nestăpâniți de legile omenești. În minte îi reveni acum tot ce învățase pentru lupta corp la corp cu fiarele primejdioase.

Se ridică încet, și-și privi dușmanul, a cărui față era schimonosită de furie, căutând să aleagă bine locul în care avea să-i repeadă năprasnica lovitură; dar deodată se îndreptă din șale și se dădu un pas înapoi. Recunoscuse figura atât de caracteristică a cărei amintire îl obsedase în timpul penibilelor lui frământări legate de experiența din Tibet.

— Bet Lon!

Acesta dădu drumul fetei și rămase nemișcat, scrutând pe necunoscutul cu pielea întunecată și care în clipa aceea își pierduse orice urmă a expresiei lui binevoitoare.

— Bet Lon, îi strigă Mwen Mas, m-am gândit adesea la posibilitatea întâlnirii noastre, căci te socoteam tovarăș de nenorocire. Niciodată însă nu mi-am închipuit că ne vom vedea în asemenea împrejurări.

— Ce împrejurări? replică pe un ton provocator Bet Lon, abia reținându-și ura ce-i sticlea în priviri.

Mwen Mas făcu un gest de protest:

— La ce bun să recurgem la vorbe goale? În lumea cealaltă nu le rosteai, iar acțiunile dumitale, deși criminale, pretindeai că-s făcute în numele unei mari idei. Acum însă de dragul cărui scop te porți astfel?

— De dragul meu și numai al meu! șuieră disprețuitor Bet Lon printre dinți. Destul am ținut seama de alții, de binele obștesc! Dar m-am convins: toate astea n-au pentru om nicio importanță. O știau, de altfel, și înțelepții din antichitate.

— Nu te-ai gândit niciodată la alții, Bet Lon, îl întrerupse africanul. Și acum, cedând întru totul pornirilor dumitale, iată ce-ai devenit: o brută, aproape o fiară!

Matematicianul păru gata să se repeadă la Mwen Mas, dar se stăpâni la vreme.

— De-ajuns, vorbești prea mult!

— Văd că ai decăzut prea tare și vreau…

— Iar eu nu vreau! La o parte!…

Mwen Mas nu se clinti. Cu capul înclinat dârz îl înfruntă pe Bet Lon simțind cum tresare lângă spatele său umărul tinerei fete. Și tremurul acesta îi sporea înverșunarea cu mult mai mult decât loviturile primite.

Matematicianul stătea nemișcat și privea flacăra de mânie din ochii africanului.

— Pleacă! mârâi el în sfârșit, dându-se la o parte de pe cărare.

Mwen Mas o luă din nou de mână pe Onar și porni împreună cu ea printre tufișuri, urmărit de căutăturile înveninate ale lui Bet Lon. La un cot al potecii, se opri atât de brusc, încât Onar dădu peste el.

— Bet Lon, hai să ne întoarcem împreună în Lumea cea Mare!

Matematicianul răspunse cu râsu-i nepăsător, dar urechea sensibilă a lui Mwen Mas prinse în sfidarea lui o nuanță de amărăciune.

— Cine ești ca să-mi propui asta? Știi că…

— Da, știu. Și eu am întreprins o experiență interzisă, pricinuind moartea câtorva inși care s-au încrezut în mine. Căile cercetărilor noastre erau învecinate, iar dumneata, eu și alții ne găsim aproape de victorie! Umanitatea are nevoie de dumneata, dar nu de omul care ești acum…

Cu ochii-n pământ, matematicianul făcu un pas spre Mwen Mas apoi se-ntoarse brusc, și peste umăr își strigă brutal refuzul. Africanul o porni pe cărare, fără să mai spună nimic.

Până la colonia a cincea mai avea vreo zece kilometri.

Aflând că tânăra fată era singură pe lume, Mwen o sfătui să se mute într-o localitate maritimă de pe litoralul estic, ca să nu se mai întâlnească cu prigonitorul ei. Fostul savant devenise un tiran pentru liniștiții locuitori izolați în acele mici așezări de munte. Spre a preveni orice consecințe supărătoare, Mwen Mas hotărî să se ducă imediat în colonia unde locuia Onar, spre a cere ca Bet Lon să fie ținut sub supraveghere. La intrarea în colonie, își luă rămas bun de la Onar. Ea îi spuse că de curând, în pădurile muntelui înălțat ca o cupolă ar fi apărut niște tigri

scăpați dintr-o rezervație, sau care supraviețuiseră în desișurile de nepătruns care înconjurau cel mai înalt vârf din insulă. Ținându-l strâns de mână, îl rugă să fie prudent și să nu care cumva să străbată munții în miez de noapte. Mwen Mas făcu grăbit cale întoarsă. Reflectând la cele petrecute, se simțea obsedat de ultima privire a fetei: o privire pătrunsă de grijă și devotament. Și pentru prima oară în viață, se gândi la eroii trecutului îndepărtat, la acei oameni care, chiar când erau pradă înjosirilor, vrăjmășiilor și suferințelor fizice, iar mediul înconjurător era prielnic dezvoltării egoismului animalic, au izbutit să fie buni și viteji, să rămână totuși oameni adevărați.

Încă din vechime dualitatea vieții îl pusese pe om în fața contradicțiilor ei. Iar puterea dragostei, duioșia și abnegația, deși se aflau pe atunci împresurate de primejdii și de adversități, cu toate că erau umilite și brutalizate, înfloreau până și pe marginea prăpastiei. Capriciile forței brute supuneau toate, făcându-le efemere și nesigure. În orice clipă, soarta fiecărui om putea fi năprasnic schimbată, planurile îi puteau fi zădărnicite, ideile și nădejdile spulberate; și aceasta pentru că în societatea antică, atât de rău orânduită, prea multe depindeau de indivizii întâlniți întâmplător. Și totuși această vremelnicie a speranțelor, a iubirii și a fericirii nu numai că nu slăbea sentimentele, dar chiar le intensifica.

Iată de ce, cu toate vicisitudinile Veacurilor de Întuneric sau ale Erei Lumii Dezunite, n-a pierit din sufletul omului ceea ce avea el mai bun într-însul.

Și Mwen Mas își spuse că viața de odinioară, care contemporanilor lui le părea atât de cumplită, a cunoscut și ea fericirea și speranța și creația, uneori chiar mai intens decât acum, în mândra epocă a Marelui Cerc.

Îi evocă aproape cu indignare pe teoreticienii științei vechi; sprijinindu-se pe ideea prost înțeleasă a încetinelii cu care speciile se transformau în natură, aceștia preziceau că umanitatea nu va fi mai bună nici într-un milion de ani.

Dacă ei ar fi iubit mai mult oamenii și ar fi cunoscut dialectica dezvoltării, o asemenea inepție n-ar fi putut niciodată să le treacă prin minte!

Asfințitul umplea de culori norii de după umărul rotund al muntelui uriaș. Mwen Mas se aruncă în râu.

Răcorit și pe deplin calmat, se așeză pe o piatră ca să se usuce și să se odihnească. Nereușind să ajungă în orășel până la căderea nopții, hotărî să treacă muntele la lumina Lunii. În timp ce privea îngândurat apa ce se rostogolea în clocot peste pietre, simți deodată uitătura unor ochi îndreptați spre el, dar nu văzu pe nimeni. Neplăcuta senzație că este urmărit stărui pe când traversă râul și începu să urce.

Mwen Mas umbla cu pași repezi pe un drum bătătorit de care, de-a lungul unui podiș înalt de 1 800 m. Ca să ajungă la oraș pe drumul cel mai scurt, trebuia să străbată o coastă păduroasă. Secera îngustă a Lunii noi nu putea să-i lumineze calea mai mult de o oră și jumătate. De aceea Mwen Mas se grăbea, dându-și seama că-i va fi foarte greu să urce pieptiș pe o cărăruie povârnită de munte, într-o noapte fără Lună. Copacii rari și scunzi brăzdau cu umbrele lor lungi și negre solul uscat, cenușiu. Africanul umbla gânditor, cu ochii în jos ca să nu se poticnească de nenumăratele rădăcini mărunte.

În dreapta, în depărtare, acolo unde coasta suia lin și se pierdea în umbră adâncă, un mârâit amenințător, prelung, cutremură văzduhul. Un răcnet gros îi răspunse din pădure, unde Luna zugrăvea pe pământ pete și dungi de lumină. În strigătele acestea era o putere care pătrundea până în străfundul sufletului, trezind în el mult-uitatele sentimente de frică și de resemnare în fața unei fiare de neînvins. Ca o reacție la această spaimă primitivă, în inima africanului se aprinse patima tot atât de ancestrală a luptei moștenite de la nenumăratele generații de eroi anonimi care afirmaseră dreptul speciei umane la viață în mijlocul mamuților, al leilor, al urșilor uriași, ai zimbrilor turbați și al nemiloaselor haite de lupi, în istovitoarele zile de vânătoare și în nopțile de groază când trebuiau să se apere.

Mwen Mas rămase locului o clipă, privind în jur cu răsuflarea tăiată. În liniștea nopții nu se mișca nimic; dar de îndată ce făcu pe cărare câțiva pași, simți deslușit că este urmărit îndeaproape. Tigrii? Ce-i spusese Onar era oare adevărat?

O luă la fugă, încercând totodată să-și facă un plan de acțiune, în cazul când fiarele – păreau să fie două – l-ar ataca.

Să caute scăpare în copacii aceștia înalți, în care tigrul se urcă mai bine decât omul? N-avea niciun sens. Să se apere? Cu ce? În jur nu erau decât pietre. Nu putea nici măcar să-și rupă o

ghioagă din ramurile acestea tari ca fierul. Auzind răcnetele fiarelor aproape de tot, în spatele său, înțelese că este pierdut. Crengile arborilor ce se bolteau deasupra cărării colbuite îl apăsau; în aceste clipe de restriște ar fi vrut să caute îmbărbătare în adâncurile veșnice ale cerului spuzit de stele, pentru cercetarea cărora își închinase întreaga viață. Începu să alerge în salturi mari. Soarta îi părea favorabilă: ieși într-o poiană lungă. În mijlocul ei zări o grămadă de pietroaie, își alese unul colțuros, de vreo 30 de kilograme, și se întoarse. Văzu acum niște năluci mișcătoare, dungate, care se ițeau printre zăbrelele de umbră ale pădurii. Luna atingea cu un colț vârfurile copacilor. Umbre lungi se așterneau în curmezișul poienii. Urmându-le ca pe niște drumuri negre, două feline uriașe se târau spre Mwen Mas. Ca și atunci, în încăperea subterană a Observatorului din Tibet, africanul simți apropierea morții. De astă dată o vedea arzând ca o văpaie verde în ochii fosforescenți ai fiarelor. Trase în piept adierea răcoroasă adusă de o pală de vânt, se uită în sus, spre slăvile scânteietoare ale Cosmosului și, îndreptându-se din spate, ridică deasupra capului pietroiul.

— Sunt aici, tovarășe!

Din întunericul povârnișului o umbră înaltă se avântă în mijlocul poienii, răsucind amenințător deasupra capului o cracă noduroasă. Recunoscându-l uluit pe matematician, Mwen Mas uită o clipă de tigri. Gâfâind de goana-i nebunească, Bet Lon se așeză alături de african și hăpăi aerul cu gura deschisă. Cele două uriașe animale, care dăduseră o clipă înapoi, se apropiau din nou, implacabil. Tigrul din stânga era acum doar la vreo treizeci de pași. Iată-l cum se lasă pe labele dindărăt și se încordează, gata să țâșnească la atac.

— Mai repede! răsună în poiană un strigăt puternic.

În spatele lui Mwen Mas, scăpărară din trei părți flăcările palide zvârlite de țevile unor aruncătoare de grenade. Surprins, Mwen Mas scăpă din mână piatra. Tigrul cel mai apropiat se ridică în două labe, dar grenadele paralizante explodară cu un pocnet înăbușit, ca o bătaie de tobă, și fiara se rostogoli pe spate. A doua făcu un salt în direcția pădurii. De acolo, se arătară alte trei siluete de oameni călări. O grenadă de sticlă cu o puternică încărcătură electrică se sparse în capul tigrului, care se prăbuși cu botu-i greu în iarba uscată.

Unul dintre călăreți se avântă înainte. Niciodată până atunci nu i-au părut lui Mwen Mas atât de frumoase hainele de lucru ale oamenilor din Lumea cea Mare, pantalonii mai scurți de genunchi și cămașa larg deschisă la guler, cu două buzunare la piept, din pânză groasă de în sintetic, de culoare albastră.

— Mwen Mas, am simțit că ești în primejdie!…

Cum să nu recunoască glasul melodios care în momentul acela părea atât de îngrijorat! Ciara Nandi!

Uitând să răspundă, africanul rămase încremenit până când fata sări jos din șa și alergă spre el. În urmă-i veneau cei cinci însoțitori. Mwen Mas nici n-apucă să-i vadă bine, că secera îngustă a Lunii se și ascunse îndărătul pădurii, vântul se domoli, iar întunericul înăbușitor al nopții toride învălui împrejurimile. Mâna Ciarei căută brațul lui Mwen. Acesta îi apucă încheietura subțire și lipi palma fetei de inima lui care zvâcnea tare. Cu vârful degetelor, Ciara îi mângâie lin pieptul vânjos și această ușoară atingere așternu asupra lui Mwen Mas o liniște încă necunoscută.

— Ciara, acesta-i Bet Lon, un nou prieten…

Mwen Mas se întoarse spre el; dar matematicianul dispăruse. Atunci strigă în noapte din răsputeri:

— Bet Lon, nu pleca!

— Mă întorc! răsună din depărtare vocea-i puternică, ce-și pierduse accentul sarcastic.

Unul dintre însoțitorii Ciarei, după toate aparențele conducătorul cetei, scoase de la oblâncul șeii o lanternă de semnalizare. O palidă lumină, însoțită de o radiație invizibilă, se îndreptă spre cer. Mwen Mas își dădu seama că noii veniți așteaptă un aparat de zbor. Toți cinci erau băieți tineri, colaboratori ai unui detașament de nimicire, care-și aleseseră ca ispravă a lui Hercule lupta cu animalele vătămătoare din Insula Uitării. Ciara Nandi li se alăturase, spre a-l găsi pe Mwen Mas.

— Te înșeli dacă ne crezi chiar atât de perspicace, spuse conducătorul grupului după ce se instalară cu toții în jurul focului, iar Mwen Mas începu să le pună inevitabile întrebări. Am fost ajutați de o fată cu un nume împrumutat din antichitatea greacă.

— Onar! făcu Mwen Mas.

— Da, Onar. Detașamentul nostru tocmai se apropia dinspre sud de colonia a cincea, când veni în goană o fată, abia

trăgându-și sufletul. Ea ne confirmă zvonurile despre tigri și ne convinse să pornim îndată pe urmele dumitale, de teamă să nu fii atacat de fiare pe când te vei întoarce prin munți. După cum vezi, am sosit la timp. Curând trebuie să treacă pe aici un elicoplan de marfă și cu el vom expedia într-o rezervație pe dușmanii dumitale, temporar paralizați. Dacă se va dovedi că sunt mâncători de oameni, vor fi nimiciți. Nu este însă îngăduit să distrugi animale atât de rare, fără un prealabil examen.

— Ce fel de examen?

Băiatul ridică din sprâncene.

— Aceasta depășește competența noastră. Probabil că, în primul rând, vor fi calmați… Li se va injecta un moderator al energiei vitale. Devenind pentru un timp mai slabi, tigrii vor învăța multe lucruri.

Un vuiet puternic, trepidant îl întrerupse pe tânăr. De sus cobora încet un aparat masiv și negru. O lumină orbitoare se revărsă asupra poienii. Dungatele feline fură închise în niște containere capitonate, pentru încărcături fragile, apoi aeronava, abia vizibilă în întuneric, dispăru, lăsând din nou luminișul scăldat în lumina blândă a stelelor, împreună cu tigrii plecă și unul dintre cei cinci tineri; roibul acestuia îi rămase lui Mwen Mas.

Africanul și Ciara călăreau acum alături. Drumul cobora spre valea râului Galle, la vărsarea căruia, pe litoral, se afla o stațiune medicală și baza detașamentului de nimicire.

— E prima oară de când sunt pe insulă că mă îndrept spre mare, spuse Mwen Mas rupând tăcerea. Până acum mi se părea că pentru mine marea este o barieră care mă desparte pe vecie de lumea mea.

— Insula a reprezentat pentru dumneata o școală nouă? spuse Ciara și în glasul ei era și întrebare, și bucurie.

— Da. Într-un scurt răstimp, prin multe am trecut aici și la mai multe am reflectat. Aceste gânduri mă frământau de mult…

Și Mwen Mas îi împărtăși vechile sale temeri. Avea impresia că omenirea, repetând greșelile antichității, desigur într-o formă mult mai puțin hidoasă, atribuia o prea mare însemnătate intelectului și laturii tehnice. I se părea că pe planeta lui Epsilon-Tucan o umanitate asemenea nouă și tot atât de frumoasă avusese mai multă grijă de perfecționarea laturii emoționale a psihicului.

— Am suferit mult simțindu-mă în dezacord cu viața, răspunse Ciara Nandi după o clipă de tăcere. Eu personal visam la o epocă plină de forțe și sentimente proaspete, elementare, adunate prin selecție încă în evul lui Eros, care a înflorit odinioară pe tărâmurile mediteraneene. De aceea m-am străduit întotdeauna să trezesc în spectatorii mei puterea adevărată a sentimentelor. Dar mi se pare că până la urmă nu m-a înțeles decât Evda Nal!

— Și Mwen Mas! adăugă grav africanul, care-i povesti cum îi apăruse ea în ipostaza fetei arămii din Tucan.

Ciara își ridică spre el fața și, în lumina sfioasă a zorilor care începeau să mijească, Mwen Mas văzu niște ochi atât de mari și de adânci, încât simți că amețește. Se depărtă puțin și izbucni în râs:

— În romanele lor de anticipație, strămoșii noștri ne prezentau ca pe niște ființe firave, rahitice, cu craniul hipertrofiat. În ciuda milioanelor de animale schingiuite și ucise, oamenii aceștia n-au izbutit să se apropie de adevărata înțelegere a mașinii cerebrale omenești, pentru că mânuiau cuțitul acolo unde era nevoie de cele mai sensibile instrumente de măsură la scara moleculelor și a atomilor. Noi, cei de astăzi, știm că o activitate intensă a intelectului cere un trup viguros, plin de energie vitală, dar că acest trup generează, la rândul său, emoții puternice.

— Și totuși, trăim ca și mai înainte, înlănțuiți de rațiune, adăugă Ciara Nandi.

— S-au făcut multe pentru o îndreptare a situației, dar intelectul a luat-o totuși, la noi, cu mult înaintea laturii emoționale… Ea merită întreaga noastră atenție, și ar trebui să facem ca nu ea să fie încătușată de rațiune, ci, dimpotrivă, rațiunea să fie din când în când înlănțuită de sentimente. Aceasta-mi pare acum atât de important încât mă și gândesc să scriu pe tema asta o carte.

— Așa e! strigă Ciara înflăcărându-se, apoi, tulburată de pornirea ei, urmă: Prea puțini savanți de seamă s-au consacrat studierii legilor frumosului și a plenitudinii sentimentelor… Nu vorbesc de psihologie.

— Te înțeleg perfect, răspunse africanul, admirând-o fără să vrea pe frumoasa fată, al cărei cap ridicat cu semeție spre soarele răsărit căpăta în razele-i trandafirii nuanțe de aramă.

Ușoară și ageră, Ciara călărea pe murgul ei înalt, în pas cu roibul lui Mwen.

— Am rămas în urmă! strigă ea dând frâu liber calului, care se avântă îndată înainte.

Africanul o prinse din urmă, și amândoi porniră în galop. Ajungându-i pe tinerii lor tovarăși de drum, își struniră caii. Ciara se întoarse spre Mwen Mas:

— Dar fata aceasta, Onar?…

— Ar fi bine să vină în Lumea cea Mare. Mi-ai spus doar că a rămas pe insulă din dragoste pentru mama ei care venise aici și a murit de curând. Ar trebui să lucreze la săpăturile Vedei Kong; acolo se cer mâini sensibile și delicate de femeie. De altminteri, îi stau la dispoziție o mie de activități. Iar Bet Lon, devenit un alt om, o va întâmpina în lumea noastră într-un fel nou!…

Ciara își încruntă sprâncenele și-l privi pe Mwen Mas:

— Dar dumneata n-ai să-ți părăsești stelele?

— Îmi voi urma chemarea, oricare ar fi hotărârea Consiliului. Dar întâi trebuie să scriu o carte, o carte despre…

— Stelele sufletelor omenești?

— Exact, Ciara! Infinita lor varietate îți taie răsuflarea… Mwen Mas tăcu prinzând privirea fetei care-i zâmbea cu drag. Nu ești de părerea mea?

— Sigur că sunt! Mă gândeam la experiența pe care ai făcut-o, din ardoarea de a le dărui oamenilor lumea în toată plinătatea ei. Și aici ești mai curând artist decât savant.

— Dar Ren Boz?

— Pentru el, experiența aceasta n-a reprezentat decât încă un pas pe drumul cercetărilor lui.

— Îmi dai iar dreptate, Ciara?

— Pe deplin! Și sunt convinsă că la fel ar proceda foarte mulți oameni, majoritatea!

Mwen Mas mută dârlogii în mâna stângă, iar dreapta o întinse Ciarei. Astfel, mână în mână, intrară în micul orășel al stațiunii.

•

Valurile Oceanului Indian se spărgeau de faleză. În vuietul lor ritmic, Mwen Mas părea că distinge cadența pașilor din simfonia lui Zig Zor închinată vieții care se avântă în Cosmos. Și nota dominantă, nota esențială a naturii pământene, un Fa albastru, răsuna deasupra mării, făcând să vibreze în sufletul aceluia care

o asculta corzile cele mai profunde și îngăduindu-i să se contopească cu natura care l-a zămislit.

Marea se întindea transparentă și strălucitoare, curățită de toate reziduurile trecutului – rechini feroci, pești otrăvitori, moluște, meduze periculoase – după cum și viața omului contemporan fusese purificată de răutățile și temerile veacurilor apuse. Și totuși, în imensitățile oceanice mai existau unghere ascunse în care sămânța conservată a vieții dăunătoare continua să germineze și numai vigilența detașamentelor de nimicire putea asigura securitatea și puritatea apelor.

Nu se întâmplă oare același lucru când într-un suflet tânăr și neîntinat răsar deodată îndărătnicia răutăcioasă, trufia neroadă sau egoismul animalic? Când omul cedează ambițiilor întâmplătoare și patimilor, în loc să se supună înțeleptei autorități a societății, curajul se transformă în ferocitate, talentul în crudă viclenie, iar devotamentul devine un scut al despotismului, al crâncenei exploatări și al samavolniciei... Și cât de subțire este pojghița disciplinei și a culturii! Pentru ca s-o sfâșii e de ajuns o generație, două de viață rea. Mwen Mas întrevăzuse chipul acestei fiare aici, pe Insula Uitării. Dându-i frâu liber, riști să vezi renăscând monstruoasa tiranie care timp de veacuri a împilat cu nerușinare omenirea.

Lucrul cel mai uimitor în istoria Pământului a fost apariția urii implacabile pe care ticăloșii ignoranți au avut-o pentru știință și frumos. Această neîncredere, această frică și această repulsie persistă în toate societățile omenești, de la teama de magicieni și vrăjitoare și până la uciderea gânditorilor înaintași din Era Lumii Dezunite. La fel, se întâmplă și în alte planete cu civilizații foarte dezvoltate, dar incapabile încă să-și ferească orânduirea socială de samavolnicia unei minorități, a unei oligarhii, care se ivea perfid, pe neașteptate, sub cele mai variate forme... Mwen Mas își aminti de comunicările Marelui Cerc despre unele lumi locuite, unde cele mai înalte realizări ale științei erau folosite spre intimidarea, torturarea și pedepsirea oamenilor, pentru a le citi gândurile, spre transformarea maselor în brute docile, gata să execute cele mai smintite porunci. Un strigăt de ajutor de pe o asemenea planetă izbucnise o dată prin Cerc și continuase a străbate spațiile timp de secole, după ce aceia care trimiseseră apelul și cruzii lor împilatori muriseră cu toții.

Lumea noastră a atins un stadiu de dezvoltare care excludea pentru totdeauna asemenea orori. Totuși, evoluția spirituală a omului nu era încă suficientă, deficiență pe care Evda Nal și alți savanți neobosiți ca ea se străduiau s-o înlăture.

Mwen Mas auzi venind dindărăt glasul Ciarei:

— Pictorul Kart San spune că înțelepciunea este o îmbinare a științei cu sentimentul. Să fim deci înțelepți!

Și trecând în goană prin fața africanului, Ciara se aruncă de pe faleză în adâncurile clocotitoare ale mării.

Mwen Mas o văzu dându-se lin peste cap, cu brațele aruncate în lături, ca o pasăre în zbor, și dispărând apoi în valuri. Tinerii din detașamentul de nimicire ce se-mbăiau pe mal încremeniră. Mwen simți fiori de admirație, aproape de spaimă. Nu mai sărise niciodată de la o asemenea înălțime amețitoare. Acum, însă, dezbrăcându-și hainele, păși fără frică pe marginea prăpastiei. Își aminti mai târziu că, în străfulgerări de gând, Ciara i se păruse atunci o atotputernică zeiță din antichitate. Și ceea ce putea să facă ea, trebuia să fie în stare și el!

Deasupra vuitoarelor talazuri se ridică strigătul de avertizare al Ciarei, dar Mwen Mas nu-l mai auzi. Zborul dură minunat de mult. Iscusit în arta săriturilor, Mwen Mas plonjă impecabil, afundându-se la o mare adâncime. Marea era atât de transparentă, încât fundul îi păru africanului primejdios de aproape. Își arcui trupul și, în aceeași clipă, fu buimăcit de șocul produs din pricina inerției. Proiectat la suprafața apei ca o rachetă, se răsturnă pe spate, legănându-se pe valuri. Dezmeticindu-se, o văzu pe Ciara Nandi, care înota spre el. Spaima îi pălise pentru prima oară bronzul arămiu al feței. În ochii ei citi totodată mustrare și admirație.

— De ce ai făcut asta? întrebă ea în șoaptă, cu răsuflarea tăiată.

— Ca să fac ca dumneata. Te voi urma oriunde!... Ca să construim un Epsilon-Tucan pe Pământul nostru!

— Și te vei înapoia cu mine în Lumea cea Mare?

— Da!

Mwen Mas se întoarse cu fața în jos ca să înoate mai departe și scoase un strigăt de uimire. Claritatea extraordinară a apei ce-i jucase adineauri o farsă neplăcută era și mai mare aici, departe de mal. Ciara și el păreau că plutesc la o înălțime amețitoare deasupra fundului pe care îl vedeau în cele mai mici

amănunte în undele la fel de străvezii ca văzduhul. Sentimentul de biruitoare îndrăzneală al oamenilor care izbuteau să depășească limitele atracției terestre îl pătrunse pe Mwen Mas. Aceeași senzație de nemărginit curaj și de triumf o dădeau și zborurile peste ocean în plină furtună, și salturile în genunea neagră a Cosmosului de pe sateliții artificiali. Dintr-o mișcare, africanul se apropie de Ciara, șoptindu-i numele și citind în ochii ei cutezători și puri răspunsu-i fierbinte. Mâinile și buzele lor se împreunară deasupra abisului de cleștar.

• Capitolul XII •
CONSILIUL ASTRONAUTIC

Asemenea Consiliului Economic, care reprezenta creierul central al planetei, Consiliul Astronautic dispunea de mult de o clădire proprie pentru sesiuni științifice. La construirea ei se ținuse seama de faptul că amenajarea și împodobirea unui asemenea edificiu trebuie să orienteze întreaga asistență spre problemele Cosmosului și să favorizeze transpunerea rapidă de la preocupările terestre la cele astrale.

Ciara Nandi nu pătrunsese încă niciodată în sala cea mare a Consiliului. Însoțită de Evda Nal, intră emoționată în ciudatul amfiteatru ovoid, cu tavanul boltit paraboloidal și cu rândurile de bănci dispuse în elipsă. Lumina, vie și diafană, părea emisă de un astru mai strălucitor decât Soarele. Toate liniile pereților, ale plafonului și ale băncilor se adunau într-un capăt al uriașei săli, ca în punctul lor firesc de convergență. Acolo, pe o estradă înaltă, se aflau ecranele de demonstrație, tribuna și fotoliile membrilor Consiliului care conduceau ședința.

Panourile de aur mai ale pereților aveau pe ele hărți planetare în relief. În dreapta se aflau hărțile planetelor din sistemul solar, în stânga ale planetelor celor mai apropiate stele pe care le studiaseră expedițiile inițiate de Consiliu. Mai sus, sub plafonul auriu se vedeau desenate în culori luminiscente schemele sistemelor stelare locuite și pe care le trimiseseră, prin Marele Cerc, savanții constelațiilor învecinate.

Atenția Ciarei fu atrasă de un tablou vechi, înnegrit și, probabil, restaurat de mai multe ori, fixat deasupra tribunei.

Un cer vânăt închis ocupa toată partea de sus a uriașei pânze. Mica seceră a unei luni străine cernea o lumină lividă peste cârma unei astronave antice, ridicată neputincios și profilată pe zarea sângerie a crepusculului. Într-acolo porneau șiruri de plante albastre urâte și atât de uscate și tari încât păreau metalice, înfundându-se la fiecare pas în nisip, înainta cu greu un om îmbrăcat într-un scafandru ușor. Se uita înapoi la nava sfărâmată și la trupurile neînsuflețite ale tovarășilor săi.

Ochelarii măștii lui nu oglindeau decât văpăile roșiatice ale apusului, și totuși, folosind un procedeu inedit, pictorul reușise să exprime prin jocul acestor reflexe nemărginita deznădejde a omului rămas singur într-o lume străină. Pe o moviliță din dreapta, pe nisip, se târa o făptură informă și dezgustătoare. Dedesubt era o inscripție laconică, dar grăitoare: „Singur”.

Captivată de tablou, Ciara nu-și dădu seama din prima clipă de ingeniozitatea arhitecților care dispuseseră gradenurile sălii în evantai, așa încât se putea ajunge separat la fiecare loc prin galerii ascunse sub amfiteatru. Astfel, fiecare rând era izolat de cel vecin – de sus sau de jos. După ce se așeză lângă Evda, Ciara observă că fotoliile și pupitrele erau executate dintr-un lemn african cenușiu, sidefat. Aceste lucruri erau și ele amintiri ale trecutului. Acum nimeni n-ar mai fi cheltuit atâta muncă pentru obiecte care puteau fi turnate și șlefuite în câteva minute. Poate din respectul tradițional pentru vestigiile timpurilor apuse, Ciara găsi lemnul mai intim și mai viu decât masa plastică; ea mângâie cu duioșie brațul curbat al fotoliului, continuând să studieze sala.

Ca întotdeauna, se adunase multă lume, cu toate că teleemițătoare puternice urmau să transmită pe cuprinsul întregii planete imaginea exactă a tot ce avea să se întâmple aici. Secretarul Consiliului, Mir Om, făcea de obicei scurte comunicări cu privire la problemele și informațiile cele mai importante intervenite în intervalul scurs de la ultima reuniune. Printre sutele de ascultători nu vedeai niciunul cu figura distrată, căci una dintre caracteristicile oamenilor din Era Marelui Cerc o forma tocmai o mare și neistovită atenție. Tot examinând sala și citind aforismele unor învățați celebri înscrise sub hărțile planetelor, Ciara scăpă prima comunicare. Cel mai mult îi plăcură cele însemnate dedesubtul hărții lui Iupiter, prin care oamenii erau invitați să scruteze fenomenele naturii. „Priviți! De pretutindeni ne înconjoară fapte neînțelese; ele ne sar în ochi, ne strigă în urechi, dar noi nu vedem, nici nu auzim ce mari descoperiri se ascund în formele lor neclare”. O altă inscripție grăia: „Nu putem ridica lesne cortina necunoscutului; abia în urma unei munci stăruitoare, a unor rătăciri penibile, începem să prindem sensul cel adevărat și în fața noastră se deschid perspective necuprinse și noi. De aceea nu vă feriți de ceea ce vi se pare la început nefolositor, neînțeles, inexplicabil”.

Deodată, la tribună se observă o animație, iar lumina din sală se întunecă. Vocea puternică și calmă a lui Mir Om tremură de emoție:

— Veți vedea îndată un lucru care, cu puțin înainte, ar fi părut cu neputință: o fotografie a Galaxiei noastre luată dinafara ei. Acum un minut și jumătate după timpul galactic[110], adică cu peste o sută cincizeci de milenii în urmă, locuitorii sistemului planetar… (Ciara scăpă un șir de cifre care nu-i spuneau nimic) … din Constelația Centaurului au trimis un mesaj către Marele Nor al lui Magellan[111], singurul sistem stelar extragalactic apropiat de noi în care știm că există lumi cugetătoare, în stare să comunice prin Marele Cerc cu Calea lactee[112]. Încă n-am putut stabili punctul exact în care se află acest sistem planetar magellanian, dar am primit și noi fotografia Galaxiei transmisă de-acolo. Iată această fotografie!

Pe un ecran uriaș apăru o largă îngrămădire stelară, ce se îngusta înspre capete și din depărtări împrăștia o lumină argintie. Bezna adâncă a spațiului cosmic năpădea marginile ecranului; tot atât de întunecate erau și golurile dintre ramurile spirale, destrămate la extremități. Inelul de îngrămădiri globulare, cele mai vechi sisteme astrale din Universul nostru, era înconjurat de o aureolă palǎ. Câmpuri stelare plane alternau cu nori și dâre de materie neagră, răcită. Fotografia fusese luată dintr-un unghi dezavantajos: Galaxia era văzută foarte pieziș și de sus, astfel încât nucleul central abia dacă mai apărea, ca o masă incandescentă în relief, în mijlocul unei lentile înguste. Probabil că pentru a ne putea forma o noțiune completă despre sistemul nostru stelar ar fi trebuit să cerem fotografii din partea unor galaxii mai îndepărtate[113], situate și mai sus pe latitudinea galactică. Dar până acum, de când există Marele Cerc, nicio altă galaxie în afară de Marele Nor al lui Magellan n-a dat vreun semn de existență a unei vieți gânditoare.

---

[110] Galaxia noastră se rotește în jurul axei sale în aproximativ 144 000 000 de ani tereștri; acest interval de timp a fost ales ca zi galactică. În consecință, un minut galactic reprezintă a 1 440-a parte dintr-o zi galactică, adică aproximativ 100 000 de ani tereștri (n.r.).

[111] Sistem stelar extragalactic, cel mai apropiat de noi. Se află situat la nordul Galaxiei noastre, la 72 000 ani-lumină (n.r.).

[112] Calea lactee este numele mai cunoscut al Galaxiei noastre, căreia observatorii din antichitate îi spuneau *Galuxias Kyklos*, adică „Cercul de lapte” (n.r.).

[113] În afară de Norul lui Magellan, galaxia externă cea mai apropiată de Calea lactee se află la peste 600 000 ani-lumină (n.r.).

Pământenii nu-și mai puteau lua ochii de pe ecran. Pentru prima oară, omul avea prilejul să contemple propriul său univers stelar din exterior, de la depărtări colosale.

Ciarei i se părea că întreaga planetă își privește cu răsuflarea tăiată Galaxia reprodusă pe milioane de ecrane din cele șase continente și de pe toate oceanele, ori și unde existau insulițe ale vieții și muncii umane.

— Am terminat cu noutățile primite prin Cerc de observatorul nostru și care n-au fost încă transmise în cadrul informațiilor mondiale, spuse din nou secretarul. Să trecem acum la proiectele care urmează să fie dezbătute pe larg.

Propunerea Iutei Gay de a se crea în jurul lui Marte o atmosferă respirabilă, extrăgându-se din minereuri gaze ușoare, cu ajutorul unor dispozitive automate, a fost recunoscută ca interesantă, fiind bazată pe calcule serioase. Se va obține un aer suficient de bun pentru a asigura respirația și termoizolația așezărilor noastre, îngăduindu-le să se lipsească de sere. Cu ani în urmă, după ce pe Venus au fost descoperite oceane de țiței și munți de hidrocarburi în stare solidă, au fost puse în funcțiune instalații automate pentru crearea unei atmosfere artificiale sub uriașe clopote din masă plastică transparentă. Aceste aparate au îngăduit să se aclimatizeze acolo plante și să se construiască uzine pentru aprovizionarea omenirii cu tot felul de produse ale chimiei organice, în cantități colosale.

Secretarul puse deoparte placa de metal și zâmbi prietenos. Pe rândul de scaune cel mai apropiat de tribună apăru Mwen Mas, în haine roșii închise, mohorât, solemn și calm. Ridică deasupra capului mâinile împreunate în semn de respect față de adunare și se așeză.

Secretarul coborî de la tribună, cedându-și locul unei tinere femei blonde, cu părul scurt și ochii verzi, parcă mirați. Președintele Consiliului, Grom Orm, veni alături de ea.

— De obicei anunțăm noi înșine propunerile primite. De data aceasta, veți asculta un studiu aproape terminat care ne deschide vaste perspective. Autoarea, Iva Djan, va supune meditației dumneavoastră datele principale ale lucrării ei.

Cu glasul înăbușit de emoție, Iva Djan începu să vorbească. Aminti faptul de mult cunoscut că vegetația continentelor sudice se deosebește prin nuanța albăstruie a frunzișului ei. Această culoare e specifică vechilor forme ale plantelor terestre. După

cum au dovedit cercetările întreprinse asupra vegetației altor planete, frunzișul albastru este caracteristic fie pentru atmosferele mai străvezii decât aceea terestră, fie în condițiile unor radiații ultraviolete mai dure decât ale Soarelui nostru.

— Se știe că radiațiile roșii ale Soarelui sunt stabile, spre deosebire de cele albastre și ultraviolete. Radiațiile solare violete au suferit acum vreo două milioane de ani o bruscă transformare ce a durat foarte mult. Atunci au devenit albastre plantele, atunci au prins o culoare neagră de protecție păsările și animalele din spațiile descoperite, iar ouăle zburătoarelor ce nu-și ascund cuibul în locuri ferite s-au înnegrit și ele. În cursul acestei perioade, schimbarea regimului electromagnetic al sistemului nostru solar a făcut instabilă axa de rotație a Pământului. De mult au apărut proiecte cu privire la abaterea mărilor în depresiunile continentale, pentru ruperea echilibrului actual și modificarea poziției globului în raport cu axa lui. De-a lungul veacurilor, astronomii s-au bazat exclusiv pe mecanismul gravitației, fără să țină seama de rolul echilibrului electromagnetic, cu mult mai labil. Dacă, pentru rezolvarea problemei, se recurge nu la mecanica elementară, ci la forțele electromagnetice ale sistemului, totul devine mult mai simplu, mai eficace și mai ieftin. Să ne amintim fie și numai faptul că, la începuturile astronavigației, crearea unei gravitații artificiale necesita o atât de enormă cheltuire de energie, încât era practic irealizabilă. Acum însă, după descoperirea dezintegrării forțelor mezonice, navele noastre au fost înzestrate cu aparate de gravitație artificială simple și sigure. De asemenea, experiența lui Ren Boz indică o cale ocolită pentru obținerea unei rapide și eficace schimbări a regimului rotației terestre…

Iva Djan tăcu. Un grup de șase oameni așezați în centrul sălii – eroii expediției pe Pluton – o salutară ridicându-se și întinzând înainte mâinile împreunate. Obrajii tinerei femei se împurpurară; în clipa următoare se reaprinse ecranul, barat de schițe stereometrice, cu contururi bizare.

— Îmi dau seama că extinzând această problemă ne putem gândi chiar să modificăm orbitele planetelor, în primul rând să-l apropiem de Soare pe Pluton, spre a reînvia acest corp ceresc care odată fusese locuit. Deocamdată însă avem în vedere doar deplasarea axei terestre, pentru a îmbunătăți climatele emisferei continentale.

Experiența lui Ren Boz a demonstrat posibilitatea inversiunii câmpului gravitațional în cel de-al doilea aspect al său, de câmp electromagnetic, căreia îi succede o polarizare[114] vectorială în direcțiile acestea…

Figurile de pe ecran se alungeau și se roteau. Referenta urmă: – În asemenea condiții rotația Pământului, pierzându-și stabilitatea, poate fi mult încetinită, iar axa terestră întoarsă în poziția dorită, pentru ca razele solare să ilumineze continentele cât mai favorabil și mai prelungit.

Pe o fâșie de sticlă de sub ecran treceau acum șiruri de parametri calculați cu ajutorul mașinilor. Și aceia care erau în stare să descifreze aceste simboluri se convingeau de temeinicia proiectului prezentat de Iva Djan.

Referenta opri mișcarea desenelor și a simbolurilor, își înclină ușor capul și coborî de la tribună. Ascultătorii schimbau între ei priviri pline de interes și discutau în șoaptă. După un schimb discret de semne cu Grom Orm, la tribună urcă tânărul conducător al expediției pe Pluton.

— Experiența lui Ren Boz, începu el, va duce incontestabil la o cascadă de descoperiri capitale. Prevăd că ea va deschide orizonturi până acum inaccesibile științei. Așa s-a petrecut și cu teoria cuantelor[115], cel dintâi pas spre a înțelege repagulumul sau tranziția reciprocă, iar apoi spre descoperirea antiparticulelor și a anticâmpurilor. Ulterior, a devenit posibilă crearea calculului repagular, care a însemnat o victorie asupra principiului nedeterminării[116], postulat de cunoscutul matematician din antichitate Heisenberg. În sfârșit, Ren Boz a

[114] Polarizare – dirijare într-o direcție a unor vectori haotic distribuiți în spațiu (n.r.).

[115] Teoria cuantelor – ramură a fizicii moderne, ale cărei baze au fost puse de Max Plank (1900) și care a fost dezvoltată de o pleiadă de fizicieni, ca Einstein, Bohr, De Broglie, Heisenberg și Igor Tamm. Conform acestei teorii, energia este absorbită sau emisă de către un corp numai în cantități discrete, bine definite, adică în mod discontinuu, prin „pachete” cuantice de energie. De exemplu, lumina se deplasează în spațiu sub forma unor nenumărate „bule” infime de energie, numite cuante de lumină sau fotoni (n.r.).

[116] Principiul nedeterminării a fost formulat pentru prima oară de W. Heisenberg. Conform cu acest principiu, în mecanica cuantică (disciplină care descrie lumea intraatomică), se arată că nu putem stabili concomitent și exact viteza și poziția unei particule atomice. Din această constatare, care – de fapt – corespunde doar fazei actuale de dezvoltare a atomisticii, filosofii idealiști au tras concluzia eronată că în lumea atomului domnește numai întâmplarea necontrolabilă, iar legea cauzalității nu acționează. Adevărul este că într-o fază superioară a fizicii, când vor fi stabilite noi proprietăți ale lumii atomice, principiul nedeterminării va fi depășit (n.r.).

făcut și pasul următor spre analiza sistemului „spațiu-câmp”, ajungând la înțelegerea antigravitației și a antispațiului sau, conform legii repagulumului, la spațiul zero. Toate teoriile inițial nerecunoscute au fost în cele din urmă puse la temelia științei!

În numele grupului de exploratori ai lui Pluton propun ca problema aceasta să fie transmisă în cadrul informației mondiale spre a fi dezbătută. O deplasare a axei terestre ar economisi energia pe care o risipim de mii de ani pentru încălzirea regiunilor polare, ar egaliza și mai mult fronturile polare și ar îmbogăți cu apă continentele.

— Sunteți de părere ca problema să fie pusă la vot? întrebă Grom Orm.

Drept răspuns se aprinseră nenumărate luminițe verzi.

— Atunci să începem! spuse președintele, vârându-și mâna sub pupitrul său.

Acolo se aflau cele trei butoane de semnalizare pentru mașina de calculat. Cel din dreapta însemna „da”, cel din mijloc „nu”, iar cel din stânga abținere. Fiecare membru al Consiliului făcu același lucru, trimițând un semnal pe care ceilalți nu-l puteau vedea. Evda și Ciara apăsară și ele pe butoanele lor. O mașină specială numără părerile ascultătorilor, pentru a controla temeinicia hotărârii Consiliului.

Peste câteva clipe, pe ecranele de demonstrație se aprinseră mari semne luminoase. Se hotărâse ca problema să fie discutată pe întreaga planetă.

La tribună urcă însuși Grom Orm:

— Din motive pe care vă rog să-mi permiteți a vi le tăinui deocamdată, trebuie să examinăm mai întâi fapta lui Mwen Mas, fostul director al stațiunilor exterioare, și abia pe urmă să rezolvăm problema celei de-a treizeci și opta expediții astrale. Aș vrea să știu dacă Consiliul este de acord.

Răspunsul unanim fu dat prin aprinderea luminilor verzi.

— Știe toată lumea în amănunt ceea ce s-a întâmplat?

Urmă o nouă cascadă de lumini verzi.

— Aceasta ne permite să accelerăm discuția. Rog pe Mwen Mas, fostul director al stațiunilor exterioare ale Consiliului, să expună motivele ce l-au îndemnat să comită o faptă ale cărei urmări au fost atât de funeste. Fizicianul Ren Boz, care fusese grav rănit, încă nu s-a vindecat pe deplin, astfel încât nu l-am chemat ca martor. Nu este supus răspunderii.

Grom Orm observă lumina roșie aprinsă la locul Evdei Nal:

— Supun în atenția Consiliului! Evda Nal dorește să adauge ceva la comunicarea ce-l privește pe Ren Boz.

— Aș dori să vorbesc în locul său.

— Motivul?

— Îl iubesc!

— Vă dau cuvântul după Mwen Mas.

Evda Nal stinse semnalul roșu și se așeză.

La tribună urcă Mwen Mas. Calm, fără să se cruțe, africanul relată rezultatele la care se așteptase din partea experienței și ceea ce se produsese în realitate: o viziune abia întrezărită și de care el însuși se îndoia. Graba stupidă în care au săvârșit acțiunea, din pricina caracterului ei tăinuit și ilegal, i-a împiedicat să pregătească înregistratoare speciale, în locul obișnuitelor mașini mnemotehnice, ale căror receptoare fuseseră distruse din prima clipă. Din aceleași motive a fost organizată greșit și experiența de pe satelitul 57, căruia ar fi trebuit să i se atașeze o veche navă planetară, pe care să fie instalate aparatele necesare orientării vectorului. Întreaga răspundere pentru aceste greșeli o poartă el, fostul director al stațiunilor exterioare, întrucât efectuarea experienței în Cosmos cădea în competența sa, pe câtă vreme Ren Boz se ocupa numai de instalație.

Ciara își strânse tare pumnii: argumentele autoacuzatoare ale lui Mwen Mas îi păreau convingătoare și puternice.

— Dar observatorii de pe satelitul distrus au știut că se putea produce o catastrofă? întrebă Grom Orm.

— Da, fuseseră preveniți și primiseră cu bucurie.

— Nici nu mă miră, replică Grom Orm încruntându-se; mii de tineri iau parte la primejdioasele experiențe întreprinse zilnic pe planeta noastră, iar unii își pierd viața… În locul lor se ridică alții, tot atât de curajoși, gata să se ia la trântă cu necunoscutul… Dar dumneavoastră i-ați prevenit pe acești tineri tocmai fiindcă bănuiați că există o primejdie. Și totuși ați riscat să faceți experiența…

Mwen Mas își plecă în tăcere fruntea.

Simțind mâna Evdei pe umărul ei, Ciara, care nu-și lua ochii de la african, își stăpâni un oftat.

— Expune, te rog, motivele care te-au îndemnat să procedezi astfel! urmă după o pauză președintele Consiliului.

Africanul vorbi din nou, de rândul acesta pătimaș, emoționat. Spuse că, încă din anii tinereții sale, milioanele de morminte anonime ale oamenilor înfrânți de necruțătorul timp înălțau spre dânsul muta lor chemare mustrătoare. Nu se putuse îndura să nu încerce, pentru prima oară în istoria omenirii și a numeroase lumi învecinate, acest pas spre victoria asupra spațiului și a timpului, să nu pună primul jalon pe drumul măreț pe care s-ar fi avântat deîndată sute de mii de minți viguroase. Nu se considera în drept să amâne, poate pentru un veac întreg, această experiență numai și numai spre a nu expune riscurilor o mână de oameni și a evita el însuși orice răspundere.

Cuvintele sale făcură să bată inima Ciarei, mândră de alesul ei. Acum vina acestuia nu îi mai părea chiar atât de gravă.

Mwen Mas se întoarse la locul său, așteptându-și verdictul în văzul tuturora.

Evda Nal transmise declarația lui Ren Boz, înregistrată pe bandă de magnetofon. Amplificat de difuzoare, glasu-i slab și întretăiat se auzi în toată sala. Fizicianul lua apărarea lui Mwen Mas. Directorul stațiunilor exterioare, necunoscând complexitatea problemei, nu putea decât să se încreadă pe deplin în Ren Boz, care-l convinsese și-i făgăduise un succes sigur. Dar fizicianul nu se considera vinovat nici el. Spunea că în fiecare an sunt efectuate experiențe de o importanță cu mult mai mică și care au uneori un sfârșit tragic, că știința, fiind o luptă pentru fericirea omenirii, cere și ea jertfe ca oricare altă luptă. Fricoșii care tremură prea mult pentru propria lor piele nu se bucură niciodată de plenitudinea vieții, iar savanții prea timizi nu pot realiza mari progrese…

Ren Boz își încheie cuvântarea printr-o scurtă analiză a greșelilor comise, exprimându-și certitudinea în succesul experienței viitoare. Înregistrarea se sfârși.

— Ren Boz nu pomenește nimic de rezultatul observațiilor lui din timpul experienței, spuse Grom Orm ridicându-și capul și adresându-se Evdei Nal. Voiai dumneata să vorbești în locul lui?

— Am prevăzut această întrebare și tocmai de aceea am cerut cuvântul, răspunse Evda. Ren Boz și-a pierdut cunoștința la câteva clipe după ce au fost conectate stațiunile F, așa că n-a putut urmări experiența. Totuși, mai înainte de a leșina, a reușit să observe și să rețină indicațiile aparatelor, care adevereau apariția spațiului zero. Iată ce a putut nota din memorie.

Pe ecran apărură câteva cifre pe care mulți dintre cei de față le copiară imediat.

— Dați-mi voie să mai adaug ceva din partea Academiei de Bucurii și Necazuri, urmă Evda. Statistica părerilor exprimate de opinia publică după catastrofă ne dă următoarele…

Pe ecran se perindară șiruri de numere cu opt cifre, împărțite pe coloane care exprimau fie condamnarea sau justificarea experienței, fie criticarea temeiului ei științific sau dezaprobarea grabei cu care fusese întreprinsă. Totuși bilanțul general era neîndoielnic în favoarea lui Mwen Mas și a lui Ren Boz, și chipurile participanților la ședință se înseninară.

În cealaltă parte a sălii se aprinse un semnal roșu, și Grom Orm dădu cuvântul lui Pur Hiss, astronomul celei de-a 37-a expediții astrale. Acesta începu să peroreze cu glas puternic, gesticulând stângaci și lungindu-și gâtul slab cu om ușorul ascuțit.

— Eu și un grup de colegi de-ai mei, astronomi, îl condamnăm pe Mwen Mas. Săvârșirea acestei experiențe fără consimțământul Consiliului ne face să bănuim că Mwen Mas n-a fost chiar atât de dezinteresat cum au încercat să demonstreze cei care au luat cuvântul.

De indignare, Ciara se îmbujoră toată la față, și numai privirea rece și poruncitoare a Evdei Nal reuși s-o țină locului.

Pur Hiss tăcu.

— Acuzațiile aduse de dumneata sunt grave, dar neîntemeiate, răspunse africanul la încuviințarea președintelui. Te rog să precizezi ce înțelegi prin interesul care m-ar fi mânat să întreprind experiența.

— Socoteai că succesul ei ți-ar fi adus o glorie nemuritoare: iată care ți-a fost interesul. Iar lașitatea constă în aceea că te-ai temut că ți se va refuza autorizația să efectuezi experiența și de aceea ai procedat pe ascuns și în grabă.

Mwen Mas zâmbi larg și se așeză în tăcere cu un gest oarecum copilăresc de neputință. Întreaga făptură a lui Pur Hiss exprima o bucurie răutăcioasă. Evda Nal ceru a doua oară cuvântul.

— Judecata lui Pur Hiss este prea pripită și părtinitoare pentru a fi luată în considerație într-o problemă atât de serioasă. Opiniile sale privind motivele ascunse ale faptelor ne amintesc de Veacurile Întunecate. Doar oamenii acelor vremuri puteau să

aibă despre glorie și nemurire asemenea idei. Nemulțumiți de viață, izolați de colectivitatea activă, ei se temeau de moarte și se cramponau de orice le dădea iluzia eternizării. Savantul astronom Pur Hiss nu înțelege un lucru: umanitatea nu păstrează decât amintirea acelora ale căror idei, voință și opere rămân vii, și îi uită de cum încetează acțiunea lor. Ei renasc totuși adesea din neființă, cum li s-a întâmplat atâtor savanți ori artiști din antichitate, atunci când creațiile lor devin din nou necesare și reîncep să trăiască în conștiința umanității... aceasta cu atât mai mult astăzi, când ea cuprinde miliarde și miliarde de inși! De mult nu mi s-a mai întâmplat să întâlnesc la cineva o concepție atât de primitivă despre imortalitate și glorie și mărturisesc că sunt uimită văzând că asemenea păreri pot exista la un navigator cosmic.

Înaltă și dreaptă, Evda Nal se întoarse spre Pur Hiss, care se făcuse mic în fotoliul său, luminat de o mulțime de semnale roșii.

— Să lăsăm deoparte stupiditățile, urmă Evda, și să analizăm fapta lui Mwen Mas și Ren Boz luând drept criteriu fericirea omenirii. Odinioară se întâmpla adesea ca omul să nu-și poată aprecia just fapta în raport cu reversul ei dăunător, inerent oricărei acțiuni. De această deficiență ne-am dezbărat demult; în ochii contemporanilor noștri faptele au însemnătatea lor reală.

Totuși acum, ca și în trecut, noile drumuri sunt încercate de indivizi izolați, întrucât doar o anumită dispoziție cerebrală, dobândită prin îndelungi pregătiri, poate duce la găsirea unei noi direcții, ascunsă în vălmășagul întâmplărilor contradictorii. După ce însă o cale nemaibătută de nimeni a fost deschisă, zeci de mii de oameni se apucă s-o desțelenească și o avalanșă de descoperiri pornește spre infinit, crescând neîncetat ca un bulgăre de zăpadă. Ren Boz și Mwen Mas au pornit și ei pe o cale care n-a fost deloc bătătorită. Fără să fiu competentă în materie, îmi dau perfect seama că experiența lor a fost prematură. Tocmai într-aceasta stă vina și răspunderea lor pentru imensele daune materiale și pentru pieirea a patru vieți omenești. După legile Pământului, este o crimă, dar nefiind săvârșită în scopuri personale, nu merită pedeapsa cea mai grea.

Evda Nal se întoarse la locul ei. Grom Orm nu mai găsi pe alții doritori să ia cuvântul. Membrii Consiliului îi cerură președintelui să tragă concluziile. Silueta subțire dar vânjoasă a lui Grom Orm se aplecă înainte, și privirea lui ascuțită pătrunse până în fundul sălii.

— Circumstanțele care permit aprecierea definitivă nu sunt prea complicate. Exclud în orice caz răspunderea lui Ren Boz. Care savant n-ar profita de posibilitățile ce i s-au oferit, mai cu seamă când este sigur de succes? Eșecul catastrofal al experienței să ne servească drept lecție. Și totuși utilitatea încercării este incontestabilă. Ea compensează în parte pierderile materiale, întrucât această experiență va contribui la rezolvarea unei serii de probleme de care abia începea să se ocupe Academia Limitelor Cunoașterii.

Lichidând tendințele conformiste și utilitariste ale vechii economii, am ajuns să rezolvăm pe scară mare problemele legate de folosirea forțelor de producție. Totuși, chiar și acum, oamenii nu sesizează uneori momentul potrivit, pentru că uită de caracterul imuabil al legilor dezvoltării. Ei își închipuie că o structură trebuie să progreseze necontenit, înțelepciunea unui conducător constă însă în capacitatea de a recunoaște la timp care este limita unei anumite etape, de a se opri și aștepta sau de a schimba calea. Mwen Mas n-a izbutit să se dovedească la înălțimea înaltei lui misiuni. Consiliul a greșit în alegerea lui. De aceea el împarte răspunderea cu acela pe care l-a ales. Cel mai vinovat sunt eu însumi căci i-am susținut candidatura pusă de doi membri ai Consiliului.

Propun Consiliului să-l achite pe Mwen Mas în ceea ce privește mobilul personal al faptei sale, dar să-l îndepărteze din organizațiile conducătoare ale planetei. Eu de asemenea trebuie să fiu revocat din postul meu de președinte al Consiliului; să fiu trimis la construcția satelitului, spre a repara consecințele imprudentei mele alegeri.

Grom Orm își plimbă privirea prin sală și citi pe numeroase fețe un sincer regret. Dar nimeni nu protestă, căci oamenii din Era Marelui Cerc își respectau reciproc hotărârile și aveau încredere unii în ceilalți.

Mir Om se sfătui cu membrii Consiliului și mașina de calculat comunică rezultatul votului. Concluziile lui Grom Orm erau

primite fără obiecții, cu condiția ca el să prezideze până la capăt lucrările adunării.

Grom Orm se înclină, dar pe fața-i stăpânită de o voință puternică nu se oglindi nimic din sentimentele lui.

— Trebuie acum să explic de ce am propus să amânăm discuția asupra expediției astrale, urmă liniștit președintele. O rezolvare favorabilă a cazului lui Mwen Mas era pentru mine evidentă și cred că Controlul Cinstei și al Dreptății va fi de acord cu noi. Acum însă pot să-l rog pe Mwen Mas să participe la dezbaterea importantelor hotărâri pe care le vom lua cu privire la expediția astrală. Cunoștințele lui ne sunt cu atât mai necesare cu cât Erg Noor, membru al Consiliului, nu poate asista la adunarea de azi.

Petrecut de luminile verzi ale bunăvoinței, aprinse în toată sala, africanul porni spre fotoliile Consiliului.

Hărțile planetelor se deplasară fără zgomot, făcând loc unor table negre, pe care luminile multicolore ale stelelor erau legate prin firul albastru al itinerariilor proiectate pe un veac înainte. Președintele Consiliului era transfigurat, obișnuita-i impasibilitate dispăruse cu totul, obrajii săi palizi se îmbujoraseră, iar ochii de oțel se făcură mai întunecoși. Sui la tribună:

— Fiecare expediție astrală, spuse el, este pentru noi un vis scump, îndelung râvnit, o nădejde vegheată cu grijă ani și ani, o treaptă nouă pe scara marii ascensiuni. Pe de altă parte reprezintă o muncă depusă de milioane de oameni și care trebuie negreșit să dea roade, să aibă asupra științei și economiei efectul necesar progresului nostru în cucerirea sistematică a naturii. Tocmai de aceea discutăm, ne gândim și calculăm atât de temeinic înainte de a trimite o nouă navă în spațiile siderale.

Datoria ne-a făcut să cedăm Marelui Cerc cea de a 37-a expediție. Cu atât mai amănunțit am studiat planul expediției a 38-a. În anul din urmă, însă, s-au produs evenimente care au schimbat situația și ne obligă să revizuim itinerarul și sarcinile expediției aprobate de Consiliile precedente, în urma discuțiilor pe întreaga planetă. Descoperirea unor metode de tratare a aliajelor, sub înaltă presiune la temperatura de zero absolut, a mărit rezistența carcasei astronavelor. Perfecționarea motoarelor cu anamezon, devenite mai economice, permite unei

nave izolate să parcurgă un drum mai lung. Astronavele „Aella” și „Tintagel”, care inițial fuseseră destinate celei de-a 38-a expediții, s-au învechit în comparație cu „Lebăda”, a cărei construcție a fost terminată recent și care e o navă circulară de tip vertical, cu patru derive de stabilitate. Suntem acum în măsură să întreprindem zboruri la depărtări mai mari.

Erg Noor, întors pe bordul „Tantrei” din expediția a 37-a, ne-a informat despre descoperirea unei stele negre din clasa T, pe a cărei planetă există o astronavă de construcție nemaivăzută. Încercând să pătrundă înăuntrul acelui aparat, exploratorii au fost la un pas de moarte; totuși au izbutit să-și procure un fragment din cuirasa metalică. E vorba de-o substanță necunoscută nouă, deși asemănătoare cu cel de-al paisprezecelea izotop al argintului, care a fost descoperit pe planetele unei stele extrem de fierbinți din clasa 08, denumită în vechime Zeta-Carena. Forma acestei nave – un disc biconvex, cu suprafața spirală – a fost discutată de Academia Limitelor Cunoașterii.

Iuniu Ani a revăzut toate înregistrările mnemonice ale informațiilor primite prin Marele Cerc în decursul celor patru sute de ani de când am aderat la sistemul său. Tipul de construcție al navei pomenite este irealizabil în condițiile științei terestre. De altfel e necunoscut și în acele lumi ale Galaxiei cu care am reușit să stabilim un schimb de mesaje.

O astronavă-disc atât de uriașă a venit, fără îndoială, de pe planete nespus de depărtate, poate chiar din lumi extragalactice; ea a putut rătăci de-a lungul spațiilor milioane de ani, înainte de a fi coborât definitiv pe planeta stelei de fier, în regiunea pustie de la hotarele Căii lactee.

Importanța studierii acestei nave cu ajutorul unei expediții speciale pe steaua T este indiscutabilă.

Grom Orm conectă ecranul emisferic, și sala dispăru, în fața spectatorilor începură să plutească încet înregistrările mașinilor de memorizat.

— Iată o comunicare primită recent de pe planeta ZR519 (omit specificarea coordonatelor spre a nu lungi expunerea). Veți vedea acum imagini luate de o expediție întreprinsă de locuitorii planetei ZR519 în sistemul stelei Ahernar…

Dispoziția aștrilor părea stranie și nici chiar ochiul cel mai experimentat n-ar fi putut recunoaște un spațiu ceresc familiar.

Se observau palide pete de gaze, nori obscuri și, în sfârșit, mari planete răcite, reflectând lumina unei stele extraordinar de strălucitoare.

Se apropiaseră de Ahernar, un astru albastru din clasa spectrală B5 cu un diametru doar de trei ori și jumătate mai mare decât al Soarelui nostru, dar de două sute optzeci de ori mai luminos. Astronava s-a îndepărtat după ce a luat această imagine. Decenii de drum au trecut probabil între timp. Pe ecran apăru o altă stea, verde și luminoasă, din clasa S. Creștea în dimensiuni, iar luminozitatea i se intensifica pe măsură ce astronava străină se apropia de ea. Mwen Mas gândi că lumina ei, minunat de verde, ar fi fost probabil și mai frumoasă văzută printr-o atmosferă. Răspunzând parcă dorinței sale, se ivi suprafața unei noi planete. Înregistrările fuseseră luate la oarecari intervale de timp, de aceea ecranul nu dezvălui apropierea treptată de planetă. Înaintea spectatorilor răsări, fără de veste, un tărâm cu munți înalți, pe care jucau toate nuanțele luminii verzi. Umbre de un verde întunecat acopereau defileurile adânci și povârnișurile abrupte, văluri verzi-viorii și verzi-azurii adiau peste văi și stânci, zăpezi de peruzea acopereau podișurile și piscurile, iar nuanțe verzi-gălbui însemnau zonele pârjolite de astrul fierbinte. Torente smărăldii curgeau către lacuri și mări nevăzute, tăinuite de lanțuri de munți.

Mai departe o câmpie vălurită de dealuri se întindea până la țărmul oceanului, care din depărtare părea o strălucitoare tablă coclită. Copaci albaștri purtau pe ramuri un frunziș îmbelșugat, poieni de purpură erau înverzite de tufișuri și ierburi necunoscute. Peste această vegetație luxuriantă se revărsau din străfundurile unui cer de ametist șuvoaie de raze verzi-aurii. Oamenii Pământului încremeniră. Mwen Mas recurse la vasta-i memorie ca să definească precis poziția astrului cel verde:

„Ahernar, Alfa-Eridan – îi trecu prin minte – se află pe cerul austral, alături de Tucan, la o depărtare de 21 de parseci… Înapoierea unei astronave cu unul și același echipaj e cu neputință.”

Deodată ecranul se stinse, și aspectul sălii închise, amenajate pentru consfătuirile pământenilor, le păru tuturora cât se poate de bizar. Președintele reluă firul expunerii:

— Steaua cea verde cu dimensiuni puțin mai mari decât acelea ale Soarelui nostru vădește în liniile ei spectrale importante cantități de zirconiu.

Și președintele dădu coordonatele astrului de zirconiu.

— În sistemul său, urmă Grom Orm, există două planete îngemănate; ele gravitează în sens invers una față de alta, iar distanța până la astrul lor le face să primească o cantitate de energie egală celeia pe care Pământul o primește de la Soare.

Grosimea și compoziția atmosferei, cantitatea de apă existentă corespunde condițiilor de pe Pământ. Iată datele preliminare obținute de expediția pornită de pe ZR519. Aceste comunicări menționează de asemenea că pe cele două planete nu există o viață superior organizată. O viață superioară a unor ființe gânditoare transformă într-atât natura, încât acest lucru devine evident, chiar în treacăt, de pe bordul unei astronave ce zboară la mare altitudine. Pe cele două planete așadar o asemenea viață nu s-a putut dezvolta sau vremea ei încă n-a venit. Aceasta reprezintă pentru noi un noroc extraordinar, întrucât în caz contrar, lumea astrului cel verde ne-ar fi fost închisă. Cu mai bine de trei veacuri în urmă, mai precis în anul 72 al Erei Cercului, savanții au dezbătut problema populării planetelor înzestrate cu o viață cugetătoare superioară, chiar dacă nu de nivelul atins de civilizația terestră. Concluzia la care s-a ajuns atunci a fost că orice intruziune pe astfel de planete ar duce, din cauza neînțelegerii, la inevitabile acte de violență.

Știm acum cât de mare este varietatea lumilor din Galaxia noastră. Există stele albastre, verzi, galbene, albe, roșii, portocalii, cuprinzând toate hidrogen și heliu, dar deosebindu-se prin natura nucleelor și a învelișurilor – de carbon, de cianogen, de titan, de zirconiu, prin caracterul radiațiilor, al temperaturilor. Există planete care diferă atât prin volumul și densitatea lor, cât și prin compoziția și grosimea hidrosferei și atmosferei lor, prin distanța până la astrul respectiv, prin condițiile de rotație. Dar mai știm și altceva: faptul că planeta noastră – datorită apei îndestulătoare pe care o are (70% din suprafața ei) și apropierii de Soare, de la care primește o puternică rezervă de energie – este baza unei vieți intense, cum nu întâlnești decât rar în Cosmos, a unei vieți bogate în masă biologică și supusă unor necontenite transformări.

De aceea la noi viața s-a dezvoltat mai repede decât acolo unde ea a fost împiedicată fie de lipsa apei sau a energiei solare, fie de micimea uscatului. Mai repede chiar decât pe planetele cu excesivă umiditate. Din comunicările Cercului am văzut că pe tărâmurile inundate viața evoluează anevoie, cățărându-se cu desperare în sus, pe trunchiurile plantelor ce răsar din nesfârșitele ape.

De altfel chiar și pe Pământul nostru, atât de îmbelșugat în mări, suprafața continentelor este relativ redusă pentru colectarea energiei Soarelui prin intermediul plantelor alimentare, al lemnului sau, pur și simplu, cu ajutorul instalațiilor termoelectrice.

În perioadele foarte vechi ale istoriei Pământului, viața s-a dezvoltat mai încet în mlaștinile continentelor joase din paleozoic[117] decât pe înălțimile neozoicului[118], unde și apa, nu numai hrana era disputată.

Astăzi mai știm că pentru o viață abundentă și viguroasă e necesar un raport determinant între uscat și apă, și că planeta noastră se apropie de limita maximă a acestui coeficient favorabil. Asemenea corpuri cerești sunt destul de rare în Cosmos și fiecare dintre ele reprezintă pentru umanitate o comoară, întrucât întruchipează noi soluri locuibile, noi posibilități de perfecționare.

Omenirea nu se mai teme demult de suprapopulația care-i înspăimânta pe strămoșii noștri îndepărtați; noi tindem totuși mereu să pătrundem în Univers, extinzând necontenit zona locuită de oameni, căci și aceasta e o manifestare a progresului, o lege ineluctabilă a dezvoltării. Valorificarea și popularea planetelor care prin condițiile lor fizice se deosebesc prea mult de Pământ s-au dovedit atât de dificile încât, pentru stabilirea oamenilor în spațiile siderale, au fost proiectate vaste construcții de felul unor foarte mari sateliți artificiali. O astfel de insulă a fost realizată în ajunul Erei Cercului; e vorba de „Nadir”, situat la o distanță de 18 milioane de kilometri de Pământ. Acolo mai trăiește o colonie nu prea mare… Dar imperfecțiunea acestor „bârloguri”, prea strâmte pentru viața omenească, îndrăzneață și îndreptată spre spațiile întinse, era atât de evidentă, încât nu ne rămâne decât să ne mirăm de orbirea strămoșilor noștri,

[117] Era primară sau paleozoică (n.r.).

[118] Era terțiară (n.r.).

oricât de temerar le-ar fi fost proiectul din punct de vedere tehnic.

Planetele gemene ale stelei verzi de zirconiu seamănă foarte mult cu Pământul. Pentru descoperitorii lor, plăpânzi locuitori ai planetei ZR519, ele sunt ori improprii, ori greu valorificabile, fapt pentru care ei s-au grăbit să ne comunice aceste informații, după cum și noi le vom comunica descoperirile noastre. De steaua cea verde ne desparte o distanță enormă pe care până acum n-a acoperit-o nicio astronavă terestră. Atingând planetele ei, vom înainta mult în Cosmos, și nu în lumea restrânsă a unei construcții artificiale, ci pe baza solidă a unor mari planete, unde putem organiza o viață confortabilă și o industrie puternică.

Iată de ce mi-am îngăduit să vă rețin atenția descriindu-vă atât de amănunțit planetele astrului verde. Ele par să fie excepționale obiective de cercetări. Șaptezeci de ani-lumină putând fi străbătuți de o astronavă de tipul „Lebedei”, e poate indicat să îndreptăm spre Ahernar cea de-a 38-a expediție astrală!

Încheindu-și cuvântarea, Grom Orm trecu la locul său și răsuci o mică manetă de pe pupitrul tribunei.

În locul președintelui, în fața spectatorilor se ridică un mic ecran pe care apăru până la brâu silueta masivă a lui Dar Veter, cunoscută multora dintre ei. Fostul director al stațiunilor exterioare zâmbi, întâmpinat de salutul mut al luminilor verzi.

— Dar Veter, explică Grom Orm, se află acum în deșertul radioactiv din Arizona, de unde se expediază, la o înălțime de 57 000 de kilometri, escadre de rachete pentru construirea satelitului. Și-a exprimat dorința să vă comunice părerea sa în calitate de membru al Consiliului.

— Propun să se ia cea mai simplă hotărâre, se auzi un glas voios, căruia emițătorul portativ îi dădea o sonoritate metalică. Propun să se trimită nu una, ci trei expediții!

Membrii Consiliului și spectatorii înmărmuriră. Dar Veter, care nu era un orator iscusit, nu căută să profite de pauza aceasta plină de efect. Urmă:

— Planul inițial prevedea trimiterea celor două astronave ale expediției a 38-a spre steaua triplă EE7723…

Într-o clipă, Mwen Mas își închipui steaua triplă numită odinioară Omicron 2-Eridan. Acest sistem, situat la mai puțin de cinci parseci de Soare, era compus dintr-o stea galbenă, una

albastră și una roșie și avea două planete lipsite de viață. Dar nu aceasta trezea interesul exploratorilor. Steaua albastră a sistemului era o pitică albă[119]. Deși avea dimensiunile unei planete mari, masa îi ajungea până la jumătate din cea a Soarelui. Greutatea specifică medie a substanței sale era de două mii cinci sute de ori mai mare decât densitatea celui mai greu metal terestru – iridiul. Caracteristicile acestui astru – gravitația, câmpurile electromagnetice, procesele de creare a elementelor grele – aveau o covârșitoare însemnătate științifică; ele meritau să fie studiate din apropiere, cu atât mai mult, cu cât a 10-a expediție astrală, trimisă odinioară în Sirius, semnalase primejdia înainte de a pieri. Vecin al Soarelui, Sirius – astrul dublu albastru – avea și el o pitică albă, mai mare și mai puțin fierbinte decât Omicron 2-Eridan și de douăzeci și cinci de mii de ori mai densă decât apa. Deși aflat în apropiere, Sirius s-a dovedit a fi inaccesibil din pricina torentelor de meteoriți care se încrucișau atât de haotic în jurul stelei, încât nu li se putea determina zona de răspândire. Atunci, cu 315 ani în urmă, a fost proiectată o expediție pe Omicron 2-Eridan.

— … Acest plan prezintă acum, după experiența lui Mwen Mas și Ren Boz, continuă Dar Veter, o prea mare însemnătate ca să mai putem renunța la el.

Pe de altă parte, studierea astronavei străine găsită de expediția a 37-a poate să ducă la descoperiri care să întreacă foarte mult rezultatul primelor cercetări.

Cred că pot fi neglijate precauțiunile tradiționale și să separăm astronavele. S-o trimitem pe „Aella” spre Omicron 2-Eridan, iar pe „Tintagel” spre steaua T. Ambele nave sunt de clasa I, ca și „Tantra”, care singură a făcut față unor nemaipomenite dificultăți.

— Ce romantism! strigă disprețuitor Pur Hiss. Remarcând însă unanima dezaprobare, se potoli îndată.

— Da, firește, este cel mai pur romantism! spuse voios Dar Veter. Romantismul este un lux al naturii, dar el e necesar într-o societate bine orânduită! Plinătatea forței fizice și psihice trezește în oameni setea de nou, năzuința spre schimbare.

[119] Piticele albe (cunoscute deocamdată în număr mic) sunt cele mai mici stele; au dimensiuni foarte reduse, dar o densitate uriașă din cauza colosalei lor temperaturi și presiuni interne, care, ionizând aproape total atomii existenți acolo, îi aduce sub formă de nuclee apropiate unele de altele (n.r.).

Astfel ajung să privească într-un fel aparte fenomenele vieții: ei caută să observe mai mult decât mersul obișnuit al cotidianului, pretind o doză superioară de încercări și de impresii.

— O văd în sală pe Evda Nal, urmă Dar Veter. Ea va confirma că romantismul nu e numai psihologie, ci și fiziologie! Dar revin la subiectul nostru. Propun să trimitem „Lebăda” spre Ahernar, steaua cea verde, pentru că rezultatele acestei expediții nu ne vor parveni decât peste o sută șaptezeci de ani. Grom Orm are deplină dreptate spunând că explorarea planetelor asemănătoare Pământului și crearea unei baze pentru deplasarea în Cosmos constituie datoria noastră față de posteritate.

— N-avem deocamdată anamezon decât pentru două nave, obiectă Mir Om, secretarul. Va fi nevoie de zece ani ca să pregătim încă un zbor, fără a ne perturba economia. Amintesc că, în momentul de față, refacerea satelitului absoarbe multe forțe de producție.

— Am prevăzut aceasta, răspunse Dar Veter, și propun, dacă Consiliul Economic este de acord, să ne adresăm populației terestre. Toată lumea să-și amâne timp de un an călătoriile și excursiile de agrement, să se deconecteze televizoarele acvariilor noastre din fundul oceanului, să nu se mai aducă pietre prețioase și plante rare de pe Venus și Marte, iar uzinele de îmbrăcăminte de lux și de podoabe să-și sisteze activitatea. Consiliul Economic este mai în măsură decât mine să hotărască ce anume trebuie să fie oprit un timp spre a se folosi energiile economisite pentru producția anamezonului. Cine dintre noi ar refuza să-și reducă necesitățile pentru un singur an, ca să le putem face copiilor noștri acest dar măreț: două planete noi, scăldate de razele dătătoare de viață ale unui soare verde, plăcut ochilor noștri de pământeni!

Dar Veter își întinse mâinile într-un apel adresat întregului Pământ, miliardelor de oameni care îl urmăreau pe ecranele televizoarelor. Apoi salută din cap și dispăru, lăsând în urmă o scânteiere albăstruie. Acolo, în deșertul Arizonei, bubuituri puternice cutremurau solul la intervale regulate, semn că o nouă rachetă a izbucnit cu încărcătura ei în adâncurile bolții cerești. În sala Consiliului, toți cei de față se sculară în picioare, cu mâna stângă ridicată drept mărturie că sunt de acord cu cele spuse de vorbitor.

Președintele Consiliului se adresă Evdei Nal:

— Scumpe oaspe venit din partea Academiei de Bucurii și Necazuri, cum vezi dumneata această problemă din punct de vedere al fericirii umane?

Evda Nal mai sui o dată la tribună.

— Psihicul omului nu este capabil de o excitare prelungită sau prea des repetată. Este un fel de prevenire a uzării prea rapide a sistemului nervos. Strămoșii noștri îndepărtați au fost cât p-aci să distrugă umanitatea, nesocotind că, fiziologicește, omul are nevoie de frecvente intervale de odihnă. Noi în schimb, speriați de această primejdie, am menajat prea mult psihicul, fără să pricepem că mijlocul cel mai bun de a ne relaxa de pe urma belșugului de impresii îl constituie munca. Și e necesar nu numai să ne variem ocupațiile, ci să și alternăm în mod regulat perioadele de lucru cu cele de repaus. Dacă odihna este cu atât mai prelungită cu cât efortul e mai istovitor, dificultățile vor reuși doar să ne înviorexe, iar activitatea ne va absorbi pe deplin.

Putem spune că fericirea este o continuă alternanță de muncă și repaos, de dificultăți și plăceri. Longevitatea a lărgit orizontul omului, îngăduindu-l să se avânte în Cosmos. Lupta pentru nou – iată fericirea cea adevărată! Așadar, trimiterea unei astronave pe Ahernar va produce omenirii mai multă bucurie decât celelalte două expediții, deoarece planetele soarelui verde vor oferi simțurilor noastre o lume nouă, în timp ce studiul fenomenelor fizice ale Cosmosului, cu toată importanța lor, se adresează deocamdată numai rațiunii. Luptând pentru creșterea fericirii, Academia de Bucurii și Necazuri ar opta desigur pentru expediția spre Ahernar, dar dacă toate trei sunt realizabile, va fi cu atât mai bine!

Auditoriul entuziasmat o răsplăti pe Evda Nal cu o avalanșă de lumini verzi.

Grom Orm se ridică în picioare:

— Atât problema în sine, cât și hotărârea Consiliului au fost elucidate și cred că intervenția mea va fi cea din urmă. Ne vom adresa omenirii cu rugămintea să-și reducă parțial necesitățile în anul 409 al Erei Cercului. Dar Veter n-a spus nimic despre calul de aur din Era Lumii Dezunite, descoperit de arheologi. Aceste sute de tone de aur curat pot fi folosite pentru producerea anamezonului și astfel vom izbuti să procurăm în

scurt timp rezervele necesare zborului. Este pentru prima oară în istoria Pământului că vom trimite simultan expediții spre trei sisteme stelare pentru atingerea unor lumi situate la o depărtare de șaptezeci de ani-lumină!

Președintele declară ședința închisă, dar îi rugă pe membrii Consiliului să mai rămână: trebuia să adreseze de urgență cereri de avizare Consiliului Economic și Academiei de Stohastică și Previziune, pentru preîntâmpinarea eventualelor primejdii și greutăți survenite pe lungul drum spre Ahernar.

Foarte obosită, Ciara porni încet în urma Evdei, ai cărei obraji palizi își păstraseră obișnuita prospețime. Tânăra fată dorea să rămână cât mai repede singură, ca să se bucure în liniște de reabilitarea lui Mwen Mas. Ce zi memorabilă! E drept că africanul nu fusese încununat ca un erou, după cum nădăjduise Ciara în forul ei interior. I se luase pe mult timp dreptul să ocupe posturi de conducere, poate chiar pentru totdeauna… Dar oare n-a rămas în sânul societății? Nu le era acum deschis drumul cel larg și greu al iubirii, al cercetărilor și al muncii în doi?

Evda Nal o luă cu sine la cea mai apropiată Casă de alimentație. Aici Ciara zăbovi atât de mult asupra meniului, încât Evda hotărî să ia inițiativa. Spuse deci prin receptorul portavoce al automatului indicativul mesei și cifrele bucatelor alese. Abia se așezaseră la o masă ovală de două persoane, că în centrul ei se și deschise o trapă prin care apăru un mic container de argint cu felurile comandate. Evda Nal îi întinse Ciarei o cupă de „Lio”, o băutură întăritoare, cu reflexe opalescente, ea însăși mulțumindu-se cu un pahar cu apă rece și o budincă de castane, nuci și banane cu frișcă. După ce mâncă un fel gătit din carne de rapt (pasăre care a înlocuit găina și vânatul), dată la răzătoare, Ciara plecă. Evda Nal se uită lung în urma tinerei fete, care, cu o grație surprinzătoare chiar și în Era Cercului, cobora în fugă scara străjuită de statui din metal negru și de felinare cu forme ciudate.

• Capitolul XIII •
ÎNGERII CERULUI

Cu răsuflarea tăiată, Erg Noor urmărea mișcările iscusiților laboranți. Mulțimea de aparate amintea postul de comandă a unei astronave; dar vastitatea spațioasei săli, cu largi ferestre sinelii, te făcea să înlături îndată orice asemănare cu o navă cosmică.

În centrul încăperii, pe o masă metalică, se afla o cameră construită din plăci groase de rufolucit, un material prin care puteau pătrunde atât razele infraroșii, cât și cele vizibile. Un păienjeniș de țevi și fire învăluia smalțul cafeniu al rezervorului de apă în care se găseau cele două meduze negre capturate pe planeta stelei de fier.

Stând în picioare, drept și neclintit, cu brațul rănit prins încă în eșarfă, Eon Tal observa de departe cum se rotea încet tamburul înregistratorului. Deasupra sprâncenelor groase și negre, fruntea i se brobonise de sudoare.

Erg Noor își trecu vârful limbii peste buzele uscate:

— Nimic. În cei cinci ani de drum n-a mai rămas acolo decât praf și pulbere, făcu astronautul cu o voce răgușită.

— Ar fi cât se poate de trist… pentru Niza și pentru mine, răspunse biologul. Va fi nevoie, probabil, de ani și ani de cercetări pe dibuite, până să se determine natura leziunii.

— Mai crezi că organele ucigătoare ale meduzelor și ale crucii sunt identice?

— Nu sunt singurul de această părere: o împărtășesc și Grim Shar și ceilalți. La început, făceam însă cele mai surprinzătoare presupuneri. Îmi închipuisem o vreme că arătarea cea neagră în formă de cruce nu-și avea originea pe acea planetă.

— Dacă-ți mai amintești, și eu spuneam același lucru. Mi se părea că această făptură provenea de pe astronava discoidală și că o păzea. Totuși, la drept vorbind, de ce ar fi apărată dinafară o cetate inexpugnabilă? Încercarea noastră de a pătrunde în spiralodisc a dovedit absurditatea unei astfel de presupuneri.

— Îmi ziceam că crucea nici nu e o făptură vie!

— Deci un automat pus de gardă lângă astronavă?

— Întocmai! Dar acum, firește, am renunțat la această ipoteză. Crucea neagră este o ființă vie, generată de acea lume a beznei. Acești monștri locuiesc fără îndoială în cuprinsul văii. Dușmanul nostru a venit dinspre „poarta” aflată între stânci. Meduzele, mai ușoare și mai mobile, populează platoul pe care am coborât. Legătura dintre cruce și spiralodisc este cu totul întâmplătoare: dispozitivele noastre de protecție atinseseră pur și simplu acest sector depărtat al câmpiei care rămăsese mereu în umbra uriașului disc.

— Și dumneata crezi că există o asemănare între organele ucigătoare ale crucii și ale meduzelor?

— Da! Aceste animale care trăiesc în condiții identice trebuie să aibă organe similare. Steaua de fier este un astru termoelectric. Pătura groasă a atmosferei lui este saturată de electricitate. Grim Shar crede că aceste viețuitoare culeg energia atmosferei și creează acumulări ce se aseamănă cu fulgerele noastre sferoidale. Amintește-ți de steluțele cafenii care scăpărau pe tentaculele meduzelor.

— Crucea avea și ea tentacule, n-avea însă…

— Nimeni n-a avut timpul să observe. Dar caracterul leziunii – traumatismul nervilor principali, cu paralizia centrului corespunzător – este identic la Niza și la mine; asupra acestui lucru toată lumea-i de acord! De altfel aceasta constituie dovada esențială și suprema noastră nădejde!

— Există o nădejde? se învioră deodată Erg Noor.

— Desigur. Privește-aici! și biologul arătă linia dreaptă trasată de înregistrator. Electrozii sensibili introduși în capcana cu meduze nu arată nimic. Și totuși monștrii au intrat acolo cu încărcătura plină a energiei lor, care n-avea cum să dispară după sudarea rezervorului. Stratul protector al recipientelor alimentare folosite în expediții cosmice este fără îndoială de nepătruns: nu se compară cu ușoarele noastre scafandre biologice. Adu-ți aminte că aceeași cruce care pe Niza a paralizat-o, dumitale nu ți-a făcut niciun rău. Ultrasunetul jivinei ți-a străbătut scafandrul de înaltă protecție, ți-a biruit voința, dar descărcările-i ucigătoare au rămas fără rezultat. În schimb au străpuns scafandrul Nizei, după cum meduzele l-au străpuns pe al meu.

— Așadar, încărcătura de fulgere sferoidale sau de ceva asemănător ar trebui să se mai afle și acum în rezervor. Totuși aparatele nu marchează nimic…

— Tocmai aceasta mă și face să sper. Meduzele nu s-au descompus, ci s-au…

— Am înțeles. S-au închis într-un fel de coconi.

— Da. O asemenea adaptare este răspândită printre organismele vii nevoite să suporte periodic fenomene neprielnice existenței lor, cum ar fi lungile nopți glaciale de pe planeta cea neagră și înspăimântătoarele-i uragane de „dimineață” sau de „seară”. Cum însă aceste perioade alternează destul de rapid, sunt convins că meduzele se pot închista foarte iute și tot atât de iute pot ieși din această stare. În acest caz, le vom putea face lesne să-și recapete facultățile ucigătoare.

— Reconstituind temperatura, atmosfera, lumina și celelalte condiții ale planetei întunecate?

— Da. Totul a fost calculat și pregătit. În curând va veni și Grim Shar. Vom introduce în rezervor un amestec de neon, oxigen și azot la o presiune de trei atmosfere. Dar mai întâi să ne convingem…

Eon Tal ținu o scurtă consfătuire cu cei doi asistenți. O instalație se apropie încet de rezervorul cafeniu. Placa de rufolucit din față se deplasă, dând acces spre primejdioasa capcană.

Electrozilor din interiorul recipientului le luară locul microoglinzi cu lămpi cilindrice. Unul dintre asistenți trecu la postul de telecomandă. Pe ecran apăru o suprafață concavă, acoperită cu un depozit grunjos, care reflecta sub razele lămpii: era peretele rezervorului. Oglinda se învârtea lin. Eon Tal rupse tăcerea:

— Nu se prea vede mare lucru cu ajutorul razelor X: izolația este prea puternică. Va trebui să recurgem la un sistem mai complex.

Rotindu-se mereu, oglinda reflectă fundul recipientului, unde se găseau două mogâldețe cu suprafața fibroasă și poroasă și cu un diametru de șaptezeci de centimetri. Ai fi spus că sunt marile fructe ale unui arbore de pâine, recent obținut de selecționatori.

— Branșați televiziofonul pe vectorul lui Grim Shar! spuse unui asistent biologul.

De îndată ce se convinse că presupunerile celorlalți erau întemeiate, savantul veni în grabă la laborator. Cu ochii mijiți, nu din miopie, ci din simplă deprindere, examină aparatele pregătite. N-avea aspectul impunător și nici atitudinea autoritară a unui corifeu al științei. Erg Noor își aminti de Ren Boz, a cărui înfățișare de băiețaș timid contrasta cu sclipitoarea-i inteligență.

— Tăiați sudura capacului! comandă Grim Shar.

O mână mecanică desprinse stratul dur de email, fără să deplaseze capacul cel greu. La supape fură adaptate tuburi cu un amestec de gaze. Un puternic proiector de raze infraroșii înlocuia steaua de fier.

— Temperatura... gravitația... presiunea... saturația electrică... citea unul din asistenți indicațiile aparatelor.

După o jumătate de oră, Grim Shar se întoarse spre astronauți.

— Să trecem în sala de odihnă. Nu putem prevedea momentul în care aceste capsule vor reveni la viață. Dacă Eon are dreptate, se va întâmpla în curând. Asistenții ne vor anunța.

Institutul de Curenți Nervoși fusese construit departe de zona locuită, la marginea unei stepe declarată rezervație. În acest sfârșit de vară, pământul era uscat, iar vântul gonea cu un foșnet ciudat, pătrunzând prin ferestrele larg deschise odată cu aroma suavă a ierburilor arse de soare.

Instalați în fotolii comode, cei trei cercetători tăceau, privind pe fereastră, peste vârfurile copacilor rămuroși, aerul încins care tremura în zare. Din când în când, ochii li se închideau de oboseală; dar așteptarea era cu mult prea încordată pentru ca vreunul să poată ațipi. De rândul acesta, soarta nu le-a încercat prea mult răbdarea. După mai puțin de trei ore, ecranul de legătură directă se lumină. Asistentul de serviciu își stăpânea cu greu emoția:

— Capacul se mișcă!

Într-o clipă, tustrei au și fost în laborator.

— Închideți ermetic camera de rufolucit și verificați etanșeitatea! porunci Grim Shar. Transpuneți acum în cameră condițiile planetei.

Se auzi șuierul ușor al pompelor și țiuitul nivelatorilor de presiune; în cușca transparentă fusese creată atmosfera acelei lumi a beznelor.

— Măriți umiditatea și saturația electrică, urmă Grim Shar.

În laborator se răspândi un miros tare de ozon.

Așteptarea lor fu zadarnică. Savantul se încruntă și examină aparatele, străduindu-se să-și dea seama ce anume le scăpase din vedere.

— Este nevoie de întuneric! se auzi deodată vocea clară a lui Erg Noor. Cum de-am putut uita! Dumneata, Grim Shar, n-ai fost pe steaua de fier. Eu însă...

— Jaluzelele polarizatoare! rosti savantul, în loc de răspuns.

Lumina se stinse. Laboratorul nu mai era luminat decât de lămpile aparatelor. Asistenții traseră perdelele dinaintea mesei de comandă și totul se cufundă în întuneric. Doar ici-colo, abia se mai zăreau, sclipind, punctele luminoase ale indicatoarelor.

Un suflu de pe planeta cea neagră răbufni în obrazul astronauților, trezindu-le în minte înspăimântătoarele și pasionantele zile de luptă.

Câteva minute se scurseră în tăcere. Nu se auzeau decât mișcările prudente ale lui Eon Tal, care regla ecranul de raze infraroșii, prevăzut cu un filtru polarizant.

Un foșnet slab, o lovitură surdă: capacul rezervorului de apă căzuse în interiorul camerei de rufolucit. Sclipirea cunoscută a fulgerelor cafenii și tentaculele unui monstru negru se arătară la marginea recipientului. Jivina țâșni brusc și, așternând un văl de întuneric peste întreaga cameră de rufolucit, se izbi de tavan. Mii de steluțe cafenii șiroiră pe corpul meduzei, care se bolti de parcă ar fi fost izbită de o pală de aer, și cu tentaculele-i strânse mănunchi se propti de podeaua camerei. Din rezervor se ivi cel de-al doilea monstru, hâdă nălucă de spaimă cu mișcări repezi și tăcute. Aici însă, îndărătul pereților rezistenți ai camerei de experiențe, în mijlocul unor instrumente telecomandate, aceste plăsmuiri ale planetei de beznă erau neputincioase.

Aparatele măsurau, fotografiau, determinau, trasau curbe complicate, descompunând structura monștrilor în indici fizici, chimici și biologici. Inteligența omului sintetiza toate aceste date, pentru a dezvălui misterul oribilelor creaturi și a le supune.

Cu fiece oră care trecea, Erg Noor era tot mai încredințat de victorie.

Eon Tal devenea din ce în ce mai vesel; Grim Shar și tinerii lui asistenți erau și ei cuprinși de o mare însuflețire.

În cele din urmă, savantul se apropie de Erg Noor:

— Poți să pleci cu inima ușoară. Noi rămânem aici până la sfârșitul experienței. Mi-e teamă să conectez lumina obișnuită: meduzele negre nu se pot adăposti de ea ca pe planeta lor. Or, ele trebuie să ne răspundă la tot ce vrem să aflăm.

— Și veți reuși?

— Peste trei-patru zile, cercetările noastre vor fi duse la capăt, cel puțin pentru nivelul nostru de cunoștințe. Putem însă chiar de pe acum să ne imaginăm acțiunea dispozitivului paralizant.

— Și s-o tratați pe Niza, pe Eon?

— Da!

Abia acum simți Erg Noor cât de mare fusese povara care-l apăsase din ziua aceea fatală!… Din acea zi ori din acea noapte… ce importanță mai avea acum! O frenetică bucurie crescu în inima acestui om întotdeauna atât de rezervat. Cu greu își înfrână dorința absurdă de a-l prinde în brațe pe micul Grim Shar, de a-l scutura și a-l arunca în aer. Uimit de aceste idei extravagante, se liniști până la urmă și-și regăsi obișnuita-i reținere.

— Ce mult o să contribuie studiile dumneavoastră la lupta împotriva meduzelor și a crucilor într-o viitoare expediție!

— Desigur. Acum îl vom cunoaște pe dușman. Dar va mai fi oare întreprinsă o expediție în lumea aceea a gravitației strivitoare și a tenebrelor?

— Fără nicio îndoială!

•

Era la începutul unei frumoase zile de toamnă septentrională.

Erg Noor umbla fără grabă, desculț, prin iarba moale. În fața lui, sub streașina pădurii, pe zidul verde al cedrilor se prefirau arțarii desfrunziți, aidoma unor coloane de fum. În rezervația de aici, unde omul lăsase priveliștii întreaga-i sălbăticie, un farmec nespus era răspândit de hățișul de ierburi înalte, cu mireasma lor bogată și contradictorie, iute și desfătătoare.

Un râu cu unda rece îi tăie drumul. Erg Noor coborî pe o potecă. Vălurelele apei străvezii, străbătute de Soare, păreau o plasă de aur tremurând peste pietrișul pestriț din adânc. Fărâme de mușchi sau de alge pluteau, aruncând pe fund fugare umbre

albăstrii. Pe malul celălalt, se plecau în vânt mari clopoței violeți. Aroma pajiștii umede și a roșiilor frunze de toamnă părea să făgăduiască omului bucuria muncii, căci fiecare mai păstra într-un ungher al sufletului ceva din plugarul vechimii.

Un grangur de un galben aprins se așeză pe o cracă și scoase un fluierat ironic și trufaș.

Deasupra cedrilor, tăriile erau argintate de ciruși întraripați. Erg Noor se afundă în penumbra pădurii, în care plutea o mireasmă amăruie de cedri și de rășină. Străbătu pădurea și urcă un deal, ștergându-și fruntea nădușită. Crângul, rezervație din jurul clinicii de neurologie, nu era mare, așa încât Erg Noor ieși curând la un drum. Apele râului umpleau o cascadă de bazine din sticlă lăptoasă. Bărbați și femei, în costume de baie, ieșiră de după o cotitură și se repeziră pe drumul cu marginile smălțuite de flori multicolore. Probabil că în această zi de toamnă apa era destul de rece, dar tinerii plonjară glumind și râzând, și coborâră cascada înot. Erg Noor zâmbi fără să vrea la vederea acestei cete voioase: erau muncitorii vreunei uzine sau ai vreunei ferme din împrejurimi, care profitau de odihnă…

Niciodată planeta natală nu i se mai păruse atât de frumoasă acestui om care-și trăise cea mai mare parte din viață într-o strâmtă astronavă. Inima lui era plină de o imensă recunoștință față de oamenii și de natura pământească, față de tot ce contribuise la salvarea Nizei, astronavigatoarea lui cu păr roșcat. Ea venise astăzi să-l întâmpine în grădina clinicii! După o consfătuire cu medicii, hotărâseră să plece amândoi la un sanatoriu neurologic din zona polară. Niza și-a redobândit pe deplin sănătatea, de cum i se înlăturase paralizia prin suprimarea persistenței inhibiției cortexului, produsă de descărcarea tentaculelor crucii negre. Nu-i mai rămânea decât să-și recupereze energia pierdută în urma lungului somn cataleptic. Niza vie și sănătoasă! Erg Noor nu se putea gândi la aceasta fără să tresară de bucurie.

Astronautul văzu o siluetă singuratică de femeie, care, cu pași repezi, îi venea în întâmpinare dinspre răspântie. Ar fi recunoscut-o dintr-o mie: era Veda Kong, Veda care ocupase odinioară în gândurile lui un loc atât de mare, până când și-au dat seama amândoi că drumurile li se despart. Deprins cu diagramele mașinilor de calculat, Erg Noor își închipuia propriile-i năzuințe sub forma unei curbe încordate, izbucnită spre cer, iar

drumul Vedei, al vieții și al activității ei, ca pe un zbor planat deasupra planetei, sau cufundându-se în adâncurile veacurilor trecute. Cele două linii se despărțeau, se îndepărtau tot mai mult una de alta.

Fața atât de cunoscută a tinerei femei îl uimi deodată pe Erg Noor prin asemănarea cu fața Nizei. Același oval îngust, cu ochi depărtați și fruntea înaltă, cu sprâncenele lungi, aceeași expresie de dulce ironie în colțurile gurii pline. Chiar și nasul – ușor alungit, adus în sus și rotunjit la vârf – îl aveau de parcă ar fi fost surori. Veda privea însă totdeauna drept în fața ei cu ochi gânditori, în timp ce căpșorul îndărătnic al Nizei Krit se înălța mereu într-un elan tineresc.

— Mă studiezi?! se miră Veda.

Își întinse mâinile spre Erg Noor, care i le luă și-și lipi obrajii de palmele ei. Veda tresări înfiorată și-și retrase mâinile. Astronautul schiță un zâmbet.

— Voiam să aduc omagiul meu de recunoștință acestor mâini care au luptat ca s-o salveze pe Niza… Ea… Știu totul! Era nevoie de cineva care s-o vegheze necontenit, și dumneata ai renunțat la o expediție interesantă. Două luni de zile!…

— N-am renunțat, ci doar am amânat-o, așteptând sosirea „Tantrei”. Oricum întârziasem. Și apoi Niza dumitale este minunată! Noi semănăm fizicește, dar ea, care-i toată numai avânt spre cer și devotament, poate fi socotită o adevărată tovarășă de viață pentru un învingător al Cosmosului și al stelelor de fier…

— Veda!…

— Nu glumesc, Erg! Încă n-a venit timpul glumelor! Trebuie mai întâi să lămurim lucrurile.

— Totul e limpede! Nu pentru mine îți mulțumesc, Veda, ci pentru Niza…

— Nu e nevoie de asta. Dacă-ai fi pierdut-o pe Niza, aș fi suferit…

— Înțeleg, dar nu-mi vine să cred, căci te știu incapabilă de asemenea calcule. De aceea îți păstrez întreaga mea recunoștință.

Erg Noor mângâie umărul tinerei femei, apoi își puse mâna pe brațul ei îndoit. Umblau alături pe drumul pustiu și tăceau. În cele din urmă Erg Noor vorbi din nou:

— Și cine este el, alesul inimii dumitale?

— Dar Veter.

— Auzi! Fostul director al stațiunilor exterioare!?

— Erg, vorbești fără rost. Nu te mai recunosc…

— Probabil că m-am schimbat. Dar nu-l știu pe Veter decât din munca lui, și credeam că și el e un visător al Cosmosului.

— Chiar așa e. Un visător al lumii astrale, dar care s-a priceput totuși să îmbine pasiunea pentru stele cu dragostea de pământ a vechiului plugar. Este un om de știință cu mâini mari de simplu meșter.

Erg Noor aruncă involuntar o privire spre mâna lui îngustă, cu degetele lungi și ferme, de matematician și muzicant.

— Dacă ai ști, Veda, cât de drag îmi este acum Pământul!…

— După lumea beznelor și îndelungata călătorie cu Niza paralizată? Cred și eu! Dar…

— Această dragoste nu înseamnă ea temeiul vieții mele?

— Nu poate să însemne. Ca un adevărat erou ce ești, nu te mai saturi de fapte nemaiauzite. Ai să porți și această iubire ca pe o cupă plină, temându-te să nu verși nicio picătură din ea pe Pământ, ca s-o dărui toată Cosmosului… de dragul Pământului!

— Veda, în Veacul Întunericului ai fi fost arsă pe rug!

— Mi s-a mai spus asta… Dar iată, am și ajuns la răscruce. Unde-ți sunt pantofii, Erg?

— I-am lăsat în grădină, ieșindu-ți în întâmpinare. Voi fi nevoit să mă întorc.

— La revedere, Erg. Rolul meu aici s-a terminat. Acum începe al dumitale. Unde ne vom revedea? Ori nu ne mai întâlnim decât la decolarea noii astronave?

— Nu, nu! Niza și cu mine plecăm la un sanatoriu polar, pe trei luni. Vino la noi și adu-l și pe Dar Veter.

— La ce sanatoriu vă duceți? La „Inimă de piatră”, pe coasta nordică a Siberiei, sau la „Frunze de toamnă” în Islanda?

— Anotimpul este prea înaintat ca să mergem în zona Cercului polar de nord. Vom fi trimiși în emisfera sudică, unde în curând începe vara… La „Zorile albe” din Țara lui Graham.

— Bine, Erg, o să venim și noi. Bineînțeles, dacă Dar Veter nu pleacă imediat să reconstruiască satelitul 57. Probabil că mai întâi vor pregăti materialele necesare…

— Grozav pământean ți-ai mai ales: de aproape un an e locuitor al cerului!

— Lasă ironiile! Acest cer e totuși foarte apropiat în comparație cu spațiile fantastice care ne-au despărțit pe noi doi.

— Regreți, Veda?

— De ce mă întrebi, Erg? În fiecare dintre noi există două laturi: una năzuiește necontenit spre nou, pe când cealaltă regretă trecutul și caută să se întoarcă la el. Știi acest lucru, după cum știi de asemenea că întoarcerea nu este niciodată fericită.

— Dar regretul rămâne… ca o coroană pe un mormânt ce-ți este scump. Sărută-mă, Veda, draga mea!…

Tânăra femeie îi îndeplini supusă rugămintea, apoi îl respinse ușor pe astronaut și plecă îndată spre artera principală, pe care circulau electrobuzele. Erg Noor o petrecu din ochi până când robotul-conductor opri mașina și rochia roșie a Vedei dispăru îndărătul portierei străvezii.

Veda privea și ea prin geam silueta imobilă a lui Erg Noor. În minte-i stăruia obsedant refrenul unui poem din Era Lumii Dezunite, tradus și transpus de curând în muzică de Ark Guir. Dar Veter îi spusese odată, drept răspuns la o blândă mustrare:

Nici îngerii-n slăvi, nici demonii-n hău,
Niciodată ei n-or izbuti
Să rupă-al meu suflet de sufletul său,
Al mult gingașei Annabel-Lee!

Era o sfidare aruncată de bărbatul de odinioară stihiilor potrivnice care îi răpiseră iubita. De bărbatul care nu voia să se împace cu pierderea suferită și nici să cedeze în fața destinului!

Electrobuzul se apropia acum de o ramură a Căii Spirale, iar Veda Kong tot mai stătea la fereastră, ținându-se strâns de bara lustruită și fredonând frumoasa romanță, pătrunsă de o dulce melancolie.

„Îngeri, așa numeau pe vremuri europenii religioși pretinsele duhuri ale cerului, vestitoare ale voinței divine. În greaca veche, cuvântul înger înseamnă, de altfel vestitor, sol. Un cuvânt vechi, uitat de veacuri…”

Se dezmetici din gândurile ei în gară, dar le reluă firul de îndată ce se instală într-un vagon al Căii.

— Soli ai cerului, ai Cosmosului – iată cum ar putea fi numiți și Erg Noor, și Mwen Mas, și Dar Veter. Mai ales acesta din urmă,

când va fi ajuns să construiască satelitul în cerul atât de apropiat de noi, pământesc… Avu un zâmbet șăgalnic. Dar atunci demonii hăului ar însemna că suntem noi, istoricii, rosti ea tare și ascultându-și singură glasul, izbucni într-un râs vesel. Așadar, îngerii cerului și demonii adâncurilor! Mă îndoiesc totuși că asta-i va plăcea lui Dar Veter…

•

Cedri scunzi cu cetina neagră – o varietate rezistentă la frig și cultivată special pentru regiunile subantarctice – foșneau solemn în bătaia vântului. Aerul rece și dens curgea într-un flux rapid, aducând cu sine acea desfătătoare prospețime pe care n-o găsești decât în largul oceanului sau pe înaltele culmi. Dar în munți vântul care trece deasupra zăpezilor veșnice este uscat și iute ca un vin spumos, în timp ce în larg suflul umed al oceanului te petrece mângâietor.

Clădirea sanatoriului „Zorile albe” cobora spre mare în terase, cu pereți de sticlă și a căror formă aerodinamică amintea uriașele pacheboturi din trecut. În timpul zilei, zmeuriul palid al pereților, al scărilor și al coloanelor verticale contrasta net cu masele boltice ale stâncilor de andezit brun-violet, străbătute de cărărui sur-albăstrii din sienit[120] topit, cu luciu de porțelan. Acum însă, spre sfârșitul primăverii, noaptea polară albise și netezise toate culorile în strania-i lumină, care parcă emana din adâncurile cerului și ale mării. Pentru o oră, Soarele se ascunsese în spatele podișului sudic. O splendidă aureolă învăluia cu arcul ei grandios zarea de miazăzi a cerului. Era reverberația ghețarilor Antarctidei, conservați pe o înaltă cocoașă din jumătatea răsăriteană a continentului, după ce fuseseră împinși până acolo de voința omului, ce nu lăsase decât un sfert din imensa lor masă de odinioară. Albele zori polare, de la care se trăgea și numele sanatoriului, transformaseră totul în jur într-o lume ireală, toată numai lumină diafană, fără umbre ori străluciri.

Pe cărarea argintie de sienit, cu șerpuiri line, se îndreptau încet spre ocean patru oameni. Chipurile bărbaților ce veneau mai în urmă păreau tăiate din stâncă sură de granit, iar ochii mari ai celor două femei aveau în priviri o adâncime enigmatică.

Lipindu-și obrazul de gulerul capei de blană a Vedei Kong, Niza Krit îi vorbea aprins, în timp ce savanta istoriografă,

---

[120] Sienit – rocă eruptivă, alcătuită din feldspați alcalini și din alte minerale (n.r.).

neascunzându-și o ușoară mirare, se uita atent la fata aceasta, care îi semăna atât de mult.

— Mi se pare că darul cel mai frumos pe care o femeie îl poate face omului iubit este să-l creeze din nou și, astfel, să-i prelungească existența. Aceasta nu-i aproape imortalitatea?!

— Bărbații judecă despre noi altminteri, răspunde Veda. Dar Veter mi-a zis odată că nu i-ar plăcea să aibă o fată care să semene prea mult cu femeia iubită. I se pare prea dureros gândul că ar putea să moară, lăsând-o în voia unui destin necunoscut, fără ca dragostea și duioșia s-o învăluie… Este, desigur, o rămășiță a vechii gelozii și a imboldului de a proteja ființa iubită.

— Mă revoltă ideea că ar trebui să mă despart de pruncul meu, trup din trupul meu, urmă Niza, preocupată de gândurile ei, și să încredințez altcuiva educația sa îndată după înțărcare!

— Te înțeleg, dar nu sunt de acord, se încruntă Veda, ca și cum tânăra fată ar fi atins o coardă sensibilă a sufletului ei. Una dintre cele mai mari sarcini ce stau în fața omenirii este să triumfe asupra orbului instinct matern și să ajungă la înțelegerea faptului că numai educația copiilor făcută în colectiv de către inși bine aleși și special pregătiți poate forma adevăratul om al societății noastre. Dragostea maternă de odinioară, aproape nebunească, nu mai există în zilele noastre. Orice mamă știe de mult că lumea întreagă îi va înconjura copilul cu bunătate și blândețe. Iată de ce a dispărut instinctiva iubire de lupoaică, iubirea născută din teama animalică pentru puiul ei.

— Înțeleg acest lucru, spuse Niza, dar numai cu mintea.

— Iar eu simt cu toată ființa mea că suprema fericire de a face bine semenilor este acum la îndemâna oricărui om de orice vârstă, lucru de care în vechile societăți n-aveau parte decât părinții, bunicii și bunicele, dar mai cu seamă mamele… De ce ai sta mereu cu copilul tău? Și aceasta-i o rămășiță a epocilor în care femeile erau silite să ducă o viață închisă și nu-și puteau însoți pretutindeni soții. Cât despre voi, atâta timp cât vă veți iubi, veți fi mereu împreună…

— Nu știu. Dar uneori mă cuprinde o dorință aprigă să văd umblând alături de mine o ființă micuță care să-i semene lui. O doresc atât de mult, încât, fără să vreau, îmi încleștez mâinile și… nu, nu mai știu ce să spun!…

— Există Insula Mamelor – Java. Acolo trăiesc mamele care vor să-și crească singure copilul…

— Dar nu-i vorba de asta. N-aș putea deveni educatoare, așa cum o fac femeile care iubesc foarte mult copiii. Simt în mine atâta putere, și am mai fost o dată în Cosmos…

Veda se îmblânzi.

— Ești tinerețea personificată, Niza, și nu numai din punct de vedere fizic. Ca toți oamenii foarte tineri, ce se izbesc de contradicțiile vieții, nu înțelegi că ele reprezintă însăși viața; că bucuria iubirii aduce totdeauna griji, frământări și dureri, cu atât mai vii, cu cât mai puternică este dragostea. Iar dumitale ți se pare că totul va fi pierdut chiar de la prima lovitură pe care ți-o dă viața…

Rostind cuvintele din urmă, avu fulgerător intuiția că pricina zbuciumului și a pătimașelor dorințe ale Nizei nu era numai tinerețea ei.

Veda își dădu seama că, asemenea multor oameni, săvârșise greșeala să creadă că rănile sufletești se vindecă o dată cu leziunile fizice. Lucrurile stau însă altfel: o rană psihică ascunsă adânc într-un trup sănătos fizicește poate să rămână mult timp tăinuită și să se redeschidă pe neașteptate, uneori din cea mai neînsemnată cauză. Aceasta se va fi întâmplat și cu Niza. Cei cinci ani de paralizie, deși petrecuți în stare de completă inconștiență, lăsaseră o amintire de neșters în toate celulele trupului ei, oroarea întâlnirii cu înspăimântătoarea cruce care fusese cât pe-aci să-l ucidă pe Erg Noor.

Ghicindu-i gândul, Niza spuse cu glas înăbușit:

— După cele trăite pe steaua de fier, nu mă părăsește o senzație ciudată. În fundul sufletului meu a rămas un gol înfiorător, care coexistă cu încrederea și cu forța voioasă, fără să le excludă, dar și fără să dispară. Și nu pot să lupt împotriva acestui gol decât cu ajutorul muncii mele, care trebuie să mă absoarbă în întregime, să nu mă lase singură față în față cu… Știu acum ce înseamnă Cosmosul pentru un om singur, și cu atât mai mult mă înclin în fața memoriei celor dintâi eroi ai astronavigației!

— Mi se pare că te înțeleg, răspunse Veda. Am fost odată pe micile insulițe ale Polineziei, pierdute pe întinsul oceanului. Acolo, în mijlocul apelor, te cuprinde o tristețe infinită, ca un cântec de jale care se pierde în zările sure. Poate că străvechile

strune sufletești ale primitivului zbuciumat în singurătate îi amintesc omului de azi cât de slab și de osândit era el când se închidea în găoacea eului său. Nu putem scăpa de acest sentiment decât cu ajutorul muncii comune, al gândurilor împărtășite. De cum se ivește o navă, chiar și cu mult mai mică decât insula, nețărmuritul ocean se și preschimbă. O mână de prieteni și o navă formează îndată o adevărată lume, care se îndreaptă dârz spre zări ce pot fi atinse și cucerite. Același lucru se petrece și cu corabia cosmică – astronava. În interiorul ei te afli laolaltă cu tovarăși puternici și curajoși. Dar să fii singur în fața Cosmosului!… Veda tresări. Nu cred că omul este în stare să îndure acest lucru.

Niza se lipi și mai tare de ea.

— Așa e, Veda, cum spui! Tocmai de aceea vreau și eu să am totul dintr-o dată…

— Niza, îmi ești foarte dragă. Acum îți înțeleg mai bine hotărârea care mi se păruse nesăbuită…

Niza strânse în tăcere mâna Vedei, lipindu-și nasul de obrazul ei rece.

— Dar ai să poți rezista, Niza? Oricum, e atât de greu!

— Despre ce greutăți vorbești, Veda? se întoarse spre ele Erg Noor, care-i auzise exclamația. Te-ai înțeles cu Dar Veter! De o jumătate de oră mă tot îndeamnă să rămân spre a împărtăși celor tineri experiența mea de astronaut, în loc să pornesc într-un zbor fără întoarcere.

— Și a reușit să te convingă?

— Nu. I-am răspuns că experiența mea de astronaut e mai necesară spre a duce „Lebăda” la destinație, într-acolo – și Erg Noor arătă spre cerul palid, fără stele, de unde strălucitorul Ahernar trebuia să-și trimită lumina mai jos de Micul Nor al lui Magellan, aproape de Tucan și de Hidra – spre a o conduce pe un drum nemaistrăbătut de nicio navă a Pământului sau a Marelui Cerc!

Pe când rostea Erg Noor aceste cuvinte, în spatele său se arătă un colț de soare, ale cărui raze măturară dintr-o dată tot misterul zorilor albe.

Cei patru prieteni erau acum pe mal. Dinspre ocean venea o suflare înghețată. De țărm se spărgeau rânduri, rânduri talazurile fără spumă ale puternicei hule antarctice. Veda Kong privea cu interes această apă de oțel, care pe măsură ce înainta

în larg, se întuneca tot mai mult, prinzând în razele piezișe ale Soarelui nuanțele viorii ale gheții.

Niza Krit stătea alături în hăinuța-i de blană albăstrie; de sub căciulița rotundă se revărsa bogatu-i păr de aramă. Ca de obicei, își înălța când și când fruntea cu o mișcare îndărătnică. Fără să vrea, Dar Veter o privi lung și-și încruntă sprâncenele.

— Veter, nu-ți place Niza? întrebă cu prefăcută indignare Veda Kong.

— Știi prea bine cât o admir! răspunse posac Dar Veter. Acum însă mi se pare atât de mică și de gingașă în comparație cu…

— În comparație cu ceea ce mă așteaptă! întrebă provocator Niza. L-ai lăsat în pace pe Erg și acum mă ataci pe mine?

— Nici nu mă gândesc! se apără grav și trist Dar Veter. Dar mâhnirea mea este cât se poate de explicabilă. O minunată creatură a Pământului meu se va cufunda în genunea de beznă și ger a Cosmosului. Nu este o compătimire, Niza, e un regret!

— Într-adevăr, îl aprobă Veda. Niza pare o luminiță a vieții în fața insensibilelor spații glaciale!

— Par o floare gingașă? întrebă Niza, și intonația ei ciudată o făcu pe Veda să se rețină a da un răspuns afirmativ. Cine oare cunoaște mai bine decât mine bucuria luptei cu frigul!?

Și, smulgându-și căciulița, Niza își scutură coama-i de aramă; apoi, dintr-o mișcare, își scoase haina.

— Ce faci, Niza? Veda Kong îi ghici cea dintâi intenția și se repezi spre astronavigatoare.

Dar fata se și urcase în vârful stâncii care atârna deasupra mării și de acolo își aruncă hainele în brațele Vedei.

Undele reci o primiră în sânul lor, iar Veda se înfioră la gândul senzației pe care o putea provoca o asemenea baie. Dar Niza înota liniștită înainte, înfruntând cu mișcări puternice talazurile. Săltată pe o creastă de val, făcu de acolo semne celor rămași pe țărm, chemându-i s-o urmeze.

Veda Kong o privea plină de admirație.

— Veter, fata asta e mai puțin potrivită pentru Erg cât pentru un urs polar! strigă ea. Oare vei da înapoi, om al nordului?

— Sunt eu de origine nordică, dar prefer mările calde, spuse Dar Veter, apropiindu-se cam în silă de resac.

Se dezbrăcă, pipăi apa cu piciorul și, scoțând un „uf!” răsunător, se aruncă într-un val plumburiu ce-i venea în întâmpinare. Din trei mișcări largi ajunse pe coama valului, apoi

lunecă în hăul negru care se surpa în fața talazului următor. Numai un antrenament de mai mulți ani și obiceiul de a face baie în toate anotimpurile salvară prestigiul lui Dar Veter. În primul moment i se tăiase răsuflarea, rotogoale roșii începuseră a-i juca pe dinaintea ochilor. Dar după câteva scufundări și salturi energice izbuti din nou să respire ca lumea. Se întoarse pe mal vânăt, tremurând și porni în goană, alături de Niza, pe cărarea ce ducea la deal. Câteva clipe mai apoi, gustând din plin plăcerea hainelor călduroase de blană, găsiră că până și vântul care se întețise le aduce adierea mărilor de mărgean.

— Cu cât te cunosc mai bine, șopti Veda, cu atât îmi dau mai mult seama că Erg Noor nu și-a greșit alegerea. Nimeni n-ar putea mai bine ca dumneata să-l îmbărbăteze într-o clipă de cumpănă, să-l apere și să-i aducă bucurie…

Obrajii palizi ai Nizei se îmbujorară.

Își luară micul dejun pe o înaltă terasă de cristal, care vibra toată în bătaia vântului. Veda prinse de mai multe ori privirea îngândurată și duioasă a tinerei fete. Erau tuspatru tăcuți, ca de obicei în ajunul unei lungi despărțiri.

— Ce trist e să legi prietenie cu oameni care-ți plac, și îndată să-i și părăsești! rosti brusc Dar Veter.

— Oare n-ai putea?… începu Erg Noor.

— Mi-am terminat concediul. Trebuie să pornesc spre înălțimi. Grom Orm mă așteaptă.

— Și eu trebuie să încep lucrul, adăugă Veda. Am să cobor într-o peșteră descoperită recent, un depozit din Era Lumii Dezunite.

— „Lebăda” va fi gata pe la mijlocul anului viitor, iar noi ne vom începe pregătirile peste șase săptămâni, spuse încet Erg Noor. Cine este acum directorul stațiunilor exterioare?

— Deocamdată Iuniu Ani. Dar el nu vrea să se despartă de mașinile lui de memorizat, iar Consiliul n-a confirmat încă candidatura lui Emb Ong, un inginer-fizician de la centrala F din Labrador.

— Nu-l cunosc.

— Nu-i prea cunoscut, pentru că se ocupă la Academia Limitelor Cunoașterii de problemele mecanicii megaondulatorii[121].

---

[121] Mecanica megaondulatorie studiază ritmurile gigantice ale răspândirii energiei pe scară galactică și metagalactică (n.r.).

— Ce-i asta?
— E vorba de marile ritmuri ale Cosmosului, de undele uriașe care se propagă încet prin spațiu. Ele reflectă, de pildă, contradicțiile dintre vitezele conjugate ale luminii și dau valori relative superioare unității absolute. Dar toate astea abia se află la începutul cercetărilor...
— Dar Mwen Mas?
— Scrie o carte despre emoții. N-are nici el prea mult timp la dispoziție, căci Academia de Stohastică și Previziune l-a numit consultant pentru expediția „Lebedei” voastre. De îndată ce vor fi strâns documentația, Mwen Mas va fi nevoit să-și ia rămas bun de la cartea lui.
— Păcat! Este o temă de mare însemnătate. A venit timpul să înțelegem așa cum trebuie realitatea și forța emoțiilor, răspunse Erg Noor.
— Mă tem că Mwen Mas nu este capabil de o analiză rece, spuse Veda.
— Cu atât mai bine. Altfel n-ar fi în stare să scrie nimic remarcabil, obiectă Dar Veter și se ridică în picioare cu gând să-și ia rămas bun.
— La revedere! Termină-ți cât mai repede treburile, căci altminteri nu mai reușim să ne vedem! făcură Niza și Erg, întinzându-i mâinile.
— Ne vedem noi! le făgădui cu toată încrederea Dar Veter. În cazul cel mai rău, în deșertul El Homra, înainte să decolați.
— Fie și înainte să decolăm! consimțiră cei doi astronauți.
— Să mergem, înger al cerului! Veda Kong îl luă de braț pe Dar Veter, făcându-se că nu observă cuta care i se brăzdase între sprâncene. Cred că ești sătul de Pământ!

•

Dar Veter stătea cu picioarele larg desfăcute pe temelia tremurătoare a carcasei încheiate doar provizoriu, uitându-se în jos în năprasnica prăpastie ce se căsca dincolo de ferestrele norilor. Acolo, planeta noastră, a cărei imensitate era sensibilă chiar și de la o distanță de cinci diametre terestre, prezenta șerpuirile sure și violete ale continentelor și ale mărilor.
Dar Veter recunoștea aceste contururi pe care le văzuse în copilărie după fotografiile luate de pe sateliți. Iată o linie curbă spre care mergeau dârele perpendiculare ale munților. În dreapta, strălucea marea, sub picioarele lui trecea o vale

îngustă din zona dealurilor. Avea noroc astăzi: norii se sfâşiaseră tocmai deasupra acelei porţiuni a planetei unde locuia şi lucra acum Veda. Acolo, la poalele acelor munţi priporoşi, cenuşii ca fonta, se găsea o peşteră străveche, care în largi terase cobora în adâncul Pământului. Pe acele meleaguri culegea Veda, printre rămăşiţele mute şi colbuite ale trecutului, fărâmele de adevăr istoric fără de care nu poate fi înţeles prezentul, nici prevăzut viitorul.

De pe platforma lui din tole de bronz zirconic gofrat, Dar Veter trimise un salut către acel punct ipotetic, îndată ascuns sub aripa norilor orbitor de luminoşi. Tenebrele nopţii se ridicau dinspre apus ca un imens perete presărat cu stele strălucitoare. Straturile de nori înaintau asemenea unor plute uriaşe şi se încălecau deasupra negrei genuni, pe al cărei fund faţa Pământului se rotea către peretele de beznă pentru a se pierde parcă pe veci în neant. O gingaşă auroră zodiacală învăluia planeta în partea ei umbrită, răspândind o văpaie vie în noaptea spaţiului cosmic.

Deasupra părţii luminate a globului atârna o perdea albastră de nori care răsfrângeau incandescenţa Soarelui oţeliu. Oricine i-ar privi de aici fără filtre speciale ar orbi, ca şi cel care şi-ar întoarce faţa spre astrul strălucitor aflându-se în afara protecţiei celor o mie de kilometri de atmosferă terestră. Durele raze solare cu unde scurte – ultraviolete şi Roentgen – se revărsau într-un torent ucigător, căruia i se adăuga o necontenită ploaie de particule cosmice. Aştrii care s-au reaprins ori s-au ciocnit în depărtările inimaginabile ale Galaxiei trimiteau în spaţiu radiaţiile lor nimicitoare. Numai protecţia sigură a scafandrelor îi scăpa de la moarte pe cei care munceau aici.

Dar Veter îşi mută de partea cealaltă a cingătoarei cablul de siguranţă şi porni de-a lungul grinzii de reazem în întâmpinarea căuşului strălucitor al Ursei Mari. O conductă uriaşă fusese montată pe toată lungimea viitorului satelit. La capetele ei se înălţau două triunghiuri ascuţite care sprijineau enormele discuri ale radianţilor de câmp magnetic, în curând, după instalarea bateriilor ce vor transforma în curent electric radiaţiile albastre ale Soarelui, se va putea deplasa de-a lungul liniilor de forţă magnetice, fără să mai fie legat, ci doar având plăci de ghidaj fixate pe piept şi pe spate.

— Vrem să lucrăm noaptea, auzi deodată în cască glasul tânărului inginer Kad Lait. Comandantul de pe „Altai” a făgăduit să ne dea lumină!

Dar Veter se uită jos în stânga, unde, asemenea unor pești adormiți, legați laolaltă, atârnau câteva rachete de transport. Mai sus, sub o umbrelă plată, menită să apere de meteoriți și de Soare, plutea o platformă provizorie, montată din foi de bordaj interior. Pe ea erau așezate și asamblate piesele aduse de rachete. Oamenii munceau de zor, asemenea unor albine întunecate sau strălucind ca licuricii atunci când suprafața lucioasă a scafandrului ieșea din umbra umbrelei de protecție. Un păienjeniș de cabluri pornea de la negrele guri din pântecele rachetelor, de unde, prin învelișul desfăcut, erau descărcate piesele cele mari. Și mai sus, chiar sub carcasa care și fusese montată, un grup de oameni, în poziții ciudate, adeseori amuzante, lucrau la o mașină imensă. Un singur inel din bronz berilic cu înveliș de borazon ar fi cântărit pe Pământ, desigur, peste o sută de tone. Aici însă această masă uriașă atârna docil lângă scheletul metalic al satelitului, fiind susținută de un cablu subțire, menit să egalizeze vitezele de rotație în jurul Pământului ale tuturor pieselor încă detașate.

Mișcările lucrătorilor erau îndemânatice și sigure: se învățaseră cu absența, mai bine zis cu valoarea infinit de mică a forței de gravitație. Ei trebuiau să fie însă în curând înlocuiți cu alții, căci o îndelungată muncă fizică în condițiile imponderabilității ducea la tulburări circulatorii, ce puteau să devină persistente și să transforme omul, la revenirea lui pe Pământ, într-un adevărat invalid. De aceea nimeni nu lucra pe satelit mai mult de 150 de ore; iar la întoarcere fiecare trecea printr-un stadiu de odihnă în stațiunea „Intermediară”, ce se rotea deasupra planetei la o înălțime de nouă sute de kilometri.

Dar Veter, care conducea montajul, căuta să nu se expună unor eforturi fizice prea mari, oricât de dornic era adesea să accelereze cutare sau cutare operație. Într-adevăr, avea datoria să reziste aici, la înălțimea de 57 000 de kilometri, timp de câteva luni de zile.

Dacă și-ar fi dat consimțământul să se lucreze și noaptea, ar fi grăbit și mai mult termenul la care tinerii săi prieteni urmau să se întoarcă pe planeta natală. De asemenea și schimbul lor ar fi trebuit să fie chemat mai curând. „Barion”, a doua navă

planetară a șantierului, aștepta pe câmpia din Arizona, unde, lângă ecranele aparatelor de televiziune și pupitrele mașinilor de înregistrare, se afla Grom Orm.

Hotărârea de a se lucra în tot timpul glacialei nopți cosmice accelera mult ritmul montării satelitului și Dar Veter nu putea renunța la această posibilitate. Primind consimțământul șefului, oamenii părăsiră platforma și se risipiră în toate părțile. În curând începură a întinde o și mai complicată rețea de cabluri. Nava planetară „Altai”, ce servea drept locuință lucrătorilor de pe șantier și atârna nemișcată la capătul grinzii de reazem, își desprinse deodată cablurile cu role care o legau de carcasa satelitului. Din motoarele ei țâșniră șuvoaie lungi de flăcări orbitoare. Uriașa siluetă a navei se întoarse rapid. Niciun zgomot nu străbătu vidul spațiului interplanetar. Experimentatul comandant al lui „Altai” avusese nevoie doar de câteva turații ale motoarelor spre a se înălța la 40 de metri deasupra șantierului și a se întoarce cu proiectoarele-i de coborâre către platforma de demontare. Din nou fură întinse între navă și carcasă cablurile de ghidare, și toată acea masă de obiecte eterogene suspendate în spațiu căpătă o imobilitate relativă, continuând în același timp să se rotească în jurul Pământului cu o viteză de aproximativ zece mii de kilometri pe oră.

Distribuirea maselor de nori îi indică lui Dar Veter că, în acel moment, șantierul trecea deasupra regiunii antarctice a planetei, așadar că urma să intre curând în umbra Pământului. Încălzitoarele perfecționate ale scafandrilor nu reușeau să neutralizeze complet suflul glacial al spațiului cosmic, și vai de exploratorul ce-și cheltuia în mod nesăbuit energia bateriilor sale! Astfel și-a găsit moartea, cu o lună înainte un arhitect montator, care, surprins de ploaia unor meteoriți, se adăpostise în interiorul rece al unei rachete deschise, fără să aștepte ca satelitul să ajungă pe partea însorită a Pământului… De asemenea unul dintre ingineri fusese omorât de un meteorit. Asemenea cazuri nu puteau fi nici prevăzute în întregime, nici preîntâmpinate! Construirea sateliților cere întotdeauna anumite victime, și nu se știe cine va fi viitoarea… Legile stohasticii – deși cu greu aplicabile fiecărui om în parte, biet firicel răzleț de nisip – spuneau totuși că probabilitatea maximă de a deveni victima următoare o avea el, Dar Veter. Într-adevăr, el venise înaintea celorlalți tovarăși de muncă acolo, la acea înălțime,

accesibilă oricărei posibilități de accident... O voce lăuntrică însă îi șoptea sprințară că splendida lui persoană nu poate păți nimic. Și, oricât de absurdă ar fi fost această certitudine pentru un om deprins a gândi matematic, ea nu înceta să-l urmărească și să-i inspire calmul cu care se balansa pe grinzile și rețelele carcasei împresurate de genunea cerului de catran.

Pe Pământ montajul construcțiilor era efectuat cu mașini speciale denumite embriotecți, deoarece funcționau după principiul dezvoltării unui organism viu. Desigur, structura moleculară a unei ființe vii, datorită mecanismului cibernetic ereditar, era neînchipuit mai complexă, fiind supusă nu numai selectivității fizico-chimice, ci și unei ritmicități ondulatorii, încă insuficient studiată. Cu toate acestea, organismele vii se dezvoltau numai în condițiile unor soluții calde de molecule ionizate, pe când embriotecții funcționau în general la curenți polarizați la lumină sau în câmp magnetic. Semnele convenționale aplicate pieselor cu ajutorul taliului radioactiv dădeau mașinilor posibilitatea să realizeze numeroasele operații ale montajului cu o precizie și o rapiditate cu adevărat uimitoare pentru un neinițiat. Aici însă, la această înălțime, nu existau și nici nu puteau să existe asemenea mașini. Asamblarea satelitului era executată manual, după metode învechite. Totuși, în ciuda tuturor primejdiilor, munca aceasta era atât de interesantă, încât atrăgea mii de voluntari. Stațiunile de control psihic nu mai prididеau să examineze pe toți cei care doreau să aducă la cunoștința Consiliului că sunt gata să pornească în spațiul interplanetar.

Dar Veter ajunse până la fundația mașinilor solare, dispuse în evantai în jurul uriașei bucșe ce adăpostea aparatul de gravitație artificială, și-și branșă bateria din spate pe borna de intrare a circuitului de control. Auzind în telefonul căștii sale o melodie simplă, Dar Veter conectă aparatul în paralel cu o placă de sticlă, pe care, cu linii subțiri aurii, era desenată o schemă. Se auzi aceeași melodie. Deplasând două verniere, Dar Veter reuși să suprapună punctele instantanee și se convinse că nu mai există divergențe nici în melodie, nici în tonalitatea acordului. O parte importantă din viitoarea mașină fusese montată impecabil. Puteau începe acum instalarea electromotoarelor de radiație. Dar Veter își îndreptă umerii obosiți de purtarea îndelungată a scafandrului și-și întoarse de

câteva ori capul spre dreapta și spre stânga; orice mișcare făcea să-i trosnească vertebrele gâtului, articulația craniană i se cam înțepenise din pricina căștii. De altfel, din fericire, Dar Veter s-a dovedit a fi rezistent la psihozele atât de răspândite printre cei ce lucrează dincolo de limitele atmosferei terestre; nu-l atinsese nici boala somnului provocată de razele ultraviolete, nici furia pricinuită de cele infraroșii. Altfel n-ar fi fost în stare să ducă până la capăt misiunea de onoare ce-i fusese încredințată.

Curând, cel dintâi bordaj avea să asigure un adăpost oamenilor pierduți în imensitatea Cosmosului, deasupra abisului fără sol și fără cer!

Un mic proiectil de salvare se desprinse de „Altai” și trecu pe lângă șantier ca o săgeată. Era remorcherul trimis după rachetele-automate sosite cu materiale și care se opreau la o înălțime anumită. Era și timpul! Mulțimea zburătoare de rachete, oameni, mașini și materiale pătrundeau în partea umbrită a Pământului. Proiectilul de remorcare se întoarse, trăgând după sine trei fuzee lungi în formă de pește, cu luciri albastre, care pe Pământ cântăreau fără carburant câte o sută cincizeci de tone.

Rachetele se alăturară altora ca cele ancorate în jurul platformei de descărcare. Dintr-un salt, Dar Veter trecu de partea cealaltă a carcasei și ajunse în mijlocul tehnicienilor care se ocupau de recepția materialelor. Oamenii discutau tocmai planul muncii de noapte. Dar Veter aprobă programul lor; ceru însă înlocuirea tuturor bateriilor individuale cu altele proaspete, care să asigure treizeci de ore de încălzire neîntreruptă a scafandrelor, în afară de alimentarea cu curent a filtrelor aeriene și a radiotelefoanelor.

Tot șantierul se scufundă dintr-o dată în bezna nopții, ca într-o nemărginită genune. Dar lumina zodiacală[122], ce provenea de la razele solare dispersate de gazele zonelor superioare ale atmosferei, mai stărui mult timp, luminând scheletele viitorului satelit cu lucirile ei dulci cenușii. Temperatura coborâse la 180° sub zero. Supraconductibilitatea era acum și mai supărătoare decât în timpul zilei, cea mai mică uzură în izolația instrumentelor, a bateriilor sau a acumulatoarelor făcea ca obiectele din apropiere să fie îndată învăluite de aureola

[122] Lumină zodiacală – lumina solară reflectată de uriașele îngrămădiri de corpusculi meteoritici aflați în spațiul dintre Soare și Pământ (n.r.).

albăstrie a curentului, care, neputând fi canalizat în direcția voită, se scurgea de-a dreptul la suprafață.

Odată cu gerul se întețea și întunericul sideral. Stelele erau asemenea unor ace albastre, extrem de luminoase. Cel mai de temut părea zborul nevăzut și neauzit al meteoriților. Pe suprafața globului întunecat de jos, în curenții atmosferei, se aprindeau norii multicolori ai aureolei electrice, descărcări de scântei de o lungime uriașă sau fâșii ale luminii de dispersie, lungi de mii de kilometri. Uragane mai năprasnice decât orice furtună terestră bântuiau în straturile superioare ale învelișului aerian, care, saturate de radiațiile Soarelui și ale Cosmosului, continuau să agite intens energia, îngreunând foarte mult comunicațiile dintre șantier și planeta natală.

Fără de veste, ceva se schimbă în această lume minusculă, pierdută în monstruosul noian de beznă și ger. Dar Veter nu-și dădu pe dată seama că se aprinseseră proiectoarele navei planetare. Întunericul se făcu și mai negru, iar lumina stelară mai palidă; platforma și carcasa se detașau acum și mai bine în lumina aceea albă, atât de vie. Peste câteva minute însă, „Altai” își reduse tensiunea, iar lumina se făcu mai galbenă, și mai puțin puternică. Nava economisea energia acumulatoarelor ei. Și iarăși, ca și în timpul zilei, începură să se miște pătratele și elipsele foilor de bordaj, grilajele armăturii, cilindrii și țevile rezervoarelor, fiecare găsindu-și treptat locul cuvenit în scheletul satelitului.

Dar Veter dibui o grindă transversală, se agăță de mânerele mobile prinse de cablul ce servea drept balustradă și, dintr-o lovitură de picior, se avântă în sus. Ajunse lângă trapa navei planetare, strânse frânele din interiorul mânerelor și se opri tocmai la timp ca să nu se izbească de ușa închisă.

În camera de trecere nu era întreținută o presiune terestră normală, pentru evitarea pierderilor de aer pricinuite de necontenitul du-te-vino al numeroșilor muncitori. De aceea, abia după ce pătrunse în cea de-a doua cameră ajutătoare, construită provizoriu, Dar Veter își scoase scafandrul, casca și bateriile.

Dezmorțindu-și trupul obosit, se plimba cu pași fermi pe puntea interioară, bucurându-se de revenirea la o greutate aproape obișnuită. Instalațiile de gravitație artificială de pe nava planetară funcționau neîntrerupt. Și era nespus de plăcut să te

simți „om cu picioarele pe pământ”, iar nu o musculiță ușoară, zburând prin amăgitoarele spații siderale. Lumina dulce, aerul cald, fotoliile comode te îmbiau să te întinzi și să te lași în voia unui repaus fără gând. Dar Veter gusta acum uimitoarea desfătare a strămoșilor săi, despre care citise în romanele străvechi. În același fel, după un drum nesfârșit, de-a lungul unui pustiu rece, printr-o pădure umedă sau pe munții încătușați de gheață, oamenii pătrundeau într-o locuință încălzită, fie ea o casă, un bordei sau o iurtă de pâslă. Și atunci, ca și acum, pereții subțiri îl despărțeau pe om de lumea imensă și plină de primejdii și vrăjmășie, îi ofereau căldură, lumină și odihnă, pentru ca, dobândind noi forțe, să poată gândi la ceea ce avea să facă mai departe…

Dar Veter rezistă totuși ispitei pe care o reprezentau un fotoliu și o carte. Trebuia să stabilească legătura cu Pământul, căci lumina aprinsă pe satelit ar fi putut provoca serioase îngrijorări printre observatorii care urmăreau activitatea șantierului. Mai era apoi necesar să-i prevină că trimiterea unui nou schimb trebuia să fie făcută înainte de termen.

Reuși să stabilească o legătură bună. Vorbea cu Grom Orm nu prin semnale codificate, ci prin TVF, un TVF foarte puternic, ca la orice navă planetară. Bătrânul președinte se arătă mulțumit și făgădui că va lua neîntârziat măsuri ca noul echipaj să fie ales, iar transportarea pieselor să fie intensificată.

Ieșind de la postul de comandă al lui „Altai”, Dar Veter trecu prin biblioteca transformată în dormitor; de-a lungul pereților se înșirau acum paturi suprapuse. Cabinele, sălile de mese, bucătăria, culoarele laterale și sala de motoare din față fuseseră și ele înzestrate cu paturi suplimentare. Nava transformată într-o bază staționară era ticsită. Deschizând și reînchizând ostenit ușile ermetice, greoaie, Dar Veter străbătea, abia târându-și picioarele, un coridor cu pereții îmbrăcați în plăci de masă plastică brună, călduțe la pipăit.

Gândul îi zbură la astronauții ce-și petreceau zeci de ani în interiorul unei asemenea nave, fără speranța de a ieși din ea înaintea termenului fixat, ucigător de lung. Dar Veter nu locuia acolo decât de cinci luni și părăsea zilnic încăperile strâmte ca să lucreze în copleșitorul vid interplanetar. Și totuși îi era dor de Pământul iubit, de stepele și mările lui, de centrele clocotitoare de viață din zonele locuite. În timp ce Erg Noor, Niza și alți 20 de

oameni din echipajul „Lebedei” urmau să petreacă în astronava lor 92 de ani dependenți sau 140 de ani tereștri, până în clipa întoarcerii pe planeta natală. Dar niciunul dintre ei nu va putea trăi atât! Trupurile lor vor fi incinerate și înmormântate acolo, în nemărginitele depărtări ale planetelor stelei de zirconiu…

Sau, dacă vor înceta din viață în timpul zborului, rămășițele lor închise într-o rachetă vor continua să gonească prin Univers… Tot astfel corăbiile funerare ale strămoșilor săi de demult purtau în larg trupurile ostașilor morți. Istoria omenirii nu mai văzuse, însă, niciodată eroi care să consimtă a fi închiși pe viață într-o navă și care să pornească la drum fără nicio nădejde de întoarcere. Nu, n-avea dreptate, și Veda l-ar certa, să-i știe gândurile! A uitat el oare de luptătorii anonimi pentru demnitatea și libertatea omului din timpurile străvechi, care înfruntau încercări cu mult mai cumplite: întemnițarea pe viață în beciurile umede, chinurile înspăimântătoare? Da, acei eroi erau și mai puternici, și mai de admirat decât înșiși contemporanii lui, care, râvnind să cerceteze lumi necunoscute, se pregăteau pentru cel mai lung zbor în Cosmos.

Iar în comparație cu aceștia, el, care niciodată nu-și părăsise pentru un timp îndelungat planeta natală, era un om de rând și nicidecum un înger al cerului, cum îi spunea în glumă draga lui, negrăit de draga lui, Veda Kong!

• Capitolul XIV •
UȘA DE OȚEL

Robotul care executa automat înaintarea în stâncă s-a rotit timp de douăzeci de zile în întunericul umed, până a reușit să degajeze cele câteva zeci de mii de tone de sfărâmături de rocă și să armeze solid bolțile prăbușite. Drumul spre adâncul peșterii devenise acum posibil; nu mai rămânea decât să i se verifice securitatea. Cărucioarele-automate, care se mișcau pe șenile cu ajutorul unui elevator de apă, coborau fără zgomot. La fiecare sută de metri, aparatele comunicau date privind compoziția aerului, temperatura și umiditatea. Evitând cu dibăcie orice obstacol, cărucioarele pătrundeau tot mai jos, până atinseră o adâncime de patru sute de metri. Veda Kong intră în sfârșit cu echipa ei în această peșteră misterioasă. Cu nouăzeci de ani în urmă, în timpul prospectării apelor subterane infiltrate printre calcaruri și gresii cu totul sterile, indicatoarele au semnalat deodată prezența unei mari cantități de metal. Curând se lămuri că regiunea coincidea cu descrierea aceleia care înconjura faimoasa peșteră, veche de câteva secole, denumită Den-Of-Kul, ceea ce însemna într-o limbă dispărută: „Adăpost al culturii”. În fața cumplitei amenințări a războiului, popoarele care se considerau pe atunci cele mai înaintate în știință și cultură ascunseseră în această cavernă comorile civilizației lor. În acea epocă îndepărtată secretul și misterul erau extrem de răspândite...

Alunecând în jos pe lutul roșu și umed care pardosea solul intrării înclinate, Veda era tot atât de emoționată ca și cea mai tânără dintre colaboratoarele ei.

Își închipuia săli grandioase cu safeuri ermetice, umplute de filmoteci, planuri și hărți, dulapuri întregi cu înregistrări magnetofonice sau cu benzile mașinilor de memorizat, rafturi încărcate cu mostre de compoziții chimice, de aliaje și medicamente. Vedea în gând animale dispărute astăzi, împăiate și conservate în vitrine etanșe la aer și umiditate, ierbare, scheletele foștilor locuitori ai planetei, reconstituite din

fragmente pietrificate. Își imagina plăcile de silicol care protejau picturi minunate, busturi ale celor mai de seamă reprezentanți ai umanității, capodopere ale sculptorilor animalieri… I se părea că are în față machete ale celor mai vestite edificii, inscripții comemorative gravate în piatră și metal…

Cufundată în meditațiile ei, Veda Kong pătrunse într-o vastă cavernă, cu o suprafață de trei-patru mii de metri pătrați. Sub bolta înaltă care se pierdea în întuneric, stalactite lungi străluceau în lumina electrică. Sala avea o înfățișare cu adevărat grandioasă. Confirmând gândurile Vedei, în firidele din pereții pe care depozitele de calcar formaseră ieșituri și creste, se vedeau mașini și dulapuri. Cu strigăte voioase, arheologii se răspândiră prin grotă. Multe dintre mașinile, care mai păstrau strălucirea sticlei și a vernisului, erau vehicule foarte apreciate odinioară și socotite în Era Lumii Dezunite drept o culme a geniului tehnic uman. Pe atunci se construiau numeroase mașini capabile să transporte pe banchetele lor moi și încăpătoare abia câțiva oameni. Erau foarte elegante, mecanismele lor de conducere și de propulsie erau ingenioase, în rest însă reprezentau o absurditate. Circulau cu sutele de mii pe străzile orașelor și pe drumuri, transportând un număr infim de persoane, care, nu se știe de ce, lucrau departe de locuința lor și în fiecare zi se grăbeau să ajungă la serviciu și să se întoarcă acasă. Acele mașini, a căror conducere era primejdioasă, omorâseră o mulțime de inși, consumaseră miliarde de tone din prețioasele rezerve de materie organică acumulată în adâncul planetei și otrăviseră aerul cu oxid de carbon. Văzând că acestor ciudate vehicule li se acordase atât loc în peșteră, arheologii din Era Cercului se simțiră destul de dezamăgiți.

Pe platforme joase se înălțau motoare cu piston mai puternice, motoare electrice, reactive, cu turbină și nucleare. În vitrine acoperite cu un strat gros de tuf se aliniau diferite aparate, probabil televizoare, camere fotografice, mașini de calculat sau cu diferite alte destinații asemănătoare. Muzeul acesta de mecanisme, dintre care unele erau roase de rugină, dar altele se păstraseră bine, prezenta o imensă valoare istorică, întrucât arăta nivelul tehnicii unor timpuri îndepărtate, ale căror documente dispăruseră în mare parte în cursul frământărilor militare și politice.

Ajutoarea credincioasă a Vedei, Miiko Eigoro, care din nou renunțase la marea atât de iubită pentru umezeala și întunericul subteranelor, observă la capătul sălii, îndărătul unei groase coloane de calcar, orificiul negru al unei galerii. Coloana se dovedi a fi carcasa unei mașini, la baza căreia se îngrămădeau rămășițele unui scut din masă plastică ce închisese odată intrarea. Înaintând pas cu pas după cablurile roșii ale cărucioarelor de recunoaștere, arheologii pătrunseră într-o a doua peșteră, aflată aproape la același nivel și plină de șiruri de dulapuri ermetice din sticlă și metal. O lungă inscripție în limba engleză se întindea de-a lungul pereților verticali, măcinați pe alocuri. Veda nu putu rezista ispitei de a descifra imediat această inscripție.

Cu lăudăroșenia tipică individualismului din vechime, constructorii adăpostului declarau urmașilor că ajunseseră pe culmile cunoașterii și adunaseră acolo pentru posteritate uimitoarele lor realizări.

Miiko ridică disprețuitor din umeri.

— Chiar numai după această inscripție se poate stabili că „Adăpostul culturii” datează de la sfârșitul E.L.D., din ultimii ani ai vechii formațiuni sociale. Cât de caracteristică pentru oamenii de atunci este această încredere absurdă în imuabilitatea civilizației lor apusene, a limbii, a obiceiuri lor, a moralei lor și a măreției așa-zisului om alb. Urăsc această civilizație!

— Îți imaginezi limpede trecutul, Miiko, dar unilateral. Mie, îndărătul sinistrului schelet al capitalismului mort, îmi pare că-i văd pe cei care au luptat pentru viitor. Pentru viitorul lor care a devenit prezentul nostru. Văd o mulțime de bărbați și de femei care căutau lumina într-o viață strâmtă și săracă, destul de buni ca să-i ajute pe alții, destul de puternici ca să nu devină răi în atmosfera sufocantă a lumii înconjurătoare. Și viteji, viteji până la nebunie!

— Cei care și-au ascuns cultura în această peșteră n-au fost așa, obiectă Miiko. Privește, nu-s adunate aici decât lucruri tehnice. Se făleau cu tehnica lor fără să le pese de crescânda lor sălbăticire morală și psihică. Disprețuiau trecutul și nu voiau să vadă viitorul.

Veda își zise că Miiko are dreptate. Acești oameni ar fi fost mai fericiți, dacă ar fi știut să cumpănească înfăptuirile cu ceea ce mai rămânea de făcut pentru o reală transformare a lumii și a

societății. Ar fi văzut atunci adevărata înfățișare a planetei lor plină de funingine și de gunoaie, jefuită de păduri, cu mormane de hârtii, de cioburi, de moloz și de fiare vechi, și-ar fi dat mai bine seama ce mai au de înfăptuit și nu s-ar mai fi lăsat orbiți de propriile lor laude.

Un puț îngust, care cobora vertical la o adâncime de 32 de metri, ducea la o nouă sală. După ce o trimise pe Miiko și pe două ajutoare să aducă aparatul-gama pentru radioscopia dulapurilor, Veda începu să exploreze cea de a treia peșteră, lipsită de tuf și de aluviuni de argilă. Vitrinele joase, din sticlă turnată erau doar aburite de umiditatea interioară. Lipindu-și fruntea de geamuri, arheologii examinau complicate bijuterii de aur și platină, împodobite cu pietre prețioase.

Colecția acestor relicve trebuia să dateze, judecând după execuția lor, dintr-o epocă în care mai stăruia obiceiul primitiv, provenit din cultul strămoșilor, de a prefera pe cele vechi celor noi. Ca și atunci când descifrase inscripția, Veda se simți din nou înciudată de îngâmfarea acelor străbuni care crezuseră că gusturile și judecățile lor de valoare vor rămâne neschimbate de-a lungul a zeci de veacuri și vor fi primite drept canoane de posteritate.

Extremitatea din fund a grotei se preschimbă într-un coridor înalt și drept care cobora în pantă spre adâncimi necunoscute. Contoarele cărucioarelor de recunoaștere indicaseră la începutul culoarului o adâncime de 304 metri de la suprafața pământului. Crăpături largi împărțeau bolțile joase în enorme lespezi de calcar, care cântăreau desigur mii de tone. Veda se alarmă. Știa din experiența studierii mai multor subterane că, la poalele unui lanț de munți, rocile se află într-un echilibru instabil. Se putea ca ele să fi fost deplasate de un cutremur sau de modificarea milenară a scoarței terestre care, de când peștera devenise muzeu, se înălțase cu cincizeci de metri. Consolidarea acestei formidabile mase reprezenta o operație cu totul inaccesibilă unei obișnuite expediții arheologice. Doar obiective importante pentru economia planetei ar fi justificat eforturi atât de uriașe.

Pe de altă parte, comorile istorice tăinuite într-o cavernă atât de adâncă puteau să aibă o valoare tehnică, asemenea invențiilor uitate, dar folositoare lumii actuale.

Prudența și înțelepciunea ar fi sfătuit-o pe Veda să renunțe la continuarea cercetărilor. De ce însă un savant și-ar fi menajat

propria-i persoană, când milioane de oameni săvârșeau lucrări și experiențe primejdioase, când Dar Veter și tovarășii săi construiau un satelit la 57 de mii de kilometri deasupra Pământului, iar Erg Noor se pregătea pentru călătoria lui fără întoarcere? Acești doi bărbați pe care Veda îi respecta atât de mult n-ar fi dat îndărăt… Ei bine, nici ea nu va da îndărăt…

Avea nevoie de baterii de rezervă, de o cameră electronică de fotografiat și de două aparate cu oxigen… O va lua cu ea și pe întreprinzătoarea Miiko, lăsând celorlalți tovarăși grija să studieze cea de a treia sală.

Veda Kong își sfătui colaboratorii să mănânce, spre a mai prinde puteri. Scoaseră tablete pentru exploratori, comprimate de albumine ușor asimilabile, zaharuri și antitoxine ale oboselii, amestecate cu vitamine, hormoni și stimulenți nervoși. De surescitare, Vedei îi pierise foamea. Miiko reveni abia după patruzeci de minute; nu putuse rezista tentației de a face radioscopia câtorva dulapuri, ca să-și formeze o idee despre conținutul lor.

Descendenta cufundătoarelor japoneze îi mulțumi din ochi șefei sale și se pregăti într-o clipă.

Prin centrul coridorului fură întinse cabluri roșii subțiri. Lumina liliachie a cununilor de gaze de pe capul celor două femei nu reușea să străpungă bezna milenară a galeriei care devenea tot mai povârnită. Stropi mari și reci cădeau de pe boltă cu zgomot ritmic și surd. De ambele părți ale făgașului și dedesubt se auzea clipocitul apei care șiroia prin crăpături. Umiditatea pătrunzătoare întreținea în hruba aceea întunecată o atmosferă lugubră. Nu întâlnești decât în peșteri o așa tăcere absolută, pe care o păzește însăși materia insensibilă, inertă, a scoarței terestre. Sus, la suprafața Pământului, oricât de profundă ar fi liniștea, te lasă întotdeauna să ghicești o viață ascunsă, mișcarea apei, a aerului sau a luminii.

Miiko și Veda erau, fără voia lor, fascinate de această cavernă care le înghițise cu măruntaiele-i negre, ca în străfundurile unui trecut mort, însuflețit doar de nălucirile închipuirii.

Coborâșul nu era prea greu, deși un strat de pământ clisos acoperea solul. Blocurile căzute din pereți le sileau pe alocuri să escaladeze, să se strecoare printre crăpăturile rămase între boltă și surpături. Într-o jumătate de oră, cele două exploratoare au coborât cu 190 de metri și au atins un perete neted, în care

se proptiseră cele două automate de recunoaștere. O rază de lumină le dezvălui în perete o ușă masivă, ermetic închisă, din oțel inoxidabil. În centrul canatului se deslușeau două cercuri în relief, marcate cu semne, săgeți, și mânere aurite. Broasca se deschidea cu ajutorul unui semnal convențional. Cele două arheologe cunoșteau acest tip de încuietori, dar de origine mai veche. După o scurtă consfătuire, examinară dispozitivul. Era aidoma mecanismelor pe care oamenii răi și vicleni le foloseau odinioară spre a-și apăra „de străini” comorile: în Era Lumii Dezunite, oamenii erau împărțiți în „ai noștri” și în „străini”. Când se încerca să se deschidă asemenea uși, dindărătul lor izbucneau adesea proiectile explozive, jeturi de gaze toxice sau radiații orbitoare, iar cercetătorii, care nu bănuiau nimic, erau uciși.

Mecanismele din metale rezistente ori din plăci speciale de masă plastică se conservau timp de milenii, și multe vieți au secerat ele până ce arheologii au învățat să facă inofensive aceste uși de oțel.

Era evident că ușa nu va putea fi deschisă decât cu ajutorul unor instrumente speciale. Exploratoarele se vedeau așadar nevoite să dea înapoi chiar de pe pragul principalei enigme tăinuite de peșteră. Fără nicio îndoială, această ușă ermetică ascundea vestigiile cele mai prețioase despre oamenii acelei vremi îndepărtate. Stingându-și lămpile, Veda și Miiko își îngăduiră o scurtă odihnă și luară gustarea doar la lumina răspândită de cununile lor.

— Ce-ar putea să fie acolo? suspina nerăbdătoare Miiko, fără a-și lua ochii de pe ușa al cărei cifru aurit strălucea provocator. Parcă și-ar bate joc de noi: nu vă las să intrați, nu veți ști nimic!

— Dar ce-ai reușit să vezi în dulapurile sălii a doua? se interesă Veda, alungându-și ciuda copilărească pe care i-o pricinuia această piedică neașteptată.

— Proiecte de mașini, cărți tipărite, dar nu pe vechea hârtie fabricată din lemn, ci pe file metalice. Se pare că mai sunt acolo și rulouri de filme cinematografice, niște liste, hărți stelare și terestre.

— Așadar în prima sală se află modele de mașini, în cea de a doua – documentația tehnică privitoare la ele, în a treia, cum să le spun… diferite valori ale epocii în care mai existau banii. Cu alte cuvinte, totul corespunde schemelor.

— Dar unde sunt valorile în sensul pe care li-l dăm noi? Unde sunt realizările supreme ale dezvoltării spiritului uman, ale științei, ale artei, ale literaturii? întrebă Miiko.

— Sper că le voi găsi în dosul acestei uși, răspunse calm Veda. Nu m-aș mira totuși să descoperim acolo arme.

— Ce?

— Armament, mijloace de exterminare rapidă și în masă a oamenilor.

Micuța Miiko rămase pe gânduri. Într-un târziu, spuse cu tristețe:

— De fapt, dacă ne gândim la țelul acestei ascunzători, totul este cât se poate de logic. Aici au fost puse la adăpost de o eventuală distrugere cele mai de seamă valori materiale și tehnice de care dispunea pe atunci civilizația apuseană. Ce putea să treacă însă drept esențial, în acel timp în care nu exista o opinie publică unitară pe întreaga planetă, și nici măcar în cadrul popoarelor din acele țări? Necesitatea și importanța pe care le aveau un lucru sau altul la un anumit moment erau stabilite de diriguitori, adesea cu totul lipsiți de competență. De aceea obiectele strânse în aceste grote nu reprezintă ceea ce realmente era cel mai de preț pentru omenire, ci doar ceea ce trece drept valoros pentru o minoritate de indivizi. Ei urmăreau în primul rând să conserve mașinile și poate și armele, fără să-și dea seama că, de-a lungul istoriei, civilizația dobândește o suprastructură, asemenea unui organism viu.

— Da, prin sporirea și asimilarea experienței muncii, a cunoștințelor, a tehnicii, a rezervelor de materiale, a substanțelor chimice pure și a construcțiilor. O înaltă civilizație distrusă nu poate fi restaurată fără să dispui de aliaje ultrarezistente, de metale rare, de mașini capabile să lucreze cu o mare productivitate și cu toleranțe tot mai mici. Dacă toate acestea au fost nimicite, de unde să mai iei materialele și experiența, iscusința de a fabrica mașini cibernetice din ce în ce mai complexe, în stare să satisfacă cerințele a miliarde de oameni?

— Tot atât de imposibilă ar fi fost pe atunci întoarcerea la o civilizație antică, lipsită de mașini, la care unii visau câteodată.

— Bineînțeles. În locul unei culturi antice s-ar fi iscat o monstruoasă foamete. Visătorii individualiști nu voiau să priceapă că istoria nu se repetă niciodată!

— Nu pot afirma în mod categoric că îndărătul acestei uși se află arme, spuse Veda, revenind la ideea care le preocupa. Totuși în favoarea acestei ipoteze pledează multe argumente. Dacă cei care au creat ascunzătoarea au comis greșeala, frecventă pe vremea aceea, să confunde cultura cu civilizația, neînțelegând obligativitatea educației și a dezvoltării sentimentelor umane, atunci nici arta, nici literatura și nici știința îndepărtată de nevoile momentului nu reprezentau pentru ei o necesitate vitală. Până și știința, ei o împărțeau în știință utilă și inutilă, fără să țină seama de caracterul ei unitar. O astfel de știință și de artă erau socotite cel mult drept atribute agreabile – dar nu întotdeauna necesare – ale vieții omului. Or, în acest cavou trebuie să fi fost ascuns esențialul. Și oricât de naiv și de absurd ar părea aceasta contemporanilor noștri, cred că îndărătul acestei uși se află arme.

Veda tăcu cu ochii țintă la ușă.

— Poate că este un simplu mecanism regulator, pe care vom reuși să-l deschidem cu ajutorul unui microfon, spuse ea deodată, apropiindu-se de ușă. Ce zici, să încercăm?

Dintr-un salt, Miiko se puse între prietena ei și ușă.

— Nu, Veda! De ce să riscăm atât de absurd?

— Am impresia că peștera asta e gata să se năruie. Odată plecați, nu cred că ne vom mai putea întoarce… Auzi?

În încăperea din fața ușii, un zgomot surd, venind parcă de departe, răzbătea când de sus, când de jos.

Dar Miiko, stând lipită de ușă și cu brațele date în lături, era de neînduplecat.

— Și dacă acolo se află arme, Veda? Există atunci desigur și un dispozitiv de protecție…

Peste două zile, în peșteră fură coborâte niște aparate portative: un ecran reflector cu raze X pentru radioscopia mecanismului și un emițător de ultrasunete cu centrare focală, pentru dislocarea legăturilor interioare dintre piese. Dar n-au mai apucat să se servească de aceste aparate.

Deodată, din măruntaiele peșterii răbufni un bubuit sacadat. Pământul se zgudui puternic sub picioarele cercetătorilor, făcându-i să se repeadă instinctiv spre ieșire: se aflau în caverna a treia, cea mai de jos.

Vuietul creștea, preschimbându-se într-un scrâșnet surd. Pesemne, întreaga masă de roci fisurate se prăbușea pe linia unei falii de-a lungul poalelor muntelui.

— Totul e pierdut! Am venit prea târziu. Salvați-vă! strigă dezolată Veda, și cu toții se repeziră la cărucioarele-robot.

Agățându-se de cabluri, se cățărară prin puțul vertical. Vuietul subteran îi urmărea pas cu pas, făcând să se cutremure pereții de piatră și, în cele din urmă, îi ajunse. O detunătură înspăimântătoare – și peretele inferior al grotei a doua se nărui în gaura care se formase în locul culoarului de trecere spre a treia cavernă. Un suflu puternic îi luă literalmente pe sus, proiectându-i într-un nor de praf și de pietriș mărunt sub bolțile înalte ale primei săli. Așteptându-și ceasul morții, arheologii se întinseră la pământ.

Pulberea deasă care năvălise în peșteră se depunea încet. Văzute prin această perdea cețoasă, coloanele de stalagmite și colții de stâncă nu-și schimbau conturul. În subterană se înstăpâni din nou tăcerea mormântală de la început…

Venindu-și în fire, Veda se ridică. Doi dintre colaboratorii ei se grăbiră s-o sprijine, dar ea îi îndepărtă cu un gest de nerăbdare.

— Unde-i Miiko?

Rezemată de o stalagmită, Miiko își ștergea cu grijă de pulberea de piatră gâtul, urechile și părul.

— Aproape totul este pierdut, răspunse ea la întrebarea mută a Vedei. Ușa va rămâne închisă și ferecată sub patru sute de metri de grohotiș. Caverna a treia este distrusă în întregime, iar cea de a doua… mai poate fi dezgropată. În ea, ca și aici, e strâns ce-i mai prețios pentru noi.

— Ai dreptate… Veda își trecu vârful limbii peste buzele uscate. Dar ne-am făcut vinovați de încetineală și imprudență. Ar fi trebuit să prevedem această surpare a peșterii.

— Am avut doar o presimțire gratuită. Dar nu trebuie să ne amărâm. Tot n-am fi stat noi să întărim acești munți de dragul îndoielnicelor valori ascunse îndărătul ușii. Mai ales dacă e vorba de arme care nu sunt de niciun folos omenirii.

— Dar dacă sunt opere de artă, monumente de neprețuită creație umană? Ar fi trebuit totuși să acționăm mai rapid!

Miiko ridică din umeri și luând-o de braț pe Veda, vădit abătută, porni în urma celorlalți tovarăși spre splendoarea

soarelui, spre bucuria apei limpezi și a dușului electric atât de înviorător.

•

După obiceiul său, Mwen Mas măsura dintr-un capăt în altul odaia ce-i fusese rezervată în Casa Istoriei la un etaj de sus. Se mutase aici în sectorul indian al zonei locuite de nord abia cu două zile în urmă, după ce isprăvise de lucrat la Casa Istoriei din sectorul american.

Odaia, sau mai bine zis veranda, cu fațada dintr-un singur panou de sticlă polarizantă, dădea spre zările viorii ale unui podiș deluros. Din când în când Mwen Mas conecta jaluzelele de polarizare încrucișată. O penumbră cenușie se așternea atunci în încăpere, iar pe un ecran emisferic se perindau încet reproducerile electronice ale tablourilor, ale fragmentelor de filme, ale sculpturilor, și ale edificiilor pe care Mwen Mas le alesese. Africanul le examina, dictând robotului-secretar note pentru viitoarea-i carte. Mașina imprima, numerota paginile și le clasa cu grijă după teme și anumite generalizări.

Când se simțea obosit, Mwen Mas deconecta jaluzelele și se apropia de fereastră, privind visător în zare și reflectând îndelung asupra studiului său.

Era uimit de faptul că atâtea lucruri ale unei culturi încă recente se și perimaseră definitiv. Dispăruseră cu totul subtilitățile lexicale caracteristice pentru Era Unirii Mondiale, trucurile orale și scrise care treceau odinioară drept semnul unei instrucțiuni superioare. Căzuse în desuetudine preocuparea pentru muzicalitatea cuvântului scris – practică foarte răspândită încă în Era Muncii Generale – ca și acea jonglerie numită vorbă de duh. Nevoia disimulării gândurilor, atât de acută în Era Lumii Dezunite, încetase să mai existe, iar conversațiile erau acum mai simple și mai scurte. Probabil că Era Marelui Cerc avea să vadă dezvoltarea celui de al treilea sistem de semnalizare al omului, adică a înțelegerii fără cuvinte.

Din când în când, Mwen Mas se adresa neadormitului său secretar mecanic, formulându-și cu glas tare gândurile:

— Psihologia fluctuativă[123] a artei, întemeiată de Liuda Fir, datează din primul secol al Erei Cercului. Ea a reușit să dovedească științific diferența percepției emoționale la femei și

---

[123] Psihologia fluctuativă – studiul modificărilor cu caracter de masă, intervenite în psihologia umană de-a lungul veacurilor (noțiune fantastică – n.a.).

la bărbați, elucidând un domeniu care timp de veacuri existase ca un subconștient cvasi-mistic. Dar după concepția modernă, demonstrația nu reprezintă decât un prim pas. Liuda Fir a reușit cu mult mai mult – să stabilească circuitele principale ale percepțiilor senzoriale, care, datorită acestui lucru, au putut fi făcute să corespundă la cele două sexe.

Deodată un semnal sonor și o lumină verde îl chemară la TVF. Acest apel survenit în orele de studiu însemna desigur o comunicare importantă. Secretarul-robot fu scos din funcțiune și Mwen Mas coborî grăbit în camera teleconvorbirilor.

De pe ecran îl salută Veda Kong, cu obrajii supți și zgâriați, cu cearcăne mari la ochi. Africanul întinse cu bucurie spre ea mâinile-i mari, stârnind un zâmbet palid pe fața îngrijorată a Vedei.

— Ajută-mă, Mwen. Știu că ești ocupat. Veter însă nu e pe Pământ, iar Erg Noor se află și el departe. În afară de ei, numai dumitale mă pot adresa fără sfială. Mi s-a întâmplat o nenorocire…

— Ce anume? Ceva cu Dar Veter?…

— Nu, nu! S-au surpat bolțile unei caverne unde făceam săpături.

Și Veda Kong îi povesti pe scurt cele întâmplate în peștera Den-Of-Kul.

— În clipa de față, ești singurul dintre prietenii mei care să aibă acces la Creierul Profetic…

— La care dintre cele patru?

— La cel de Precizie Inferioară.

— Am înțeles. Trebuie să calculăm toate posibilitățile de a ajunge la ușa de oțel, cheltuind minimul de eforturi și de materiale. Ați adunat datele necesare?

— Le am în fața mea.

Mwen Mas scrise câteva rânduri de cifre.

— Acum rămâne să așteptăm ca mașina să primească mesajul meu. Mă voi pune în legătură cu inginerul de serviciu. Creierul de Precizie Inferioară se găsește în Sectorul australian al zonei de sud.

— Dar cel de Precizie Superioară?

— În Sectorul indian al zonei locuite de nord, aici unde mă aflu și eu… Întorc comutatorul, așteaptă răspunsul.

Rămasă în fața ecranului întunecat, Veda încerca să-și imagineze Creierul Profetic. I se părea că vede un imens creier omenesc, cu circumvoluțiunile și șănțulețele lui palpitânde, cu toate că știa prea bine că erau doar uriașe mașini electronice de precizie superioară, capabile să rezolve aproape orice problemă din domeniile cunoscute ale matematicii. Pe toată planeta existau numai patru asemenea mașini, fiecare diferit specializată.

Veda nu avu de așteptat mult timp. Ecranul se reaprinse și Mwen Mas o rugă să-l cheme din nou peste șase zile.

— Mwen, ajutorul dumitale este de neprețuit!

— Numai pentru faptul că posed oarecari cunoștințe în domeniul matematicii? De neprețuit este activitatea dumitale, căci cunoști limbile și culturile străvechi. Veda, ești prea absorbită de Era Lumii Dezunite!

Africanul izbucni într-un râs atât de voios și de molipsitor, încât și Veda râse la rândul ei. Apoi, cu un gest de bun rămas, dispăru.

Mwen Mas o revăzu la televiziofon în ziua hotărâtă.

— Nu mai trebuie să-mi spui nimic, bănuiesc că răspunsul este nefavorabil.

— Da. Stabilitatea este sub nivelul securității…

— Nu ne mai rămâne decât o posibilitate: să scoatem safeurile din peștera a doua cu ajutorul unor tuneluri, făcu trist Veda Kong.

— Face să te amărăști atât de mult pentru acest lucru?

— Iartă-mă, Mwen, dar și dumneata ai stat în fața unei uși închise, care ascundea un mister. Al dumitale era mare, universal. Al meu este mic. Dar din punct de vedere emoțional, eșecul meu este egal cu al dumitale.

— Într-un cuvânt, suntem tovarăși de nenorocire. Pot să te asigur că o să ne mai lovim adesea de uși de oțel.

— Una dintre ele tot va trebui să se deschidă!

— Desigur!

— Dar dumneata n-ai renunțat definitiv?

— Firește că nu. Trebuie să aștept ivirea unor fapte noi, a unor noi indici, a unor metode mai bune. Puterea Cosmosului este extraordinar de mare, și a ne lua la trântă cu ea înarmați cu un simplu vătrai, ar însemna să ne purtăm naiv… după cum, din

partea dumitale ar fi dacă ai încerca să deschizi cu mâna goală acea ușă primejdioasă.

— Dar dacă va trebui să așteptăm o viață întreagă?

— Ce înseamnă o viață de om față de progresul cunoașterii!

— Mwen, unde ți-a dispărut ardoarea?

— N-a dispărut, a fost doar stăpânită… de suferință…

— Dar Ren Boz?

— Pentru el este mai lesne. Își va continua drumul înainte, căutând posibilitatea să-și formuleze mai precis ipoteza lui abstractă.

— Înțeleg. O clipă, Mwen. Este ceva important.

Ecranul se stinse, iar când se apropie din nou, lui Mwen Mas i se păru că are în față o altă femeie, întinerită și lipsită de griji.

— Dar Veter revine pe Pământ. Construirea satelitului 57 a fost isprăvită înainte de termen.

— Atât de repede? Au terminat totul?

— Nu, numai montajul exterior și instalarea generatoarelor de energie. Lucrările interioare sunt mai ușoare. Dar Veter a fost chemat ca să se odihnească și să analizeze raportul lui Iuniu Ani cu privire la un nou mod de comunicații prin Marele Cerc.

— Mă bucur că-l voi revedea pe Dar Veter.

— Ai să-l revezi neapărat… Dar nu ți-am spus încă totul. Grație eforturilor depuse de întreaga noastră planetă, rezervele de anamezon pentru „Lebăda” au și fost strânse. Ai să vii la lansare?

— Desigur. Planeta le va arăta în momentul plecării celor din echipajul „Lebedei” tot ce are mai frumos și mai atrăgător. Întrucât voiau să vadă dansul Ciarei de la serbarea Cupelor de foc, va veni și ea la cosmoportul central El Homra. Ne întâlnim acolo!

— Ne-am înțeles, dragul meu Mwen Mas!

• Capitolul XV •
NEBULOASA DIN ANDROMEDA

Uriașa câmpie El Homra se întinde în Africa de Nord, spre sud de golful Sirtei Mari. Înainte de slăbirea centurilor de alizee și de modificarea climei, aici se afla hammada – o pustie ferecată într-o platoșă de pietriș lustruit și de pietre colțuroase, roșiatice – de unde și denumirea de hammada – „Pustiul Roșu”. Adevărată mare de foc orbitor în zilele toride ale verii, acea regiune se transforma în timpul nopților de toamnă și de iarnă într-o mare de vânturi reci. Acum din tot acest deșert rămăsese doar vântul, care tălăzuia peste câmpia întinsă ierburile albastre-argintii, dese și înalte, transplantate din Africa de Sud. Șuieratul vântului și unduirile mării de ierburi trezeau în om o vagă melancolie și sentimentul de comunicare cu acest peisaj de stepă, de parcă l-ar mai fi văzut cândva, și nu o dată, în diferite împrejurări, la bucurie și la necaz, la despărțiri și la regăsiri.

După fiecare decolare sau aterizare, astronavele lăsau pământul pârjolit și impregnat de substanțe toxice pe o suprafață circulară cu un diametru de circa un kilometru. Cercurile acestea erau împrejmuite cu o plasă metalică roșie, și astfel rămâneau neatinse zece ani, interval ce reprezenta de două ori durata descompunerii gazelor zvârlite de cosmonave prin eșapamentul motoarelor. După fiece aterizare sau decolare, cosmoportul se muta în altă parte. Aceasta făcea ca utilajele și clădirile să aibă un caracter provizoriu, iar familiile lucrătorilor să semene oarecum cu străvechii nomazi ai Saharei, care rătăciseră pe-aici timp de milenii, călărind niște animale cu cocoașă, cu gâtul încovoiat, cu picioarele pline de bătături, numite cămile.

În cea de-a treisprezecea cursă întreprinsă între Pământ și satelitul în construcție, nava planetară „Barion” îl aduse pe Dar Veter în stepa din Arizona, care, din cauza radioactivității acumulate în solul ei, rămăsese un deșert chiar și după modificarea climei. În Era Lumii Dezunite, când oamenii descoperiseră energia nucleară, fuseseră făcute acolo

numeroase experiențe și încercări de aparate, astfel încât solul mai era și acum contaminat cu produsele dezintegrării radioactive, într-un grad prea mic ca să-i fie dăunător omului, totuși suficient ca să nu permită creșterea copacilor și a tufișurilor.

Dar Veter își desfăta ochii nu numai cu fermecătoarea priveliște a cerului albastru, străbătut de norișori vaporoși și albi, ci și cu aceea a prăfuitelor întinderi cu ierburi rare și aspre.

Ce bucurie să calci cu pași siguri pe Pământ în bătaia soarelui auriu, primind în față suflarea uscată și răcoroasă a vântului! Numai după ce ai fost la marginea abisurilor cosmice poți pricepe toată frumusețea planetei pe care strămoșii noștri atât de nechibzuiți o numeau „lăcaș al durerii și al lacrimilor”.

Grom Orm și Dar Veter sosiră la El Homra chiar în ziua plecării expediției.

Încă de sus, Dar Veter zărise pe câmpia sură ca oțelul două oglinzi uriașe așezate la o mică depărtare una de alta. Cea din dreapta reprezenta un cerc aproape perfect, cea din stânga, o elipsă lungă, mai ascuțită la unul dintre capete. Dar Veter înțelese că aceste oglinzi nu erau altceva decât urmele rămase după decolarea primelor două nave din cadrul celei de-a 38-a expediții astrale.

Cercul provenea de la „Tintagel”, care pornise înspre înspăimântătoarea stea T; această navă avea pe bord aparate mari și grele pentru a întreprinde un adevărat asalt asupra spiralodiscului venit din adâncimile siderale. Elipsa era urma „Aellei”, care se înălțase mai lin; pe ea călătoreau numeroși savanți ce aveau să cerceteze pe pitica albă a stelei triple Omicron 2-Eridan enigma materiei în transformare. Energia motoarelor arsese terenul până la o adâncime de un metru și jumătate: solul pietros se făcuse scrum. Această pulbere fusese acoperită cu o compoziție liantă spre a împiedica să fie spulberată de vânt. Mai rămânea doar să fie deplasate acolo împrejmuirile de pe locurile vechilor decolări, operație care trebuia făcută imediat după plecarea „Lebedei”.

Iat-o și pe „Lebăda”, cenușie în blindaju-i termic, ce avea să se mistuie în timpul străpungerii atmosferei. Mai departe, nava va străluci în platoșa ei, care reflectă toate radiațiile. Nimeni însă nu-i va mai putea admira direct splendoarea; doar astroroboții, care îi vor urmări o vreme zborul, aveau să ofere

oamenilor imaginea fotografică a unui punct luminos. Iar când nava se va întoarce pe Pământ, carcasa îi va fi acoperită de zgură și scrijelată de explozia micilor particule meteoritice. Niciunul însă dintre cei adunați acum în jurul „Lebedei” n-avea s-o mai revadă, deoarece astronava nu se va înapoia decât după 172 de ani: 168 de ani independenți de călătorie și patru ani de cercetări pe planete, ceea ce pentru membrii expediției reprezenta aproximativ optzeci de ani.

În ceea ce-l privește pe Dar Veter, prins cum era de istovitoarea-i activitate, nu putea nădăjdui să trăiască nici măcar până la sosirea „Lebedei” pe planetele stelei verzi. Totuși, ca în zilele îndoielilor din trecut, îl entuziasma temerara idee pe care o avuseseră Ren Boz și Mwen Mas. Chiar dacă experiența lor s-a terminat cu un eșec, chiar dacă această problemă fundamentală a Cosmosului era încă departe de rezolvare, chiar dacă în cele din urmă se va dovedi că fusese greșită, fantastică! Acești smintiți rămâneau titani ai gândirii, căci prin însăși infirmarea teoriei și a experienței lor, oamenii vor face un salt prodigios pe drumul cunoașterii.

Cufundat în meditațiile sale, Dar Veter era cât pe aci să se împiedice de semnul care marca limita zonei neprimejdioase. Se întoarse și, la picioarele unui turn-autopropulsat de teletransmisiune, zări o siluetă sprintenă care i se păru cunoscută. Apropiindu-se, își dădu seama că era Ren Boz. Acesta îi veni în întâmpinare, răvășindu-și părul roșcovan și rebel și privindu-l cu ochii mijiți. O rețea de cicatrice fine, abia perceptibile, îi schimbase fizicianului expresia feței, contractată de suferință și încordare.

— Mă bucur că te văd sănătos, Ren!

— Am mare nevoie de dumneata! îi spuse acesta, întinzându-i mâinile lui mici și pline ca și înainte de pistrui.

— Ce faci aci, atât de devreme?

— Am asistat la plecarea „Aellei”. Pentru mine sunt doar de mare importanță datele privitoare la forța de gravitație a unei stele supragrele. Am aflat că trebuie să sosești și am rămas…

Dar Veter tăcea, așteptând lămuriri.

— Vei primi invitația lui Iuniu Ani de a te întoarce la observatorul stațiunilor exterioare?

Dar Veter dădu afirmativ din cap.

— În timpul din urmă, continuă fizicianul, Ani a înregistrat o serie de emisiuni nedescifrate, transmise prin Cerc…

— Într-adevăr, îi explică Dar Veter, în fiecare lună, în afara orelor de informație, are loc o recepție de control a comunicărilor, momentul conectării fiind deplasat cu două ore terestre de la o lună la alta. În decurs de un an, controlul parcurge 24 de ore terestre, iar în opt ani a suta mia parte dintr-o secundă galactică. Cu alte cuvinte, sunt împlinite astfel toate omisiunile recepției cosmice. În ultimul semestru al ciclului de opt ani au început să fie primite comunicări de la distanțe foarte mari, pe care însă deocamdată nu le putem înțelege.

— Aceste comunicări mă interesează în gradul cel mai înalt.

— Am să-ți comunic imediat tot ce voi afla. Sau și mai bine ar fi să participi dumneata însuți la lucrări.

Ren Boz răsuflă adânc și întrebă:

— Vine și Veda Kong?

— Da, o aștept. Știi că era cât pe-aci să-și găsească moartea, explorând o peșteră unde găsise un depozit de utilaje străvechi și o ușă de oțel închisă ermetic.

— Nu, n-am auzit nimic.

— Am uitat că dumneata nu ești atras de istorie ca Mwen Mas. Pe întreaga noastră planetă se discută acum ce-ar putea să se ascundă îndărătul acelei uși. Milioane de voluntari își oferă serviciile pentru lucrările de dezgropare, dar Veda a hotărât să predea această problemă Academiei de Stohastică și Previziune. Nu vine și Evda Nal aici?

— Nu, n-are să poată veni.

— Mulți vor regreta lipsa ei! Veda o iubește mult, iar Ciara îi este devotată cu trup și suflet. Îți mai amintești de Ciara?

— E o femeie… de tip panteră, nu?

Dar Veter își ridică mâinile spre cer, într-o atitudine de glumeață spaimă:

— Vai, ce mare cunoscător ești al frumuseții feminine! De altfel comit mereu greșeala celor din vechime care nu pricepeau nimic din legile psihofiziologiei și ale eredității: aș vrea să regăsesc la alții mentalitatea și sentimentele mele.

— Evda, ca și toți ceilalți locuitori ai planetei, va urmări totuși decolarea, spuse Ren Boz, fără a-i sprijini tentativa de căință.

Fizicianul arătă un șir de trepiede înalte, dispuse semicircular în jurul astronavei și care serveau de suport unor aparate pentru

recepția vizibilă, ca și pentru cea în lumină infraroșie și în lumină ultravioletă. Suprapuse una peste alta într-o imagine colorată, diferitele grupe de raze ale spectrului confereau ecranului adevărata căldură a vieții, după cum și diafragmele tonurilor înalte[124] suprimau rezonanța metalică în redarea vocii.

Dar Veter privi spre nord, de unde veneau greoaie electrobuze automate, înțesate de pasageri. Din prima mașină sări Veda Kong. Iat-o alergând acum prin iarba înaltă! Din fugă se aruncă de gâtul lui Dar Veter și lovindu-l pe umeri cu cozile-i lungi, se lipi de pieptul lui lat.

El o respinse ușor și-i cercetă chipul drag, căruia neobișnuita pieptănătură îi dădea o expresie de noutate.

— Am jucat într-un film de copii rolul unei regine nordice din Veacurile Întunecate, lămuri tânăra femeie, gâfâind încă de goană. Abia am reușit să-mi schimb hainele. Pentru pieptănătură n-am mai avut însă timp, și am rămas așa.

Dar Veter și-o închipui înveșmântată într-o lungă rochie de brocart, purtând pe cap o coroană de aur cu albastre nestemate, cu cozile-i bălaie atârnând mai jos de genunchi și cu privirea deschisă a ochilor ei cenușii.

— Ai avut și coroană?

— Cum să nu: una, uite așa! Și Veda schiță cu degetul în aer conturul unui cerc cu zimți înalți în formă de trifoi.

— Am să te văd și eu?

— Chiar astăzi îi voi ruga să-ți arate filmul.

N-apucă s-o întrebe însă cine erau misterioșii oameni care trebuiau să fie rugați, că Veda îl zări pe Ren Boz. Fizicianul o salută cu un zâmbet naiv și cordial.

— Dar unde sunt eroii lui Ahernar? și Ren Boz cercetă din ochi câmpul din jurul navei, pustiu ca și mai înainte.

— Dincolo!

Și Veda arătă o mare clădire în formă de cort, din plăci de sticlă verde-opalescentă și ajurate de nervurile argintii ale grinzilor exterioare: hala principală a cosmoportului.

— Să mergem și noi într-acolo!

— Vom fi de prisos, răspunse ferm Veda. Vizionează acum salutul de adio al Pământului. Haidem mai bine spre „Lebăda”!

---

[124] Diafragme care redau tonurile înalte ale vocii omenești și cu ajutorul cărora se înlătură orice diferență dintre vocea reală și sonoritatea aparatului de transmisie (noțiune fantastică – n.a.).

Cei doi bărbați se supuseră.

Umblând alături de Dar Veter, Veda îl întrebă încet:

— Spune-mi, nu arăt prea caraghios cu pieptănătura asta veche? Aș putea…

— Nu-i nevoie. Formează un contrast fermecător cu îmbrăcămintea modernă: cozile sunt mai lungi decât fusta. Rămâi așa!

— Te ascult, dragul meu Veter! rosti în șoaptă Veda, și aceste cuvinte magice făcură să bată mai repede inima bărbatului.

Sute de oameni se îndreptau fără grabă spre navă. Mulți dintre ei îi zâmbeau Vedei sau îi făceau semne de salut mult mai des decât lui Dar Veter sau lui Ren Boz.

— Ești foarte populară, Veda, observă fizicianul. Datorită cărei pricini: activității de istoric sau faimoasei dumitale frumuseți?

— Nici uneia dintre ele. Mă aflu însă mereu în mijlocul oamenilor, din cauza muncii și a ocupațiilor mele sociale. Dumneata și Veter ori vă izolați în laborator, ori lucrați necontenit noapte de noapte. Desigur, lucrul vostru în comparație cu al meu este mult mai important pentru umanitate, dar numai în legătură cu un singur domeniu al preocupărilor ei, care nu-i cel mai aproape de inimă. Ciara Nandi și Evda Nal sunt cu mult mai cunoscute decât mine…

— O nouă mustrare adusă civilizației noastre tehnice? o dojeni voios Dar Veter.

— Nu, ci numai rămășițelor unor greșeli fatale din trecut. Cu milenii în urmă strămoșii noștri știau că arta și dezvoltarea laturii emoționale a omului au pentru organizarea unei societăți o însemnătate cel puțin tot atât de mare ca și știința.

— În sensul relațiilor dintre oameni? se interesă curios fizicianul.

— Da.

— Un înțelept din antichitate a spus că lucrul cel mai dificil din lume este să-ți păstrezi bucuria, interveni Dar Veter. Dar iată încă un fidel aliat al Vedei!

Spre ei venea cu pas ușor și larg Mwen Mas, atrăgând atenția tuturora prin statura lui uriașă.

— Pesemne, dansul Ciarei s-a terminat, spuse Veda. Cred că îndată o să apară și echipajul „Lebedei”.

— În locul lor aș veni încoace pe jos și cât se poate mai încet, rosti tulburat Dar Veter.

— Ești emoționat? întrebă Veda, luându-l de braț.

— Da. Pentru mine este atât de sfâșietor să-mi spun că prietenii mei pleacă pe vecie, că nu voi mai vedea niciodată această navă! O voce lăuntrică protestează în mine împotriva acestei silnice resemnări poate tocmai pentru faptul că printre ei se află oameni care mi-au devenit atât de dragi.

— Cred că nu numai acestea sunt motivele tristeții dumitale, se amestecă în vorbă Mwen Mas, a cărui ureche fină prinsese de departe cuvintele lui Dar Veter. În noi se zbuciumă eternul protest al omului împotriva timpului pe care nu-l poate stăpâni.

— Melancolie de toamnă? îi surâse Ren Boz cu o lucire de ironie în ochi.

— N-ai observat până acum că tocmai oamenilor energici, plini de bucuria de a trăi și înzestrați cu o mare sensibilitate, le place toamna melancolică a latitudinilor temperate? adăugă Mwen Mas, bătându-l prietenește pe umăr pe fizician.

— Observația e întemeiată, aprecie admirativ Veda.

— E cunoscută de mult…

— Dar Veter, sunteți pe câmp? Dar Veter, sunteți pe câmp? tună un glas undeva din stânga și de sus. Vă cheamă Iuniu Ani la postul TVF din clădirea centrală. Vă cheamă Iuniu Ani la postul TVF din clădirea centrală…

Ren Boz tresări și-și îndreptă spinarea:

— Pot să viu și eu cu dumneata, Dar Veter?

— Du-te în locul meu. Poți să nu fi de față la decolare. Iuniu Ani, fidel tradiției, preferă înregistrării observația directă. În această privință, seamănă cu Mwen Mas.

Cosmoportul poseda un puternic post TVF și un ecran emisferic. Ren Boz pătrunse într-o încăpere liniștită, de formă rotundă. Operatorul de serviciu îi indică ecranul lateral din dreapta, întoarse un comutator și în fața lor apăru Iuniu Ani, foarte emoționat. Îl fixă pe fizician și, înțelegând motivul absenței lui Dar Veter, îl salută din cap pe Ren Boz.

— În clipa de față are loc recepția de sondaj întreprinsă în afara programului, în direcția veche, pe lungimea de undă 62/77. Ridică pâlnia pentru radiația dirijată și îndreapt-o spre observator! Voi trimite peste Marea Mediterană, direct spre El Homra, o rază-vector. Iuniu Ani se uită într-o parte și adăugă: Grăbește-te!

În două minute, experimentatul savant execută cele cerute. În fundul ecranului emisferic apăru imaginea unei galaxii uriașe, în care cei doi savanți recunoscură îndată Nebuloasa din Andromeda sau M-31, descoperită de oameni încă din timpuri străvechi.

Pe voluta exterioară a spiralei sale cea mai apropiată de spectator se aprinse un punct luminos aflat aproape în centrul galaxiei, care avea forma unei lentile, văzută în perspectivă, pe muchie. Din acel loc se desprindea un firicel minuscul, care, în realitate, era un întreg sistem stelar, un braț uriaș, poate lung de o sută de parseci. Luminița începu să crească; în același timp se mărea și „firicelul”, în timp ce însăși galaxia dispărea, devenind difuză și ieșind din câmpul vizual. De-a curmezișul ecranului se revărsă un șuvoi de aștri roșii și galbeni. Luminița se vedea acum ca un cerculeț la extremitatea acelui râu stelar. În marginea lui se distingea un astru de culoare portocalie, aparținând clasei spectrale K. În jurul său se roteau puncte abia vizibile – planetele. Cerculețul de lumină se suprapuse pe una dintre ele, acoperind-o în întregime. Și deodată totul prinse a se învârteji în fulgerări și scânteieri purpurii. Ren Boz închise ochii.

— Este o explozie, se auzi glasul lui Iuniu Ani, de la ecranul lateral. Ți-am arătat observațiile din luna trecută înregistrate de mașinile mnemotehnice. Trec acum pe recepție directă.

Ca și mai înainte, pe ecran se roteau scântei și dungi de lumină roșie închisă.

— Ce fenomen ciudat! exclamă fizicianul. Cum îți explici dumneata această explozie?

— Răbdare! Continuăm recepția. Dar ce consideri dumneata ciudat?

— Spectrul roșu al exploziei. În spectrul Nebuloasei din Andromeda se observă o deplasare spre violet; cu alte cuvinte nebuloasa se apropie de noi.

— Explozia n-are nicio legătură cu Andromeda. Este un fenomen cu caracter local.

— Crezi poate că din întâmplare postul lor de emisiune este situat chiar în marginea galaxiei, într-o zonă și mai depărtată de centrul ei decât zona Soarelui de centrul Căii noastre lactee?

Iuniu Ani îi aruncă lui Ren Boz o privire sceptică.

— Te întinzi la discuții, uitând că ne vorbește Nebuloasa din Andromeda de la o distanță de patru sute cincizeci de mii de parseci!

— E adevărat! recunoscu jenat Ren Boz. Ne despart de ea un milion și jumătate de ani-lumină. Mesajul a fost trimis cu cincisprezecece mii de secole în urmă.

— Așadar ceea ce vedem aici a fost transmis cu mult înainte de epoca ghețarilor și de apariția omului pe Pământ! făcu Iuniu Ani mai domolit.

Liniile cele roșii își încetiniră mișcarea. Ecranul se întunecă pentru o clipă, apoi se aprinse din nou. Prin lumina difuză abia se ghicea o câmpie vastă, pe care se deslușeau ciudate construcții de forma unor ciuperci. În prim plan se zărea un uriaș cerc albastru, care arunca luciri reci metalice. Deasupra lui, chiar în centru, planau, suprapuse, două discuri biconvexe, care se ridicau încet. Câmpia dispăru, și pe ecran nu mai rămase decât un singur disc, mai bombat în partea inferioară și având de ambele laturi niște masive creste spirale.

— Ei sunt… Ei! strigară într-un glas cei doi savanți, gândindu-se la perfecta asemănare cu fotografiile și desenele spiralodiscului găsit de expediția a 37-a pe planeta stelei de fier.

Un nou vârtej de linii roșii, și ecranul se stinse. Ren Boz așteptă cu privirile ațintite asupra lui. Pentru întâia oară oamenii contemplau viața și gândirea unei alte galaxii! Dar ecranul nu se mai reaprinse. În schimb, pe partea laterală a televiziofonului apăru Iuniu Ani.

— Comunicarea s-a întrerupt. Nu mai putem aștepta mai departe, căci consumăm prea mult din energia Pământului. Întreaga planetă va fi zguduită de cele aflate! Vom cere Consiliului Economic să autorizeze recepții de două ori mai frecvente în afara celor din program, dar aceasta oricum nu va deveni posibil mai înainte de un an, avându-se în vedere uriașa energie cheltuită cu expedierea „Lebedei”. Știm acum de unde vine astronava aflată pe steaua de fier. Fără descoperirea lui Erg Noor, n-am fi putut înțelege nimic din cele văzute.

— Cum, discul acela vine de acolo? Dar cât timp o fi călătorit oare? întrebă Ren Boz, de parcă și-ar fi vorbit sieși.

— După moartea echipajului, a rătăcit vreme de aproape două milioane de ani prin spațiul care desparte galaxiile noastre, adăugă grav Iuniu Ani. În cele din urmă și-a găsit

adăpost pe o planetă a stelei T. Probabil că aceste astronave sunt construite astfel încât să poată coborî în mod automat chiar după ce mii de milenii nicio ființă vie n-a mai atins pârghiile de conducere.

— Poate că ei trăiesc mai mult decât noi? opină Ren Boz.

— În orice caz nu milioane de ani, căci aceasta ar contrazice legile termodinamicii, răspunse rece Iuniu Ani. Și, în ciuda dimensiunilor lui colosale, spiralodiscul n-avea posibilitatea să transporte în interiorul său o planetă întreagă de oameni adică de ființe cugetătoare. Nu, deocamdată galaxiile noastre nu pot nici să ajungă una la cealaltă, nici să organizeze între ele un schimb de comunicări.

— Vor putea! spuse convins Ren Boz.

Apoi, luându-și rămas bun de la Iuniu Ani, porni spre câmpul de decolare al cosmoportului.

Dar Veter cu Veda și Ciara cu Mwen Mas stăteau ceva mai la o parte de cele două șiruri lungi ale celor veniți să-i petreacă pe astronauți. Toți își întoarseră capul spre clădirea centrală. Prin fața lor trecu fără zgomot o platformă largă, pe care oamenii o întâmpinară cu fluturări de mână și cu strigăte de salut; un asemenea entuziasm nu-și îngăduiau decât în momente excepționale. Înăuntru se aflau toți cei douăzeci de membri ai echipajului de pe „Lebăda”.

Platforma se apropia de astronavă. Înaintea înaltului ascensor mobil aștepta un grup de oameni în salopete albe, cu fețele palide de oboseală – cei douăzeci de membri ai comisiei de decolare, în majoritate ingineri, colaboratori ai cosmoportului. În ultimele douăzeci și patru de ore, aceștia controlaseră cu ajutorul aparatelor tensoriale[125] starea navei.

Urmând tradiția care data de la începuturile astronavigației, președintele comisiei prezentă raportul său lui Erg Noor, care fusese din nou ales în unanimitate șef al expediției pe Ahernar. Ceilalți membri ai comisiei își înscriseră inițialele pe o tăbliță de bronz cu portretele și numele lor și i-o înmânară lui Erg Noor. Apoi își luară rămas bun și se retraseră. Spre navă înaintă acum mulțimea celor veniți s-o petreacă. Toți se aliniară în fața echipajului „Lebedei”, lăsând rudele și prietenii exploratorilor să se adune pe mica platformă rămasă liberă a liftului. Operatorii

[125] Aparate tensoriale – dispozitive de încercat rezistența unui obiect la tensiune sau la tracțiune (n.r.).

cinematografici filmau fiecare gest al celor ce plecau, ultimă amintire lăsată planetei natale.

Erg Noor zări de departe pe Veda și, vârând certificatul de bronz în lata lui centură de astronaut, se apropie cu grabă de tânăra femeie.

— Ce bine că ai venit, Veda!

— Puteam oare să fac altfel?

— Tu reprezinți pentru mine simbolul Pământului și al tinereții mele trecute.

— Ai cu tine pentru totdeauna tinerețea Nizei.

— Nu pot spune că n-am și regrete. Ar însemna să mint. În primul rând îmi pare rău de Niza, de tovarășii mei, de altfel chiar și de mine… Prea este mare pierderea! De când m-am întors ultima oară, parcă am îndrăgit planeta noastră într-un fel nou, mai simplu, dar mai puternic, mai cert…

— Și totuși pleci, Erg?

— Nu pot altfel. Dacă n-aș întreprinde drumul ăsta mi s-ar părea că aș pierde nu numai Cosmosul, ci și Pământul.

— Cu cât iubești mai mult, cu atât este mai greu să fii eroic, nu-i așa, Erg?

— M-ai înțeles întotdeauna, Veda! Iat-o și pe Niza!

Fata cu părul învăpăiat, slăbită și semănând cu un băiețaș, se apropie de ei și se opri, umbrindu-și cu genele-i lungi ochii:

— Este mai greu decât aș fi crezut. Sunteți cu toții… buni, senini, frumoși… Nu-i ușor să pleci pentru totdeauna, să te smulgi, trăind, pe lângă Pământul atât de drag…

Glasul astronavigatoarei se frânse.

Veda o atrase spre sine, rostindu-i în șoaptă câteva cuvinte mângâioase, așa cum știu s-o facă numai femeile.

— Mai avem nouă minute până la închiderea trapelor, spuse încet Erg Noor, fără să-și ia ochii de la Veda.

— Ce mult!… exclamă naiv Niza, cu o voce tristă.

Veda, Erg, Dar Veter, Mwen Mas și ceilalți care veniseră să asiste la plecarea navei simțiră cu desperare și uimire că nu-și găsesc cuvintele. N-aveau cum să-și exprime sentimentele pe care le stârnea în inima lor această faptă eroică săvârșită în numele unei îndepărtate posterități. Atât cei care plecau, cât și cei veniți să-i petreacă înțeleseră că orice vorbe sunt de prisos.

Cel de-al doilea sistem de semnalizare al omului se dovedea imperfect, cedând locul celui de-al treilea. Numai privirile

adânci, ce reflectau elanurile pătimașe, atât de greu traductibile în cuvinte, își grăiau prin tăcerea încordată ori se opreau avide asupra întinderii pustii din El Homra.

— Haideți! Glasul lui Erg Noor, ce-și regăsise sonoritatea metalică, îi făcu să tresară, ca un bici. Începură să se grăbească.

Fără să-și mai ascundă lacrimile, Veda o strânse la pieptul ei pe Niza. Cele două femei rămaseră astfel câteva clipe obraz lângă obraz, cu ochii închiși, în timp ce bărbații își luau bun rămas prin strângeri de mână. Ascensorul urcase opt membri ai echipajului înspre trapa ovală a navei, care se căsca neagră. Erg Noor o luă pe Niza de mână și-i șopti ceva la ureche. Îmbujorându-se, tânăra fată se smuci și se avântă spre astronavă.

Erg Noor și Niza se suiră laolaltă.

Cei rămași jos așteptau într-o liniște gravă: o clipă, pe scara luminată a „Lebedei” în fața trapei negre, se opriră două siluete – un bărbat înalt și o fată firavă, ca să primească ultimele salutări ale Pământului.

Veda Kong își încleștă atât de tare degetele, încât Dar Veter auzi cum le trosnesc încheieturile.

Erg Noor și Niza dispăruseră. Din deschizătura cea întunecată ieși o placă ovală, de aceeași culoare cenușie ca și restul carcasei. Încă o clipă, și nici chiar privirea cea mai ageră n-ar fi putut să mai distingă urmele deschizăturii văzută adineauri în flancul rotund al colosalei nave.

Așezată vertical pe suporții ei depărtați, „Lebăda” părea să aibă în liniile ei ceva uman. Poate că impresia aceasta o crea sfera provei, terminată printr-un coif ascuțit și prevăzută cu faruri care clipeau ca niște ochi; sau, poate, dispozitivele pentru spintecarea spațiului aflate în partea centrală și care semănau cu umerarii unei armuri de cavaler medieval. Astronava se înălța parcă aidoma unui titan cu picioarele larg împlântate în pământ și care, de la înălțimea sa, privea cu trufie peste capetele mulțimii de oameni.

Sirenele semnalizatoare sloboziră deodată un urlet amenințător, anunțând că totul este gata. Ca prin farmec, alături de navă răsăriră platforme autopropulsate, încăpătoare, pe care se suiră mulți dintre cei veniți să asiste la decolare. Trepiedele aparatelor TVF și ale proiectoarelor porniră târâș în toate direcțiile, fixând totuși necontenit asupra „Lebedei” razele

și gurile lor. Masiva siluetă cenușie a cosmonavei se întunecă, pierzându-și parcă din volum. La prova ei se aprinseră stranii lumini roșii, semnalizând apropierea plecării. Vibrațiile motoarelor puternice se comunicau solului dur: „Lebăda” începu să se întoarcă pe suporții săi, luând direcția decolării. Publicul se depărta acum tot mai mult spre linia de securitate, care se zărea fosforescentă prin negură. Oamenii coborau în grabă, iar platformele porneau imediat îndărăt să-i transporte pe cei rămași.

— Și n-o să ne mai vadă deloc? N-o mai vadă nici măcar cerul nostru? întrebă Ciara pe Mwen Mas, aplecat către ea.

— Nu! Cel mult prin stereotelescop…

Sub carena astronavei se aprinseră lumini verzi. Farul radiofonic, aflat pe turnul clădirii centrale, începu a se învârti cu o viteză turbată, trimițând în toate părțile semnalul stabilit pentru decolare.

— Astronava primește semnalul de plecare! se auzi un glas metalic vibrând cu atâta putere, încât Ciara tresări și se strânse cu teamă lângă Mwen Mas. Cei rămași înăuntrul perimetrului să ridice mâinile! Ridicați mâinile, altminteri muriți! Ridicați mâinile, altminteri muriți!., repeta automatul, în timp ce proiectoarele lui parcurgeau fâșii din câmp, căutându-i pe cei care ar fi rămas întâmplător în cuprinsul ariei de securitate.

Negăsind pe nimeni, proiectoarele se stinseră. Vocea robotului porunci din nou, după cum i se păru Ciarei, parcă și mai frenetic decât întâia oară:

— După semnalul dat de clopot, întoarceți-vă îndată cu spatele spre astronavă și închideți ochii! Nu-i deschideți până la semnalul următor! întoarceți-vă cu spatele și închideți ochii! repeta întruna, amenințător, automatul.

— Mi-e frică! spuse în șoaptă Veda însoțitorului ei.

Dar Veter desprinse calm din centura lui două măști cu ochelari absolut negri; pe una o dădu Vedei, iar pe cealaltă și-o puse el. Nu apucă bine să-și închidă catarama, când clopotul cel mare porni să sune strident.

Deodată se opri brusc. În liniștea lăsată, doar greierii se auzeau țârâind: lor nu le păsa de nimic.

Apoi nava scoase un urlet strident și-și stinse luminile. Hăulitul ei sfâșietor, care te răscolea până în străfundul ființei, răsună peste câmpia întunecată o dată, de două, de trei, de

patru ori. Cei mai sensibili dintre cei prezenți avură impresia că strigă însăși nava, cuprinsă de durerea despărțirii.

Urletul sirenei se curmă tot atât de brusc cum începuse, în jurul navei izbucni acum un zid de flăcări neînchipuit de vii. Timp de o clipă, pe lume păru că nu mai există nimic în afara focului acesta cosmic. Apoi peretele de flăcări se prefăcu într-o trâmbă imensă, care se alungea și se transforma într-o dâră orbitor de luminoasă. Clopotul prinse a suna pentru a doua oară. Întorcându-se, oamenii nu mai văzură decât câmpia pustie și întunecată, pe care mai ardea doar o uriașă pată de sol incandescent. O mare stea strălucea în zări: era „Lebăda” care se depărta.

Mulțimea porni încet spre electrobuze, întorcându-se când și când, ca să se uite la cer sau la câmpul de decolare, ce devenise dintr-o dată surprinzător de mort, de parcă aici ar fi renăscut legendara hammadă, El Homra, urgia caravanelor din vechime.

În partea de sud a orizontului luciră stelele atât de familiare pământenilor, și toate privirile se îndreptară spre locul unde răsărise Ahernar, luminos și albăstriu. Acolo avea să ajungă „Lebăda” după optzeci și patru de ani de călătorie cu nouă sute de milioane de kilometri pe oră. Pentru cei rămași erau optzeci și patru de ani, iar pentru „Lebăda” numai patruzeci și șapte. Poate că acolo aveau să creeze o lume nouă, negrăit de frumoasă și plină de bucurii, sub razele verzi ale stelei de zirconiu.

Dar Veter și Veda Kong îi ajunseră din urmă pe Ciara și pe Mwen Mas, care umblau alături. Africanul răspundea tocmai tinerei fete:

— Nu. Această despărțire nu mă face să sufăr. Ceea ce simt astăzi e o imensă mândrie, deși umbrită de oarecare tristețe. Sunt mândru pentru noi, cei care ne avântăm tot mai departe de planeta noastră și ne contopim tot mai perfect cu Cosmosul. Sunt atins de o fugară tristețe, pentru că Pământul nostru drag îmi pare din cale-afară de mic... De mult, foarte de mult, pieile-roșii din America Centrală au lăsat o inscripție din care răzbate deopotrivă și mândria și tristețea. Această inscripție am comunicat-o lui Erg Noor; el va împodobi cu ea biblioteca-laborator a „Lebedei”.

Africanul se întoarse, băgă de seamă că este ascultat și de prietenii lui care se apropiaseră între timp și urmă cu glas tare:

— „Tu, cel care îți vei arăta pe aici, mai târziu, fața! Dacă mintea ta gândește, vei întreba: cine suntem noi? Cine suntem noi? Întreabă zorile, întreabă codrul, întreabă valul, întreabă furtuna, întreabă dragostea! Întreabă pământul suferinței și pământul iubirii! Cine suntem noi? Pământul!”

— Și eu așijderea, cu toată ființa mea, sunt al pământului acesta! adăugă Mwen Mas.

Ren Boz gonea înspre ei, gâfâind. Îl înconjurară pe fizician, care le împărtăși pe scurt uluitoarea veste: primul contact al gândirii celor două gigantice insule stelare.

— Aș fi vrut atât de mult să revin înainte de decolare, adăugă mâhnit Ren Boz, să-i comunic această știre lui Erg Noor: el a înțeles de la început că spiralodiscul reprezintă o astronavă venită dintr-o lume foarte îndepărtată și cu totul străină. Tot atunci a observat că această navă ciudată trebuie să fi călătorit prin Cosmos un timp extraordinar de lung.

— Oare el n-o să afle niciodată că spiralodiscul său vine din depărtări atât de monstruoase ale Universului, de pe o altă galaxie, tocmai din Nebuloasa din Andromeda? întrebă Veda. Ce păcat că n-a putut și el să audă comunicarea de astăzi!

— O va afla! spuse hotărât Dar Veter. Vom cere Consiliului autorizația să cheltuim energia unui mesaj prin intermediul satelitului 36. „Lebăda” mai rămâne accesibilă chemării noastre timp de nouăsprezece ore!

CUPRINS

CUVÎNTUL AUTORULUI 7
Capitolul I STEAUA DE FIER 8
Capitolul II EPSILON-TUCAN 34
Capitolul III PRIZONIERI AI ÎNTUNERICULUI 59
Capitolul IV FLUVIUL TIMPULUI 89
Capitolul V CALUL DE PE FUNDUL MĂRII 104
Capitolul VI LEGENDA SORILOR ALBAŞTRI 122
Capitolul VII SIMFONIA IN FA MINOR DE TONALITATE CROMATICA 4,750 MU 142
Capitolul VIII UNDELE ROŞII 164
Capitolul IX O ŞCOALĂ DE CICLUL III 181
Capitolul X EXPERIENŢA DIN TIBET 191
Capitolul XI INSULA UITĂRII 209
Capitolul XII CONSILIUL ASTRONAUTIC 226
Capitolul XIII ÎNGERII CERULUI 244
Capitolul XIV UŞA DE OŢEL 267
Capitolul XV NEBULOASA DIN ANDROMEDA 279

EDITURA RADUGA
MOSCOVA

EDITURA ALBATROS
BUCUREȘTI

Lei 34